

**РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
ВО СКОПЈЕ**



**Б И Л Т Е Н
НА
УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
ВО СКОПЈЕ**

**Број 1065
Скопје, 15 ноември 2013 година**

**Издание на Универзитетот „Св Кирил и Методиј“ во
Скопје**

ПРВИОТ БРОЈ НА БИЛТЕНОТ Е ОБЈАВЕН ВО МАЈ 1957 ГОДИН

Уредник: Томислав БАШЕВСКИ

Лектор: Весна Илиевска-Цветановска

Бр. _____
 5.8. 2013
 Скопје

Предмет: Материјали за Билтенот за објавување на веб-страницата на УКИМ

Согласно член 132, став 5 од Законот за високото образование („Сл. весник на РМ” бр. 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 115/2010, 17/2011, 51/2011 и 123/2012), на веб-страницата на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” во Скопје, од бројот 1059 од 15 август 2013 година, ќе се објавуваат рефератите за избор во наставно-научни, научни и соработнички звања, рецензиите за подобност на темата и оспособеноста на кандидатот за вршење научна работа, прегледите на одобрените докторски дисертации, прифатените магистерски и специјалистички теми, рецензиите на учебници и учебни помагала, како и рефератите за доделување на звањето почесен професор и титулата почесен доктор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј”. По објавување на материјалите на веб-страницата, факултетите и институтите за своите потреби, истите треба да ги отпечатаат во материјална форма за да можат да ги достават на членовите на наставно-научниот, односно научниот совет. Поради тоа, потребно е сите материјали што се предвидени за објавување во Билтенот на Универзитетот, благовремено да ги доставувате во **електронска форма**.

Поради усогласеност и униформност на текстовите потребно е материјалите за објавување да се доставуваат како Microsoft Word 2003 документи во кои исклучиво ќе се користи системскиот фонт **Georgia**. Овој фонт содржи богато множество на кирилични (македонски, српски, руски), латинични (со различни видови на надредени знаци), грчки и други знаци. Варијанта на овој фонт со корегирани знаци во италијанскиот формат за македонските букви ‘**ђ**’, ‘**п**’, ‘**т**’, ‘**џ**’ може да се добие во компјутерскиот центар на УКИМ на барање на факултетот. Исто така, таму може да се добие софтверско решение со кое може да се испрограмира тастатурата на персонален сметач кога работи под Windows XP оперативниот систем при притискање на копчето ‘`’ во македонска поддршка да се добие знакот ‘**ѐ**’, а при притискање на копчето ‘~’ во македонска поддршка да се добие знакот ‘**ѡ**’.

Поради запазување на роковите за објавување на материјалите во Билтенот, но и на веб-страницата, ве молиме, рефератите откако ќе бидат лекторирани, да ја доставите оригиналната верзија (лекторирана со потписите), а електронската верзија да ја доставите на e-mail адресата: t.basevski@ukim.edu.mk (so mali bukvi).

Неблаговремено доставените материјали и оние кои нема да бидат напишани согласно упатството нема да бидат објавени во тој број, туку ќе бидат поместени за објавување во наредниот број од Билтенот, односно откако ќе ја добиеме бараната верзија.

Ви благодариме за соработката.

Со почит,

Проректор
Проф. д-р Коле Василевски

Изготвил: Т.Б.

Одобрил: К.М.

Содржина на Билтен број 1065 од 15 ноември 2013 година

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Економскиот институт во Скопје (**Мери Илиовска, Елена Арсова Бегиќ, Сандра Јовановска, Соња Михайловска, Славица Јаневска Јовевска, Весела Чурилова, Деница Деловска, Горан Солздановски, Моника Костовска, Маја Срезоска, Благоја Костовски, Младен Андоноски, Ана Митеска, Марио Кофилоски**).....8-9

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Економскиот факултет во Скопје (**Биљана Сотировска, Кристина Мантаровска, Марко Нововиќ, Елена Ципушева, Васка Чобанова, Славица Дујовска, Зоран Пачемски, Вангел Крстевски, Тања Арсовска, Стефан Павличков, Ивана Тодоровска, Ратко Герасимовски, Марија Михајлова, Камелија Гиачо, Наум Калаџијевски, Ацо Китрозоски, Марина Коробар, Ирена Вурмеска, Марија Симоновска, Даут Сабина, Александар Мирчески, Сања Велковска, Павлина Жупановска, Катерина Серафимовска, Христина Грмашковска, Дејан Јовчевски, Павлина Кузмановска, Драган Пулевски, Лидија Аритонова, Зоран Пандев, Сандра Николовска, Владимир Сикавица, Љупка Тасевска, Драган Денковски, Никола Марковски, Наташа Трпеноска, Ана Крстевска, Иван Брзовски, Мартин Мартинов, Роберт Макрески, Елпиди Петковска, Кирил Симеоновски, Марија Ефремова, Катерина Ристеска, Тања Тасевска, Ана Трајчевска, Тања Крстовска, Дарко Димитровски, Дијана Наумоска, Родна Мрцкалова, Елена Веселинова**).....10-14

ИНСТИТУТ ЗА СОЦИОЛОШКИ И ПОЛИТИЧКО-ПРАВНИ ИСТРАЖУВАЊА

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје (**Викторија Пецовска, Ана Умерова, Сања Николовска, Лела Ставрева, Дијана Бадаровска**).....15

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје (**Ивана Крстевска, Кристина Димова, Даниела Ангелиќ, Филип Дамјаноски, Емилија Божинова, Милица Цимревска, Елизабета Атанасова, Марјан Спасовски, Симона Насковска, Сања Јорданоска, Марјанчо Ефремов, Виктор Арнаудоски, Билјана Митевска, Бојан Митковски, Кристина Дода, Филип Начаров, Адем Абдураманов, Лидија Струминковска, Тамара Витларова, Александар Софронијоски, Филип Неданоски, Јован Алтанџиев, Сашко Јанчев, Елена Митрова, Снежана Велеска, Елена Бодева, Љупка Крчинска, Арлинда Махмуди, Магно Алкантара-Талавера, Евангелија Стојевска-Стојанова, Магдалена Михајловска, Драгана Русеска, Станислав Цветковски, Маја Габер, Тамара Костовска, Фросина Велковска**).....16-21

ФАКУЛТЕТ ЗА ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА

1. Реферат за избор на еден истражувач во сите научни звања во научната област биологија на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје (**м-р Игор Есмеров, Ангелина Средоска Божинов**).....22-39

ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор во соработничко звање-асистент по групата предмети: технологија на киселини и бази, технологија на соли и ѓубрива, загадување на почви и заштита, полутанти, основни сировини и нивна технолошка подготовка, чисто производство и цврст отпад и рециклирање, на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје (**м-р Бошко Бошковски**).....40-44

ИНСТИТУТ ЗА МАКЕДОНСКА ЛИТЕРАТУРА

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на ЈНУ Институт за македонска литература во Скопје (**Наташа Данчевска, Александра Симова, Милош Андоновски**).....45

ФАКУЛТЕТ ЗА ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И ИНФОРМАЦИСКИ ТЕХНОЛОГИИ

1. Рецензија на докторската дисертација **Подобрување на енергетската ефикасност на безжичните сензорски мрежи преку data timed sending (DTS) комуникациски протокол**, изработена од **м-р Константин Чому**, пријавена на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје.....46-51

МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на еден асистент во научната област што ја покрива Институтот за машински конструкции, механизациони машини и возила на Машинскиот факултет во Скопје (**м-р Ташко Ризов**).....52-56
2. Реферат за избор на соработник-асистент во наставно-научната област што ја покрива Институтот за заварување и заварени конструкции на Машинскиот факултет во Скопје (**м-р Елисавета Дончева**).....57-60

ИНСТИТУТ ЗА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК „КРСТЕ МИСИРКОВ“

1. Реферат за избор на научен советник во Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ во Скопје (**д-р Елена Стоевска-Денчова**).....61-70
2. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ во Скопје (**Софија Радик**).....71

МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Машинскиот факултет во Скопје (**Сашо Бозаревски, Елена Колоска, Андријана Бабуновска, Јане Дудески, Емилија Крајчева, Гоце Атанасовски, Валентина Бекарска, Богослав Ангелоски, Данило Ацаип**).....72

ИНСТИТУТ ЗА НАЦИОНАЛНА ИСТОРИЈА

1. Преглед на прифатена промена во насловот на тема за изработка на докторска дисертација на ЈНУ Институт за национална историја во Скопје (**м-р Наталија Поповска**).....73

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“

1. Рецензија на докторската дисертација **Конвергенција на управувањето со државата и со корпорацијата - историја и теорија** од кандидатот **м-р Кирил Нејков**, пријавена на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.....74-84

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“

1. Реферат за избор во звањето вонреден професор по предметите синтакса на албанскиот јазик и граматика на албанскиот јазик при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје (**д-р Ваљбона Тоска**).....85-93

ФАКУЛТЕТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО

1. Рецензија на докторската дисертација **Дизајн на паралелни алгоритми за симулации на компјутерски мрежи на класер и хибридни GPU-системи** од **м-р Леонид Циневски**, пријавена на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје.....94-100

ГРАДЕЖЕН ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на ракописот за учебник со наслов **Јакост на материјалите** од **проф. д-р Светлана Петковска-Ончевска** и **ас. м-р Коце Тодоров**, пријавен на Градежниот факултет во Скопје.....101-112

СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на учебникот **Технологија на фиксни протези (мостови)** од авторот **Билјана Капушевска**, пријавен на Стоматолошкиот факултет во Скопје.....113-122

ФАКУЛТЕТ ЗА ФИЗИЧКА КУЛТУРА

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Факултетот за физичка култура во Скопје (**Горан Милковски**).....123

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на пријавени теми за изработка на магистерски труд на Филозофскиот факултет во Скопје (**Злата Блажеска, Виолета Панев, Габриела Димковиќ, Биљана Пауновска, Лидија Кирјазовски, Јане трпковски, Лилјана Митева, Данче Савовска, Александар Василевски, Маја Трајаноска, Линдита Ахмети, Филип Лазаров, Марија Грубовиќ, Варвара Стојановска Чукиќ, Жанета Чонтева, Миодраг Вујовиќ, Фросина Ристовска, Васе Јанакиев, Катерина Хаџи Стефанова, Дора Паскалова, Анче Илиевска**).....124-125
2. Преглед на пријавени теми за изработка на специјалистички труд на Филозофскиот факултет во Скопје (**Зоран Савевски**).....126
3. Преглед на одобрени теми за изработка на докторска дисертација на Филозофскиот факултет во Скопје (**м-р Анета Јовковска, м-р Ајрула Јакупи**).....127

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на докторската дисертација **Генотипска диференцијација и детекција на pre-core мутантот на hepatitis b virus**, изработена од **м-р Валентина Колоска**, пријавена на Природно-математичкиот факултет во Скопје.....128-135

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на два наставника во сите звања по предметот инфектологија на Медицинскиот факултет во Скопје (**д-р Снежана Стојковска, д-р Ирена Кондова Топузовска**).....136-159

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на докторската дисертација под наслов: **Оксидативен стрес и постнатална експресија на проинфламаторните медијатори во белодробната лезија кај прематурно родени деца**, изработена од **м-р Лилјана Гуржанова-Дурнев**, пријавена на Природно-математичкиот факултет во Скопје.....160-170

ИНСТИТУТ ЗА КУЛТУРНО И ДУХОВНО НАСЛЕДСТВО НА АЛБАНЦИТЕ

1. Реферат за избор на научен соработник во Институтот за културно наследство на албанците во Скопје (**д-р Севдиљ Демири**).....171-174
2. Реферат за избор на научен соработник во Институтот за културно наследство на албанците во Скопје (**д-р Севдулах Алили**).....175-176
3. Реферат за избор на еден помлад асистент-истражувач во Институтот за културно наследство на албанците во Скопје (**м-р Муртезан Идризи**).....177-179

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“

1. Реферат за избор на наставник на научната област административно право и јавна администрација на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје **д-р Ана Павловска-Данева**).....180-227

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник од областа на економските науки по предметот небанкарски финансиски институции на Економскиот факултет во Скопје (**д-р Елена Наумовска**).....228-240

СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на учебното помагало **Ортодонција II** – интерна скрипта од авторот **Марија Зужелова**, пријавено на Стоматолошкиот факултет во Скопје.....241-249

**ПРЕГЛЕД
НА ПРИФАТЕНИ ТЕМИ ЗА ИЗРАБОТКА НА МАГИСТЕРСКИ ТРУДОВИ
ВО ЕКОНОМСКИОТ ИНСТИТУТ**

<i>Red. br.</i>	<i>Име на кандидатот</i>	<i>Наслов на темата</i>	<i>Ментор</i>
1.	Мери Илиовска	“Современи методи и техники на управување со ризиците во банкарското работење”	Д-р Климента Попоска
2.	Елена Арсова Бегиќ	“Современи технологии во областа на електронските плаќања-искуства и трендови”	Д-р Климента Попоска
3.	Сандра Јовановска	“Влијанието на бизнис анализата и соодветно дефинираните кориснички барања врз успешноста на проектот”	Д-р Климента Попоска
4.	Соња Михайловска	“Улогата и влијанието на макроекономските политики врз инвестиционото планирање и одлучување во претпријатијата во Република Македонија”	Д-р Биљана Ангелова
5.	Славица Јаневска Јовевска	“Јавна внатрешна финансиска контрола и управување со ризици во јавниот сектор на Република Македонија”	Д-р Биљана Ангелова
6.	Весела Чурилова	“Нов инструмент на платниот промет со странство за поддршка на трговијата во 21 век”	Д-р Снежана Костадиноска-Милошеска
7.	Деница Деловска	“Економичноста како основен принцип на работење на претпријатијата-студија на случај СИМТ доол Скопје”	Д-р Марија Ацковска
8.	Горан Солздановски	“Основање на ново претпријатие како форма за отпочнување на бизнис”	Д-р Марија Ацковска
9.	Моника Костовска	“Значењето на оценувањето и наградувањето на човечките ресурси во општинската администрација во Тетовскиот регион”	Д-р Васил Поповски
10.	Маја Срезоска	“Влијанието на организациската култура врз квалитетот на менаџментот”	Д-р Наташа Данилоска
11.	Благоја Костовски	“Улогата и значењето на МСП за економски развој на Република Македонија”	Д-р Биљана Ангелова
12.	Младен Андоноски	“Управување со трошоците во функција на подобрување на финансискиот резултат на претпријатијата-студија на случај”	Д-р Неда Петроска-Ангеловска

13.	Ана Митреска	“Примена на факторингот како извор на краткорочно финансирање на малите и средните претпријатија”	Д-р Климентина Попоска
14.	Марио Кофилоски	“Краткорочно и долгорочно финансирање на корпорациите со анализа на состојбата во Република Македонија”	Д-р Биљана Ангелова

ПРЕГЛЕД

на одобрени теми за изработка на магистерски труд
усвоени од Наставно-научниот совет на Економскиот факултет-Скопје
во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје
на седницата одржана на 27.09.2013 година

Кандидат	Тема	Ментор
Биљана Сотировска	„Менаџмент на бизниси извршувани од дома“	проф. д-р Бобек Шуклев
Кристина Мантаровска	„Обука на човечки ресурси во образовен систем на Р.Македонија и споредба со европските образовни стандарди“.	проф. д-р Кирил Постолов
Марко Нововиќ	„Карактеристики на процесите на спојувањата и превземањата во биофармацевтската индустрија“	проф. д-р Сашо Арсов
Елена Ципушева	„Проактивна стратегија на претпријатието како одговор на барањата на општеството без јавен притисок	проф. д-р Бобек Шуклев
Васка Чобанова	„Фактори на успешна примена на мобилната трговија со посебен осврт на Република Македонија“	проф. д-р Сашо Јосимовски
Славица Дујовска	„Електронски менаџмент на синцирот на снабдување – трендови и предизвици“	проф. д-р Лидија Пулевска Ивановска
Зоран Пачемски	„Системи за електронско плаќање и примена на електронското плаќање во Република Македонија“	проф. д-р Сашо Јосимовски
Вангел Крстевски	„Интеграција на активностите на синцирот на снабдување“	проф. д-р Лидија Пулевска Ивановска
Тања Арсовска	„Купување на полиса за автоодговорност преку интернет во Република Македонија – фактори и спремност за купување“	проф. д-р Анита Циунова Шулеска
Стефан Павличков	„Дивидендна политика, со осврт врз дивидендната политика во Република Македонија“	проф. д-р Михаил Петковски
Ивана Тодоровска	„Процесот на кредитирање и анализа на кредитоспособноста на клиентите во банкарскиот систем на Р.Македонија“.	проф. д-р Михаил Петковски
Ратко Герасимовски	„Современи трендови и современи продукти во банкарското работење“	проф. д-р Михаил Петковски
Марија Михајлова	„Управување со побарувањата како производ на кредитната политика на банките“	доц. д-р Ѓорѓи Гоцков
Камелија Гиачо	„Ефикасноста на банкарскиот систем во Република Македонија“	проф. д-р Михаил Петковски
Наум Калајчиевски	„Бихејвиористичкиот пристап во личните	проф. д-р Михаил

Ацо Китрозоски	финансии и инвестициите ”	Петковски
Марина Коробар	„Процесот на буџетирање во локалната самоуправа (случајот на Македонија)”	проф. д-р Горан Петревски
Ирена Вурмеска	„Степенот на прогресија кај персоналниот данок на доход во различните даночни системи со посебен осврт на Република Македонија”	проф. д-р Михаил Петковски
Марија Симоновска	„Третманот на кредитниот ризик во комерцијалните банки по финансиската криза во 2007 година”	проф. д-р Михаил Петковски
Даут Сабина	„Еволуција и перспективи на инвестиционите фондови во транзиционите економии”	проф. д-р Михаил Петковски
Александар Мирчески	„Можности за регулаторна реформа после глобалната финансиска криза (2008)”	проф. д-р Михаил Петковски
Сања Велковска	„Буџетскиот дефицит, јавниот долг и европската должничка криза”	проф. д-р Михаил Петковски
Павлина Жупаноска	„Улогата на пристапот до финансиите во развојот и опстанокот на малите и средни бизниси”	проф. д-р Михаил Петковски
Катерина Серафимовска	„Сметководствен аспект на интеркорпоративните инвестиции и деловните комбинации”	проф. д-р Зоран Миновски
Христина Грмашковска	„Интерните контроли во функција на ефикасно и ефективно работење на компаниите”	проф. д-р Зорица Божиновска Лазаревска
Дејан Јовчевски	„Одговорноста на ревизорот за спречување, откривање и известување за измамите во финансиските извештаи	проф. д-р Зорица Божиновска Лазаревска
Павлина Кузмановска	„Најголемите корпоративни скандали анализирани преку елементите на триаголникот на измама ”	проф. д-р Зорица Божиновска Лазаревска
Драган Пулевски	„Суштински постапки во функција на прибавување достатни и соодветни ревизорски докази”	проф. д-р Зорица Божиновска Лазаревска
Лидија Аритонова	„Меѓународните текови на капитал и пазарот на хартии од вредност во Република Македонија”	проф. д-р Владимир Филиповски
Зоран Пандев	„Улогата на меѓународниот монетарен фонд како фактор на финансиска стабилност во глобалната економија”	проф. д-р Наталија Николовска
Сандра Николовска	„Двостепен систем на корпоративно управување во Германија”	проф. д-р Љубомир Дракулевски
	„Пазарот на нафта и нафтени деривати и неговата регулација – со посебен осврт	проф. д-р Владимир Филиповски

Владимир Сикавица	на случајот на Република Македонија” „Календарски ефекти на приносите на македонскиот берзански индекс”	доц. д-р Драган Тевдовски
Љупка Тасевска	„Сезонско прилагодување на податоците за индекс на извршени градежни работи во Република Македонија”	проф. д-р Весна Буцевска
Драган Денковски	„Ефектот на денот во неделата на приносите на избрани берзански индекси од Југо-источна Европа”	проф. д-р Славе Ристески
Никола Марковски	„Современи маркетинг канали во индустријата за месо и преработка на месо во Р.Македонија и пазарите на земјите членки на Европската Унија”	промена на ментор, на местото на проф. д-р Нада Секуловска за ментор се опедели проф. д-р Снежана Ристевска Јовановска
Наташа Трпеноска	„Влијанието на квалитетот на услугите врз лојалноста на клиенти во банкарскиот сектор”	промена на ментор, на местото на проф. д-р Нада Секуловска за ментор се опедели проф. д-р Снежана Ристевска Јовановска

ПРЕГЛЕД
на одобрени теми за изработка на магистерски труд
усвоени од Наставно-научниот совет на Економскиот факултет-Скопје
во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје
на седницата одржана на 25.10.2013 година

Кандидат	Тема	Ментор
Ана Крстевска	„Економската пропаганда во индустријата на козметички производи”	проф. д-р Снежана Ристевска Јовановска.
Иван Брзовски	„Корисничко искуство од интерактивната телевизија и апликации и нивната примена во е-бизнисот ”	проф. д-р Сашо Јосимовски
Мартин Мартинов	„Отворените инвестициски фондови во република Македонија – досегашни перформанси и можности за развој”	проф. д-р Михаил Петковски
Роберт Макрески	„Инфлацијата и монетарната нестабилност”	проф. д-р Михаил Петковски
Елпида Петковска.	„Корпоративното управување во банкарскиот сектор во земјите од Југоисточна Европа”	проф. д-р Михаил Петковски
Кирил Симеоновски	„Создавање оптимално портфолио на финансиски инструменти во Република Македонија”	проф. д-р Михаил Петковски
Марија Ефремова.	„Развиеноста на финансискиот сектор и потенцијалот за предизвикување финансиски кризи во одбрани земји од Централна и Источна Европа”	проф. д-р Михаил Петковски
Катерина Ристеска	„Испитување измами со посебен осврт на перење пари”	проф. д-р Зорица Божиновска Лазаревска
Тања Тасевска	„Ревизија на успешност – потреба или само уште една новина”	проф. д-р Зорица Божиновска Лазаревска
Ана Трајчевска	„Стратегиско сметководствениот аспект на системите за мерење на деловните резултати”	проф. д-р Зоран Миновски
Тања Крстовска	„Примена на методата на тренинг (coaching) за унапредување на човечките ресурси во претпријатието”	проф. д-р Кирил Постолов.
Дарко Димитровски	„Финансиската анализа како генератор за проектни решенија во ит секторот”	проф. д-р Сашо Арсов
Дијана Наумоска.	„Развојот на Прокредит Банка во глобални размери , со посебен осврт на работењето во Србија, Бугарија, Албанија и Република Македонија”	промена на ментор, на местото на проф. д-р Љубе Трпески за ментор се определи проф. д-р Горан Петревски
Родна Мрчкалова	„Правување со промените во пензискиот систем на Р. Македонија ”	промена на ментор, на местото на проф. д-р

Елена Веселинова

„Влијанието на заштитата на
индустриската сопственост врз
технолошките и извозни промени во
македонската индустрија”

Златка Попова за
ментор се определи
проф. д-р Љубомир
Кекеновски
промена на ментор, на
местото на проф. д-р
Златка Попова за
ментор се определи
проф. д-р Пеце
Недановски

**Преглед
на прифатени теми за изработка на магистерски трудови на
Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања -
Скопје**

Кандидат	Тема	Ментор
Викторија Пецовска	Спроведување на практиките на менаџментот на човечки ресурси со воведување и користење на информатичкиот систем ХЕРМЕС во Министерство за одбрана и Армијата на Република Македонија	доц.д-р. Марија Топузовска Латковиќ
Ана Умерова	Ефектите од воведување на флексибилни работни стратегии во приватниот сектор во Република Македонија	доц.д-р. Марија Топузовска Латковиќ
Сања Николовска	Влијанието на квалитетниот и објективен процес на регрутирање врз остварување на бизнис целите и зголемување организациска ефективност	доц.д-р. Марија Топузовска Латковиќ
Лела Ставрева	Стратегии и политики во одделенијата за човечки ресурси во јавните претпријатија на Градот Скопје	проф.д-р Мирјана Борота Поповска
Дијана Бадаровска	Влијанието на организациската клима за зголемување на продуктивноста на вработените во приватниот сектор	проф.д-р Мирјана Борота Поповска

ПРЕГЛЕД

на прифатени теми за изработка на магистерски трудови на Правниот факултет „Јустинијан Први„ во Скопје

Кандидат	Тема	Ментор
Ивана Крстевска	Основање на банка	проф.д-р. Димитар Гелев
Кристина Димова	Улогата на солвентноста на креирање на современ систем со ризици во осигурителните компании	проф.д-р. Димитар Гелев
Даниела Ангелиќ	Влијанието на системот за менаџирање на перформансите на вработените врз финансиските резултати на корпорациите	доц.д-р. Александар Стојков
Филип Дамјаноски	Организација и функционирање на органите на управување во Банките во Континенталниот и во Англо-Американскиот Систем	проф.д-р. Александар Климовски
Божинова Емилија	Начин на основање и устројство на трговските друштва во Република Македонија споредбено со земјите во Југоисточна Европа	проф.д-р. Александар Климовски
Милица Цимревска	Повреда на законитоста при затворањето на јавните радио и телевизиски станици	проф.д-р.Димитар Гелев
Елизабета Атанасова	Преносот на побарувањата (факторингот) како начин на финансирање на трговските друштва	проф.д-р.Димитар Гелев
Спасовски Марјан	Синдикални заеми	проф.д-р.Димитар Гелев
Симона Насковска	Цел, начин на функционирање и ефикасот на Електронскиот Систем за Јавни Набавки во Република Македонија (ЕСЈН)	проф.д-р.Димитар Гелев

Сања Јорданоска	Реформи на семејното право во европските земји	доц.д-р. Ангел Ристов
Марјанчо Ефремов	Обврската на продавачот за предавање на стоката кај договорот за трговска продажба во македонското и во споредбеното право	проф.д-р Горан Коевски
Виктор Арнаудоски	Деловните субјекти како учесници во процесот на градење	проф.д-р Александар Климовски
Билјана Митевска	Банкарските гаранции во правото на Република Македонија и во споредбеното право	проф.д-р Горан Коевски

П Р Е Г Л Е Д
на прифатени теми за изработка на магистерски трудови на Правниот
факултет „Јустинијан Први„ во Скопје

Кандидат	Тема	Ментор
Магдалена Михајлоска	Influence of the new media on political campaigns. Case study: Republic of Macedonia local elections 2013	доц.д-р Владимир Божиновски
Драгана Русеска	Маркетинг и PR стратегии на високообразовните установи во Република Македонија	доц.д-р Владимир Божиновски
Станислав Цветковски	Религиозни движења во Југоисточна Европа во втората половина на XX и почетокот на XXI век – случајот на Босна и Херцеговина	доц.д-р Иванка Додовска
Маја Габер	Отоманското и Австро-унгарското владеење на Балканот- карактеристики и последици-компаративна анализа	доц.д-р Иванка Додовска
Тамара Костовска	Партиски систем во Европската унија	проф.д-р Тања Каракамишева Јовановска
Фросина Велковска	Уставно правната димензија на правата од осигурување во случај на невработеност во Република Македонија	проф.д-р Тања Каракамишева Јовановска

ПРЕГЛЕД
на прифатени теми за изработка на магистерски трудови на Правниот
факултет „Јустинијан Први„ во Скопје
Наставно-научен совет – 01.11.2013 година

Кандидат	Тема	Ментор
Симона Насковска	Цел, начини на функционирање и ефикасност на Електронскиот систем за јавни набавки на Република Македонија (ЕСЈН)	Д-р Димитар Гелев
Марјан Спасовски	Синдикални заеми	Д-р Димитар Гелев
Елизабета Атанасова	Преносот на побарувањата (факторингот) како начин на финансирање на трговските друштва	Д-р Димитар Гелев
Милица Џимревска	Повреда на законитоста при затворањето на јавните радио и телевизиски станици	Д-р Димитар Гелев
Емилија Божинова	Начин на основање и устројство на трговските друштва во Република Македонија споредбено со земјите од Југоисточна Европа	Д-р Александар Климовски
Филип Дамјаноски	Организација и функционирање на органите на управување во банките во Континенталниот и во Англо-Американскиот систем	Д-р Александар Климовски
Бојан Митковски	Улогата на медијаторот во решавање на меѓународни спорови	Д-р Љубомир Фрчкоски
Кристина Дода	Меѓународно-правна заштита на човековите права на лицата со посебни потреби	Д-р Љубомир Фрчкоски
Филип Начаров	Заедничката надворешна и безбедносна политика на Европската унија	Д-р Татјана Петрушевска

	после Договорот од Лисабон	
Адем Абдураманов	Вон-судски механизми и националните институции за заштита и унапредување на човековите права	Д-р Елена Михајлова
Лидија Струминковска	Трговија со луѓе со посебен осврт на трговијата со малолетници	Д-р Никола Тупанчески
Тамара Витларова	Казнено-правната мерка конфискација на имот и имотна корист во правниот систем на Република Македонија	Д-р Никола Тупанчески
Александар Софронијоски	Компјутерски криминал со посебен осврт на производство и дистрибуција на детска порнографија	Д-р Никола Тупанчески
Филип Неданоски	Компаративен приказ на кривичното дело перење пари со посебен осврт на Република Македонија	Д-р Никола Тупанчески
Јован Алтанџиев	Основи за исклучување од забраната за екстрадиција	Д-р Никола Тупанчески
Сашко Јанчев	Криминолошки аспекти на имотниот криминалитет во Република Македонија во периодот 2008-2012 со посебен осврт на подрачјето на Основен суд Гевгелија	Д-р Гордана Бужаровска
Елена Митрова	Криминолошки аспекти на имотниот криминалитет во Република Македонија во периодот 2008-2012 со посебен осврт на подрачјето на Апелационен суд Штип	Д-р Александра Груевска Дракулевски
Снежана Велеска	Казнените дела против бракот, семејството и	Д-р Александра Деаноска

	младината во теоријата и судската практика	Трендафилова
Елена Бодева	Зајакнувањето на универзалната и регионална меѓународно-правна заштита на правата на човекот меѓу правото и политиката	Д-р Татјана Петрушевска
Љупка Крчинска	Казнена одговорност на правните лица со посебен осврт врз системот на санкции	Д-р Никола Тупанчески

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН ИСТРАЖУВАЧ ВО СИТЕ НАУЧНИ ЗВАЊА ВО
НАУЧНАТА ОБЛАСТ БИОЛОГИЈА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА
ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на својата седница одржана на 16. 8. 2013 година донесе Одлука број 0201-3181/6, за формирање Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Велимир Стојковски, редовен професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, проф. д-р Сашо Панов, вонреден професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје и проф. д-р Влатко Илиески, редовен професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, во врска со конкурс објавен во дневните весници „Нова Македонија“ и „Коха“ од 13.6. 2013 година за избор на еден истражувач во научната област биологија. На конкурсот се пријавија кандидатите д-р Игор Есмеров, доктор по ветеринарна медицина и д-р Ангелина Средовска Божинов, доктор по молекуларна биологија.

Откако ги разгледа сите поднесени документи и приложените трудови, Рецензентската комисија го доставува следниов

ИЗВЕШТАЈ
Биографски податоци за кандидатите

Есмеров Игор

Кандидатот м-р Игор Есмеров е роден на 4.8.1974 година во Скопје, каде што го завршил основното и средното образование. Во академската 1993/1994 година се запишал на Ветеринарниот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а дипломирал во 2000 година. Во 2009 година, Есмеров ги завршил постдипломските студии по молекуларна биологија на Природно-математичкиот факултет во Скопје и магистрирал со одбрана на трудот: „Компаративна варијабилност на микросателитската ДНА кај изворен и изворно селектиран сој на шарпланинецот“. Во 2012 година докторирал на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје со одбрана на докторската дисертација на тема „Ефекти од потиснувањето на прекумерно експримираниот ген bcl-2 кај клеточни линии на простатен карцином“.

Со свои трудови има учествувано на повеќе конгреси во земјата и во странство, а е автор и коавтор на повеќе стручни и научни трудови од областа на генетиката и ветерината.

Во доставените биографски податоци се наведуваат следниве активности:

- првото работно искуство го стекнал во Ветеринарната амбуланта "Труст-Вет", веднаш по дипломирањето;
- во 2001 година се вработил во Владата на Република Македонија;
- во 2002 година се вработил во Јавното претпријатие за стопанисување со станбен и деловен простор, на местото советник за кадровски прашања;

- од 2004 до 2006 година работел во Истражувачкиот центар за генетско инженерство и биотехнологија при МАНУ како помлад истражувач;
- во периодот 2006-2008 се вработил како национален ветеринар, а подоцна и како регионален координатор на ФАО за птичји грип;
- во периодот 2008-2009 година е вработен како помлад асистент по зоологија и генетика на Земјоделскиот факултет во Штип;
- кон средината на 2009 година е вработен како истражувач на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, а воедно ги одржува и вежбите по предметот биологија на клетка;
- во 2010 година е избран за асистент по предметот биологија на клетка на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје.

За сите претходно наведени активности, кандидатот има доставено соодветна документација.

Воедно одлично го познава англискиот јазик, како и работата со компјутери.

1. Наставно-образовна дејност

Во периодот додека ја извршувал работата како национален ветеринар за птичји грип учествувал во постојана едукација на одгледувачите на живина во поглед на превенцијата и одржувањето на капацитетите при евентуална појава на ова вирусно заболување. Исто така учествувал и во креирањето на јавната кампања со свое мислење и сугестии.

Во периодот 2008-2009 година е вработен како помлад асистент по зоологија и генетика на Земјоделскиот факултет во Штип. Во текот на својата работа одржувал вежби по предметите зоологија и генетика.

Кон средината на 2009 година е вработен во Истражувачкиот тим на Ветеринарниот факултет во Скопје, а воедно ги одржува и вежбите по предметот биологија на клетка. Во 2010 година е избран за асистент по предметот биологија на клетка на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје.

Во 2012 година, по покана на Ветеринарниот факултет во Загреб одржал три предавања како дел од Европската програма за мобилност на тема „Ефекти од потиснувањето на прекумерно експримираниот ген bcl-2 кај клеточни линии на простатен карцином“; „Компаративна варијабилност на микросателитската ДНА кај изворен и изворно селектиран сој на шарпланинецот“ и „Организациона поставеност на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје.

2. Стручни усовршувања

Во периодот на извршување на работата како Национален ветеринар на ФАО учествувал на неколку значајни обуки кои би помогнале во справувањето при евентуалната појава на птичји грип и други вирусни заболувања во РМ.

(25-26 June, 2007). The Inception Workshop Emergency assistance for early detection, prevention and control of avian influenza in the Balkan region Sarajevo, Bosnia and Herzegovina.

(17-20 July, 2007). Workshop on Surveillance and Control of Highly Pathogenic Avian Influenza in Balkan Region, Tirana, Albania.

(25-27 September, 2007). Workshop on Wild birds and Avian Influenza: Current Knowledge and Approach to Surveillance in the Balkan Region, Belgrade, Serbia.

(27-29 November, 2007) Emergency assistance for early detection, prevention and control of avian influenza in the Balkan region, Kraljevo, Serbia.

(22 June – 1 July, 2008) Simulation Exercises for Avian Influenza Preparedness

Roma, Italy.

Кандидатот учествувал со свои трудови како автор и коавтор на Научниот собир „Денови на ветеринарна медицина“ во 2009, 2010, 2011, 2012 и 2013 година. Трудовите на кои се јавува како автор се однесуваат на истражувања од областа на молекуларната биологија и генетското инженерство, како и од областа на репродукција на домашните животни.

3. Научноистражувачка дејност

Во рамките на својата научноистражувачка дејност, кандидатот поднесе 13 трудови:

1. Испитување на својствата генетски потенцијал за родност, должина на период на вегетација и можности за воведување на израелски генотипови хибридна пченка во производството во битолскиот дел на Пелагонија, Р. Македонија; Гацовски Ж., Јовановски Ц., Есмеров И.; Годишен зборник 2006, Универзитет „Гоце Делчев“-Штип, Земјоделски факултет, стр. 111-119, вол.6.

Во ова испитување, авторите ги истражувале родноста и должината на периодот на вегетација на хибридни сорти на израелска пченка во регионот на Пелагонија. Периодот на вегетација изнесувал 139-149 дена, што претставува отстапување од критериумите на ФАО за зреење од 130 дена. Хибридната пченка, која е предмет на истражување, е ГС-308 со потекло од Израел. Генетскиот потенцијал за родност најмногу дошол до израз во областа Новаци, при што бил постигнат принос од 9.400кг/ха со моментална влага од 29,5%. Во областа на село Ерги, приносот изнесувал 9.200кг/ха со моментална влажност од 29,9%, додека приносот во реонот на село Могила изнесувал 7.350кг/ха со влажност при жетвата од 32%.

2. Испитување на генетскиот потенцијал на родност и можностите за воведување во производството на генотиповите хибридна пченка (создадени во Институт за житни култури - Солун, Р. Грција) во битолскиот дел на Пелагонија; Гацовски Ж., Јовановски Ц., Есмеров И., Годишен зборник 2007, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, Земјоделски факултет, стр. 117-126, вол.7.

Во ова истражување, авторите го проучувале генетскиот потенцијал за родност и можностите за одгледување на 14 генотипови хибридна пченка кои спаѓаат во групата на зрелост ФАО500. Кај генотиповите хибридна пченка од групата ФАО500, кај својството должина на вегетацијата од никнење до технолошка зрелост била утврдена просечна должина на вегетацијата 123-125 дена, а додека кај генотиповите на хибридна пченка од групата ФАО600 била утврдена просечна должина на вегетација 128-135 дена. По ова својство, испитуваните генотипови хибридна пченка се однесуваат во границите на својата ФАО-група на зрелост. Од сите испитувани генотипови хибридна пченка била добиена многу добра родност, а генетскиот потенцијал за родност најмногу бил изразен кај генотипот на хибридна пченка од групата ФАО600, *AnHE*, со просечна родност од 11.997kg/ха, со просечна влажност на зрното од 26,2%, додека најмалку дошол до израз кај генотипот хибридна пченка од групата на зреење ФАО500, *OmaEa A1/102x B-296*- 6.604kg/ха, со релативна влажност од 23%.

3. Ultrasound observation of ovarian dynamic after treatment of postpartum anoestrus dairy cows by GnRH and eCG (2011)- Atanasov B., Mickov Lj., **Esmerov I.**, Trojancanec P., Dovenski T Reproduction in Domestic Animal, Volume 46, Issue Supplement 3 p.87.

Целта на ова истражување била да се опсервира работата на јајниците по единечна апликација на GnRH и eCG во постпартусниот период кај молзни крави. Користен е 7.5MHz ултразвук кај 21 крава (фоликули<10mm, P4<0.5). Кравите биле поделени во 3 групи. Контролната група била составена од 5 единки. Група 1 била составена од 8 единки, кои се третирале со 250IE GnRH и група 2, составена од 8 единки, кои се третирале со 750IE eCG. Големината на фоликулите е мерена еднаш на ден и добиени се следниве заклучоци: стапката на раст изнесувала 1.3+-0.1mm/day кај единките од двете групи; враќање на цикличната активност се јавила кај 81% од кравите, со тоа што кај третираните крави активноста се вратила за 6 дена, додека кај контролната група тоа се случило за 23 дена.

4. Можности за производство на храна за домашните миленици, Кузелов Ацо, **Есмеров Игор**: Македонско научно друштво, Прилози 7, бр.12/1, Битола, 2009.

Трудот претставува сублимат на повеќегодишната работа и согледување на можностите за искористување на нуспроизводите на месната индустрија за производство на храна за домашните миленици, пред сè кучиња и мачки. Во истражувањето, темелно се објаснети продуктите кои би влегле во производство на ваков тип храна, а кои не се користат во понатамошното производство во месната индустрија, туку се исфрлаат од употреба. Исто така се дадени и концентрациите на протеини, масти, вода, хемоглобин, шеќери, лецитин и неутрални масти во нуспроизводите од свиња и говедо. Особено се потенцирани

стандардите за експериментални истражувања, како и стандардите за обележување на соодветниот производ, кој би излегол како готов производ за исхрана на домашните миленици, кучиња и мачки.

5. Trans-rectal ultrasound monitoring of the cystic ovarian structures in high yielding cows treated with different doses of GnRH analogue - field trial (2011) - Atanasov B., **Esmerov I.**, Nikolovski M., Dovenski T. 9th International Congress of Fe.Me. S.P.Rum 25-28 May Belgrade Serbia p 455-460.

Целта на ова истражување е детекцијата и опсервацијата на цистичните формации по апликација на различни концентрации на GnRH. Фоликуларните структури со дијаметар поголем од 25 mm, кои перзистираат повеќе од 10 дена на едниот или двата јајника без функционално жолто тело се декларираат како оваријални цисти. Оваријалните цисти предизвикуваат една од најчестите дисфункции во репродукцијата на молзните крави. Користена е ултразвучна дијагностика од 7.5MHz, интраректално кај 12 крави со оваријални цисти. Кај 9 од нив е забележана големина на фоликуларни цисти <3mm, додека кај 3 се дијагностицирани лутеални цисти >3mm. Двете групи се третирани со GnRH и PgF2a. Групата третирана со GnRH е поделена на 3 подгрупи според дозата која е дадена (500, 250, 100µg). Резултатите покажуваат дека 77.7% од кравите покажуваат циклична активност по 11 дена, зависно од дадената количина на GnRH, 5 крави или 71.42% формирале функционално жолто тело, а само 2 крави или 28.58% имале лутеинизирани цисти, а три дена по давањето на простагландини влегле во еструс.

6. Ultrasound observation of ovarian dynamic in dairy cows with true postpartum anoestrus after treatment with different doses of eCG (2012) - Atanasov B., Mickov Lj., **Esmerov I.**, Trojacanec P., Ilievska K., Adamov N., Dovenski T. 3-rd International Scientific Meeting, Ohrid Proceedings p. 282-284.

Ова истражување се однесува на репродуктивната неефективност на млечните крави, при што како една од причините се наведува оваријалната активност во раниот постпартусен период. Статусот на овариумите и големината на фоликулите која изнесува (<10mm, P4<0.5ng/ml) се една од главните причини. Оваа нивна состојба се опсервира по апликација на различни дози на eCG кај постпартусните, анеструсни млечни крави. Кравите се поделени во три групи: група 1 контролна n=7, група 2 n=8, која е третирана со 750IE eCG и група 3 n=8, која е третирана со 1000IE eCG. Резултатите покажале разлики во цикличната активност, и тоа 25% кај група 1, 75% кај група 2 и 42.85 кај контролната група. Разлика е забележана и кај големината на фоликулите, и тоа кај група 1 резултатот бил 14.6 +- 0.2mm/day, кај група 2, 15.3 +- 0.1mm/day и кај контролната група, 16.3 +- 0.3mm/day.

7. The effect of first freedom restriction on broiler welfare (2012)- Blagoevska K., Dodovski A., Blagoevski A., Radeski M., Popovska-Percinik F., Ileski V., Stojkovski V., Mickov Lj., **Esmerov I.**). 3-rd International Scientific Meeting, Ohrid, Book of proceedings p.212.

Ова истражување се однесува на воспоставување практика на благосостојба на живината при комерцијално одгледување, земајќи ги предвид петте основни принципи. Истражувањето се однесува на првиот принцип, односно постојана достапност на храна и вода според целодневните потреби на животното. Во експериментот се користени 120 птици, кои се третирали на четири различни начини. Првиот начин е постојана достапност на храна и вода, вториот е недостапност на вода, третиот е недостапност на храна, а четвртиот е недостапност кон храна и вода. Кај првата група не биле забележани промени во однесувањето. Кај втората и третата група била забележителна појавата на поспаност, депресивност и анксиозност веќе првиот ден од експериментот. Во последниот ден од експериментот била забележителна појавата на затворени очи, апатија, тресење и склопување на крилата, а тежината им опаднала за 28,9%, односно 23,5%. До крајот на експериментот, смртноста кај овие две групи изнесувала 9,27%, односно 22%. Кај четвртата група, знаците на депресија, анксиозност, прегладнување, затворени очи итн. биле евидентни, тежината им опаднала за 38,5%, а смртноста изнесувала 32,29%.

8. Potentials of molecular genetics for improvement of livestock production in Republic of Macedonia. Adamov N., L. Pendovski, **I. Esmerov**, Lj. Mickov, M. Adamov, Book of proceedings p.234-238, Days of veterinary medicine 2012.

Во овој труд е направен преглед на неколку различни можности за примена на молекуларно-генетски методи во програмите за одгледување на фармските животни, а објаснет е и нивниот потенцијал за забрзување на генетскиот прогрес кај овие видови животни. Дискутирано е за неколку биотехнолошки методи, како што се сексирање на преимплантациони ембриони, дијагностика на „фримартин“ јуници, идентификација на хетерозиготни носители на наследни заболувања, проверка на родителство, мапирање на локуси и квантитативни својства и геномска селекција. Во трудот се опишани и основните карактеристики на генетските маркери, како што се микросателитските и SNP-полиморфните региони, како и нивната примена во студиите за анимална генетика и геномика.

9. Microsatellite genome characterization of the gray wolf in Republic of Macedonia, **Esmerov I.**, Atanasov B., Adamov N., Blagoevska K., Stojkovski V., Book of proceedings, 3-rd International Scientific Meeting, Days of veterinary medicine 2012, p.229-232.

Авторот преку овој труд дал посебен осврт на конзервација и поставување на стандарди во геномот на сивиот волк во Р. Македонија. Ова е прв труд од ваков карактер во Р. Македонија и има улога да послужи како репер во понатамошната споредба со други слични видови, автохтоно распределени на Балканскиот Полуостров. Во трудот се прикажани основните генетски параметри, степенот на опсервирана и очекувана хомозиготност, степенот на опсервирана и очекувана хетерозиготност и степенот на полиморфизам. Примероците на ткива и крв од сивиот волк потекнувале од неколку реони во Р. Македонија, од областа на Караорман, Шар Планина, Солунска Глава, Малешевските Планини, Козјак и Осогово.

10. Comparative analysis of microsatellite DNA in well sarhplaninian shepherd and well selected sarhplaninian shepherd in Republic of Macedonia, **Esmerov I.**, Panov S., Stojkoski V., Slavkovska A., 2-rd International Scientific Meeting, Denovi na Veterinarna Medicina, 2011 Ohrid Proceedings p. 240-251.

Авторот на овој труд се обидел да направи споредба на два типа на автохтониот сој на шарпланинското куче, со посебен осврт кон длабоко конзервираниот дел од геномот таканаречен микросателитска ДНК. Идејата за ова истражување потекнува од сè почестото мешање на шарпланинецот со одредени раси на фенотипски слични кучиња, а сè со цел да се истакнат одредени екстериерни карактеристики на шарпланинецот, кои се својствени за другите раси. Авторот користел десет региони за споредба, кои се случајно избрани и кои се покажале како високо информативни кај други четири раси на кучиња. Резултатите се добиени преку методата полимераза верижна реакција, за подоцна да се користи и денатурација на ПАГЕ- полиакриламидна денатурирачка електрофореза, обоена со етидиум бромид. Резултатите во овие десет микросателитски ДНК-региони, кои се лоцирани во теломеразниот дел на различни хромозоми, покажуваат длабока конзервираност, со многу мали разлики во двата генома, кои не се сигнификантни, што, пак, од друга страна упатува на непроменливост во геномот.

11. Kinetic Parameters Of Cryopreserved Yorkshire Boar Semen, Mickov Ljupcho, Atanasov Branko, Blagoevska Katerina, **Esmerov Igor**, Nikolovski Martin, Dejanoski Toni, Dovenski Toni, Book of proceedings, 4-rd International Scientific Meeting, Days of veterinary medicine 2013.p.53.

Трудот е произлезен од потребата од воспоставени протоколи поради намаленото преживување на сперматозоидите во длабоко замрзнатата сперма кај јоркширските нерези. Земени се примероци од 8 различни јоркширски нерези, кои се замрзнати според два протокола; првиот користен протокол е според Westendorf et al.(1974) или TCP-протокол, а вториот е според Rodriguez-Martinez (2011) или ХСР-протокол. Испитувани се кинетичките параметри (VAP, VSL, VCL, ALH, BCF, STR, LIN) и се добиени сигнификантни разлики во сите кинетички параметри помеѓу криопрезервираната или длабоко замрзната сперма и онаа што е испитувана без да се подложи на замрзнување.

12. Constructing Of Two ShRNA Plasmid Specific Transcripts Of The BCL-2 Genes, **Esmerov Igor**, Panov Sasho, Stojkovski Velimir, Atanasov Branko, Adamov Nikola, Mickov Ljubcho, Blagoevska Katerina, 4-rd International Scientific Meeting, Days of veterinary medicine 2013. p.30.

Трудот претставува базично истражување во кое се конструирани два плазида со цел да се врати апоптотичната моќ на клетката, а со тоа и регулираната смртност. Истражувањето е вршено на дел од BCL-2 генот, одговорен за апоптозната активност на клетката. Конструирани се два плазида, psiRNA-bcl-2, кој е мутиран и psiRNAScr, кој е контролен. Целта на ова истражување е успешна трансфекција на дел од геномот кој е одговорен за активна апоптоза во геномот на мутираниот ген BCL-2, со крајна цел - негова супресија. Трансфекцијата е успешно завршена, а тоа е проверено со полимераза верижна реакција, од која може да се забележи дека најголема експресија на овој ген се достигнува во периодот од 72 часа.

13. Detection Of Recessive Mutations (BLAD And CVM) In HF Cattle Population In Republic Of Macedonia, Adamov Nikola, Dovic Peter, Mitrov Dine, **Esmerov Igor**, 4-rd International Scientific Meeting, Days of veterinary medicine 2013. p.28.

Истражувањето се однесува на две генетски заболувања кај телињата (BLAD - bovine leukocyte adhesion deficiency и CVM - complex vertebral malformation), кои се карактеристични рецесивни автозомни нарушувања со значителен економски импакт врз комерцијалното одгледување на говедата, каде што преку вештачко осеменување се осеменуваат поголем број на крави со семенски материјал од еден бик, кој, пак, постои можност да е носител на некој од гените кои се директни виновници за појавата на овие синдроми. Од 90 испитани примероци, идентификувани се само два кои се носители на BLAD (+/-) алели и еден носител на CVM алела. Мутантните алелни фреквенции изнесуваат 0.011 за BLAD и 0.006 за CVM, со преваленца од 1.22% за BLAD и 1.11% за CVM. За детекција на овие генетски малформации е користена полимераза верижна реакција и секвенционирање со капиларна електрофореза.

Ангелина Средовска Божинов

Кандидатката Ангелина Средовска Божинов е родена на 17.6.1979 година во Битола, Република Македонија. Во 2002 година дипломирала на Факултетот за биологија, насока: молекуларна биологија при Софискиот универзитет „Св. Климент Охридски“. Во 2004 година магистрирала на Факултетот за биологија, при Софискиот универзитет „Св. Климент Охридски“, при што ја одбрала тезата на тема „Неензимско гликолизирање и спонтан мутагенеза на ДНА во E. Coli“. Своео образование го продолжила на Институтот за молекуларна биологија „Румен Ценев“ при Бугарската академија на науките, а во 2010 година ја одбрала својата докторска дисертација на тема „Гликирање и имуногеност на интерферонови лекарствени препарати“.

Во периодот 2004-2006 година работела во Клиничкиот центар во Скопје, Детска клиника, Цитогенетска лабораторија. Во периодот 2006-2010 работела во Институтот за молекуларна биологија „Румен Ценев“ при Бугарската академија на науките, а во 2012 година се вработила на МИТ-универзитетот како доцент на Факултетот за менаџмент на еколошки ресурси. Доц. Ангелина Средовска Божинов во текот на своето студирање и работа ги совладала техниките за ензимски тестови, блотинг-хибридизација, изолирање на протеини (SDS-PAGE, Western blot, ELISA, FISH, флуоресцентна микроскопија и афинитетна хроматографија).

1. Наставно-образовна дејност

Кандидатката е вработена МИТ-универзитетот во Скопје како доцент на Факултетот за менаџмент на еколошки ресурси.

2. Стручни усовршувања

- 2005- ICGEB Seminar in Molecular Diagnostic of Human Diseases- Belgrade, Serbia and Montenegro.

- 2006- 7th Balkan Meeting on Human Genetics, Macedonia- poster presentation „Karyotype in girls with Turner Syndrome who develop spontaneous puberty“.

-2008- International Scientific Conference „Bulgarian Science and European Research Area Stara Zagora, Bulgaria- oral presentation Glycation of Betaferon and antibodies against glycation products in sera of patients from multiple sclerosis treated with Betaferon“

-2009- 8th Balkan Meeting on Human Genetics, Cavtat, Croatia, poster presentation Advanced glycation end products in interferon-beta based therapeutics are a source of Immunogenicity.

3. Научноистражувачка дејност

Во рамките на својата научноистражувачка дејност, кандидатката поднесе 5 труда.

1. Mironova R., Niwa T., Handzhisky Y., Sredovska A., and Ivanov I. (2005) Evidence for Non-enzymatic Glucosylation Echerichia coli Chromosomal DNA, Mol. Microbiolog. 55, 1801-1811.

Ова истражување се однесува на докажување на глукација на хромозомалната ДНК на *E.coli* во физиолошки услови на раст. *E.coli* акумулира во својата ДНК-рано глукациски продукти, докажани со NBT-nitroblue tetrazolium. Исто така се докажува и имунореактивноста на моноклоналните антитела против N^c-(carboxym-ethyl)lysine, како и флуоресцентните карактеристики на глукациските продукти. Се издвојуваат два типа на флуоресценти кај *E. coli* DNA, при екситација од 360 и 380nm, 410nm и 440nm. Со користење на флуоресцентна спектроскопија, ензимски врзани имуносорбенти и NBT-анализа се докажува преголемата акумулација на глукациски продукти во ДНК, како во стагнациската фаза на раст на клетките, така и во експоненцијалната фаза. Евидентна е и улогата на тиаминот во инхибицијата на ДНК-глукацијата и спонтаните точкести мутации преку смалување на реверзијата на *argE3* во Arg кај *E.coli* AB1157.

2. Mironova R., Sredovska A., Ivanov I., Niwa T. Maillard reaction product in the Escherichia coli- derived therapeutics protein interferon alfacon- 1. Ann N Y Acad Sci 2008, 1126: 181-184.

Во овој труд се докажува присуството на Малард-продуктите во терапевтските протеини од *E.coli*, интерферон alfacon-1. Овие продукти можеби кореспондираат и со ефикасноста на третманот и со безбедноста на пациентот. Со текот на времето, напреднатата гликација и продуктите што се акумулираат во прочистените протеински фракции се придружени со деградација и пад на биолошката активност на протеинот. Во заклучокот се наведува присуството на ненативни антигени од дефинирано потекло (AGEs) кај хуманите протеински терапевтици. Се препорачува мониторинг на пациентите со овие и други протеински лекови за формирање на антитела против медикаментите, како и антитела кои ја намалуваат терапевтската ефикасност и безбедноста на пациентот. Користени се методите Western blot и SDS-polyacrylamide gel electrophoresis/silver staining.

3. A. Sredovska, M. Boyanova, T. Niwa, I. Ivanov, R. Mironova. Evidence for the presence of glycation adducts in protein therapeutics. Biotechnol. & Biotechnol. Eq. 2-1-, 24; 2; 1904-1909.

Овој труд се осврнува на доказите за присуство на потенцијалните имуногени гликациски продукти при користење на протеински медикаменти, како и на нивното влијание врз безбедноста на

пациентите. Глукацијата е неензимска реакција помеѓу слободните аминокислини и простите шеќери. Тоа може да предизвика компликации кај дијабетичари и уремични пациенти, а кај здравите индивидуи го забрзува процесот на стареење. Овој труд го опфаќа и негативниот аспект на глукацијата во однос на квалитетот на терапевтските протеини. Терапевтските протеини се дизајнирани за да бидат еквивалент на природните протеини, а развојот на антителата на терапевтиците кај пациентите кои се третирани со протеини почнува да станува практика, наместо исклучок. Ваквите антитела можат да претставуваат вистинска закана врз квалитетот на животот на пациентот во форма на алергиски реакции и анафилакса. Овие механизми сè уште не се доволно објаснети. Користени се методите HPLC, SDS-PAGE- silver staining, Spectroscopic analyses, ELISA, (LC/ESI-MS, liquid chromatography/electrospray ionization-mass spectrometry).

4. Angelina Bozhinov, Yordan Handzhisky, Krasimir Genov, Vera Daskalovska, Toshimitsu Niwa, Ivan Ivanov, Roymuana Mironova: Advancen glucation end products contribute to the immunogenicity of IFN- β pharmaceuticals. *J Allergy Clin Immunolog* 129(3):0 (2012).

Истражувањето во овој труд се однесува на докажување на гликирачки продукти во IFN- β фармацевтските производи Avonex, Rebif и Betaferon. Хуманиот IFN- β дејствува ефектно кај пациентите со мултиплекс склероза. На пазарот постојат две форми на рекомбинантен хуман IFN- β , IFN- β 1a (произведен од оваријални клетки на кинески хрчак) и IFN- β 1b (добиеан од *Echerichia coli*). Факторите кои учествуваат во развој на антителата против хуманиот IFN- β остануваат недоволно разјаснети. IFN- γ 4 и IFN- α 5 се модифицирани со AGEs- advanced glycation end products. AGEs претставува хетерогена група на јагленохидратни остатоци, формирани со реакцијата на Малард, позната како гликолизација. Експерименталниот дел се однесува на иницијалната и адаптивната имуна реакција против AGEs. Основната цел на овој труд е за да ја тестира хипотезата дека AGEs формира имуноген примерок на IFN- β . Најпрво се тестирани IFN- β фармацевтските производи Avonex, Rebif и Betaferon на присуството на 2 AGEs, H^E-(carboxumetyl)lysine (CML) и imidazolone преку методата на конкуритивна ЕЛИСА. Докажано е дека сите производи содржат (CML) и imidazolone во различни нивоа и концентрации. При изработката на овој труд се користени неколку лабораториски техники: Direct ELISA за мерење на anti-IFN- β и anti-AGE антитела; Competitive ELISA за вкрстената реактивност на anti-IFN- β антителата со AGEs; SE-HPLC за Betaferon; PAGE за Rebif и Betaferon; Western blot за Betaferon.

5. A. Sredovska, D. Velinova, M. Boyanova, I. Ivanov, K. Genov, V. Daskalovska, R. Mironova: „Glucation of Betaferon and anribodies against glycation products in sera of patients suffering from multiple sclerosis treated with Betaferon in: Proceedings of the international scientific conference, Stara Zagora, june 5-6, 2008.

Во овој труд е истражувано влијанието на бетаферонот на присуството на глутирачки продукти (AGEs). Преку евалуација на влијанието на овие продукти врз имуногеноста на лекот, тестиран е серум на третирани пациенти со бетаферон, кои страдаат од мултиплекс склероза (MS), за нивоата на anti-AGE антителата. Со оваа студија недвосмислено се докажува дека бетаинтерферонот содржи AGEs. Овие продукти се најмногу концентрирани во биоактивните компоненти, INF- β 1b, но не и во хуманиот серум албумин. Двата протеина се подложни на прогресивна деградација во периодот на депонирање на лекот. Anti-AGE антителата се детектирани кај 70% од третираните пациенти со бетаинтерферон, 40% кај оние што се третирани со ребиф и само 16% кај здрави пациенти. Заклучокот од овој труд се однесува на сознанието дека AGEs придонесуваат кон имуногеноста на бетаферонот. Користени се ензимско врзани имуносорбентна анализа, полиакриламидна гел-електрофореза, имуноблот и гел-филтрација.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Имајќи го предвид сето горенаведено и врз основа на солидно постигнатите научни резултати (приложените научни трудови и проекти), успехот на кандидатот во научноистражувачката работа и стручно-апликативната дејност, може да се заклучи дека д-р Игор Есмеров во целост ги исполнува условите за избор во научното звање научен соработник.

Како резултат на ангажираноста, сериозниот пристап кон обврските, интересот за научна работа и посветеноста кон проблематиката со која се занимава, а истовремено ценејќи ги квалитетите кои ги поседува, сметаме дека д-р Игор Есмеров се развива во солиден научен работник.

Врз основа на гореизнесеното, Рецензентската комисија има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, да го избере кандидатот д-р Игор Есмеров во научното звање научен соработник.

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

1. Проф. д-р Велимир Стојковски, с.р.
2. Проф. д-р Влатко Илиески, с.р.
3. Проф. д-р Сашо Панов, с.р.

ОБРАЗЕЦ КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО- НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: д-р Игор Никола Есмеров

Институција: Факултет за ветеринарна медицина - Скопје

Научна област: биологија на клетка

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ		поени
	Вежби - зоологија (2+2), зимски 2007/2008	2,7
	Вежби - генетика (2+2), летен 2007/2008	2,7
	Вежби - зоологија (2+1), зимски 2008/2009	4,5
	Вежби - биологија на клетка (2+2), зимски 2009/2010	2,7
	Вежби - биологија на клетка (2+2), зимски 2010/2011	2,7
	Вежби - биологија на клетка (2+2), зимски 2011/2012	2,7
	Вежби - биологија на клетка (2+2), зимски 2012/2013	1,8
	Консултации со студенти, 2007/2008, зимски (35 студенти)	0,07
	Консултации со студенти, 2007/2008, летен (35 студенти)	0,07
	Консултации со студенти, 2008/2009, зимски (160 студенти)	0,32
	Консултации со студенти, 2009/2010, зимски (25 студенти)	0,05
	Консултации со студенти, 2010/2011, зимски (25 студенти)	0,05
	Консултации со студенти, 2011/2012, зимски (25 студенти)	0,05
	Консултации со студенти, 2012/2013, зимски (25 студенти)	0,05
		25,46
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ		поени
	FAO Project: Emergency assistance for Avian Influenza Preparedness in the Republic of Macedonia (OSRO/INT/603/USA baby 0) <u>National veterinarian consultant</u>	3
	FAO Project: OSRO/GLO/702/CAN B3 - OSRO/GLO/604/UK – Work Plans for Eastern Europe and Caucasus <u>Regional veterinarian consultant</u>	6
	Секциско предавање (извештај): The Inception Workshop: Emergency assistance for early detection, prevention and control of avian influenza in the Balkan region, 25-26 June 2007, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina.	2
	Секциско предавање (извештај): Workshop on Surveillance and Control of Highly Pathogenic Avian Influenza in Balkan Region 17-20 July 2008 Tirana, Albania.	2
	Секциско предавање (извештај): Workshop on Wild birds and Avian Influenza: Current Knowledge and Approach to Surveillance in the Balkan Region, Belgrade, Serbia, 25-27 September 2008.	2
	Секциско предавање (извештај): Emergency assistance for early detection, prevention and control of avian influenza in the Balkan region, Kraljevo, Serbia, 27-29 November, 2007.	2
	Секциско предавање (извештај): Simulation Exercises of Avian Influenza Preparedness, Roma, Italy, 22 June – 1 July, 2008.	2
	Дел од монографија CD-ROM OHRID-CRADLE OF BEAUTY, 3th place Best of Trado, 2005, Switzerland Endemic species in Republic of Macedonia.	4
	Учесник во работата на работилницата „Implementation of animal assessment protocols on farms“, дел од проектот Универзитетска мрежа на западен Балкан за благосостојба на животните, одржана во Охрид,	1

	Р. Македонија (25-27 октомври 2010 година) (сертификат).	
	Учесник на Меѓународниот научен собир „Денови на ветеринарна медицина 2010“, одржана во Охрид, Р. Македонија, 28-30 октомври 2010 година.	1
	Учесник на Меѓународниот научен собир „Денови на ветеринарна медицина 2011“, одржана во Охрид, Р. Македонија, 9-11 септември 2011 година .	1
	Учесник на Меѓународниот научен собир „Денови на ветеринарна медицина 2012“, одржана во Охрид, Р. Македонија, 2-4 септември 2012 година .	1
	Учесник во работата на работилницата „Здравствена заштита на животните“, во рамките на Научно-стручниот собир „Денови на ветеринарна медицина“, одржана во Охрид, Р. Македонија (30 октомври 2010 година).	1
	Одржано предавање по покана на референтен странски универзитет: „Варијабилност на микросателитска ДНА кај шарпланинското овчарско куче“, Загребски универзитет -Ветеринарен дакултет“, 24.9.2012.	3
	Одржано предавање по покана на референтен странски универзитет: „Ефекти од потиснувањето на премногу експримираниот ген бцл-2 кај карцином на простата“, Загребски универзитет - Ветеринарен факултет, 24.9.2012.	3
	Одржано предавање по покана на референтен странски универзитет: „Начин на организација на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје“, Загребски универзитет -Ветеринарен факултет, 25.9.2012.	3
	Испитување на својствата генетски потенцијал за родност, должина на период на вегетација и можности за воведување на израелски генотипови хибридна пченка во производството во битолскиот дел на Пелагонија, Р. Македонија; Гацовски Ж., Јовановски Ц., Есмеров И.; Годишен зборник 2006, Универзитет „Гоце Делчев“-Штип, Земјоделски факултет, стр. 111-119, вол.6.	1,6
	Испитување на генетскиот потенцијал на родност и можностите за воведување во производството на генотиповите хибридна пченка (создадени во Институт за житни култури - Солун, Р.Грција) во битолскиот дел на Пелагонија; Гацовски Ж., Јовановски Ц., Есмеров И., Годишен зборник 2007, Универзитет „Гоце Делчев“-Штип, Земјоделски факултет, стр. 117-126, вол.7.	1,6
	Ultrasound observation of ovarian dynamic after treatment of postpartum anoestrus dairy cows by GnRH and eCG (2011)- Atanasov B., Mickov Lj., Esmerov I. , Trojacanec P., Dovenski T Reproduction in Domestic Animal, Volume 46, Issue Supplement 3 p.87.	1,8
	Можности за производство на храна за домашните миленици, Кузелов Асо, Есмеров Игор : Македонско научно друштво, Прилози 7, бр.12/1, Битола, 2009.	1,8
	Trans-rectal ultrasound monitoring of the cystic ovarian structures in high yielding cows treated with different doses of GnRH analogue - field trial (2011) - Atanasov B., Esmerov I. , Nikolovski M., Dovenski T. 19 th International Congress of Fe.Me. S.P.Rum 25-28 May Belgrade Serbia p 455-460.	1,8
	Ultrasound observation of ovarian dynamic in dairy cows with true postpartum anoestrus after treatment with different doses of eCG (2012) - Atanasov B., Mickov Lj., Esmerov I. , Trojacanec P., Ilievska K., Adamov N., Dovenski T. 3-rd International Scientific Meeting, Ohrid Proceedings p. 282-284.	1
	The effect of first freedom restriction on broiler welfare (2012)- Blagoevska K., Dodovski A., Blagoevski A., Radeski M., Popovska-Percinik F., Ilieski V., Stojkovski V., Mickov Lj.,	1,8

	Esmerov I. 3-rd International Scientific Meeting, Ohrid, Book of proceedings p.212.	
	Potentials of molecular genetics for improvement of livestock production in Republic of Macedonia. Adamov N., L. Pendovski, I. Esmerov , Lj. Mickov, M. Adamov, Book of proceedings, Days of veterinary medicine 2012.	1,8
	Microsatellite genome characterization of the gray wolf in Republic of Macedonia, Esmerov I. , Atanasov B., Adamov N., Blagoevska K., Stojkovski V., Book of proceedings, 3-rd International Scientific Meeting, Days of veterinary medicine 2012.	1,8
	Comparative analysis of microsatellite DNA in well sarhplaninian shepherd and well selected sarhplaninian shepherd in Republic of Macedonia, Esmerov I. , Panov S., Stojkoski V., Slavkovska A., 2-rd International Scientific Meeting, Denovi na Veterinarna Medicina, 2011 Ohrid Proceedings p. 240-251	1,8
	Kinetic Parameters Of Cryopreserved Yorkshire Boar Semen, Mickov Ljupcho, Atanasov Branko, Blagoevska Katerina, Esmerov Igor , Nikolovski Martin, Dejanoski Toni, Dovenski Toni, Book of proceedings, 4-rd International Scientific Meeting, Days of veterinary medicine 2013.p.53	1,8
	Constructing Of Two ShRNA Plasmid Specific Transcripts Of The BCL-2 Genes, Esmerov Igor , Panov Sasho, Stojkovski Velimir, Atanasov Branko, Adamov Nikola, Mickov Ljubcho, Blagoevska Katerina, 4-rd International Scientific Meeting, Days of veterinary medicine 2013. p.30	1
	Detection Of Recessive Mutations (BLAD And CVM) In HF Cattle Population In Republic Of Macedonia, Adamov Nikola, Dovc Peter, Mitrov Dine, Esmerov Igor , 4-rd International Scientific Meeting, Days of veterinary medicine 2013. p.28	1,8
		60,2
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ		поени
	Expert Associate: "Cross-border cooperation between R.Macedonia and R. Bulgaria", 2012-2014, IPA project, financed by EU	1
	Expert Associate: „Medical Roma scholarships“, 2010-2014, Project of the Foundation Open Society	1
	Expert consultant„ Strengthening the capacity of the municipalities, innovative mechanisms for strengthening communication and citizen participation in the legislative process (draft law) "2012 Project of the Swiss Agency for Development and Cooperation and the National Democratic Institute	1
	Член на Надзорен одбор на Јавно Претпријатие Македонска Радиодифузија 2006-2007	1
	Претседател на Надзорен одбор на Јавно Претпријатие Македонска Радиодифузија 2007-2012	1
	Expert for Development of strategy: "Local economic development in rural environment", 2011-2012, project of USAID MLGA	1
	Expert for Development of strategy: "Promoting entrepreneurship among Albanian women, analysis of the social exclusion of marginalized groups in rural environment" 2009-2010, project of USAID MLGA	4
	Expert Consultant: "Europe for citizens in small municipalities", 2012, Project of European commission	1
	Expert Certificate for Basic security on the field-staf safety, health and welfare, United	1

	Nations Department of Safety and Security, 2008	
	Expert Certificate for Advanced security on the field, United Nations Department of Safety and Security, 2006	1
	Project implementator „Animal welfare research in an enlarged Europe- AWEAR, FP&-KBBE-2010-4, 2010	2
	Member of commission for expenditure for the Faculty for veterinary medicine, 2013	0,5
	Expert Consultant for the project „Establishment of sustainable agricultural production system and development of business management structures of vegetable producers in Macedonia“, 2006-2007, Ministry of Foreign Affairs of Norway	1
	Expert Consultant for the project „Development of model for collecting and recycling the waste agricultural PE plastic in Republic of Macedonia, preparation of feasibility study“, 2006, Ministry of Environment and Physical Study	1
	Expert Consultant for the project „Development and promotion of Legal Framework on Producer groups, 2008-2009, Fagricom, Norges Vel and Ministry of Foreign Affairs of Norway	1
	Biodiversity expert for the project „Conservation and revitalization of the biodiversity through promotion of sustainable tourism in Matka Canyon“, 2008-2009, Global Environmental Facility of the United Nations	1
	Expert Consultant for the project „Super Farmer, assistance in preparation of crop information system and crop calendar“, 2008-2009 State budget of the Republic of Macedonia	1
	Expert Consultant for „IPARD Preparation, Local Development Strategies“, 2008-2009, Fagricom, Norges Vel and Ministry of Foreign Affairs of Norway	1
	Project Assistant for the project „Development of common cultural products in Macedonia and Bulgaria“, 2009, German Technical Cooperation	1
	Livestock expert the project „Transfer of anaerobic digester technology for energy efficient agriculture“, 2010-2012, Fagricom, Norges Vel and Ministry of Foreign Affairs of Norway	0,5
	Член на секретаријат на „Денови на ветеринарна медицина“, 2011	0,5
	Член на секретаријат на „Денови на ветеринарна медицина“, 2012	0,5
	Студенстски престој во странство, Ветеринарен факултет, Загреб, 2012	0,5
	Учество во работата на Комисијата на Државниот натпревар по биохемија на средните училишта од Република Македонија, Тетово, 2010 година	1
		25,5
	ВКУПНО	111,16

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	25,46
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	60,2
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	25,5
Вкупно	111,16

**ОБРАЗЕЦ КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-
НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО
ЗВАЊЕ**

Кандидат: д-р Ангелина Средовска Божинов

Институција: Факултет за ветеринарна медицина - Скопје

Научна област: биологија на клетка

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ		поени
	нема доставено податоци за број на часови и број на студенти	0
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ		поени
	Mironova R., Niwa T., Handzhisky Y., Sredovska A., and Ivanov I. (2005) Evidence for Non-enzymatic Glucosylation Echerichia coli Chromosomal DNA, Mol. Microbiolog. 55, 1801-1811.	9,959
	Mironova R., Sredovska A., Ivanov I., Niwa T. Maillard reaction product in the Escherichia coli- derived therapeutics protein interferon alfacon- 1. Ann N Y Acad Sci 2008, 1126: 181-184.	6,303
	A. Sredovska, D. Velinova, M. Boyanova, I. Ivanov, K. Genov, V. Daskalovska, R. Mironova: „Glucation of Betaferon and anribodies against glycation products in sera of patients suffering from multiple sclerosis treated with Betaferon in: Proceedings of the international scientific conference, Stara Zagora, june 5-6, 2008.	1,8
	A. Sredovska, M. Boyanova, T. Niwa, I. Ivanov, R. Mironova. Evidence for the presence of glycation adducts in protein therapeutics. Biotechnol. & Biotechnol. Eq. 2-1-, 24; 2; 1904-1909.	4,5
	Angelina Bozhinov, Yordan Handzhisky, Krasimir Genov, Vera Daskalovska, Toshimitsu Niwa, Ivan Ivanov, Roymuana Mironova: Advancen glucation end products contribute to the immunogenicity of IFN- β pharmaceuticals. J Allergy Clin Immunolog 129(3):0 (2012).	13,273
	ICGEB Seminar in Molecular Diagnostic of Human Diseases- Belgrade, Serbia and Montenegro.	1
	7 th Balkan Meeting on Human Genetics, Macedonia- poster presentation „Karyotype in girls with Turner Syndrome who develop spontaneous puberty“.	1
	International Scientific Conference „Bulgarian Science and	1

	European Research Area Stara Zagora, Bulgaria- oral presentation Glycation of Betaferon and antibodies against glycation products in sera of patients from multiple sclerosis treated with Betaferon“.	
	8 th Balkan Meeting on Human Genetics, Cavtat, Croatia, poster presentation Advanced glycation end products in interferon-beta based therapeutics are a source of Immunogenicity.	1
		39,835
	нема доставено податоци	0
	вкупно	39,835

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	0
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	39,835
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	0
Вкупно	39,835

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

1. Проф. д-р Велимир Стојковски, с.р.
2. Проф. д-р Влатко Илиески, с.р.
3. Проф. д-р Сашо Панов, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР ВО СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ-АСИСТЕНТ ПО ГРУПАТА
ПРЕДМЕТИ: ТЕХНОЛОГИЈА НА КИСЕЛИНИ И БАЗИ, ТЕХНОЛОГИЈА НА
СОЛИ И ЃУБРИВА, ЗАГАДУВАЊЕ НА ПОЧВИ И ЗАШТИТА, ПОЛУТАНТИ,
ОСНОВНИ СУРОВИНИ И НИВНА ТЕХНОЛОШКА ПОДГОТОВКА, ЧИСТО
ПРОИЗВОДСТВО И ЦВРСТ ОТПАД И РЕЦИКЛИРАЊЕ, НА
ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со Одлука од 30. редовна седница на на Технолошко - металуршкиот факултет во Скопје, одржана на 2.10.2013 година, избрани сме за членови на Рецензентската комисија за избор/реизбор на асистент по групата предмети: *технологија на киселини и бази, технологија на соли и ѓубрива, загадување на почви и заштита, полутанти, основни сировини и нивна технолошка подготовка, чисто производство и цврст отпад и рециклирање.*

По прегледот и анализата на доставената документација, Комисијата го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

На распишаниот конкурс, објавен во дневниот весник „Нова Македонија“ и „Лајм“, на 12.9.2013 година за избор во соработничко звање - асистент по горенаведената група предмети, се пријави само еден кандидат – м-р Бошко Бошковски.

Биографски податоци:

Име и презиме: Бошко Бошковски

Датум на раѓање: 14. 1. 1979

Место на раѓање: Велес, Република Македонија

Универзитетско образование:

- 2004, дипломиран инженер-технолог, насока: базно неорганско инженерство, Технолошко-металуршки факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје;
- 2010, магистер на технички науки од областа неорганска технологија, Технолошко-металуршки факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје.

Работно искуство:

- 2004 - 2008, Крзнара “Димко Митрев“ – Велес, раководител на штавен погон;

- 2008 - 2011, помлад асистент на Технолошко-металуршки факултет, Универзитет “Св. Кирил и Методиј” – Скопје;
- 2011 - денес, асистент на Технолошко-металуршки факултет, Универзитет “Св. Кирил и Методиј” – Скопје.

Наставно-образовна дејност:

Во досегашните активности на м-р Бошко Бошковски, како асистент на Технолошко-металуршкиот факултет, спаѓа учеството во одржувањето на дел од наставата (пресметковни и лабораториски вежби) по заедничките и стручните предмети: *технологија на киселини и бази, технологија на соли и ѓубрива, загадување на почви и заштита, полутанти, основни сировини и нивна технолошка подготовка, чисто производство, цврст отпад и рециклирање, општа и неорганска хемија 1 и општа и неорганска хемија 2.*

Покрај коавторство во повеќе интерни материјали, прифатени од ННС на ТМФ во периодот до изборот во звањето асистент, следува уште едно коавторство во изработка на практикум по лабораториски вежби:

- С.Богоевски, Б.Бошковски, Технологија на ѓубрива и соли – практикум за лабораториски вежби (интерни материјали), Технолошко-металуршки факултет, Скопје, 2011.

Научноистражувачка работа:

Научноистражувачката дејност на кандидатот се отсликува во следните сегменти: печатен труд во научно списание со меѓународен уредувачки одбор, печатен труд во зборник на трудови со меѓународен уредувачки одбор, презентирани трудови на меѓународни конгреси, учество во научноистражувачки проект, како и пријавена докторска дисертација.

- Пријавена докторска дисертација: „Миграција на арсен од антропогено потекло во почвата од микролокалитетот И-СИ-ЈИ од фабриката ОХИС - Скопје“, 1. 6. 2010, Технолошко-металуршки факултет, Скопје.

Трудови објавени во научни списанија:

1. B.Pavlovski, S.Jančev, Lj.Petreski, A.Reka, S.Bogoevski, B.Boskovski, “Trepel – a peculiar sedimentary rock of biogenetic origin from the Suvodol Village, Bitola, R.Macedonia”, *Geologica Macedonica*, Vol.25, No.1, (2011), 67 – 72.

Трудови објавени во зборници на трудови:

1. S.Jančev, S.Bogoevski, B.Boskovski, B.Bliznakovska, “Statistical parameters on the content of arsenic of anthropogenic origin in the Skopje region soil”, I International Conference “Ecology of urban areas 2011”, Zrenjanin, Srbija, September (2011), 484 – 492.

Трудови, презентирани на конгреси:

1. B.Boskovski, B.Bliznakovska, S.Bogoevski, K.Burevska, “Determination of heavy metals content in agricultural soils in urban area”, XXII Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, 05-09 September 2012, Ohrid, Macedonia.
2. S.Bogoevski, A.Reka, B.Pavlovski, B.Boskovski, B.Bliznakovska, “Characterization of natural amorphous SiO₂ from a new deposits in the Republic of Macedonia”, XXII Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, 05-09 September 2012, Ohrid, Macedonia.
3. B.Bliznakovska, K.Burevska, S.Bogoevski, B.Boskovski, “Leachate oxygen parameters as key-factors in the MSWL maturing determination”, XXII Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, 05-09 September 2012, Ohrid, Macedonia.
4. K.Burevska, B.Bliznakovska, S.Bogoevski, B.Boskovski, “Adsorption characteristic of synthetic zeolites CaNaX and MgNaX determined from the water vapor”, XXII Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, 05-09 September 2012, Ohrid, Macedonia.
5. V.Jankulovska, B.Bliznakovska, S.Bogoevski, B.Boskovski, “Detection of some heavy metals in water present in the water supply system Studenchica in Kichevo on the basis of domestic water heater scale”, XXII Congress of Chemists and Technologists of Macedonia, 05-09 September 2012, Ohrid, Macedonia.

Проекти:

1. С.Јанчев, С.Богоевски, Н.Столиќ, Е.Петрушев, Н.Димов, Б.Бошковски, Завршен извештај за спроведување на трета фаза на геохемиски мониторинг за тешки токсични метали во почвите на подрачјето на градот Скопје и неговата околина, Скопје, окомври 2010.

Стручно-апликативна дејност:

Стручно-апликативната дејност на кандидатот е обемна и разновидна, а се состои од учество во изработка на следните извештаи за извршени анализи и комплексни испитувања:

1. С.Богоевски, Б.Бошковски, Извештај за извршена хемиска гранулометрика на доставен примерок, инвеститор: Пеливар камен – ДООЕЛ Скопје, ТМФ-Скопје, октомври 2010.
2. С.Богоевски, Б.Бошковски, Извештај за извршена хемиско-минералошка идентификација на доставен примерок, инвеститор: Хаби градба – ДООЕЛ Долнени, ТМФ-Скопје, октомври 2010.
3. С.Богоевски, Б.Бошковски, Извештај за извршена анализа на примероци од вештачко ѓубриво, инвеститор: Црвени Брегови, АД – Неготино, ТМФ-Скопје, февруари 2011.
4. С.Богоевски, Б.Бошковски, Извештај за извршена физичко-хемиска карактеризација на примероци од јагленова прашина, инвеститор: АД фабрика за шеќер „4 Ноември“ - Битола, ТМФ-Скопје, февруари 2011.
5. С.Богоевски, Б.Бошковски, Извештај за керамички испитувања на глина од наоѓалиште близу село Новаци, Битолско, ТМФ-Скопје, септември 2011.
6. С.Богоевски, Б.Бошковски, Извештај за керамички испитувања на глина од наоѓалиштето Русино, Гостивар, ТМФ-Скопје, септември 2012.

Други активности:

- презентација на ТМФ – Скопје на 47. Смотра на млади истржувачи од Р.Македонија, Велес, април 2011;
- извршени презентации на студиските програми на ТМФ – Скопје во средни училишта;
- член во Комисија за дисциплинска одговорност на студентите;
- член во Пописна комисија – Институт за неорганска технологија.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на прегледот на поднесената документација и изнесените податоци за активната на кандидатот м-р Бошко Бошковски, може лесно да се заклучи дека се работи за кадар кој се развива континуирано во сите правци кои се потребни за оформување на комплетен наставно-научен профил. Кандидатот поседува исклучително висок степен на способност да функционира во тим, кога се работи за научноистражувачка и апликативна дејност, како и способност да го пренесува знаењето на студентите, кога се работи за наставната дејност.

Согласно со Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Рецензентската комисија му предлага на Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, м-р Бошко Бошковски, досегашен асистент, повторно да биде избран во звањето асистент по групата предмети: *технологија на киселини и бази, технологија на соли и ѓубрива, загадување на почви и заштита, полутанти, основни сировини и нивна технолошка подготовка, чисто производство и цврст отпад и рециклирање.*

Рецензентска комисија

Д-р Слободан Богоевски, ред. проф., ТМФ, с.р.

Д-р Благица Близнаковска, ред. проф., ТМФ, с.р.

Д-р Гордана Русеска, вонр. проф., ТМФ, с.р.



Република Македонија
Универзитет
„Св. Кирил и Методиј“
Скопје



ПРЕГЛЕД

**на прифатени теми за изработка на магистерски труд на
 ЈНУ Институт за македонска литература - Скопје**

Студиска програма
Културолошки студии во книжевноста

Ред. Бр.	Кандидат	Тема	Ментор
1.	Наташа Данчевска	Поетскиот јазик меѓу традицијата и иновацијата во поетското писмо <i>Света песна</i> од Анте Поповски The Poetic Language Between Tradition and Innovation in the Poetic Letter “Holly Song” by Ante Popovski	проф. д-р Наташа Аврамовска
2.	Александра Симова	Влијанието на креативните и културните индустрии како фактор за економски раст The Influence of the Cultural and Creative Industries as a Factor of Economic Growth	проф. д-р Лорета Георгиевска-Јаковлева
3.	Милош Андоновски	Влијанието на културните и психолошките процеси во актерската креација на ликот The Influence of Cultural and Psychological Processes on Actors Creation of a Character	проф. д-р Лорета Георгиевска-Јаковлева (ментор) проф. д-р Емилија Стоименова-Цаневска (коментор)

РЕЦЕНЗИЈА

**НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ПОДОБРУВАЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКАТА
ЕФИКАСНОСТ НА БЕЗЖИЧНИТЕ СЕНЗОРСКИ МРЕЖИ ПРЕКУ DATA TIMED
SENDING (DTS) КОМУНИКАЦИСКИ ПРОТОКОЛ”, ИЗРАБОТЕНА ОД М-Р
КОНСТАНТИН ЧОМУ, ПРИЈАВЕНА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И
ИНФОРМАЦИСКИ ТЕХНОЛОГИИ ВО СКОПЈЕ**

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје, донесена на седницата одржана на 30.10.2013 година, одредени сме за членови на Комисијата за оцена и одбрана на докторската дисертација на кандидатот м-р Константин Чому, со наслов „Подобрување на енергетската ефикасност на безжичните сензорски мрежи преку Data Timed Sending (DTS) комуникациски протокол”.

По извршениот преглед на докторската дисертација, до Наставно-научниот совет на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје, го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Општи податоци за докторската дисертација

Докторската дисертација со наслов „Подобрување на енергетската ефикасност на безжичните сензорски мрежи преку Data Timed Sending (DTS) комуникациски протокол” од м-р Константин Чому е изложена во 9 поглавја. Заедно со библиографијата, дисертацијата се состои од 127 страници. Дисертацијата содржи список на референци кои биле користени при изработката на дисертацијата, како и референци на кои кандидатот се јавува како автор.

2. Предмет на докторската дисертација

Безжичните сензорски мрежи наоѓаат широка примена во многу области од секојдневниот живот. За практична примена на оваа технологија, сензорските јазли мораат да бидат во состојба самостојно да работат долги временски периоди користејќи ја енергијата складирана во нивните батерии. Енергијата во батериите на сензорските јазли е ограничен и оскуден ресурс, па затоа намалувањето на нејзината потрошувачка е во фокусот на многу истражувања. Радиотрансмисијата, дури и кај малите радиоуреди, троши многу повеќе енергија отколку другите активности на сензорските јазли, како на пример процесирањето, мерењето и сл., па затоа радиото треба да се користи рационално со цел да се избегне непотребното трошење на енергија.

Предмет на обработка на докторската дисертација е енергетската ефикасност на сензорските јазли при праќањето на мерните податоци од нивна страна до базната станица. Конкретно, во оваа докторска дисертација се претставува нов комуникациски протокол, наречен Data Timed Sending (DTS), чијашто главна цел е намалување на потрошувачката на батериите и зголемување на времето на работа на сензорските јазли. DTS штеди

енергија преку трансмитирање на екстремно кратки пакети (т.н. кратки DTS пакети), без податочен дел, според принципот на временско мултиплексирање (англиски: Time Division Multiple Access (TDMA)). На кратките пакети им треба помалку време за трансмисија, па затоа радиопредавателот е помалку време вклучен и последователно на тоа троши помалку енергија. Бидејќи трансмитираниот краток пакет не содржи податочен дел, базната станица не може да прочита никаква информација од неговата содржина. Наместо тоа, базната станица ја извлекува информацијата за тоа кој јазол праќа пакет и колкава е измерената вредност само врз основа на времето на пристигнување на пакетот, односно само врз основа на местоположбата на пакетот во TDMA-рамката.

3. Анализа на трудот

Текстот на докторската дисертација е организиран во девет поглавја. Во првото поглавје, односно во воведот, претставени се областите каде што безжичните сензорски мрежи наоѓаат најширока примена, заедно со главните ограничувачки фактори, при што најголем проблем претставува ограничениот енергетски капацитет на батериите. Токму тој ограничувачки фактор е мотивацијата за истражувањата претставени во оваа докторска дисертација. Во ова поглавје е предложен енергетско-ефикасниот DTS - комуникациски протокол заедно со начините за негова евалуација.

Второто поглавје дава преглед на општите особини на безжичните сензорски мрежи. Тука подетално се претставени нивната архитектура, дизајнот и мрежните сервиси. Исто така, набројани се и главните технологии, односно протоколи кои денес се користат за нивна реализација, како и апликативни примери.

Третото поглавје дава преглед на оптекот и потрошувачката на енергијата во сензорските јазли, почнувајќи од својствата и типовите на батериите, потрошувачката на хардверот (каде што радиоуредот е најголем потрошувач), продолжувајќи со енергетско-ефикасните рутирачки протоколи и завршувајќи со уредите кои црпат енергија од околината и ја складираат во батериите.

Четвртото поглавје ја опишува временската синхронизација на безжичните сензорски мрежи. Тука се дадени главните причини поради кои се појавуваат отстапувањата помеѓу часовниците на сензорските јазли, заедно со преглед на специјално дизајнираните синхронизациски протоколи за безжичните сензорски мрежи. Синхронизацијата е важна како за апликациите, така и за комуникациските протоколи. На пример, за реализација на новопредложениот енергетско-ефикасен DTS - комуникациски протокол, потребно е сензорските јазли да се синхронизирани со базната станица.

Петтото поглавје дава краток преглед на IEEE 802.15.4 стандардот, односно на физичкото и пристапното ниво кои тој ги дефинира. Фокусот е поставен врз CSMA-CA - алгоритмот затоа што протоколите ZigBee и 6LoWPAN (што се споредувани со DTS) го користат тој алгоритам.

Шестото поглавје го претставува DTS - протоколот во детали и како тој го користи TDMA - принципот не само за одредување кој јазол испраќа краток DTS - пакет, туку и за одредување колкави се измерените вредности од страна на сензорите. Тука е опишан TDMA - форматот на временските рамки за пренос на информацијата преку единечен скок (англиски: single-hop) и преку повеќекратен скок (англиски: multi-hop). Исто така, претставено е мапирањето на измерените вредности во TDMA - рамката. Претставена е и синхронизациската процедура што се користи од страна на безжичната сензорска мрежа, како и апликациите што се погодни за DTS - протоколот.

Седмото поглавје ја опишува QualNet симулациската платформа со којашто е изведена споредба на енергетските ефикасности помеѓу IEEE 802.15.4 надграден со ZigBee од една страна и DTS-протоколот од друга страна. Споредбите опфаќаат сценарија за групирана (англиски: cluster) безжична сензорска мрежа со вкупно 10, 20, ... 100 сензорски јазли.

Осмото поглавје ја опишува Sun SPOT - реалната демоплатформа со којашто е изведена споредба на енергетските ефикасности помеѓу IEEE 802.15.4, надграден со 6LoWPAN од една страна и DTS - протоколот од друга страна. Споредбите опфаќаат сценарија за single-hop и multi-hop случаи.

Деветтото поглавје прави споредбени паралели помеѓу симулациската и реалната демоплатформа, односно ги истакнува разликите во нивните поставки, но исто така ја истакнува и конзистентноста на добиените резултати од коишто се воочува дека DTS - протоколот е енергетски поефикасен за околу 30% во споредба со IEEE 802.15.4, надграден со ZigBee или 6LoWPAN. Во ова поглавје се дадени и насоките за наредните истражувања.

4. Верификација на докторската дисертација

Резултатите од истражувањата на проблематиката од докторската дисертација, м-р Константин Чому успешно ги објавил во меѓународни списанија и на меѓународни и домашни конференции. Во врска со дисертацијата објавени се следниве трудови:

Меѓународни списанија:

- [1] **K. Chomu** and L. Gavrilovska, "Data Timed Sending (DTS) Energy Efficient Protocol for Wireless Sensor Networks: Simulation and Testbed Verification," *Wireless Sensor Network*, vol. 5, No. 8, pp. 158-167, Aug. 2013, doi: 10.4236/wsn.2013.58019.
- [2] L. Gavrilovska, V. Atanasovski, V. Rakovic, **K. Chomu** and K. Smiljkovic, "Development of Wireless Sensor Network (WSN) Research Platforms and Applications through the FP7 ProSense Project," *Transactions on Internet Research*, Vol. 10, No. 1, Jan. 2014. (прифатен)

Меѓународни конференции:

- [3] **K. Chomu** and L. Gavrilovska, "Synchronization Impact on the Performance of Data-Timed Sending (DTS) based Wireless Sensor Networks," *WiSARN 2010, in Proc. of IEEE WoWMoM 2010 Conference*, Montreal, Canada, June 14-17, 2010.

- [4] **K. Comu** and L. Gavrilovka, "Data-Timed Sending method – solution for higher energy efficiency," in *Proc. of the 25th National Symposium of Telecommunications and Computer Networks*, pp. 1488-1497, Warsaw, Poland, September 16-18, 2009.
- [5] R. Chavez-Santiago, A. Mateska, **K. Chomu**, L. Gavrilovska and I. Balasingham, "Applications of Software-Defined Radio (SDR) Technology in Hospital Environments," *35th International Conference of the IEEE Engineering in Medicine and Biology Society EMBC 2013*, Osaka, Japan, July 3 – 7, 2013.
- [6] A. Mateska, **K. Chomu** and L. Gavrilovska, "Cognitive Sensor Networks Implementation in Medical Environmental Surveillance," *7th International Conference on Body Area Networks - BODYNETS 2012*, Oslo, Norway, September 24 – 26, 2012.
- [7] D. Denkovski, V. Rakovic, M. Pavloski, **K. Chomu**, V. Atanasovski and L. Gavrilovska, "Integration of Heterogeneous Spectrum Sensing Devices towards Accurate REM Construction," in *Proc. IEEE WCNC'12*, Paris, France, pp. 798–802, Apr. 2012.

Домашни конференции:

- [8] **K. Chomu** and L. Gavrilovska, "Data Timed Sending (DTS) - Energy Efficient WSN Protocol for Smart Environmental Monitoring," *11th National Conference with International Participation ETAI 2013*, Ohrid, Macedonia, September 26-28, 2013.
- [9] **K. Chomu** A. Mateska, and L. Gavrilovska, "Sun SPOT based WSN Testbed," *10th National Conference with International Participation ETAI 2011*, Ohrid, Macedonia, September 16-20, 2011.

5. Оригинални придонеси на дисертацијата

Главните придонеси на докторската дисертација лежат во:

- Дизајн на нов енергетско-ефикасен комуникациски протокол за безжични сензорски мрежи наречен Data Timed Sending (DTS):
 - дефинирање на TDMA - рамка за single-hop начин на пренос на информација со DTS;
 - дефинирање на TDMA - рамка за multi-hop начин на пренос на информација со DTS;
 - дефинирање на мапирањето и демапирањето на измерените вредности во/од TDMA рамката.
- Имплементација на синхронизација помеѓу сензорските јазли.
- Дизајн на симулациски сценарија во QualNet 5.2 за енергетска евалуација на DTS:
 - дизајн на сценарија за IEEE 802.15.4/ZigBee кај cluster безжична сензорска мрежа со 10, 20, ...100 сензорски јазли;

- дизајн на сценарија за DTS кај cluster безжична сензорска мрежа со 10, 20, ...100 сензорски јазли.
- Дизајн на Sun SPOT - демоплатформа за енергетска евалуација на DTS:
 - развивање на постапка за замена на постојниот комуникациски протокол со нов кај Sun SPOT - модулите;
 - дизајн на сценарија за IEEE 802.15.4/6LoWPAN со single-hop начин на пренос на информацијата;
 - дизајн на сценарија за IEEE 802.15.4/6LoWPAN со multi-hop начин на пренос на информацијата;
 - дизајн на сценарија за DTS со single-hop начин на пренос на информацијата;
 - дизајн на сценарија за DTS со multi-hop начин на пренос на информацијата.
- Квантитативна верификација на енергетската ефикасност и споредба на DTS во однос на IEEE 802.15.4/ZigBee преку QualNet 5.2 симулации (за апликации кај коишто сензорските јазли испраќаат информација за измерените вредности на временски периоди 15-20 мин).
- Квантитативна верификација на енергетската ефикасност и споредба на DTS во однос на IEEE 802.15.4/6LoWPAN преку Sun SPOT - демоплатформа (за апликации кај коишто сензорските јазли испраќаат информација за измерените вредности на временски периоди 15-20 мин).

Предложениот DTS - протокол постигнува зголемена енергетска ефикасност за околу 30% во однос на споредбените технологии. Во дисертацијата се елаборирани можните апликации погодни за примена на DTS - протоколот.

Заклучок и предлог

Врз основа на претходно изнесеното, Комисијата заклучи дека во докторската дисертација „Подобрување на енергетската ефикасност на безжичните сензорски мрежи преку Data Timed Sending (DTS) комуникациски протокол“, на кандидатот м-р Константин Чому, е даден значаен научен придонес во областа на енергетската ефикасност на безжичните сензорски мрежи. Даден е концепт за нов енергетско-ефикасен комуникациски протокол, наречен DTS, којшто преку трансмисија на кратки DTS - пакети и користење на времето на прием на пакетите како алатка за пренос на информација, остварува забележителна енергетска заштеда на батериите на сензорските јазли.

Со постигнатите резултати кандидатот м-р Константин Чому покажал длабоко познавање на проблематиката на дисертацијата и истражувачки дух и иницијатива, што резултира во значителен научен придонес во областа на енергетската ефикасност кај безжичните сензорски мрежи и телекомуникациите воопшто. Резултатите од работата на докторската дисертација претставуваат респектабилен опус и се публикувани во девет научни труда, од кои два во меѓународни списанија, пет на меѓународни

конференции и два на домашни конференции. Освен тоа, кандидатот м-р Константин Чому, за време на изработката на докторската дисертација, учествувал како соработник во повеќе меѓународни и домашни научноистражувачки проекти.

Врз основа на погоре изложеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно – научниот совет на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје да го прифати овој извештај и на кандидатот м-р Константин Чому да му одобри јавна одбрана на докторската дисертација „Подобрување на енергетската ефикасност на безжичните сензорски мрежи преку Data Timed Sending (DTS) комуникациски протокол”.

К о м и с и ј а

1. Проф. д-р Тони Јаневски, претседател, с.р.
2. Проф. д-р Лилјана Гавриловска, ментор, с.р.
3. Проф. д-р Татјана Улчар-Ставрова, член, с.р.
4. Вон. проф. д-р Александар Ристески, член, с.р.
5. Доц. д-р Владимир Атанасовски, член, с.р.

Р Е Ф Е Р А Т

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН АСИСТЕНТ ВО НАУЧНАТА ОБЛАСТ ШТО ЈА ПОКРИВА ИНСТИТУТОТ ЗА МАШИНСКИ КОНСТРУКЦИИ, МЕХАНИЗАЦИОНИ МАШИНИ И ВОЗИЛА НА МАШИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет во Скопје, бр.02-3055/1 од 17.10.2013 година, определени сме за членови на Рецензентската комисија за избор на асистент во научната област што ја покрива Институтот за машински конструкции, механизациони машини и возила.

На конкурсот за избор во наставно – научни и соработнички звања, објавен од страна на деканот на Машинскиот факултет во Скопје, во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на 4.10.2013 год., во дневните весници „Нова Македонија и „Коха“, се пријави м-р Ташко Ризов, дипл. маш. инж., вработен како асистент на Институтот за машински конструкции, механизациони машини и возила при Машинскиот факултет во Скопје.

По прегледот на доставената документација, како и врз основа на личното познавање на кандидатот, Комисијата го поднесува следниов

И З В Е Ш Т А Ј

I. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Ташко Ризов е роден на 5.3.1983 год. во Скопје. По завршеното основно образование со одличен успех се запишал во гимнзијата „Јосип Броз - Тито“ во Скопје. Средното образование го завршил со одличен успех во 2001 година. Во мај 2006 година ги завршил додипломските студии на насоката индустриско инженерство на Машинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје со просечна оценка 9,00. За време на овие студии, Ташко Ризов се здобива со Пофалница за постигнат висок просек (9,88) во четврта година од студиите и Пофалница за постигнат висок просек (9,14) во трета година од студиите на Машинскиот факултет. Ташко Ризов зборува одлично англиски јазик, а добро се служи и со францускиот јазик.

Во учебната 2006/07 Ташко Ризов се запишал на постдипломските студии на Машинскиот факултет во Скопје, на насоката производно машинство. Испитите ги положил во предвидениот рок со просечна оценка 10. На 22.1.2010 год. успешно ја одбранил магистерската работа на тема „Анализа на факторите кои ги определуваат организациските перформанси долж логистичкиот синџир“.

На 23.5.2011 год. Рецензентската комисија ја прифаќа предложената тема за докторска дисертација со наслов „Геометриско претставување на објекти во интерактивна аугментна реалност“.

Ташко Ризов од јули 2008 год. е вработен на Машинскиот факултет во Скопје, при Институтот за машински конструкции, механизациони машини и возила, како помлад асистент, а од март 2011 год. како асистент на истиот Институт. Покрај ангажманот со вежби на предметите кои ги покрива Институтот за машински конструкции, механизациони машини и возила, Ташко Ризов активно е вклучен во научноистражувачката и апликативната дејност како на Институтот, така и на Факултетот.

Како вработен на Институтот за машински конструкции, механизациони машини и возила при Машинскиот факултет во Скопје, Ташко Ризов активно учествува во реализацијата на меѓународните проекти, меѓу кои се вбројуваат TEMPUS- JEP-проектот JEP-19017-2004: „Numerical Simulation Program in Mechanical Engineering“, TEMPUS- JEP проектот JEP-41128-2006: „Development of Master’s studies in industrial design and marketing“ и проектот „Trasnbonus“ во рамките на 7th Framework Programme for Research and Technological Development (FP7).

II. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Кандидатот м-р Ташко Ризов во досегашниот период на работа на Машинскиот факултет во Скопје учествувал во спроведувањето на наставните активности на Факултетот. Во досегашниот период, Ташко Ризов успешно ги одржуваше вежбите по следниве предмети:

- инженерска графика,
- графичко комуницирање,
- машински елементи,
- машински елементи 1,
- машински елементи 2,
- машински елементи во енергетиката,
- процес на конструирање
- основи на конструирање,
- основи на конструирање и CAD.

Предметите по кои одржувал вежби се застапени претежно во првите години од студиите, поради што бил ангажиран со голем број часови.

Кандидатот м-р Ташко Ризов покажува особена способност за пренесување на знаењата на студентите. Треба да се потенцира завидното познавање на кандидатот на наставната проблематика, коректниот однос кон студентите и одличната комуникација со нив.

III. СТРУЧНО-НАУЧНА ДЕЈНОСТ

Во периодот од последниот избор, кандидатот Ташко Ризов продолжи успешно да учествува во научноистражувачката и апликативната

дејност на Факултетот, што резултира со 13 научни труда од кои 9 се презентирани на меѓународни конференции:

1. **T. Rizov**, B. Jovanoski: Positive Macedonian Experiences with Foreign Funded Projects: Cases of USAID and ADA Funded Projects, International Conference: To meet the Challenge: Perspectives for project financed research and project oriented research institutions in Southeast Europe, ASO Sofia, Sofia, Bulgaria, November 2006.
2. A. Kocov, **T. Rizov**: Supply Chain Management – tools for raising competitiveness of Macedonian tool and die companies, Kuehne+Nagel workshop on logistics and transportation, Skopje, 2007.
3. A.Kocov, **T. Rizov**: Creating Comprehensive e-Library for the Macedonian Machine-Tool Industry; 14th International Science Conference Industrial Systems 08, Novi Sad, Serbia, October 2008.
4. R. Polenakovic, A. Kocov, **T. Rizov**: Supply Chain Management – the key for improving Macedonian Machine Tool SMEs' Competitiveness, 6th International Conference on Industrial Tools and Material Processing Technologies, Bled, Slovenia, September 2007.
5. R. Polenakovic, **T. Rizov**: Advanced technologies for ultimate Supply Chain Management; 3rd International Conference on Mass Customization and Personalization in South East Europe (MCP-CE 2008), Palic, Serbia, June 2008.
6. R. Polenakovic, **T. Rizov**, A. Kocov, J. Clendenin: Supply Chain Management – experiences from our country; 12th Pan-Hellenic Conference on Logistics – Logistics in South East Europe: Crossroads of International Trade, Thessaloniki, Greece, November 2008.
7. Kocov, **T. Rizov**: Competitiveness of Clusters in Macedonia; 7th International Conference on Industrial Tools and Material Processing Technologies, Ljubljana, Slovenia, October 2009.
8. R. Polenakovic, **T. Rizov**: Benefits of Introducing RFID Technology in the Customs Procedures; 1st Olympus International Conference on Supply Chains, Katerini, Greece, October 2010.
9. A. Kocov, **T. Rizov**: ICT-based solution for trade facilitation along international supply chains; Mechanical Engineering – Scientific Journal Faculty of Mechanical Engineering, Skopje, Republic of Macedonia, Vol. 29, No. 1, 2010 Skopje.
10. J. Micevska, **T. Rizov**: Market positioning in the process of design of new product; 4th International Conference for Entrepreneurship, Innovation and Regional Development, Ohrid, Macedonia, May 2011.
11. A. Kocov, **T. Rizov**: Implementation of Low Carbon Technologies in Agro-industry in Macedonia; 15th European Round Table on Sustainable Consumption and Production (ERSCP), 2-4 May 2012, Bregenz, Austria.
12. N. Avramov, P. Simonovski, **T. Rizov**: Over- And Understeer Behavior Evaluation by Modeling Steady –State Cornering; International Journal Analele Universității "Eftimie Murgu", 2012, Romania.

13. **T. Rizov**, R. Tashevski: Augmented Reality in Executing Practical Exercises in Engineering Graphics; International Conference MONGEometrija 2012, Novi Sad, Serbia, June 2012.
14. **T. Rizov**, R. Tashevski: Geo-based systems in Augmented Reality; Mechanical Engineering Scientific Journal, Skopje, Macedonia, October 2013.
15. **Ризов, Т.**, „Анализа на факторите кои ги определуваат организациските перформанси долж логистичкиот синџир“, магистерска работа, Машински факултет – Скопје, јануари 2010.

Трудовите 1, 3, 5 и 6 се посветени на олеснување на процесот на интернационална трговија кај снабдувачките синџири преку употреба на напредни логистички решенија и модерна информатичко-комуникациска технологија.

Трудот 2 се однесува на истражувања од областа на примената на напредни решенија за автоматизирање на процесот на конструирање на алати во машинската индустрија преку употреба на електронска библиотека.

Трудот 4 се однесува на истражување спроведено во Република Македонија кое има за цел да се оцени степенот на конкурентност на кластерите од сите индустриски области.

Во трудот 10 се презентирани истражувањата поврзани со употребата на техниките за маркетинг-позиционирање во процесот на развој на нови производи.

Трудот 13 се однесува на истражувањата поврзани со примената на аугментната реалност во реализирањето на наставните активности во високото образование – особено употребата на напредни технологии во изведувањето на вежбите од наставните содржини на Машинскиот факултет.

IV. ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на анализата на приложените документи, како и врз основа на личното познавање, Рецензентската комисија констатира дека кандидатот м-р Ташко Ризов, дипл.маш.инж., од вработувањето на Машинскиот факултет до денес, успешно бил вклучен во наставно-образовната, научноистражувачката и апликативната дејност на Институтот за машински конструкции, механизациони машини и возила, како и на Машинскиот факултет.

Анализата на наставно-образовните, научноистражувачките и стручно- апликативните активности, неговиот сериозен пристап кон извршувањето на обврските, инвентивноста, трудољубивоста, кооперативноста со наставниците и залагањето во работата со студентите, дефинитивно потврдуваат дека кандидатот м-р Ташко Ризов, дипл.маш.инж., е исклучително квалитетен и перспективен научен работник.

Согласно со претходно изнесеното, а во согласност со Законот за високото образование, Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Комисијата со особено задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет, кандидатот м-р Ташко Ризов, дипл.маш.инж., да биде избран во звањето асистент при Институтот за машински конструкции, механизациони машини и возила.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Ристо Ташевски, Машински факултет – Скопје с.р.
2. Проф. д-р Татјана Кандикјан, Машински факултет - Скопје с.р.
3. Проф. д-р Софија Сидоренко, Машински факултет - Скопје с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА СОРАБОТНИК-АСИСТЕНТ ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ШТО ЈА ПОКРИВА ИНСТИТУТОТ ЗА ЗАВАРУВАЊЕ И ЗАВАРЕНИ КОНСТРУКЦИИ НА МАШИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет во Скопје, на својата редовна седница одржана на 17.10.2013 година, донесе Одлука бр.02-3054/1 со која сме определени за рецензенти за избор на соработник-асистент во научната област што ја покрива Институтот за заварување и заварени конструкции. На конкурсот за избор на наставници и соработници на Машинскиот факултет во Скопје, објавен во дневните весници „Нова Македонија“ и „Коха“ на 4.10.2013 година, за избор на соработник-асистент од наведената научна област се пријави м-р Елисавета Дончева, дипл.маш.инж., за звањето асистент.

Врз основа на прегледот на доставената документација и личното познавање на кандидатката, го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Кандидатката м-р Елисавета Дончева, дипл.маш.инж., е родена на 29.8.1983 година во Скопје. Основно образование завршила во ОУ „Гоце Делчев“ во Скопје со одличен успех. Средно образование завршила во природно-математичката гимназија „Никола Карев“ во Скопје во учебната 2000/2001, со одличен успех. Во учебната 2001/2002 се запишала на Машинскиот факултет во Скопје, на насоката заварување и заварени конструкции. Студиите ги завршила на 29.3.2006 година со среден просек 8,69, со одбрана на дипломската работа „Алуминиум и алуминиумски легури-особини и заварливост“ со оценка 10 (десет). За време на студиите била ангажирана како демонстратор по повеќе предмети на Институтот за заварување и заварени конструкции.

Веднаш по дипломирањето на 8.8.2006 година е вработена во Генералниот секретаријат во Владата на Република Македонија на работното место помлад соработник-приправник за стручно-технички работи, во Одделението за стручни и административно-технички работи, Сектор за општи работи. Подоцна, на 17.1.2007 година е распределена на работното место помлад соработник во Одделението за метролошки развој, лаборатории и калибрација - Сектор за метрологија во Бирото за метрологија, орган во состав на Министерството за економија.

За време на работењето во Бирото за метрологија, посетувала повеќе обуки од областа на метрологијата, општи и специјализирани за работа во лабораторија за калибрација на должина и агол. Овие обуки биле во траење од две недели и тие

биле реализирани во декември 2006 и во 2007 година во UME-националниот метролошки институт на Р. Турција. Покрај овие обуки, кандидатката посетила обуки за менаџмент на квалитет и други стандарди во Малта од страна на надлежното тело за стандарди MSA. Исто така, посетувала неколку обуки за оценувач по стандардите ISO/IEC 17025, ISO/IEC 17020 и ISO/IEC 45011 од страна на Националниот метролошки институт во Р.Бугарија и Институтот за акредитација на Р. Македонија. На самиот крај од работењето во Бирото, кандидатката остварила подолг престој во траење од еден месец во Р. Германија во Националниот метролошки институт - PTB, со цел да работи на оформување на фокус-група за зајакнување на националната метролошка инфраструктура на земјите од регионот. Во рамките на надлежностите и обврските на Бирото за метрологија, кандидатката станала член на поголем број домашни и меѓународни комитети и комисии од областите за кои е надлежно Бирото. Од јули 2008 година е вработена како помлад асистент на Машинскиот факултет во Скопје, на Институтот за заварување и заварени конструкции, а од 2011 година како асистент.

Кандидатката активно ги познава англискиот и германскиот јазик. Има одлични познавања од областа на примената на компјутерските програми: Microsoft: Word, Excel, Power Point, Publisher, Access; Adobe: Photoshop, Illustrator, InDesign; CorelDraw; Abaqus 6.8-1 и 6.9-1. Некои од нив ги користи и како активни помагала при одржувањето на вежбите.

Во учебната 2006/2007 година се запишала на постдипломски студии на Машинскиот факултет во Скопје на Институтот за заварување и заварени конструкции, во истражувачкото подрачје заварени конструкции. Темата на постдипломските студии кои ги запишала на Машинскиот факултет е „Нумеричка анализа на однесувањето на заварените врски“. Постдипломските студии ги завршила на 15.2.2011 година, со одбрана на магистерската работа: „Теоретска и нумеричка анализа на механизмот на иницирање на микропрснатини во метална структура“. Во мај 2011 година, кандидатката пријави тема за изработка на докторска дисертација со работен наслов „Моделирање и компјутерска симулација на процесите на иницирање и пропагација на микропрснатини во заварени врски“, која беше одобрена и прифатена од страна на ННС на 26.06.2011 година.

II. НАСТАВНА - ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Во текот на изминатиот период, од нејзиното вработување на Машинскиот факултет во Скопје па сè до денес, кандидатката активно учествувала при спроведувањето на наставните активности на Факултетот. Во тој период успешно ги спроведувала вежбите по следниве наставни предмети: машински материјали, технологии и испитување на материјали, материјали и техники на спојување, заварување и заварени конструкции, заварување и сродни постапки, заварени конструкции, заварување, техники на заварување, технологија на заварување, метални конструкции, заварливост на метали, заварување, испитување на заварени врски и конструкции, тенкосидни машински конструкции, неконвенционални

постапки на спојување, конструкција и изработка на процесни постројки, применета индустриска дефектоскопија, дизајн и пресметка на просторни системи, обезбедување на квалитет кај опрема под притисок - современа регулатива и норми, дизајн на процесна опрема и обезбедување на квалитет, алтернативни техники на спојување, спојување со лемење и лепење, металургија на заварување, заварувачка технологија, интегритет на заварени конструкции, современи инженерски материјали, наварување и термичко сечење, како и вежбите од новите студиски програми, машински материјали 1, машински материјали 2 и техники на спојување.

Неколку години по ред, кандидатката била назначена за ментор на студентите запишани во прва година од студиските програми ЗДК и МЗКИ, била ангажирана за организација и реализација на теренските настани во 2009, 2010 и 2013 година за студентите од завршните години од насоката и била член во 25 комисији за одбрана на дипломска работа.

Кандидатката континуирано била ангажирана со голем број на часови за вежби во секој семестар. При одржувањето на вежбите има способност своето знаење јасно да им го пренесе на студентите.

III. НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА И СТРУЧНА ДЕЛНОСТ

Откако е дел од Институтот за заварување и заварени конструкции, м-р Елисавета Дончева континуирано се надградува како млад истражувач. Досега е автор или коавтор на 4 научни трудови, од кои 3 се во периодот од нејзиното вработување до изборот за асистент во јануари 2011 год. По изборот во 2011 година го објави трудот со следниот наслов:

1. Elisaveta D., Adziev G.: “Numerical review of possible close up solutions to simulate initiation and propagation of small cracks in martensitic structures”, Machines, technologies, materials – 9th International congress, September 2012, Varna, Bulgaria.

Во трудот се изработени неколку 2D - нумерички модели со цел да се симулира однесувањето на микропрснатината која се шири во мартензитна структура, со примена на веќе познати факти, анализи и податоци од повеќе експерименти. Моделите претставуваат правоаголни плочи со генерирани зрна добиени со помош на Вороноева поделба. Во трудот е направена теоретска и нумеричка анализа за влијанието на густината, обликот и ориентацијата на зрната врз процесот на појавата и пропагацијата на прснатините.

IV. ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Кандидатката била вклучена во меѓународниот билатерален научноистражувачки проект со наслов „Acceptivity of cracks in welded joints for the

integrity assurance of damaged pressure vessels“. Проектот се реализирал во периодот од 1.1.2006 до 31.12.2007 година, помеѓу машинските факултети во Скопје и Марибор во рамките на договорот за научноистражувачка соработка помеѓу Р. Словенија и Р. Македонија. За време на реализацијата на проектот, кандидатката остварила два еднонеделни студиски престој на Машинскиот факултет во Марибор. Во октомври 2010 год. кандидатката остварила краток престој во Софија, Р. Бугарија, со цел презентација на својот прв самостоен труд во рамките на Вториот меѓународен југоисточен IIW - конгрес (The 2th South East European IIW International Congress).

Како член, кандидатката има учествувано во факултетските комисии за изработка на еквиваленција на предмети и за спроведување на попис, а исто така учествувала и во работни групи за упис на нови студенти при Машинскиот факултет во Скопје, како и во други работни групи за промотивни активности на Факултетот/Институтот.

Во мај 2011 година, кандидатката остварила краток престој во Белград, Р. Србија, со цел презентација на својата магистерска работа и консултации во врска со докторската дисертација.

V. ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Погоре изнесените податоци укажуваат на тоа дека м-р Елисавета Дончева, во досегашниот период што го помина на Машинскиот факултет во Скопје, беше ангажирана со многу часови од повеќе предмети што ги покрива Институтот за заварување и заварени конструкции. Кон извршувањето на работните обврски пристапува сериозно и совесно, ги извршува навремено, стручно и одговорно. Паралелно со тоа, кандидатката успешно работела на сопственото научно и стручно усовршување, како и во работата со студентите.

Согласно со претходното изнесено, а во согласност со Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Комисијата со особено задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет во Скопје, кандидатката м-р Елисавета Дончева, дипл.маш.инж., да биде избрана во звањето асистент при Институтот за заварување и заварени конструкции.

Рецензентска комисија

Проф. д-р Јован Гочев, Машински факултет - Скопје с.р.

Проф. д-р Добре Рунчев, Машински факултет - Скопје с.р.

Проф. д-р Марјан Гаврилоски, Машински факултет - Скопје с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАУЧЕН СОВЕТНИК ВО ИНСТИТУТОТ
ЗА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК „КРСТЕ МИСИРКОВ“ ВО СКОПЈЕ

Советот на ЈНУ Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, на својата 19. седница одржана на 24. 10. 2013 година, нè избра за рецензенти во врска со пријавата на в. н. сор. д-р Еленка Стоевска-Денчова. Конкурсот беше распишан во дневниот весник „Вечер“ на 18 октомври 2013 година, за избор на соработник во научно звање. Заблагодарувајќи му се на Советот за укажаната доверба го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Д-р Еленка Стоевска-Денчова е родена на 29.9.1962 година во с. Добровница, Кривопаланечко. Основно училиште и гимназија завршила во Крива Паланка. Во учебната 1981/82 година се запишала на Филолошкиот факултет во Скопје, на групата македонски јазик и јужнословенски книжевности, а дипломирала во 1986 година со успех 9,19. Во учебната 1987/88 година се запишала на постдипломски студии при Катедрата за македонски јазик на Филолошкиот факултет во Скопје, а магистерската теза на тема *Кривопаланечкиот говор* ја одбрала во јули 1996 година под менторство на проф. д-р Коста Пеев. Докторската дисертација *Именување на роднинските односи во македонските дијалекти од словенски и балканистички аспект* ја одбрала во април 2008 година, пред Комисија во состав: д-р Максим Каранфиловски, редовен професор (ментор), д-р Стојка Бојковска, редовен професор, д-р Лилјана Макаријоска, научен советник, д-р Катерина Велјановска, вонреден професор и д-р Марјан Марковиќ, вонреден професор.

Еленка Стоевска-Денчова работи во Институтот за македонски јазик од 1.6.1987 година. Од вработувањето, таа е вклучена во работата на проектот *Македонски дијалектен атлас*. По изработката на приправничкиот труд под наслов *Називите на професија во селото*, во декември 1988 година била избрана во звањето помлад асистент, а во 1997 година била избрана во звањето асистент-истражувач. Во звањето научен соработник е избрана во јуни 2008 година, а во март 2011 година избрана е во звањето виш научен соработник. Таа е вклучена во сите планирани фази од работата на проектот *Македонски дијалектен атлас* – теренски истражувања, ексерпција на дијалектниот материјал, изработка на индекси, легенди и карти. Таа е автор и член на редакцијата на изданието *Македонски дијалектен атлас – Прологомена* (ИМЈ, Скопје, 2008).

Својот интерес за работата на полето на лексикологијата и лексикографијата, Стоевска-Денчова го покажува и со вклучување (како

надворешен соработник) во работата на проектот *Толковен речник на македонскиот јазик*, кој се работи во Институтот за македонски јазик. Го има изработено материјалот од буквата *М* (*мома – муштулција*), кој е дел од третиот том од Речникот.

Д-р Еленка Стоевска-Денчова има учествувано и во соработката меѓу Одделението за дијалектологија на македонскиот јазик и Управата за заштита на културното наследство на Македонија, подготвувајќи елаборати за валоризација на македонските дијалекти, како дел од македонското духовно културно наследство.

Во два наврата, Стоевска-Денчова учествувала на *Работното заседание на меѓународната комисија и Меѓународната работна група на ОЛА при Меѓународниот комитет на славистите* (Охрид, 1995 и Струга, 2006).

Свој придонес има вложено во подготвувањето за печатење на изданието *Лексички, зборообразувачки и морфотактички особености на македонските дијалекти* од Маријана Киш (Скопје, 2010).

Од 2009 година, д-р Еленка Стоевска-Денчова е соработник и на проектот *Македонските дијалекти надвор од границите на Република Македонија*, чија појдовна цел е истражување на македонските дијалекти во Пиринска Македонија.

Од 2012 година е раководител на проектот *Дигитализација на дијалектен материјал од Картотеката на одделението за дијалектологија на македонскиот јазик*, односно на *Дигитализација на дијалектен материјал од тематските области: Приготвување храна и Обработка на земјата*, одобрен од Министерството за култура на Р Македонија во рамки на проекти што се од национален интерес во културата за 2011 година.

Стоевска-Денчова е член на тимот за проширување и дополнување на Правописот на македонскиот стандарден јазик; носител на овој Проект е Институтот за македонски јазик.

Во учебната 2011/2012 и во учебната 2012/2013 година во рамките на II циклус студии *македонистика со комуникологија*, организирани од ИМЈ Крсте Мисирков, д-р Стоевска-Денчова држи настава по предметите: *лексикологија и лексикографија и методологија на лингвистичките и антрополошките истражувања*.

Кандидатката учествувала со реферати на повеќе научни конференции и собири, домашни и меѓународни, меѓу кои: *XVII меѓународен симпозиум за балкански фолклор*, Охрид, од 6 до 9 октомври 2008 година; научниот собир *Perkthimi: gjuhë dhe kulturë*, Тирана, 2009; *XXXVI научна конференција при XLII меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура*, Охрид, 24 и 25 август 2009 година; *Македонскиот јазик во историски и во современ контекст*, Скопје, 25 и 26 февруари 2010 година; научниот собир *Стандарднојазичната норма на македонскиот јазик*, Скопје, 14 и 15 април 2010 година; *Современите лингвистички истражувања во македонистиката, Придонесот на македонските лингвисти во стабилизацијата и во стандардизацијата на јазичната норма на македонскиот јазик*, Скопје, 2011; *Хрватско-*

македонски книжевни, јазични и културни врски, Риека, Р. Хрватска, 2011; VI меѓународна македонско-полска конференција „Историја, култура, јазик, литература, фолклор“, Скопје-Штип, 2011; XXXVIII научна конференција на XLIV меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, Охрид, 2011; Битола – тема за културно и уметничко творештво на автори од Р. Македонија и Р. Србија, Битола, 2011; Македонскиот јазик како средство за комуникација и како израз на културата, Скопје, 2012; V македонско-руска научна конференција, Охрид, 2012; Конзулска Битола и историските, современите и идните културни и уметнички врски меѓу Р. Македонија и Р. Србија, Битола, 2013.

Д-р Еленка Стоевска-Денчова е автор на триесетина прилози (статии, прикази, хроники) посветени, пред сè, на проблематиката од областа на дијалектологијата на македонскиот јазик, објавени во македонски списанија и зборници. Таа е автор и на монографијата *Кривоपालанечкиот говор*, објавена во 2004 година во издание на Институтот за македонски јазик. Со оваа монографија авторката се претставува како одличен познавач на кривоपालанечкиот говор, а според научната интерпретација, како сериозен и совесен дијалектолог, кој точно знае да ги определи карактеристичните црти на истражуваниот говор, на секое јазично ниво, како и да ги посочи диференцијалните карактеристики на овој говор во однос на соседните македонски говори, како и на поширок план, во однос на говорите на соседните словенски јазици, српскиот и бугарскиот.

Во последните години, д-р Стоевска-Денчова својата работа ја насочува кон истражување на дијалектната лексика, што е и тема на нејзината докторска дисертација *Именување на роднинските односи во македонските дијалекти од словенски и балканистички аспект*. Овој труд на Стоевска-Денчова е еден од малубројните трудови од областа на македонската дијалектна лексика, но и пошироко во лексикографската продукција на македонскиот јазик. Тој нуди комплетна обработка на лексичкиот материјал од глава V од *Прашалникот за собирање материјал за Македонскиот дијалектен атлас* (Б. Видоески, ИМЈ, Скопје, 2000) и претставува значаен придонес во работата на проектот *Македонски дијалектен атлас*; истовремено, тој е успешно продолжение на една серија слични трудови, обработени од соработниците на проектот (М. Киш, *Дијалектната лексика од областа на растителниот свет*, Скопје, 1996; В. Дрвошанов, *Анатомската лексика за човекот во македонските говори*, Скопје, 2005; С. Давкова-Ѓоргиева, *Дијалектните именувања на посатките во македонскиот јазик од јужнословенски и балканистички аспект*, Скопје, 2009).

Монографијата *Именување на роднинските односи во македонските дијалекти од словенски и балканистички аспект* зафаќа повеќе аспекти од сферата на обработката на лексичкиот материјал, како: номинациски, етимолошки, лингвогеографски, семантички и меѓујазични контакти. Тоа значи дека овој труд не е само важен прилог кон расветлувањето на прашањата од македонската дијалектна лексика туку носи и повеќе значајни сознанија од областа на славистиката и балканистиката.

Д-р Стоевска-Денчова се јавува и како автор на првото издание на *Македонскиот дијалектен атлас*, во кое таа дава свој придонес во лингвогеографското претставување на дел од лексиката со која се именуваат одделни сродници во македонскиот дијалектен јазик. Опфатени се и лексеми од други семантички подрачја, што значи проширување на полето на научниот интерес на Стоевска-Денчова и збогатување со нови сознанија на македонската лингвогеографија и на македонската лексикологија. Од особено значење е направената етимолошка анализа на македонската дијалектна лексика, која станува подготвена за идно оформување на етимолошки речник на македонскиот јазик.

Д-р Стоевска-Денчова е еден од авторите на текстот *Населението во Македонија (Осврт на демографската состојба од XV до XX век)*, кој носи голем број информации за составот на населението во истражуваните пунктови со *Македонскиот дијалектен атлас* и кој има за цел да даде основна слика во врска со демографската состојба, според расположливите историски податоци. Ваквите информации се значајни не само за претставувањето на дијалектната територија на македонскиот јазик, но и за согледување на специфичниот развој на македонскиот јазик во зависност од средината.

Свој придонес во развојот на македонската лексикографија д-р Стоевска-Денчова дава како еден од авторите на *Толковниот речник на македонскиот јазик* (том III) ИМЈ, Скопје, 2006.

Д-р Еленка Стоевска-Денчова е автор на дваесетина научни статии објавени во лингвистички списанија и зборници. Ќе се осврнеме на дел од нив. Статијата *Традицијата во именувањето на роднинските односи* д-р Стоевска-Денчова ја изложила на пленарната седница со тема „Македонскиот јазик на иселениците од Македонија од европските и прекуокеанските земји“, на XVII меѓународен симпозиум за балкански фолклор, одржан на 6-9 октомври 2008 година во Охрид, во организација на Институтот за фолклор „Марко Цепенков“. Задржувајќи се на еден сегмент од дијалектната лексика, на роднинската терминологија, целта на авторката е да согледа дали, како и во колкава мера опстојуваат називите за сродство во јазикот на иселениците. Општата констатација е дека термините за сродство, особено кај постарата генерација иселеници, прилично се зачувани, што не може со сигурност да се тврди за втората, односно третата генерација иселеници, кои сè почесто малку го зборуваат македонскиот јазик.

Во статијата *Синонимијата во лексичко-семантичкото поле роднински односи* (Зборник на трудови од XXXVI научна конференција при XLII меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, Скопје, 2010, с. 145-153), авторката ги разгледува синонимните врски во рамките на лексичко-семантичкото поле роднински односи, наведувајќи значителен број на синонимни парови. Направената анализа посочува некои одговори во врска со процесите на создавање синоними во македонскиот јазик и може да помогне при определувањето на синонимни врски на лексичко ниво во македонскиот јазик.

Во статијата *Македонската роднинска терминологија во балкански контекст* (ЛЗБ, LX, Скопје 2010, с. 39-47), д-р Стоевска-Денчова ја разгледува македонската роднинска терминологија од аспект на контактот на македонскиот јазик со соседните јазици, низ призмата на етнолингвистичката симбиоза на народите на Балканот. Иако системот на роднинската терминологија е доста затворен, за разлика од некои други терминолошки групи, сепак, во одредени ситуации и системот на роднински називи се отвора кон туѓи влијанија. Разгледувајќи ред лексеми, заемки од турскиот, од грчкиот и од албанскиот јазик, авторката констатира дека во македонските говори, во системот на роднинската терминологија, заемките не се бројни, а заемањето е покарактеристично за оние семантички единици што не упатуваат на директно крвно сродство. При тоа термините за сродство од турско потекло, во споредба со заемките од грчкиот и од албанскиот јазик, се карактеризираат не само со поголема бројност, туку и со поширок ареал на нивна употреба.

Во статијата *За именувањето на 'млад, неженет маж' во македонскиот јазик*, авторката се осврнува на лексемите *момче, младич, дечко, ерген, бекар* и *јунак*, на нивниот статус и употреба во стандардниот јазик, но ги разгледува и на дијалектен план. Проследувајќи ја нивната етимологија, Стоевска-Денчова констатира дека во македонскиот јазик за именување на 'млад, неженет маж' се употребуваат лексеми од словенско потекло (*момче, младич, дечко*), кои доминираат и во дијалектите, додека заемките (*ерген, бекар*) веќе се архаизирани и нивната употреба е сè поограничена.

Основната цел на авторката Стоевска-Денчова во статијата *Кон етнолингвистичките истражувања во Македонија* е да укаже на потребата за иницирање на едно посериозно и поинтензивно етнолингвистичко истражување, кое би се засновало врз автентичен теренски материјал, но како извори би се користеле и некои етнолошки и дијалектолошки материјали, како и објавени научни трудови од овие области. Резултатите од ваквите истражувања би овозможиле согледување на културните и јазичните традиции кои доаѓаат од различни македонски подрачја, а кои се значаен дел од македонското културно наследство и сведоштво за културното единство на Македонците. Етнолингвистичките истражувања, истакнува авторката, би отвориле широки перспективи за научни анализи од различни аспекти во македонската наука за јазикот.

Трудот *Термините за сродство во македонскиот и во хрватскиот јазик* Стоевска-Денчова го изложила на Третиот хрватско-македонски симпозиум *Хрватско-македонски книжевни, јазични и културни врски*, одржан во Риека 2011 година. Во него таа се осврнува на називите за именување на роднинските односи во македонскиот и во хрватскиот јазик. Од направената анализа и споредба произлегува заклучокот дека основните облици на сродство кај Македонците и кај Хрватите се одржуваат до денес, иако не се секогаш цврсти како некогаш, што се должи на променетите општествени услови. Во денешни услови, особено во градските средини, доаѓа до слабеење на роднинските врски и до губење на чувството за роднинска поврзаност, а тоа се одразува и во јазикот, на системот на

роднинските називи. Сепак, авторката констатира дека нема поизразена тенденција за упростување и аналитичко изразување на роднинските врски, што значи дека системот на термините за сродство не е сериозно нарушен.

Во статијата *Кон некои називи од областа на македонските и српските свадбени обичаи*, предмет на интерес на д-р Стоевска-Денчова е свадбата како најважен и содржински најбогат ритуал од животниот циклус и како значаен дел од културата на еден народ, која, всушност, претставува огледало на длабоките културни процеси во дадено општество. Споредбата на македонските и на српските свадбени обичаи укажува на голема сличност, многупати и идентичност; многу елементи од обредната структура на свадбата се заеднички за двете култури; заеднички за двата јазика се и голем дел од термините со кои се означуваат учесниците во свадбата, што е одраз на интензивните и блиски македонско-српски врски низ вековите.

Во сите свои трудови, д-р Стоевска-Денчова покажува солидно познавање на предметната литература, како и успешно имплементирање на прифатените научни толкувања при анализата на обработуваниот материјал. Нејзините трудови се одликуваат со суптилен и оригинален приод во работата, поради што д-р Стоевска-Денчова се претставува како научен работник со голема индивидуалност и самостојност во работењето. Тие претставуваат значаен прилог во развојот на македонистиката, пред сè, македонската дијалектологија, но и за македонската лексикологија и лексикографија, за етнологијата и етнографијата.

Врз основа на сето гореизложено, Рецензентската комисија му предлага на Советот на ЈНУ Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ да ја избере д-р Еленка Стоевска-Денчова во звањето НАУЧЕН СОВЕТНИК.

Рецензенти

1. Н.сов. д-р Убавка Гајдова, с.р.
2. Н.сов. д-р Светлана Давкова-Ѓоргиева, с.р.
3. Н.сов. д-р Лилјана Макаријоска, с.р.

Оцена за целокупната активност за избор во звањето научен советник

Научноистражувачка дејност	во земјата	во странство
	поени	
Монографија или научна книга	8	
Дел од лексикографски труд од национално значење	6	
Прегледан труд (СЦИ/ЦА/останати)	5	
Лексикографски труд ¹	2	
Пообемен труд (македонистика)	6	
Труд во лингвистички списанија	4	
Труд во зборник на трудови од научен собир	22	6
Труд во научно списание со меѓународен уредувачки од	12	
Приказ/хроника	3	
Учество на проект ²	12	
Раководител на проект	4	
Учество на научен собир со реферат (презентација/усно)	8	
Учество на меѓународен научен собир со реферат (презентација/усно)	27	
Член на редакциски одбор	2	
Промоција на научен труд/зборник	1	
Член на уредувачки одбор	2	
Рецензирање труд	4	
Член на различни комисии	2	
Стручен превод, книга/статија	2	
Учество во настава за II циклус студии	9	
Друг придонес во научноистражувачка дејност	6	
вкупно:	153	

Рецензенти

1. Н.сов. д-р Убавка Гајдова, с.р.
2. Н.сов. д-р Светлана Давкова-Ѓоргиева, с.р.
3. Н.сов. д-р Лилјана Макаријоска, с.р.

БИБЛИОГРАФИЈА

(од изборот во научно звање)

Монографии:

- *Именување на роднинските односи во македонските дијалекти од словенски и балканистички аспект*, Скопје, 2009.
- *Македонски дијалектен атлас – Пролегомена*, Скопје, 2009.

Статии:

- *Некои називи за некрвно (духовно) сродство во македонските дијалекти*, Зб. „Македонскиот јазик, минато, сегашност, иднина“, Скопје, 2008 (277-291).
- *Традицијата во именувањето на роднинските односи*, Македонски фолклор XXXIV, бр. 66, Скопје, 2008 (53-60).
- *За именувањето на роднинските односи во македонските дијалекти од словенски и балканистички аспект*, Македонски јазик, LX, Скопје, 2009 (183-193).
- *Роднинската терминологија во балкански контекст*, Зборник „Perkthimi: gjuhë dhe kulturë“, Tiranë 2009.
- *Македонската роднинска терминологија во балкански контекст*, Литературен збор, LX, Скопје, 2010 (39-47).
- *Синонимијата во лексичко-семантичкото поле **роднински односи***, Зборник на трудови од XXXVI научна конференција при XLII меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, Скопје, 2010 (145-153).
- *Аористот од несвршени глаголи во кривопаланечкиот говор*, Славистички студии, XIV, Скопје, 2009 (113-117).
- *Називите за 'млад, неженет маж' во македонските дијалекти*, Зборник на трудови од научниот собир Стандарднојазичната норма на македонскиот јазик, Скопје, 2010 (171-175).
- *Називи за вршители на дејства (potina agentis) во македонскиот дијалектен јазик*, Македонистика XI, Скопје, 2010 (во печат).
- *Кон етнолингвистичките истражувања во Македонија*, Зборник на трудови од Научниот собир Современите лингвистички истражувања во македонистиката; Придонесот на македонските лингвисти во стабилизацијата и во стандардизацијата на јазичната норма на македонскиот јазик, Скопје, 2012, с. 29-40.
- *Термините за сродство во македонскиот и во хрватскиот јазик*, Зборник на трудови од Третиот хрватско-македонски симпозиум Хрватско-македонски книжевни, јазични и културни врски, Риека, 2011, с. 357-364.
- *Културните традиции во светлината на етнолингвистичките истражувања*, Зборник на трудови од VI меѓународна македонско-полска конференција Историја, култура, јазик, литература, фолклор, (коавторство) (во печат).

- *Блаже Конески за збогатувањето на лексичкиот фонд на македонскиот стандарден јазик*, XXXVIII научна конференција на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура, Скопје, 2012, с. 23-32 (коавторство), http://www.ukim.edu.mk/dokumenti_m/154_LINGVISTIKA.pdf.
- *Кон некои називи од областа на македонските и српските свадбени обичаи*, Зборник на трудови од Меѓународниот научен собир Битола – тема за културно и уметничко творештво на автори од Р. Македонија и Р. Србија, Битола, 2012, с. 281-286.
- *Кон лексиката поврзана со обредната структура раѓање*, Зборник на трудови од V македонско-руска научна конференција (во печат), (коавторство).
- *Обредната структура раѓање од лексички аспект*, Македонски јазик, LXIV, Скопје, 2013 (во печат), (коавторство).
- *Македонско-српски паралели во роднинската терминологија*, Зборник на трудови од Меѓународниот научен собир Конзулска Битола и историските, современите и идните културни и уметнички врски меѓу Р. Македонија и Р. Србија, Битола, 31 мај-1 јуни 2013 г. (во печат).

Прикази:

- *Културата и јазикот* (Зборник на трудови, Јазикот наш денешен кн. 17), Македонски јазик LX, Скопје, 2009, с. 335-342.
- Гоце Цветановски, *Говорот на Македонците во Мала Преспа*, Македонски јазик LXI, Скопје, 2010, с. 258-260.
- *Културата и јазикот* (Зборник на трудови, Јазикот наш денешен кн. 17), Билтен на Советот за заштита на македонскиот јазик, Скопје, 2010 (во печат).

Промоции:

- *Културата и јазикот*, Зборник на трудови од 12. Научен собир, 17. книга од едицијата *Јазикот наш денешен* – промоција, на Научниот собир во рамките на *Денови на Благоја Корубин „Балкански јазичен светоглед“*, одржан на 15-16 април 2009 г., Скопје.

Учество на научни собири:

- XVII меѓународен симпозиум за балкански фолклор, Охрид, од 6 до 9 октомври 2008 година, со рефератот *Традицијата во именувањето на роднинските односи* (пленарна седница).
- „Perkthimi: gjuhë dhe kulturë“, Тирана, 2009, со рефератот *Роднинската терминологија во балкански контекст*.
- XXXVI научна конференција при XLII меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, Охрид, 24 и 25 август 2009 година, со рефератот *Синонимијата во лексичко-семантичкото поле **роднински односи***.
- *Македонскиот јазик во историски и во современ контекст*, Скопје, 25 и 26 февруари 2010 година, со рефератот *Аористот од несвршени глаголи во кривопапанечкиот говор*.

- *Стандарднојазичната норма на македонскиот јазик; Јазикот и идентитетот*, Скопје, 14 и 15 април 2010 година, со рефератот *Називите за 'млад неженет маж' во македонските дијалекти*.

2011 г.

- *Современите лингвистички истражувања во македонистиката; Придонесот на македонските лингвисти во стабилизацијата и во стандардизацијата на јазичната норма на македонскиот јазик*, Научен собир по повод 90 години од раѓањето на Благоја Корубин, Скопје 11-12 мај 2011, со рефератот *Кон етнолингвистичките истражувања во Македонија*.
- Трет хрватско-македонски симпозиум *Хрватско-македонски книжевни, јазични и културни врски*, 23-25 март 2011, Риека, Р. Хрватска, со рефератот *Термините за сродство во македонскиот и во хрватскиот јазик*.
- VI Меѓународна Македонско-Полска конференција *Историја, култура, јазик, литература, фолклор*, 1-3 јуни 2011, Скопје-Штип, со реферат *Културните традиции во светлината на етнолингвистичките истражувања* (коавторство со Л. Макаријоска).
- XXXVIII Научна конференција на XLIV Меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, 14-15 јули 2011, Охрид, со рефератот *Блаже Конески за збогатувањето на лексичкиот фонд на македонскиот стандарден јазик* (коавторство со Л. Макаријоска).
- Битола – тема за културно и уметничко творештво на автори од Р. Македонија и Р. Србија, 21-22 октомври 2011, Битола, со рефератот *Кон некои називи од областа на македонските и српските свадбени обичаи*.

2012 г.

- *Македонскиот јазик како средство за комуникација и како израз на културата*, Научен собир во рамките на манифестацијата *Денови на Благоја Корубин*, 10-11 мај 2012, Скопје, со рефератот *За терминологијата од областа на родилната обредност* (коавторство со Л. Макаријоска).
- V македонско-руска научна конференција, 17-19 јуни 2012, Охрид, со рефератот *Кон лексиката поврзана со обредната структура раѓање* (коавторство со Л. Макаријоска).

2013 г.

- *Конзулска Битола и историските, современите и идните културни и уметнички врски меѓу Р. Македонија и Р. Србија*, Меѓународен научен собир, Битола, 31 мај-1 јуни 2013 г., со рефератот *Македонско-српски паралели во роднинската терминологија*.

ПРЕГЛЕД
прифатена тема за изработка на магистерски труд на
ЈНУ Институт за македонски јазик Крсте Мисирков - Скопје

Студиска програма *Македонистика со комунологија*

Ред. Бр.	Кандидат	Тема	Ментор
1.	Софија Радик	Критичка анализа на дискурсот на спортските натпревари во Република Македонија Critical discourse analysis of sporting events in the country of Republic of Macedonia	проф. д-р Снежанка Веновска-Антевска, н. сов.

ПРЕГЛЕД
на теми за изработка на магистерски труд прифатени од
Наставно-научниот совет на Машински факултет во Скопје
на седницата одржана на 31.10.2013 година

Кандидат	Тема	Ментор
Сашо Бозаревски	<i>Системски пристап за поддршка на самовработувањето и развојот на претприемништвото</i>	Проф. д-р Радмил Поленаковиќ
Елена Колоска	<i>Методи, модели и техники за донесување на деловни одлуки со посебен осврт на операциски истражувања</i>	Проф. д-р Ванчо Донеv
Андријана Бабуновска	<i>Зголемување на конкурентноста на производитите преку пазарно одржување и развој на брендови</i>	Проф. д-р Глигорче Вртаноски
Јане Дудески	<i>Современи алатки и техники за зголемување на продажбата кај малите бизниси</i>	Проф. д-р Радмил Поленаковиќ
Емилија Крајчева	<i>Управување со трошоците во моделите за микрофинансирање на мали бизниси во функција на одржлив развој</i>	Проф. д-р Валентина Гечевска
Гоце Атанасовски	<i>Истражување на енергетско-еколошките аспекти и преносот на топлина во флуидизиран слој со примена на CFD технологија</i>	Проф. д-р Ристо Филкоски
Валентина Беќарска	<i>Логистички информациски системи и можноста за примена на нови технологии во Армијата на РМ</i>	Проф. д-р Ванчо Донеv
Богослав Ангелоски	<i>Оптимизација на залихите во функција на забрзување на протокот на материјалите долж снабдувачките синџири</i>	Проф. д-р Радмил Поленаковиќ
Данило Аџаип	<i>Анализа на класичните лидерски стилови преку примери од македонски организации</i>	Проф. д-р Радмил Поленаковиќ

ПРЕГЛЕД

на прифатена промена на наслов на тема за изработка на докторска дисертација на ЈНУ Институт за национална историја во Скопје (седница на Научен совет, одржана на 18.10.2013 година)

Кандидат	Наслов	Комисија
м-р Наталија Поповска	Во насловот на старата тема <i>Античка Македонија во опитата историја на Диодор од историографски аспект</i> се врши промена во насловот и темата гласи <i>Античка Македонија во опитата историја на Диодор</i>	Проф. д-р Елеонора Петрова Доц. д-р Ратко Дуев Проф. д-р Ирена Стефоска

РЕЦЕНЗИЈА
НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА
„КОНВЕРГЕНЦИЈА НА УПРАВУВАЊЕТО СО ДРЖАВАТА И СО
КОРПОРАЦИЈАТА – ИСТОРИЈА И ТЕОРИЈА“
ОД КАНДИДАТОТ М-Р КИРИЛ НЕЈКОВ, пријавена на Правниот
факултет „Јустинијан Први“ во Скопје

Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, на седницата одржана на 27 септември 2013 година, по предлог на Институтот за правни и политички науки, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот м-р Кирил Нејков со наслов „Конвергенција на управувањето со државата и со корпорацијата – историја и теорија“, во состав: проф. д-р Светомир Шкарик, проф. д-р Гордана Силјановска - Давкова, проф. д-р Борче Давитковски, проф. д-р Владимир Кандикјан и проф. д-р Горан Коевски.

Комисијата во наведениот состав со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. Приказ на трудот

Докторската дисертација на кандидатот м-р Кирил Нејков со наслов „Конвергенција на управувањето со државата и корпорацијата – историја и теорија“ содржи 401 страница компјутерски обработен текст во Times New Roman со македонска поддршка, со 1,5 проред и големина на букви 12. Докторската дисертација содржи 885 фусноти и 340 библиографски единици, од кои 44 оригинални извори и документи, 140 книги и публикации, 99 научни трудови и други извори од периодика и 57 извори од печатени и електронски медиуми.

Трудот е структуриран во пет дела: **Вовед, Добро управување, Корпоративно управување, Точки на пресек и Заклучок**, по кои следува библиографија. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Воведот го отвора концептот на приодот во истражувањето и укажува на постулатите на пристапот кон него. Прифаќањето на херменевтичноста на приодот е првиот чекор, по што следат (особено важните етимолошки) анализи на поимите заедница/општество, со укажување на можноста овие два термина да бидат користени заменливо; анализа на принципот на

уставотворност на секоја заедница, како и анализа на поимот на доверба, кој, се чини, има особено значење за цврстината на општествените структури – како во практична така и во теориска и во правна смисла. Во воведот, трудот поставува едно основно и неколку дополнителни прашања кои цели да ги одговори: *Дали современата држава и современата корпорација се движат по линии на приближување до поистоветување во управувањето?*, и доколку тоа е така – *Што можат двете форми на организирање да научат една од друга, пред сè преку соодветни правни формулации и производи?* Одговорот на првото прашање се бара преку анализа на сушноста на поимите на *доброто управување* и *корпоративното управување* – два релативно современи термина, кои во себе носат пра-прашања за организирањето на заедниците во кои луѓето живеат и работат. Дополнителните прашања се однесуваат на серија пот-подрачја на пресек на управувањата со државата и со корпорацијата кои се производ на современото во кое се врши анализата.

Воведот, исто така, дава преглед на методите кои се користат во трудот, а тоа се пред сè: историскиот, компаративниот и методот на студија на случај. Во поглед на првиот метод, од серијата подметоди, трудот, според Хегеловата дефиниција, се користи со рефлексивно-историскиот и филозофско-историскиот метод. Првиот, со цел да се разбере идејата на идеите во општествата на седумте стожерни држави кои се анализираат; а вториот, за да се разбере целисходноста на историјата – во ограничен опфат: во поглед на развојот на државата и корпорацијата. Низ дисертацијата се користи компаративниот метод на сопоставување на карактеристиките на доброто и корпоративното управување на ниво на научни концепти, како и меѓу управувањето на ниво на држава и на корпорација во седумте стожерни држави: Велика Британија, Франција, Германија, Соединетите Американски Држави, Русија, Јапонија и Кина. Треба да се напомене дека кандидатот го објаснува изборот на овие седум системи имајќи предвид дека секој од нив е референтен примерок како во поглед на уредувањето и управувањето на државата, така и во поглед на економскиот систем во кој се развивале нивните домицилни корпорации и во кои се градел автохтон пристап кон корпоративното управување. Во поглед на анализата на стожерните држави, трудот користи студија на случај, низ анализа најпрво на управувањето на државата, а потоа и на корпорацијата во нив.

Второто поглавје за ***доброто управување***, како и третото кое се однесува на ***корпоративното управување*** – има структура на мини-студија – со сопствен вовед, анализа на контекстот во кој се постои/се одвива *доброто управување* (државата и/или општеството/заедницата), неговите клучни принципи, современите предизвици со кои се соочува овој концепт, за на крај да дојдат седумте студии на случај, во историска и во теоретска перспектива.

Поглавјето за **доброто управување** се осврнува на емпириските и правни значења на поимот „држава“, пред да премине на анализа на нејзиниот историски развој. Во него се разгледува и улогата на правото во постројувањето на државата, разлачувајќи ги тезите дали тоа е причина или последица на државата, прифаќајќи ја помалку застапената теорија дека државата и во време и во теорија доаѓа по создавањето на правото. Второто поглавје, исто така, ги разгледува функциите на современата држава, пред да се осврне на дефинирањето на терминот на доброто управување, и особено важно - на управувањето во седумте избрани стожерни држави.

Во поглед на Велика Британија, трудот заклучува дека таа развива ограничување на овластувањата на носителите на власта, преку вмреженост на недореченостите во својот систем. Во оваа држава со непипан устав, концептот на *check-and-balances* станува дел од општествената реалност многу пред тој да биде дел од пишаните уставни на многу други земји. Оваа вмреженост се илустрира со историското сојузување на кралот со новите сталежи против аристократијата; постоење на сојузи на сите сталежи во парламентот против кралот; а во исто време и нивна меѓусебна спротиставеност во функција на меѓусебна контрола, како гаранција дека ниту еден од нив не ќе може да доминира во донесувањето на одлуките на ниво на државата. Улогата на државата останала замаглена, до ниво да не е јасно како во историски иста епоха – во периодот од 80-тите до денес, може да коегзистираат автори, како на пример, Бади и Бирнбаум, кои ја определуваат оваа земја како *бездржавно општество*; со политичка елита, на пример, како онаа околу Камерон, која ќе се залага за концептот на големо општество, затоа што државата во изминатиот период станала *преголема, обезличена и монолитна*.

Една од најважните карактеристики на Германија, според наодите на дисертацијата, останува комунитарниот дух, со прогноза дека тој нема да биде сменет на краток рок, и покрај редицата реформи кои се одвиваат. Германија е земја во која синтезата во дијалектичка смисла доминира во политичкиот и економскиот живот. Синтезата овозможува во единство да егзистираат поединецот и заедницата, пазарот и социјалната правда, политичките и економските права, слободата и достоинството, и особено важно – правата и обврските. Оваа ориентираност кон синтеза, се вели во трудот, влече корени од времето/почетоците на создавањето на германската држава, во која беше надрасната противречноста меѓу духовниот принцип на еклезијастичката држава и варварството на секуларната држава, како што ќе рече Хегел. Нишката на синтеза се одржува и во уставниот поредок по Втората светска војна, врз основа на кој Германија гради *координирана пазарна економија*, како пандан на *заузданата демократија*, која се базира на принципот на доверба, во кој е вклучена и моралната обврска никој да не ги остварува своите права до максимум за да приграби сè што формално му припаѓа.

Кога е Франција во прашање, авторот ја истакнува долгата традиција на нејзината државност и институции, но укажува и на отсуството на поголем успех на последниве во управувањето со јавните финансии. Тој потенцира дека бурната француска политичка историја, како и развојот на нејзиниот финансиски систем, во голем дел се последица на оваа слаба точка на француската држава. Собирањето и алоцирањето на јавните финансии било толку лошо низ историјата, што предизвикало траума кај неколку генерации Французи, кај кои била особено намалена довербата во можностите на надворешното финансирање, како за лични, така и за корпоративни потреби.

Според авторот на дисертацијата, Русија, низ целата историја се афирмира како силна држава, потпрена на вертикално поставена моќ, управувана од еден центар, со цврстата рака на инокосната власт. Цврстината на вертикалата на моќ во руската држава имала влијание и врз воспоставувањето и стабилноста на крепосничкиот систем, како и на односот со православната црква. Царот се држел до договорот со високата и средната аристократија за заемно поддржување, на сметка на закрепостените селани. Руската православна црква го наследила духовното право на римската царска црква и се здобила со трајно силно духовно влијание, но останала цврсто во прегратките на државата. Таа била еден од најважните елементи и актери во изградбата на руската државност, во духот на византискиот цезаро-папизам, во кој власта не постои како самостоен принцип, туку како божествена институција, која се потпира на вишото начело на небесна власт, преку која царот нема обврска да ја исполнува волјата на народот, туку станува чувар на преведноста, дури и кога мнозинството е против тоа. Поради ова, според авторот, Русија нема традиција на владеење на правото и има многу ограничена историја на репрезентативни институции, кои по кратко време на опстојување, се укинуваат, враќајќи го управувањето во рацете на еден човек.

Кога се во прашање Соединетите Американски Држави, авторот констатира дека долго време по завршувањето на револуцијата, САД го одржуваат живиот револуционерен дух, кој од политичкиот се сели во економскиот дискурс. Оваа земја на суперлативи е една од најзаслужните за промовирање на индискретниот шарм на демократијата, особено преку фанфарите на слободата. Теоријата што ја создавал просветлениот дух на Европа, САД ја претвориле во прагма. Декларацијата за независност била израз на слободарските тези на Лок за правото да се укине секоја власт која ќе стане деструктивна, а американскиот устав бил базиран на тезите на Монтескје за воспоставување на три еднакви, координирани и хармонично балансиран гранки на власт – законодавна, извршна и судска. Уставот на САД бил прв федеративен устав во светот и архетип за федерализмот, воопшто. Трудот идентификува три негови карактеристики со трајна вредност, што се пренесува низ светот и се вградува во серија други уставни структури на претставничкото тело, формирањето на инокосен извршен орган, и решението на судската власт. Исто така, трудот упатува на три

важни тенденции на развојот на системот на управување во САД, кои ќе остават длабоки траги во развојот на оваа држава: имено, револуционерниот дух во економската сфера, кој на почетокот значел анархична слобода на можности, од која, по крајот на граѓанската војна, американскиот капитализам се развива со драматична брзина и импресивност, резултирајќи со капитализам, слободен во најшироко значење на зборот, со отсуство на било каков вид на контрола врз бизнис односите, што значи отсуство на моралност по прашањето како може да се заработува, со што политиката не се перцепира како нешто што се прави, туку таа е нешто што се купува.

Јапонија, според авторот, останува најсилна еманација на азиската филозофија на спокојна коегзистенција на спротивностите. Оваа регионална, а по некои параметри и глобална сила, продолжува да остава впечаток дека не сака да припаѓа на светот. Низ целата историја, за неа, општењето со надворешниот свет не било природен нагон, туку потребен напор. И сè додека е оставена да биде надвор од врваниците на тој свет, таа покажува дека и не мора да има држава, туку може да функционира како општество во кое контролите се воспоставуваат на неформална основа, преку маскирање на моќта, и преку задржување на прерогативите на императорот. Затоа, и функционирањето на модерната јапонска држава останува мистерија, во голем дел базирана на фикции. За неа, во трудот се вели дека ниту е суверена држава, како која било друга, ниту е вистинска слободна пазарна економија, ниту е современа демократија од западен вид. Таа и денес ја продолжува традицијата на коегзистенција на полуавтономни групи, во кои влегуваат од државната бирократија до мафијата, со тоа што секоја од нив има свое поле на неприкосновена доминација, но никоја нема ултимативна превласт. Непостоењето на јасна поделба меѓу државното и приватното, меѓу законското и криминалното е и причина и последица на безмалу целосното отсуство на идејата дека е можно да постојат вистина, правила, принципи и морални догми кои ќе бидат универзално применливи. Сите тие зависат од контекстот, од конкретните ситуации и поединци. За уникатноста на ваквиот модел, според авторот на трудот, особено придонесува отсуството на трансцендентална религија во Јапонија и доминацијата на Шинто-религијата која толерира и поттикнува спротивности, но во исто време, од самиот почеток ги санкционира политичките и социјалните практики.

За Кина, се потенцира дека многу добро учи од сопствените, но многу поважано – и од грешките на другите. Во управувањето со државата – таа многу научила од туѓите грешки, со внимателна и темелна вивисекција на распаѓањето на СССР и другите социјалистички системи, заклучувајќи дека основниот проблем бил во пребрзото отворање и преземање на механизмите и институциите на западната демократија. Тоа е политичко ехо на научниот заклучок дека за успешно транспонирање на правните институти е потребна заокруженост на правниот систем, која подразбира не

само донесување на основните закони, туку и обезбедување инфраструктура за нивно интерпретирање.

Поглавјето за **Корпоративното управување** започнува со анализа на поимот корпорација и теориите за целите на корпорацијата, како и инхерентните проблеми кои произлегуваат од внатрешните противречности на поимот – односно проблемот на агентство и фидуцијарната обврска на агентот. Во ова поглавје се разгледуваат целите на корпорацијата, а потоа следува анализа на принципите на доброто *корпоративно управување*, кои се од значење за подоцнежното утврдување на точките на конверзија меѓу *доброто управување* и *корпоративното управување*; и конечно, и во ова поглавје се дава преглед на седумте студии на случај.

Авторот констатира дека развојот и нивото на заштитата на малцинските акционери во Велика Британија е аномалија како во тезите на Ла Порта и другите, така и на Рое. За Брунер, причините за високото ниво на заштита на малцинските акционери се во посилните политики на благосостојба кои што се имплементираат во Британија и кои овозможуваат порамномерна дистрибуција на јавните добра во општеството, што пак, дава можност за посилна заштита на акционерите, како еден од чинителите на корпоративното управување, без да резултира со политички конфликти. Според авторот, Велика Британија има најголемо влијание врз развојот на модерното корпоративното управување, првенствено преку Кодексот на Кадбери, односно преку методологијата на неговата изработка, неговата структура и начинот на неговата примена. Се укажува дека лидерството на Британија во поглед на корпоративното управување продолжува преку експериментирањето со концептот на домаќинлук/стјуардство, преку кој се зголемува одговорноста на институционалните инвеститори за управувањето на компаниите.

Кодетерминацијата, како една од основите на координираната пазарна економија, преку која се воспоставува еден од корпоративистичките модели на давање на глас на работниците во управувањето на компаниите е нуклеусот на проучувањето на корпоративното управување во Германија во оваа дисертација. Се подвлекуваат тезите на Баумс и Скот, кои заклучуваат дека концептот на чинители во корпоративното управување е далеку пораширен од тоа што се мисли, вклучително и во САД, каде што одборите на директори имаат овластување да донесуваат одлуки во интерес на сите чинители, а не само на акционерите. Овој принцип е доведен безмалку до својот логичен екстрем во компаниите во Германија, кои според Баумс и Скот, имаат одговорност не само кон вообичаените чинители – вработени, добавувачи, потрошувачи, локална заедница и животна средина, туку и кон – нацијата, јавниот интерес и глобалната заедница. Трудот содржи рефлексивна и во врска со втората вообичаено цитирана карактеристика на корпоративното управување на германските компании – улогата на банките. Без да се изведува дефинитивен заклучок за оваа улога како

пренагласена или ненагласена во литературата, трудот ја прифаќа тезата на Хакетал, Шмидт и Тиерл за постоењето на *управувачки коалиции*, кои во крајна линија ја подриваат улогата на надзорниот одбор, и со тоа го менуваат на терен релјефот на системот на корпоративно управување.

Во поглед на корпоративното управување, трудот ги идентификува историските настани кои се случуваат во Франција и кои директно резултираат во свртување на француската компанија кон внатре во поглед на изнаоѓањето сретства за финансирање на својот раст. Ова пак, доведува до силна позиција на француските семејства во управувањето на современите компании. Лекот против можниот низок капацитет на наследниците да управуваат со семејните компании, кои според вкупната општествена теорија не се целосна сопственост на ниту една генерација, туку се дел од имотот што му припаѓа на семејството во целина, и кој треба да биде чуван и постојано зголемуван, се наоѓа во нивното упатување на *Grandes Ecoles*, каде што стекнуваат врвни знаења и воспоставуваат првокласни врски во највисоката бизнис-политчка елита на земјата. Покрај наведената структура на финансирањето и сопственоста на компанијата, трудот заклучува дека силно влијание врз системот на корпоративно управување на француските компании има и централизираната улогата на генералниот директор кој во исто време е и претседател на одборот на директори.

Развојот на современото корпоративно управување во Русија, во дисертацијата се следи низ компаниите од нафтената индустрија. Не се работи за случаен избор, зошто кога нафтата станува доминантен енергенс, нејзината цена има силно влијание врз севкупниот внатрешен развој на Русија. Нафтените компании ја следеле судбината на ваучерската приватизација и учествувале во зближувањето на поголемите банки со индустриските капацитети, но во 1998, како први кои се трансформирале во вертикално интегрирани компании, тие ќе дадат интонација на остатокот на економијата. Во третата фаза на развој на руската економија по падот на СССР, сопствениците на овие компании, многу често од редот на олигарсите, ги прошириле своите економски империи преку договорени банкротите на компаниите кои подоцна ги преземале. Така, се појавиле огромни компании кои станале релевантни играчи на глобалната сцена, во кои се формира нов *менаџерски слој* во земјата, како нов вид на *капиталистичка аристократија* кој брои неколку стотици поединци, кој станува важен елемент на симбиозата меѓу бирократскиот апарат на државата и корпорациите.

За Јапонија, авторот заклучува дека ја живее втората од загубените децении. Пред нивниот почеток, таа беше предмет на светско воодушевување, пред сè, поради моќта на своето стопанство, кое остваруваше огромни надворешнотрговски вишоци. Причините за овој успех, како и за неговиот подоцнежен крах, лежеле во замагленоста на разликата меѓу државата и киретсу-пирамидалните системи. Државата

обезбедувала неограничени кредити, кои сè додека беа пласирани на економски основи - системот давал резултати. Управувањето на киретсу-системите, кое се базира на интернализам во одлучувањето и контролата, со несогласувања меѓу теоретичарите дали има негово нарушување во случај на криза, резултирало со два важни аутпута: во холистички пристап на разбирањето на фирмата од која се очекува чувство за солидарна и социјална хармонија и во доживотно вработување, низ кое се градат односи и чувство за заедница.

Конечно, се заклучува дека и во поглед на корпоративното управување, Кина учела и научила од своите грешки од пред еден век и врз основа на новопронајдената самодоверба решила да ги гради своите пазари на капитал, а преку нив и да влијае врз корпоративното управување во кинеските компании, на неортодоксен начин, преку засилување и реструктурирање на постојниот административен апарат, наместо преку градење на нови институции.

Поглавјето **Точки на пресек** се анализира во кои пунктови двете форми на управување се допираат, и тоа во две ганглии: современите заеднички предизвици и вредности, како и заедничките принципи. Ова поглавје на анализа на пресеците меѓу двата концепта, го враќа вниманието кон првичниот проблем – од кој произлезе и интересот за истражувањето – прашањето за иднината на либералната демократија и капитализмот, анализирајќи го двојството *демократија-капитализам* и дискутирајќи за иднината на двата елемента на ова двојство.

Широките заклучоци за точките на пресек меѓу управувањето со државата и со корпорацијата во поглед на стожерните држави се следниве: а) недореченоста и вмреженоста на институциите во политичката сфера се пренесува на теренот на корпоративното управување на Велика Британија, преку внедрувањето на принципите на „checks-and-balances“ како политичка категорија на англосаксонската традиција во корпоративното управување; б) синтезата го наоѓа своето место и во корпоративното управување на Германија, но надвор од неговите институции; в) во Франција, конкретните историски собитија многу подиректно, одошто во која било од стожерните држави влијаеа и врз развојот на управувањето и на државата и на корпорацијата; г) економијата станува дел од политичката вертикала на моќ во Русија и управувањето на компаниите е директно поврзно со управувањето на државата, вклучително и преку симбиозата на бирократските апарати; д) за САД остануваат отворени дилемите дали таа може да остане земја на *радикален оптимизам* и *одново дадени втори шанси*, дали класните разлики ќе продолжат да не фаќаат корен поради социјалната мобилност, и дали социјал-демократијата ќе се остварува преку корпоративното управување, наместо преку управувањето со државата, со зголемена веројатност одговорите на сите три да бидат негативни; е) во Јапонија киретсу-системите, со заемното сопствеништво кое го мистифицира нивниот капитал и акционерска структура, се еднакво

замаглени како и државата, а контролите и во државата и во корпорацијата се многувекторски и поставени на различни нивоа, во голем дел се неформални и остварувани надвор од институциите на корпорацијата и државата и функционираат во духот на општествениот релативизам, наместо врз основа на моралниот интегритет; е) кинеската држава е трајно силна и секуларна, базирана на деперсонализирана квалитетна администрација, избрана низ компетитивен процес, и државниот монопол останува стандард во развојот на корпоративниот сектор, со приватното претприемаштво, ограничено во точно определени сфери.

Во последното, **заклучно поглавје**, трудот се осврнува на потребите за редефинирање на поимите на *добро управување* и *корпоративно управување*. Се заклучува дека управувањето на државата и на корпорацијата ќе продолжат да се приближуваат, и тоа преку определни концепти кои ќе ги преземаат една од друга, како и преку заедничко прифаќање на концепти кои до тогаш не биле дел од управувањето ниту на едната ниту на другата. На принципиелно ниво, се укажува дека државата веројатно ќе го преземе веќе одомаќениот принцип на корпорацијата за зголемување на обемот на одговорноста кон поширок спектар на чинители. Се предвидува дека овој процес ќе оди постепено, најпрво преку прифаќање на фактичката, а потоа и на формалната одговорност за произведување на позитивни ефекти/последници. На ниво на конкретни промени, низ растот на знаењето за управување со ризиците, државата веројатно ќе започне поорганизирано да се фокусира на ова прашање, преку изготвување на национални стратегии во оваа област. Редифинирањето на репрезентативните тела на државата веројатно ќе вклучува одреден број независни и независно-мислечки членови, кои со тек на време може да израснат во мнозинство. Земајќи го примерот од самоевалуацијата на одборите, со оглед на тоа дека недостасуваат механизми за вршење на квалитативна оценка на нивната работа, можно е, највисоките претставнички тела на државата да преземаат процеси во насока на подобрување на квалитетот на нивната работа. Дел од можностите на државата се во насока на похрабри чекори во издавањето различни типови на хартии од вредност за финансирање на нејзините потреби, како и пресметување на повеќе типови на финансиски индикатори. Во научната јавност веќе има конкретни предлози во овие две насоки.

Трудот, исто така констатира дека, на принципиелно ниво, компанијата може да ги преземе позитивните искуства на државата за воведување на нехиерархиски checks-and-balances, преку заемна контрола на различните тела кои учествуваат во управувањето. Сите структури на корпоративното управување во моментов предвидуваат хиерархија, од собранието на акционери, преку одборот на директори (или разните форми на истиот) до менаџментот и вработените. Искуствата на државите ги покажуваат предностите на заемност во контролата, особено во услови на воведување нови структури за претставување на различните чинители, за кои стана збор погоре. На ниво на конкретни промени, компанијата веројатно ќе ги

презема идеите за професионализација на одборите на директори, според искуствата на професионализација на парламентите.

Клучниот заеднички предизвик што стои и пред државата и пред корпорацијата според наодите на трудот е долгорочноста во погледот. „Кварталноста“ и четиригодишните изборни циклуси вршат притисок во спротивна насока од долгорочноста врз капитализмот и демократијата, соодветно. Дисертацијата укажува дека едно од решенијата за надминување на краткорочноста лежи во формирањето на нови структури на управување кои ќе можат да задржат долгорочност на хоризонтите на ниво на поединци кои членуваат во нив.

На теоретски план, авторот смета оти е потребно да се оформи единствена наука за управувањето, која ќе се занимава со теоретските аспекти на управувањето на клучните општества/заедници и низ компаративен пристап да изготвува предлози за нивно унапредување, кои покрај управувањето на државата и корпорацијата, ќе бидат базирани и на управувањето на црквата и другите религиозни организации, управувањето на меѓународните организации и невладиниот сектор.

II. Оцена на трудот

Во услови на длабока криза на либералната демократија, авторот на докторската дисертација „Конвергенција на управувањето со државата и со корпорацијата: историја и теорија“ направил храбар потег, определувајќи се за ваква тема. М-р Кирил Нејков трага и дава научен одговор на две прашања: првото, дали современата држава и современата корпорација се движат една кон друга и се поистоветуваат во некои елементи, и второто, што можат овие две форми на организирање да научат и да преземат една од друга? Во потрагата по одговорот, најпрво се разоткрива суштината на доброто управување и корпоративното управување, потем, се утврдуваат точките на конверзија меѓу нив, по што следува преглед на седум студии на случај, како рефрентни примери на уредување и управување на државата и на економскиот систем во кој се градел автохтон корпоративен модел: САД, Велика Британија, Германија, Франција, Јапонија, Кина и Русија. Посебната вредност на овој труд е во тоа што, низ критичка анализа на двојството: демократија- капитализам, кандидатот се обидува да афирмира едно од најважните современи прашања: каде (в)оди либералната демократија? Според кандидатот, државата и корпорацијата и во иднина ќе бидат упатени една кон друга и ќе продолжат да преземаат концепти една од друга, но ќе мора да градат/осмислуваат и нови концепти, во функција на ревитализација на демократијата и управувањето. Тој укажува на нужноста од формирање/креирање нови структури на управување, како и на потребата од профилирање единствена наука за управувањето, заради теоретска промисла на заедничките проблеми и предизвици во сферата на управувањето.

Оригиналниот пристап кон темата, јасно дефинираните цели, правилно поставените и потврдени хипотези, прегледната структура, научната методологија, аргументираните ставови и логично изведените заклучоци во кои се содржани сопствени предлози, недвосмислено „говораат“ за вреден, самостоен научен труд. Мултидисциплинарното знаење на кандидатот, извонредната писменост и прекрасниот македонски јазик, како и широко консултираната релевантна литература му даваат посебен печат и квалитет на трудот.

III. Заклучок со предлог

Докторската дисертација: „Конвергенција на управувањето со државата и со корпорацијата: историја и теорија“, од кандидатот м-р Кирил Нејков, не само што ги задоволува законските услови за докторат, туку претставува извонреден научен труд од областа на правните науки кој несомнено го збогатува трезорот на научната мисла. Комисијата со особено задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје да го прифати овој рецензентски извештај и да овозможи јавна одбрана на трудот.

Комисија за оцена и одбрана

Проф.д-р Светомир Шкарик с.р.

Проф. д-р Гордана Силјановска-Давкова с.р.

Проф. д-р Борче Давитковски с.р.

Проф. д-р Владимир Кандиќјан с.р.

Проф. д-р Горан Коевски с.р.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕТО ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР ПО ПРЕДМЕТИТЕ СИНТАКСА
НА АЛБАНСКИОТ ЈАЗИК И ГРАМАТИКА НА АЛБАНСКИОТ ЈАЗИК ПРИ
ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ” ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески” во Скопје, на својата триесет и деветта редовна седница одржана на 30. 10. 2013 година, избра Рецензентска комисија во врска со пријавата на д-р Вальбона Тоска, на конкурсот за избор во звањето вонреден професор по предметите *синтакса на албанскиот јазик* и *граматика на албанскиот јазик* во следниов состав:

1. д-р Аслан Хамити, редовен професор,
2. д-р Мируше Хоџа, вонреден професор,
3. д-р Авзи Мустафа, редовен професор.

Заблагодарувајќи се за довербата, чест ни е на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет “Блаже Конески” при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” во Скопје да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за еден наставник (во сите звања) по предметите *синтакса на албанскиот јазик* и *граматика на албанскиот јазик* објавен во весникот “Нова Македонија” на 8.10.2013 година се пријави кандидатката д-р Вальбона Тоска, доцент на Катедрата за албански јазик и книжевност при Филолошкиот факултет „Блаже Конески” во Скопје.

Биографски податоци. Вальбона Тоска е родена на 27.8.1967 година во Скопје, каде што живее и каде што го заврши основното и средното образование со континуиран одличен успех. Во учебната 1986/87 година се запиша на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” во Скопје на групата за албански јазик и книжевност. Дипломира во јуни 1990 година со општ просек 9,28.

Од 1993 година е вработена на Филолошкиот факултет “Блаже Конески” како помлад асистент, а потоа асистент по предметот *современ албански јазик*, а актуелно е доцент по предметите *синтакса на албанскиот јазик 1, 2* и *граматика на албанскиот јазик 7, 8*. Во текот на изминатите години држела настава и по предметите *современ албански јазик* и *преведување од албански на македонски јазик*.

На 29.11.2000 година го одбрани магистерскиот труд под наслов *Македонските и албанските народни поговорки и пословици за жената*, изработен под менторство на проф. д-р Томе Саздов и се здоби со звањето магистер на филолошки науки.

На 28.2.2009 година ја одбрани докторската дисертација под наслов *Начини на изразување на семантичката категорија посесивност во именската синтагма во албанскиот и во македонскиот јазик*, изработена под менторство на проф. д-р Емил Лафе и се здоби со звањето доктор на филолошки науки.

Библиографски податоци и стручно-научна дејност. Досега објавила неколку статии, учебници за основно и средно образование (во коавторство), соработник била на одредени проекти и учествувала на републички и меѓународни конференции.

Со прашања на современиот албански јазик почна да се занимава по дипломирањето. Во ноември 1992 година учествуваше со реферат на тема “Околу упростувањето на некои граматички форми” на Научната конференција “Современиот албански јазик и албанскиот свет денес” (Тирана). Соопштението е објавено во весникот “Flaka e vëllazërimit” од 14.4.1993 година. Во овој весник има објавено и неколку статии, од кои издвојуваме: “Погрешната употреба на акузативот со предлогот *për* (за)” – 2.10.1992 год. и *Vëmirës* или *Mirëbërës*, 28.4.1993 година.

Во списанието “Shqyrtime albanologjike” (Албанолошки разгледувања) бр. 1, Скопје, 1995 год. Тоска објави статија “Околу неопределените заменки”, а во бр. 5, Скопје, 1998 година трудот “Употребата на предлогот *me* (со) во некои синтаксички конструкции.” Во списанието на студентите на Катедрата за албански јазик и книжевност “Rrezja” бр. 2, декември 1998 год., кандидатката ја разгледува “Правилната употреба на некои глаголи”.

Во септември (30 август - 3 септември) 2004 год. учествуваше на IX меѓународен конгрес на југоисточни европски студии со соопштението “The status of The Woman in The Light of Macedonian and Albanian Proverbs”.

Во проектот *Удвоена другост* (спроведен од Фондацијата „Институт отворено општество – Македонија“, Скопје, 2005 год., раководен од д-р Елизабета Шелева, учествуваше како соработник.

На 19 мај 2006 година учествуваше на Меѓународната научна конференција “Исмаил Кадаре и неговото дело” со соопштението “*Përemrat refleksivë posesivë në veprën ‘Vajza e Agamemnonit’ të Ismail Kadaresë në shqip e në maqedonisht*” (Посесивни заменки во делото “Керката на Агамемнон” од Исмаил Кадаре на албански и на македонски јазик”), во коавторство со д-р Лилјана Митковска.

На Првиот меѓународен семинар по албанологија, одржан во септември 2007 година во Тетово и Охрид, учествуваше со реферат на тема *Mjetet themelore që e shprehin ‘të tashmen’ në gjuhën shqipe* (Основните средства за изразување на сегашноста во албанскиот јазик).

Кандидатката се јавува и како коавтор (со Р. Несими) со учебникот “Граматика на албанскиот јазик за средни училишта II (синтакса)” во издание на АД Просветно дело, Скопје, 2001 година.

Во 2003 год., во коавторство со Р. Несими и Џ. Гега, објави учебник насловен “Албански јазик (граматика) за VI одделение”, АД Просветно дело, Скопје. Во коавторство со Р. Несими и М. Абдиу - учебникот “Албански јазик (граматика) за VIII одделение”, АД просветно дело, Скопје, а во коавторство со Р. Несими, З. Незири и А. Лека: “Албански јазик и книжевност за III година на реформирана гимназија”, АД Просветно дело, Скопје.

Во јануари 2003 година, во изготвувањето на Препораките за интервенции во образовниот систем на Република Македонија, подготвен од страна на тим од професори ангажирани од страна на Агенцијата за

интернационален развој на САД (УСАИД), беше ангажирана од страна на Министерството за образование и наука во својство на консултант.

Во текот на 2003 година, исто така од страна на ГОПА - консултантска агенција, поткрепена од Агенцијата за развој на ЕУ во проектот БЕТ-2 беше ангажирана во својство на локален експерт и еден од авторите на Нацрт-законот за стручното образование и обука.

За дел од книгата “Германски за бизнисмени” од проф. Димитрија Гацов, наменета за албанскиот јазик, учествуваше како соработник.

Тоска беше ангажирана како локален експерт по албански јазик на проектот “Обука за државни службеници - преведувачи од албански на македонски јазик и обратно (Расе 2)”, спроведена од Владата на Р. Македонија и Европската Унија со деветмесечна обука, спроведена во 2005 и 2006 година.

Д-р Ваљбона Тоска има предадено во печат две монографии: *Начини на изразување на семантичката категорија посесивност во именската синтаagma во албанскиот и во македонскиот јазик и Fjalët e urta për gruan në gjuhën maqedonase dhe shqipe*. Исто така таа е автор на дел од монографијата ‘Сегашност’ како лингвистички поим : *граматички средства за изразување ‘сегашност’ во словенските и во балканските јазици - Албански јазик* и коавтор на дел од поглавје во книга *Прирачник за наставата по немајчин јазик - Настава по граматика*.

Во текот на доцентскиот стаж била ментор на два магистерски труда на тема “Зборообразувачките елементи во творештвото на Реџеп Златку”, 2012 год. изработен од Јетмире Ајрадини и “Начини на изразување негација во албанскиот јазик” во тек на изработка од Гзиме Бафтири. Исто така била член на Комисија за оцена и одбрана на единаесет докторски дисертации и шест магистерски трудови. Била ментор на дваесет и еден дипломски труд и член на комисија за одбрана на четириесет и три дипломски трудови. Исто така, Тоска со свои статии учествувала на низа научни собири во земјава и надвор:

- *Interferenca sintaksore të gjuhëve sllave në gjuhën shqipe në ish-Jugosllavi dhe çështja e qëndrimit ndaj tyre* (коавтор со Емил Лафе), ANAS, Studia humanitas 1-2, Shkup, 2013;
- *Влијанието на македонскиот јазик врз албанскиот во рамките на посесивните именски синтагми*, Прв, втор, друг јазик: хрватско-македонски споредби, Загреб, 2013;
- *Sfidat e shqipes në Maqedoni*, Shqipja në rrethanat e sotme sociolinguistike dhe sociopolitike në Konferencën shkencore “Java e Albanologjisë”, Prishtinë, 2013;
- *Влијанието на македонскиот јазик во редоследот на синтаксичките единици во албанскиот јазик*, Меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, 2012 год.;
- *Gjuha shqipe në Republikën e Maqedonisë*, Konferencë shkencore, Korçë, 2012;
- *Mohimi si komponent semantik (dhe pragmatik)* Научна манифестација “Недела на науката во Косово 2012”;

- *Posesiviteti kundrejt atributivitetit*, Седма годишна меѓународна средба, Скопје, 2012;
- *Таксис во македонскиот, полскиот и во албанскиот јазик* (коавтор со Милица Миркуловска), *Folia philologica macedono-polonica*, том 8, Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје, 2011 год.;
- *Shqipja standarde në Republikën e Maqedonisë* (коавтор со Ремзи Несими) “Shqipja standarde dhe gjendja aktuale e përdorimit të saj”, Kolegji “Iiria”, Prishtinë, 2010;
 - *Основни класификации на посесивните именски синтагми во албанскиот и во македонскиот јазик*, Годишен зборник на Филолошки факултет „Блаже Конески” – Скопје бр. 35, 2009, стр. 153-168.

Во периодот на доцентскиот стаж била вклучена и во неколку проекти како: *Унапредување на методологијата за изучување немајчин јазик*, Биро за развој на образованието и Британски совет Македонија, Скопје; *Интегрирано планирање на воспитно-образовниот процес*, МОН, Скопје; *Поддршка на процесот на спроведување на Охридскиот рамковен договор преку јакнење на капацитетите за квалитетен превод во државната и јавна администрација*, Британски совет Македонија, Скопје 2013. Во учебната 2012/2013 год., д-р Вальбона Тоска беше раководител на Катедрата за албански јазик и книжевност.

Со своето учество на домашни и меѓународни научни собири, во научни проекти, во работата на стручни здруженија како и во изготвување учебници за основно и средно образование, кандидатката покажува особен интерес за областа на која конкурира и способност за квалитетно изведување на наставно-образовната работа.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на погоре изложеното може да се заклучи дека д-р Вальбона Тоска ги исполнува сите услови предвидени со Законот за високото образование за избор во звањето за кое конкурира.

Имаме чест и задоволство да му предложиме на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет “Блаже Конески” во Скопје да ја избере д-р Вальбона Тоска во звањето *вонреден професор* по предметите *синтакса на албанскиот јазик* и *граматика на албанскиот јазик*.

Рецензентска комисија

1. Д-р Аслан Хамити, ред. проф., с.р.
2. Д-р Мируше Хоџа, вон. проф., с.р.
3. Д-р Авзи Мустафа, ред. проф., с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: **Ваљбона Тоска**

Институција: **Филолошки факултет „Блаже Конески“ - Скопје**

Научна област: **филологија, лингвистика, албански јазик**

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Одржување на настава (предавања и вежби) од прв циклус студии во летен семестар 2008/09: 1) Синтакса на албанскиот јазик 2: 4+2 2) Граматика на албанскиот јазик 8: 2+2 3) Современ албански јазик 2: 0+4 4) Морфосинтакса на албанскиот јазик: 2+2 (18 x 15 x 0,004)	10,8
2.	Одржување на настава (предавања и вежби) од прв циклус студии во зимски семестар 2009/10: 1) Синтакса на албанскиот јазик 1: 4+2 2) Граматика на албанскиот јазик 7: 2+2 (10 x 15 x 0,004)	6
3.	Одржување на настава од прв циклус студии во летен семестар 2009/10: 1) Синтакса на албанскиот јазик 2: 4+2 2) Граматика на албанскиот јазик 8: 2+2 3) Морфосинтакса на албанскиот јазик: 2+2 (14 x 15 x 0,004)	8,4
4.	Одржување на настава од прв циклус студии во зимски семестар 2010/11: 1) Синтакса на албанскиот јазик 1: 4+2 2) Граматика на албанскиот јазик 7: 2+2 (10 x 15 x 0,004)	6
5.	Одржување на настава од прв циклус студии во летен семестар 2010/11: 1) Синтакса на албанскиот јазик 2: 4+2 2) Граматика на албанскиот јазик 8: 2+2 3) Морфосинтакса на албанскиот јазик: 2+2 (14 x 15 x 0,004)	8,4
6.	Одржување на настава од прв циклус студии во зимски семестар 2011/12: 1) Граматика на албанскиот јазик 7: 2+2 2) Преведување од албански на македонски јазик 1: 0+4 3) Преведување од албански на македонски јазик 2: 0+4 (12 x 15 x 0,004)	7,2
7.	Одржување на настава од прв циклус студии во летен семестар 2011/12: 1) Граматика на албанскиот јазик 8: 2+2 2) Преведување од албански на македонски јазик 3: 0+4 (8 x 15 x 0,004)	4,8
8.	Одржување на настава од прв циклус студии во зимски семестар 2012/13: 1) Синтакса на албанскиот јазик 1: 4+2	6

	2) <i>Граматика на албанскиот јазик 7: 2+2</i> (10 x 15 x 0,004)	
9.	Одржување на настава од прв циклус студии во летен семестар 2012/13: 1) <i>Синтакса на албанскиот јазик 2: 4+2</i> 2) <i>Граматика на албанскиот јазик 8: 2+2</i> (10 x 15 x 0,004)	6
10.	Одржување на настава од прв циклус студии во зимски семестар 2013/14: 1) <i>Синтакса на албанскиот јазик 1: 4+2</i> 2) <i>Граматика на албанскиот јазик 7: 2+2</i> (10 x 15 x 0,004)	6
11.	Подготовка на нов предмет (предавања + вежби): Морфосинтакса	1,5
12.	Консултации со студенти: 1. 2008-2009 летен семестар: 95x 0,002 = 0,19 2. 2009-2010: 83 зимски + 109 летен семестар: x 0,002 = 0,384 3. 2010-2011: 96 зимски + 131 летен семестар: x 0,002 = 0,454 4. 2011-2012: 102 зимски + 80 летен семестар: x 0,002 = 0,364 5. 2012-2013: 80 зимски + 68 летен семестар: x 0,002 = 0,296 6. 2013-2014: 97 зимски: x 0,002 = 0,194 (вкупно 1,882)	1,8
13.	Член на комисија за оцена и одбрана на докторат: <i>Зекирија Ибрахими: Конјункцијата како кохезивно средство во албанскиот јазик, 2010</i> <i>Зарије Нуредини: Архаизмите во албанските говори во Р. Македонија, 2010</i> <i>Бертон Сулејмани: Конгруенција помеѓу главните реченични членови во албанскиот и во македонскиот јазик – споредбена анализа, 2010</i> <i>Измит Дурмиши: Еуфемизмите во албанските говори во Р. Македонија, 2010</i> <i>Љуљзим Адеми: Стандардниот албански јазик во медиумите на албанскиот јазик во Република Македонија, Република Албанија и Косово, 2011</i> <i>Шкелќим Милаку: Морфосинтаксичка структура на образување на именките во албанскиот и во англискиот јазик, 2010</i> <i>Фљамур Шаља: Сегашното време и имперфектот во албанските дијалекти, 2011</i> <i>Јусуф Мустафаи: Влијанието на мајчиниот јазик во усвојувањето на англискиот како странски јазик кај учениците Албанци во Р. Македонија, 2012</i> <i>Хелена Грило: Современи текови на односите дијалектен јазик-албански стандарден јазик, 2012</i> <i>Грета Јани: Јазикот и стилот во делата на Петро Марко, 2012</i> <i>Мирван Џемаили: Влијанието на мајчиниот јазик (албанскиот) во усвојувањето на англискиот јазик од областа на правото и економијата, 2012</i> <i>Љуљзим Адеми: Стандардниот албански јазик во медиумите на албанскиот јазик во Република Македонија, Република Албанија и Косово, 2011</i> (11 x 0,5)	5,5
14.	Член на комисија за оцена и одбрана на магистерски труд: Комисија за оцена и одбрана на магистерски труд на	1,8

	Арбана Кормемети: <i>Употребата на адмиративот во новинарскиот стил во албанскиот јазик и неговите еквиваленти во македонскиот јазик</i>, 2012 Билјана Николовска: <i>Клетвите и благословите во албанскиот јазик изразени преку оптаивот и нивните еквиваленти во македонскиот јазик</i>, 2012 Јордана Шемко: <i>Удвојувањето на објектот и јазичната интерференција помеѓу македонскиот и албанскиот јазик</i>, 2012 Мајлинда Реџеми: <i>Сегашните времиња во англискиот јазик и нивните коресподенти во албанскиот јазик</i> Аделина Хаскај (Филозофски факултет): <i>Разлики меѓу албанските знаковни јазичици</i>, 2013 Љулијета Ќазими Положани: <i>Службениот стил на албанскиот јазик меѓу двете светски војни</i>, 2013 6 x 0,3	
15.	Ментор на дипломска работа: 21 x 0,2	4,2
16.	Член на комисија за оцена и одбрана на дипломска работа: 43 x 0,1	4,3
17.	Рецензент на универзитетски учебник: Вехби Кадриу: <i>Албански јазик со култура на изразувањето 2</i> - Педагошки факултет "Св. Климент Охридски" - Скопје 2012	1
	Вкупно	89,7

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Ментор за изработка на магистерски труд: 1) Јетмире Ајрадини: <i>Зборообразувачките елементи во творештвото на Реџе Златку</i>, 2012 2) Гзиме Бафтири: <i>Начини на изразување негација во албанскиот јазик</i> (во изработка)	2
2.	Монографија: 1) <i>Начини на изразување на семантичката категорија посесивност во именската синтагма во албанскиот и во македонскиот јазик</i> (во печат, одлука бр. 08-176/3 – Филолошки факултет „Блаже Конески“ - Скопје 2) <i>Fjalët e urta për gruan në gjuhën maqedonase dhe shqipe</i> (во печат Логос – А, Скопје)	16
3.	Дел од монографија: 'Сегашност' како лингвистички поим: <i>граматички средства за изразување 'сегашност' во словенските и во балканските јазичици</i> - Албански јазик, МАНУ - Скопје, 2010	4
4.	Труд со оригинални научни резултати објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор: <i>Interferenca sintaksore të gjuhëve sllave në gjuhën shqipe në ish-Jugosllavi dhe çështja e qëndrimit ndaj tyre</i> (коавтор со Емил Лафе), ANAS, Studia humanitas 1-2, Shkup 2013	5,4
5.	Труд со оригинални научни резултати објавен во научно/стручно	7,6

	списание: 1) <i>Влијанието на македонскиот јазик врз албанскиот во рамките на посесивните именски синтагми</i>, Прв, втор, друг јазик: хрватско-македонски споредби, Загреб, 2013 2) <i>Таксис во македонскиот, полскиот и во албанскиот јазик</i> (коавтор со Милица Миркуловска) <i>Folia philologica macedono-polonica</i>, том 8, Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје, 2011	
6.	Трудови објавени во зборник на трудови на в.о. институција: 1) <i>Основни класификации на посесивните именски синтагми во албанскиот и во македонскиот јазик</i> стр. 153-168 (Годишен зборник на Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје бр.35), 2009 2) <i>Влијанието на македонскиот јазик во редоследот на синтаксичките единици во албанскиот јазик</i>, Меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, 2012	4
7.	Учество на научен/стручен собир со реферат: 1) <i>Shqipja standarde në Republikën e Maqedonisë</i> (коавтор со Ремзи Несими) <i>Shqipja standarde dhe gjendja aktuale e përdorimit të saj Kolegji Iliria</i>, Prishtinë, 2010 2) <i>Gjuha shqipe në Republikën e Maqedonisë</i>, Konferencë shkencore, Korçë, 2012 3) <i>Mohimi si komponent semantik (dhe pragmatik)</i> Научна манифестација <i>Недела на науката во Косово</i> 2012 4) <i>Posesiviteti kundrejt atributivitetit</i> Седма годишна меѓународна средба, Скопје 2012 5) <i>Sfidat e shqipes në Maqedoni</i>, <i>Shqipja në rrethanat e sotme sociolinguistike dhe sociopolitike në Konferencën shkencore Java e Albanologjisë</i>, Prishtinë, 2013	4,9
8.	Пленарно предавање на научен/стручен собир <i>Nauka za makedonskiot jazik - sosotjbi i perspektivi</i>, MANU, 2011	2
	Вкупно	45,9

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Поглавје во книга: <i>Прирачник за наставата по немајчин јазик</i> <i>Настава по граматика</i> (коавтор) Британски совет Македонија – Скопје, 2011	2
2.	Рецензент на учебникот по Албански јазик за средно стручно образование, 2011	0,5
3.	Проект (учесник/соработник): 1) <i>Унапредување на методологијата за изучување немајчин јазик</i>, Биро за развој на образованието и Британски совет Македонија, 2012 Скопје 2) <i>Интегрирано планирање на воспитно-образовниот процес</i>, МОН, 2012, Скопје	6

	3) Поддршка на процесот на спроведување на Охридскиот рамковен договор преку јакнење на капацитетите за квалитетен превод во државната и јавна администрација, Британски совет Македонија, Скопје, 2013	
Дејности од поширок интерес		
1.	Член на уредувачки одбор на научно/стручно списание: Член на уредувачкиот одбор на <i>Годишниот зборник на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“</i> , Скопје (2010).	0,5
2.	Член на факултетски комисији: 1) Комисија по приговори, Конкурс за запишување на студенти на прв циклус студии на на Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, за учебната 2013/14 2) Факултетски Одбор за соработка и доверба со јавноста	1
3.	Раководител на Катедрата за албански јазик и книжевност 2012/2013	3
4.	Член на комисија за избор во звање: 1) Избор на д-р Исмет Османи (Одлука бр.04-587/9) 2) Избор на Кани Мемети (Одлука бр.04-56/3)	0,4
5.	Учество во комисији и тела на државни и други органи: Претседател на Државната матурска предметна комисија по предметот албански јазик и литература 2011, 2012, 2013	3
Вкупно		16,4

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	89,2
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	43,9
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	-
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	16,4
Вкупно	152

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Аслан Хамити, претседател, с.р.
2. Проф. д-р Мируше Хоџа, член, с.р.
3. Проф. д-р Авзи Мустафа, член, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

**НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ДИЗАЈН НА ПАРАЛЕЛНИ
АЛГОРИТАМИ ЗА СИМУЛАЦИИ НА КОМПЈУТЕРСКИ МРЕЖИ НА
КЛАСТЕР И ХИБРИДНИ GPU- СИСТЕМИ“ ОД М-Р ЛЕОНИД ЦИНЕВСКИ,
ПРИЈАВЕНА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ И
КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО ВО СКОПЈЕ**

Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, со Одлука број 02-1519/1 од својата седница одржана на 31.10.2013 година, нè избра за рецензенти за оцена на докторската дисертација под наслов „ДИЗАЈН НА ПАРАЛЕЛНИ АЛГОРИТАМИ ЗА СИМУЛАЦИИ НА КОМПЈУТЕРСКИ МРЕЖИ НА КЛАСТЕР И ХИБРИДНИ GPU-СИСТЕМИ“, поднесена од м-р Леонид Циневски, магистер по електротехника, вработен како асистент на Факултетот за информациски и комуникациски технологии при ФОН-универзитетот. По прегледувањето на дисертацијата го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ**1. Композиција на дисертацијата**

Докторската дисертација на м-р Леонид Циневски претставува самостоен научен труд од областа на безжичните ад хок мрежи, кој анализирајќи ги алгоритмите за пропација на ад хок-радиосигналите, се зафатил со длабока и детална анализа на алатките за мрежна симулација. Дополнително се анализирани и компјутерските хетерогени системи за пресметување со високи перформанси, односно GPU-процесорите.

Докторската дисертација е изложена на 107 страници и дополнителни прилози, со 46 графикони и слики, како и 7 табели. Пописот на литературата содржи 69 релевантни библиографски единици, од кои 12 научни трудови објавени од авторот во рецензирани меѓународни списанија и конференции за потребите на истражувањето на оваа докторска дисертација.

Оваа докторска дисертација има три области на истражување: 1) основни концепти на системите за пресметување со високи перформанси, односно GPU-процесори; 2) анализа на перформанси на извршување на пресметковно кеш интензивни алгоритми на GPU-процесори; 3) анализа на мрежни симулатори и нивните перформанси со примена на паралелни алгоритми на системи за пресметување со високи перформанси.

Првата област на истражување е наменета за основните концепти на системите за пресметување со високи перформанси и таа нè запознава со SIMD-класата на паралелни компјутери, индикаторите на перформанси и користените алгоритми и нивните имплементации во дисертацијата. По

претставувањето на основните концепти, следната област ги анализира перформансите на алгоритмот за множење на густе матрици, влијанието на кешмеморијата и суперлинеарните феномени на GPU-процесорите. Третата област ги анализира перформансите на мрежните симулации на мобилни безжични ад хок мрежи на NS-2 мрежниот симулатор и презентира паралелни решенија за добивање на оптимални перформанси, земајќи ја предвид анализата за множење на густе матрици.

Содржината на докторската дисертација е компонирана во 5 глави. Секоја глава претставува посебна целина за одредена област на истражување. Во секоја глава е даден краток осврт на што се однесува главата и сите секции во неа. На крајот на секоја глава е даден заклучок за нејзиниот научен придонес.

2. Предмет на докторската дисертација

На мобилните и безжични мрежи, како област од телекомуникациските мрежи, основна цел им е постојано присутната потреба на корисниците за зголемени перформанси на мрежата. Еден важен чекор при дизајнирање на ад хок мрежи е мрежната симулација која овозможува изнаоѓање на оптимални перформанси на мрежата. Дополнително, земајќи го предвид теренот, се овозможуваат повеќе реалистични симулации, што доведува до огромен број на интензивно пресметковни операции. Во овој контекст, предмет на оваа дисертација е добивање на оптимални решенија на времето на извршување на мрежни симулации користејќи ги хибридниот компјутерски системи за пресметување со високи перформанси, односно GPU-процесорите. Дисертацијата во почетокот прави анализа на перформансите на алгоритмите за множење на густе матрици и суперлинеарни феномени при паралелно извршување на GPU-процесори. Понатаму, дисертацијата обезбедува анализа на мрежните симулатори со кои се изведуваат симулации на мобилни и безжични ад хок мрежи, каде што заклучоците од анализата на алгоритмите за множење на густе матрици наоѓаат примена. Предмет на дисертацијата е и изнаоѓање на оптимални алгоритми за ефикасно лоцирање на точка во векторска репрезентација на терени.

3. Анализа на трудот

Во првата глава од дисертацијата е претставен воведен опис на разработените и зацртаните цели. Претставени се методите на истражување, следени од краток опис на содржината на докторската дисертација и презентирана е нивната применливост во науката и индустријата.

Втората глава ги презентира GPU-процесорите како дел од системите за пресметување со високи перформанси. Претставена е мемориската хиерархија на овие процесори и нивната организација. Исто

така, претставени се индикаторите за перформанси на овие системи, како брзина, перформанси и забрзување. Дополнително, претставена е дефиницијата на алгоритмот за множење на густе матрици кој претставува пресметковно интензивен алгоритам, кој е анализиран во трета и четврта глава. Алгоритмот за множење на густе матрици наоѓа примена во мрежните симулации чија имплементација е презентирана во петтата и шестата глава.

Во третата глава на дисертацијата се разработени суперлинеарните феномени на GPU-процесорите. Даден е теоретски и практичен доказ за постоење на суперлинеарно забрзување. Направена е анализа на мемориската искористеност за модификуваниот алгоритам за множење на густе матрици. Дополнително презентирана е теоретска анализа каде што се дефинирани суперлинеарни региони во кои се очекува суперлинеарно забрзување. Од добиените резултати се потврдува теоретската анализа и се презентира дополнителен доказ дека постои суперлинеарност кај SIMD-архитектурата на процесори со доделени кешмемории, односно GPU-процесори. Во ова истражување за првпат се потврдува суперлинеарност на алгоритам за множење на густе матрици на еден GPU-процесор кој е претставник на Fermi архитектурата на графички процесори.

Во четвртата глава е претставена анализа на перформансите на алгоритмот за множење на густе матрици кој се извршува на GPU-процесори. Се очекуваат падови на перформанси поради асоцијативност на кешмеморијата, за мултипроцесорската средина, односно CPU-процесори. Главна придобивка во оваа глава е дадена нова теоретска анализа за очекувани падови на перформанси на GPU-процесори, која експериментално е потврдена. Исто така, поставена е хипотезата дека поголемата кешмеморија обезбедува подобри перформанси, така што повеќе податоци може да се сместат во кешмеморијата кои потоа можат да бидат употребени. Од добиените резултати се докажува дека хипотезата не е валидна, бидејќи се добива занемарливо влијание за различни конфигурации. Ова претставува последица на големата L2 кеш меморија и малата L1 кешмеморија, така што се генерираат огромен број на кеш промашувања. Од добиените резултати презентирани е влијанието на сите можни конфигурации на GPU- кешмеморијата за севкупните перформанси на алгоритмот за множење на густе матрици, и предложен е пристап за избор на оптимална конфигурација.

Во петтата глава е разгледан алгоритмот на Дуркин за радиопробагација на сигнали, кој го зема предвид теренот. Во понатамошната содржина од оваа глава е оптимизиран Дуркинсовиот алгоритам за радиопробагација на сигнали, така што се предложени програмски трансформации за пресметковно интензивните геометриски операции кои воведуваат дивергенција во текот на извршување. Исто така, претставена е паралелна имплементација на алгоритмот на Дуркин со која се пресметува моќноста на сигналите на сите парови на јазли, која споредено со секвенцијалната имплементација постигнува забрзување од 110 пати. Искористен е пристапот за оптимално конфигурирање на кеш

меморијата на GPU-процесори кој е претставен во четвртата глава. Дополнително, презентирана е уште една оптимизација на севкупната мрежна симулација, така што е презентиран паралелен модул за NS-2 мрежниот симулатор. Овој модул воведува привремена кешбазирана податочна структура со која се воведува незначителна грешка во пресметките, поставувајќи претпоставка дека за дадено време делта сите јазли на теренот се статични. Грешката која е воведена е валидирана како незначителна за крајните резултати од симулацијата. Со цел да се направи праведна споредба на перформансите, истата оптимизација со користење на привремената кешбазирана податочна структура е земена во предвид и кај секвенцијалниот модул. Свкупните резултати покажуваат дека за паралелниот модул, со одредена резолуција на теренот се постигнува максимално забрзување од 67 пати. Најголемата примена на ова истражување е поради транспарентноста што се нуди на корисникот кој создава симулации, така што презентираниот паралелен модул би требало да најде широка употреба бидејќи корисникот кој создава симулации не треба да инвестира време во имплементација на модулот, додека во исто време се добиваат значително подобри перформанси на времето на извршување на една симулација.

Во шестата глава се презентирани неколку ефикасни алгоритми за локација на точка во TIN-терени. Од добиените резултати се идентификуваат оптимални пристапи за примена на овие алгоритми во зависност на симулациските сценарија. Се поставуваат хипотези дека најдобри перформанси се остваруваат за jump-and-walk алгоритмот, и просечното време на извршување на мрежна симулација е оптимално за користење на jump-and-walk алгоритмот. Првата хипотеза делумно е потврдена бидејќи се добиваат оптимални перформанси за jump-and-walk алгоритмот за терени почнувајќи од одредена резолуција (праг), што е оправдано бидејќи доволно точна репрезентација на терените е возможна за вредности над добиениот праг. Дополнително, добиените резултати целосно ја потврдуваат втората хипотеза. Овие резултати можат да се применат во процесот кога се создаваат мрежни симулации, така што можат да помогнат да се избере оптималниот алгоритам за дадениот теренски профил со одредена резолуција, со цел да се постигне пократко време на извршување на севкупните мрежни симулации. Заклучокот од придонесите на докторската дисертација во шесте глави се резимирали во осмата глава од дисертацијата.

4. Верификација на докторската дисертација

Резултатите од истражувањата на проблематиката од докторската дисертација, м-р Леонид Џиневски успешно ги објавил во меѓународни списанија, на меѓународни конференции и на национални конференции. Во врска со дисертацијата објавени се следниве трудови:

Меѓународни списанија:

[1] **L. Djinevski**, S. Filiposka, D. Trajanov, "Network Simulator Tools and GPU-Parallel Systems", Pages 81-84, Electronics (ISSN 1450-5843), Vol. 16, No. 1, 2012.

Меѓународни конференции:

[2] **L. Djinevski**, S. Filiposka, D. Trajanov, I. Mishkovski, "GPU- performance impact of the Durkin's radio propagation algorithm", 21-th Telecommunications Forum (TELFOR 2013), IEEE Conference Proceedings, Belgrade, Serbia, 26th – 28th November 2013.

[3] **L. Djinevski**, S. Arsenovski, S. Ristov, M. Gusev, "Optimal Configuration of GPU- Cache Memory to Maximize the Performance", ICT Innovations 2013, Conference Web Proceedings (ISSN 1857-7288), pp 131-141, Ohrid, Macedonia, 12th – 15th September 2013.

[4] M. Gusev, S. Ristov, **L. Djinevski**, S. Arsenovski, "Performance Impact of Reconfigurable L1 Cache on GPU- Devices", Federated Conference on Computer Science and Information Systems (FEDCSIS 2013), IEEE Conference Proceedings, Kraków, Poland, 9th – 11th September 2013.

[5] **L. Djinevski**, S. Arsenovski, S. Ristov, M. Gusev, "Performance Drawbacks for Matrix Multiplication using Set Associative Cache in GPU- devices", 36th International Convention MIPRO, IEEE Conference Proceedings, Opatija, Croatia, 20th – 24th May 2013.

[6] S. Stojanova, **L. Djinevski**, I. Mishkovski, S. Filiposka, D. Trajanov, "Micro-benchmarking NS-2 and NS-3 Network Simulators Using Terrain Aware Radio Propagation Extension", 3rd International Conference on Internet Society Technology and Management (ICIST 2013), Kopaonik, Serbia, March 16th – 19th 2013.

[7] **L. Djinevski**, S. Filiposka, D. Trajanov, "Network Simulator Tools and GPU-Parallel Systems", Proceedings of Small Systems Simulation Symposium 2012, Niš, Serbia, 12th – 14th, February 2012.

Национални конференции:

[8] P. Lameski, I. Mishkovski, S. Filiposka, D. Trajanov, **L. Djinevski**, "Comparison of rectangular matrix multiplication with and without border conditions", The 10th Conference for Informatics and Information Technology (CIIT 2013), Bitola, Macedonia, April 18th – 21th 2013.

[9] **L. Djinevski** et al, "Transforming computer lab into a mini HPC cluster", The 10th Conference for Informatics and Information Technology (CIIT 2013), Bitola, Macedonia, April 18th – 21th 2013.

Глави во книга објавена од меѓународна издавачка куќа:

[10] **L. Djinevski**, S. Stojanova, D. Trajanov, "Optimizing Durkins Propagation Model Based on TIN Terrain Structures", ICT Innovations 2013, (ISBN 978-3-319-01465-4) (ISSN 2194-5357) Springer Berlin Heidelberg, pp 263-272, 2013.

[11] **L. Djinevski**, S. Ristov, M. Gusev, “Superlinear Speedup for Matrix Multiplication in GPU- Devices”, ICT Innovations 2012, (ISBN 978-3-642-37168-4) (ISSN 2194-5357) Springer Berlin Heidelberg, pp 285-294, 2013.

[12] **L. Djinevski**, I. Mishkovski, D. Trajanov, “Accelerating Clustering Coefficient Calculations on a GPU- Using OPENCL”, ICT Innovations 2010, (ISBN 978-3-642-19324-8) (ISSN 1865-0929) Springer Berlin Heidelberg, pp 276-285, 2011.

5. Оригинални придонеси на дисертацијата

Како финални придонеси од докторската дисертација може да се издвојат следните:

- За алгоритам за множење на густе матрици, спроведено е решение за добивање на суперлинеарно забрзување на GPU-процесори од Fermi- графичката архитектура и предложена е ревизија на дефинициите за забрзување.
- Направена е анализа на падовите на перформанси кои се јавуваат како влијание од асоцијативноста на кешмеморијата на GPU-процесорите при пресметковно интензивни алгоритми за множење на густе матрици. Исто така, одредена е оптимална конфигурација на кешмеморијата и предложен е пристап за постигнување на оптимални пресметковни и енергетски перформанси.
- Оптимизирана е секвенцијалната имплементација на алгоритмот на Дуркин за пропација на радиосигнали во мобилна и безжична ад хок- мрежа, со цел да се избегнат програмски сценарија кои ги влошуваат перформансите на GPU-процесорите.
- Развиена е паралелна имплементација на алгоритмот на Дуркин со која се постигнува забрзување од 110 пати споредено со оптимизираната секвенцијална имплементација на Дуркин.
- Дополнително подобрување на мрежните симулации е направено со развивање на кеш податпчна структура со која се искористува паралелната имплементација на алгоритмот на Дуркин во безжична ад хок мрежна симулација во NS-2 мрежниот симулатор, со што е постигнато забрзување од 69 пати споредено со оптималното време на извршување на секвенцијална симулација на истиот NS-2 мрежен симулатор.
- Направени се неколку имплементации на алгоритми за локација на точка во 3D терени, и определен е оптималниот алгоритам за различни теренски услови.

Заклучок и предлог

Врз основа на претходно изнесеното, Комисијата заклучи дека во докторската дисертација „Дизајн на паралелни алгоритми за симулации на компјутерски мрежи на кластер и хибридни GPU-системи“, на кандидатот м-р Леонид Џиневски, е даден значаен научен придонес во областа на симулациите на безжични ад хок мрежи и подобрување на перформансите на времето на извршување на мрежни симулации. Предложените нови решенија во паралелните алгоритми во оваа докторска теза даваат значаен придонес во дизајнирањето на мрежни симулации, каде што корисниците транспарентно и оптимално ги искористуваат хардверските ресурси кои им се на располагање, изведувајќи ги симулациите за значително кратко време на извршување.

Употребената методологија кон решавањето на проблемите од истражувањето, деталните теоретски анализи, практични експерименти и евалуации му овозможиле на авторот да направи синтеза и да извлече оригинални заклучоци, го карактеризираат м-р Леонид Џиневски, дипл. инж. по електротехника, како упорен истражувач, способен да решава сложени проблеми од полето на техничките науки. Сите дадени хипотези авторот ги потврдува или побива и теоретски и експериментално. Добиените резултати се разгледани и детално објаснети и елаборирани со длабоки анализи.

Со постигнатите резултати кандидатот м-р Леонид Џиневски покажал длабоко познавање на проблематиката на дисертацијата што резултира во значителен научен придонес во областа на паралелните алгоритми за симулации на безжични ад хок мрежи кај хетерогени компјутерски системи со високи перформанси.

Врз основа на погоре изложеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно – научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство инженерство при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје да го прифати овој извештај и на кандидатот м-р Леонид Џиневски да му одобри јавна одбрана на докторската дисертација „Дизајн на паралелни алгоритми за симулации на компјутерски мрежи на кластер и хибридни GPU-системи“.

К о м и с и ј а

1. Проф. д-р Марјан Гушев, претседател, с.р.
2. Вонр. проф. д-р Димитар Трајанов, ментор, с.р.
3. Доц. д-р Анастас Мишев, член, с.р.
4. Доц. д-р Боро Јакимовски, член, с.р.
5. Доц. д-р Игор Мишковски, член, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА
НА РАКОПИСОТ ЗА УЧЕБНИК СО НАСЛОВ
ЈАКОСТ НА МАТЕРИЈАЛИТЕ
ОД ПРОФ. Д-Р СВЕТЛАНА ПЕТКОВСКА – ОНЧЕВСКА И
АС. М-Р КОЦЕ ТОДОРОВ

Врз основа на член 40, став 1, алинеја 17 од Правилникот за внатрешните односи и работењето на Градежниот факултет во Скопје во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр.111/2009 и бр.174/2011) и член 16 од Правилникот за организирање на издавачката дејност на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр.153/2010), а согласно со барањето бр. 03/691-1 од 2.9.2013 година, од авторите проф. д-р Светлана Петковска–Ончевска и ас. м-р Коце Тодоров, Наставно–научниот совет на Градежниот факултет, на својата 403. седница одржана на 5.9.2013 година, ме именува за рецензент за преглед и оцена на ракописот за учебник со наслов **ЈАКОСТ НА МАТЕРИЈАЛИТЕ**.

По извршениот преглед на ракописот, согласно со одредбите на членовите 18-22 од Правилникот за организирање на издавачката дејност на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, до Наставно–научниот совет на Градежниот факултет го поднесувам следниов

ИЗВЕШТАЈ

Ракописот за универзитетски учебник (прво издание) под наслов **ЈАКОСТ НА МАТЕРИЈАЛИТЕ**, од авторите проф. д-р Светлана Петковска – Ончевска и м-р Коце Тодоров, е наменет за реализација на предметната програма јакост на материјалите за студентите на прв циклус студии по градежништво и геотехника на Градежниот факултет во Скопје. Фондот на часови за студентите кои ја следат наставата според моделот на студии 4+1 (4 години прв циклус на студии и една година втор циклус на студии) е 4+3 часа неделно. Студентите кои се запишани на студиските програми според моделот 3+2, предметот јакост на материјалите го слушаат со 3+3 неделен фонд на часови. Предметниот учебник може да послужи како корисно четиво и за други студенти од техничките факултети кај нас и во опкружувањето.

Јакост на материјалите е една од основните технички дисциплини, која има важна улога во едукацијата на инженерите и во обликувањето на инженерскиот начин на размислување. Таа ја создава врската меѓу теоретските дисциплини (математика, физика, теоретска механика) и конкретните, практични дисциплини (проектирање на бетонски, метални, дрвени и на друг вид конструкции) и служи како основа за проучување на сите гранки на механиката на деформабилните тела (теорија на еластичност, теорија на пластичност и др.).

Материјалот во книгата е презентираан во вкупно 12 поглавја, на 484 страници, поткрепен со голем број слики и графички прилози. Првата глава е воведна и во неа е даден краток историски развиток на научната дисциплина јакост на материјалите, нејзиниот предмет и задачата со објаснување на основните поими за напрегање и деформации, како и хипотезите кои се применуваат за поедноставување на пресметувањата, а при тоа да се обезбеди потребниот степен на нивната точност.

Главната цел понатаму е да се презентираат основните постапки за димензионирање на конструктивните елементи со користење на методата на дозволени напрегања и постапките за анализа на состојбата на деформации. Затоа, најпрво се презентирани особеностите на основните состојби на напрегања, а потоа особено внимание е посветено на сложените состојби на напрегања кај конструктивните елементи изложени на свиткување од напречно оптоварување, наклонето-косо свиткување и ексцентрично товарени носачи. На крајот од секое поглавје има по неколку решени примери, проследени со коментари со кои се дообјаснува практичната примена на теоретски изведените релации.

Во втората глава се разгледуваат основните претпоставки кои се воведуваат при изведувањето на релациите за определување на напрегањата и деформациите кај аксијално оптоварените елементи. Поимот за деформација и дилатација е елабориран врз основа на експерименталното определување на дијаграмот напрегање-дилатација. Дадена е постапката за решавање на статички неопределените проблеми кај стапести системи, третирани се уште и спрегнатите елементи, почетните напрегања кај елементи изведени со грешка и влијанието на температурните промени.

Начинот на анализа на состојбата на напрегања и димензионирањето на елементите и врските изложени на чисто смолкнување детално се обработени во третата глава.

Пред да се пристапи кон анализа на носачите изложени на свиткување, во четвртото поглавје се разработени моментите на рамни површини. Најпрво е дефиниран поимот за статички момент, а потоа е дадена постапката за определување на моментите на инерција и отпорниот момент на рамните пресеци како многу важни геометриски карактеристики без кои не би можело да се изврши димензионирање на свитканите гредни елементи.

Основните поими и претпоставки во теоријата на свиткана греда се разработени во петтата глава, која се однесува на состојбата на напрегања при чисто свиткување. Изведени се релациите кои ја даваат врската меѓу напрегањата и деформациите (Навиерова хипотеза), како и напрегањата и деформациите во функција од оптоварувањето. На овој начин се добиени равенките под чија контрола се случува свиткување, а кои се користат за димензионирање на носачите и за определување на елементите на нивната деформирана оска.

Во шестата глава е дискутирана разликата меѓу состојбата на напрегања кај чистото свиткување и свиткувањето од напречно оптоварување кое предизвикува сложена состојба на напрегања. Во карактеристичните пресеци по должината на оската на носачите се јавуваат напрегања на свиткување и напрегања на смолкнување предизвикани од трансверзалните сили. Изведена е формулата на Журавски за распределба на тангенцијалните напрегања по висината на општ облик на напречен пресек, а потоа таа е применета при анализата на дистрибуцијата на овие напрегања за неколку поважни форми на напречни пресеци што се користат при проектирањето на конструктивни елементи во градежништвото.

Сложената состојба на напрегања која е предизвикана од оптоварување кое дејствува во рамнина која не се поклопува со ниту една од главните централни оски на инерција, т.н. косо свиткување, е разработена во седмата глава.

Напрегањата предизвикани од ексцентричното дејство на сила на притисок или на затегнување, која е паралелна со геометриската оска на елементот и дејствува во различни позиции во однос на главните централни оски на инерција на пресекот, се анализирани во осмата глава. Објаснета е постапката за определување на јадрото на пресек за различни облици на напречен пресек, проследена со коментар на неговите карактеристики.

Понатаму, во деветтата глава, е разработен проблемот на стабилноста при извивање на притиснатите витки елементи. Дефиниран е поимот за критична сила на извивање и се изведени релациите за нејзино определување за различни начини на потпирање. Воведен е поимот за должина на извивање, виткост на стап и за критично напрегање во линеарно и нелинеарно подрачје. На крајот е презентирана ω -постапката за димензионирање на стапови изложени на извивање.

Во десеттото поглавје се изведени релациите за определување на напрегањата и деформациите кај елементи со кружен напречен пресек изложени на момент на торзија. Анализирана е состојбата на напрегања и типот на рушење на елементи изведени од жилав и крт материјал. Дискутирана е распределбата на напрегањата од чиста (слободна) торзија кај правоаголни и други облици на пресеци и кај отворени и затворени тенкосидни профили.

Состојбата на деформации кај линиските елементи изложени на свиткување е обработена во единаесеттата глава. Најпрво е изведена диференцијалната равенка на еластичната линија и се дискутирани најчесто користените методи за нејзино решавање. Детално се изведени равенките на еластичната линија за проста греда и конзола оптоварени со различни товари.

Дванаесеттата глава се однесува на статички неопределените носачи. Дефиниран е поимот за надворешна и внатрешна статичка неопределеност и е објаснета суштината на методата на декомпозиција за решавање на

хоризонтално непоместливи линиски и рамовски носачи. Изведена е Клапероновата равенка за три моменти, со која, на едноставен начин, може да се анулира статичката неопределеност кај континуираните линиски носачи.

На крајот на книгата е приложена листа на користена литература од 39 референтни единици и додаток во кој се приложени табели за геометриските карактеристики (површина, позиција на тежиштето, моменти на инерција за карактеристичните оски, отпорен момент) за елементарни пресеци и за челичните профили, кои, најчесто, се користат при компонирањето на сложените пресеци на елементите од носечките конструкции во градежништвото.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Ракописот за универзитетски учебник (прво издание) под наслов **ЈАКОСТ НА МАТЕРИЈАЛИТЕ**, од авторите проф. д-р Светлана Петковска-Ончевска и ас. м-р Коце Тодоров, наменет за реализација на предметната програма јакост на материјалите за студентите на прв циклус студии 4+1, односно со неделен фонд на часови 4+3, во целост ги опфаќа содржините предвидени со наставната програма.

Би сакала да нагласам дека начинот на изложување на проблемите во книгата е многу јасен и прецизен и покажува дека авторите се свесни дека студентите на кои првенствено им е наменета книгата се млади и недоволно едуцирани. Тоа го покажуваат и одлично избраните и обработени технички цртежи и графикони, што може позитивно да влијае врз едукацијата на младите. Посебно сакам да нагласам дека јазикот со кој е напишан овој текст покажува дека и ваков вид литература може да го збогати стилот и вокабуларот при читањето на текстот.

Заблагодарувајќи се за довербата што ми е укажана со изборот за рецензент, со посебна чест и задоволство му предлагам на Наставно-научниот совет на Градежниот факултет во Скопје, ракописот под наслов **ЈАКОСТ НА МАТЕРЈАЛИТЕ**, од авторите проф. д-р Светлана Петковска-Ончевска и ас. м-р Коце Тодоров, да го прифати како универзитетски учебник и да го овозможи неговото печатење.

РЕЦЕНЗЕНТ

Борка Сибиновиќ Велкова, с.р.

(професор во пензија)

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ ЗА УЧЕБНИК СО НАСЛОВ
ЈАКОСТ НА МАТЕРИЈАЛИТЕ
 ОД ПРОФ. Д-Р СВЕТЛАНА ПЕТКОВСКА – ОНЧЕВСКА И
 АС. М-Р КОЦЕ ТОДОРОВ

Врз основа на член 40, став 1, алинеја 17 од Правилникот за внатрешните односи и работењето на Градежниот факултет во Скопје во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр.111/2009 и бр.174/2011) и член 16 од Правилникот за организирање на издавачката дејност на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр.153/2010), а согласно со барањето бр. 03/691-1 од 2.9.2013 година, од авторите проф. д-р Светлана Петковска–Ончевска и ас. м-р Коце Тодоров, Наставно–научниот совет на Градежниот факултет, на својата 403. седница одржана на 5.9.2013 година, ме именува за рецензент за преглед и оцена на ракописот за учебник со наслов **ЈАКОСТ НА МАТЕРИЈАЛИТЕ**.

По извршениот преглед на ракописот, согласно со одредбите на членовите 18-22 од Правилникот за организирање на издавачката дејност на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, до Наставно–научниот совет на Градежниот факултет го поднесувам следниов

ИЗВЕШТАЈ

Ракописот за универзитетски учебник (прво издание) под наслов **ЈАКОСТ НА МАТЕРИЈАЛИТЕ**, од авторите проф. д-р Светлана Петковска – Ончевска и м-р Коце Тодоров, е наменет за реализација на предметната програма јакост на материјалите за студентите на прв циклус студии по градежништво и геотехника на Градежниот факултет во Скопје. Фондот на часови за студентите кои ја следат наставата според моделот на студии 4+1 (4 години прв циклус на студии и една година втор циклус на студии) е 4+3 часа неделно. Студентите кои се запишани на студиските програми според моделот 3+2, предметот јакост на материјалите го слушаат со 3+3 неделен фонд на часови. Предметниот учебник може да послужи како корисно четиво и за други студенти од техничките факултети кај нас и во опкружувањето.

Јакост на материјалите е една од основните технички дисциплини, која има важна улога во едукацијата на инженерите и во обликувањето на инженерскиот начин на размислување. Таа ја создава врската меѓу теоретските дисциплини (математика, физика, теоретска механика) и конкретните, практични дисциплини (проектирање на бетонски, метални, дрвени и на друг вид конструкции) и служи како основа за проучување на

сите гранки на механиката на деформабилните тела (теорија на еластичност, теорија на пластичност и др.).

Материјалот во книгата е презентираан во вкупно 12 поглавја, на 484 страници, поткрепен со голем број слики и графички прилози. Првата глава е воведна и во неа е даден краток историски развој на научната дисциплина јакост на материјалите, нејзиниот предмет и задачата со објаснување на основните поими за напрегање и деформации, како и хипотезите кои се применуваат за поедноставување на пресметувањата, а при тоа да се обезбеди потребниот степен на нивната точност.

Главната цел понатаму е да се презентираат основните постапки за димензионирање на конструктивните елементи со користење на методата на дозволени напрегања и постапките за анализа на состојбата на деформации. Затоа, најпрво се презентирани особеностите на основните состојби на напрегања, а потоа особено внимание е посветено на сложените состојби на напрегања кај конструктивните елементи изложени на свиткување од напречно оптоварување, наклонето-косо свиткување и ексцентрично товарени носачи. На крајот од секое поглавје има по неколку решени примери, проследени со коментари со кои се дообјаснува практичната примена на теоретски изведените релации.

Во втората глава се разгледуваат основните претпоставки кои се воведуваат при изведувањето на релациите за определување на напрегањата и деформациите кај аксијално оптоварените елементи. Поимот за деформација и дилатација е елабориран врз основа на експерименталното определување на дијаграмот напрегање-дилатација. Дадена е постапката за решавање на статички неопределените проблеми кај стапести системи, третирани се уште и спрегнатите елементи, почетните напрегања кај елементи изведени со грешка и влијанието на температурните промени.

Начинот на анализа на состојбата на напрегања и димензионирањето на елементите и врските изложени на чисто смолкнување детално се обработени во третата глава.

Пред да се пристапи кон анализа на носачите изложени на свиткување, во четвртото поглавје се разработени моментите на рамни површини. Најпрво е дефиниран поимот за статички момент, а потоа е дадена постапката за определување на моментите на инерција и отпорниот момент на рамните пресеци како многу важни геометриски карактеристики без кои не би можело да се изврши димензионирање на свитканите гредни елементи.

Основните поими и претпоставки во теоријата на свиткана гред се разработени во петтата глава, која се однесува на состојбата на напрегања при чисто свиткување. Изведени се релациите кои ја даваат врската меѓу напрегањата и деформациите (Навијева хипотеза), како и напрегањата и деформациите во функција од оптоварувањето. На овој начин се добиени равенките под чија контрола се случува свиткување, а кои се користат за димензионирање на носачите и за определување на елементите на нивната деформирана оска.

Во шестата глава е дискутирана разликата меѓу состојбата на напрегања кај чистото свиткување и свиткувањето од напречно оптоварување кое предизвикува сложена состојба на напрегања. Во карактеристичните пресеци по должината на оската на носачите се јавуваат напрегања на свиткување и напрегања на смолкнување предизвикани од трансверзалните сили. Изведена е формулата на Журавски за распределба на тангенцијалните напрегања по висината на општ облик на напречен пресек, а потоа таа е применета при анализата на дистрибуцијата на овие напрегања за неколку поважни форми на напречни пресеци што се користат при проектирањето на конструктивни елементи во градежништвото.

Сложената состојба на напрегања која е предизвикана од оптоварување кое дејствува во рамнина која не се поклопува со ниту една од главните централни оски на инерција, т.н. косо свиткување, е разработена во седмата глава.

Напрегањата предизвикани од ексцентричното дејство на сила на притисок или на затегнување, која е паралелна со геометриската оска на елементот и дејствува во различни позиции во однос на главните централни оски на инерција на пресекот, се анализирани во осмата глава. Објаснета е постапката за определување на јадрото на пресек за различни облици на напречен пресек, проследена со коментар на неговите карактеристики.

Понатаму, во деветтата глава, е разработен проблемот на стабилноста при извивање на притиснатите витки елементи. Дефиниран е поимот за критична сила на извивање и се изведени релациите за нејзино определување за различни начини на потпирање. Воведен е поимот за должина на извивање, виткост на стап и за критично напрегање во линеарно и нелинеарно подрачје. На крајот е презентирана ω -постапката за димензионирање на стапови изложени на извивање.

Во десеттото поглавје се изведени релациите за определување на напрегањата и деформациите кај елементи со кружен напречен пресек изложени на момент на торзија. Анализирана е состојбата на напрегања и типот на рушење на елементи изведени од жилав и крт материјал. Дискутирана е распределбата на напрегањата од чиста (слободна) торзија кај правоаголни и други облици на пресеци и кај отворени и затворени тенкосидни профили.

Состојбата на деформации кај линиските елементи изложени на свиткување е обработена во единаесеттата глава. Најпрво е изведена диференцијалната равенка на еластичната линија и се дискутирани најчесто користените методи за нејзино решавање. Детално се изведени равенките на еластичната линија за проста греда и конзола оптоварени со различни товари.

Дванаесеттата глава се однесува на статички неопределените носачи. Дефиниран е поимот за надворешна и внатрешна статичка неопределеност и е објаснета суштината на методата на декомпозиција за решавање на

хоризонтално непоместливи линиски и рамовски носачи. Изведена е Клапероновата равенка за три моменти, со која, на едноставен начин, може да се анулира статичката неопределеност кај континуираните линиски носачи.

На крајот на книгата е приложена листа на користена литература од 39 референтни единици и додаток во кој се приложени табели за геометриските карактеристики (површина, позиција на тежиштето, моменти на инерција за карактеристичните оски, отпорен момент) за елементарни пресеци и за челичните профили, кои, најчесто, се користат при компонирањето на сложените пресеци на елементите од носечките конструкции во градежништвото.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Ракописот за универзитетски учебник (прво издание) под наслов **ЈАКОСТ НА МАТЕРИЈАЛИТЕ**, од авторите проф. д-р Светлана Петковска – Ончевска и ас. м-р Коце Тодоров, наменет за реализација на предметната програма јакост на материјалите за студентите на прв циклус студии по градежништво и геотехника на Градежниот факултет во Скопје, со неделен фонд на часови 4+3 за моделот на студии 4+1, односно со неделен фонд на часови 3+3 за моделот на студии 3+2, во целост ги опфаќа содржините предвидени со наставната програма.

Максимално вложениот труд од страна на авторите ја создал оваа извонредна книга „Јакост на материјалите“, како универзитетски учебник, која ќе служи како основа за наредните наставни предмети. Дефинираните основни поими во теорискиот дел и решените практични задачи ќе придонесат за мотивирана активност во совладување на материјалот од страна на студентите на Градежниот факултет, како и за студентите од други технички факултети и инженери во практиката. Според тоа, ракописот „Јакост на материјалите“, како целина, е во согласност со принципите и стандардите за печатено дело и ги исполнува условите за универзитетски учебник согласно со предметните програми на студиите по градежништво и геотехника на Градежниот факултет во Скопје.

Со посебна чест и задоволство му предлагам на Наставно-научниот совет на Градежниот факултет во Скопје, ракописот под наслов **ЈАКОСТ НА МАТЕРИЈАЛИТЕ** (прво издание), од авторите проф. д-р Светлана Петковска–Ончевска и ас. м-р Коце Тодоров, да го прифати како универзитетски учебник и да го овозможи неговото печатење.

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. Марија Соларова, с.р.

(професор во пензија)

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ ЗА УЧЕБНИК СО НАСЛОВ
ЈАКОСТ НА МАТЕРИЈАЛИТЕ
 ОД ПРОФ. Д-Р СВЕТЛАНА ПЕТКОВСКА – ОНЧЕВСКА И
 АС. М-Р КОЦЕ ТОДОРОВ

Врз основа на член 40, став 1, алинеја 17 од Правилникот за внатрешните односи и работењето на Градежниот факултет во Скопје во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр.111/2009 и бр.174/2011) и член 16 од Правилникот за организирање на издавачката дејност на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр.153/2010), а согласно со барањето бр. 03/691-1 од 2.9.2013 година, од авторите проф. д-р Светлана Петковска–Ончевска и ас. м-р Коце Тодоров, Наставно–научниот совет на Градежниот факултет, на својата 403. седница одржана на 5.9.2013 година, ме именува за рецензент за преглед и оцена на ракописот за учебник со наслов **ЈАКОСТ НА МАТЕРИЈАЛИТЕ**.

По извршениот преглед на ракописот, согласно со одредбите на членовите 18-22 од Правилникот за организирање на издавачката дејност на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, до Наставно–научниот совет на Градежниот факултет го поднесувам следниов

ИЗВЕШТАЈ

Ракописот за универзитетски учебник (прво издание) под наслов **ЈАКОСТ НА МАТЕРИЈАЛИТЕ**, од авторите проф. д-р Светлана Петковска – Ончевска и м-р Коце Тодоров, е наменет за реализација на предметната програма јакост на материјалите за студентите на прв циклус студии по градежништво и геотехника на Градежниот факултет во Скопје. Фондот на часови за студентите кои ја следат наставата според моделот на студии 4+1 (4 години прв циклус на студии и една година втор циклус на студии) е 4+3 часа неделно. Студентите кои се запишани на студиските програми според моделот 3+2, предметот јакост на материјалите го слушаат со 3+3 неделен фонд на часови. Предметниот учебник може да послужи како корисно четиво и за други студенти од техничките факултети кај нас и во опкружувањето.

Јакост на материјалите е една од основните технички дисциплини, која има важна улога во едукацијата на инженерите и во обликувањето на инженерскиот начин на размислување. Таа ја создава врската меѓу теоретските дисциплини (математика, физика, теоретска механика) и конкретните, практични дисциплини (проектирање на бетонски, метални, дрвени и на друг вид конструкции) и служи како основа за проучување на

сите гранки на механиката на деформабилните тела (теорија на еластичност, теорија на пластичност и др.).

Материјалот во книгата е презентираан во вкупно 12 поглавја, на 484 страници, поткрепен со голем број слики и графички прилози. Првата глава е воведна и во неа е даден краток историски развој на научната дисциплина јакост на материјалите, нејзиниот предмет и задачата со објаснување на основните поими за напрегање и деформации, како и хипотезите кои се применуваат за поедноставување на пресметувањата, а при тоа да се обезбеди потребниот степен на нивната точност.

Главната цел понатаму е да се презентираат основните постапки за димензионирање на конструктивните елементи со користење на методата на дозволени напрегања и постапките за анализа на состојбата на деформации. Затоа, најпрво се презентирани особеностите на основните состојби на напрегања, а потоа особено внимание е посветено на сложените состојби на напрегања кај конструктивните елементи изложени на свиткување од напречно оптоварување, наклонето-косо свиткување и ексцентрично товарени носачи. На крајот од секое поглавје има по неколку решени примери, проследени со коментари со кои се дообјаснува практичната примена на теоретски изведените релации.

Во втората глава се разгледуваат основните претпоставки кои се воведуваат при изведувањето на релациите за определување на напрегањата и деформациите кај аксијално оптоварените елементи. Поимот за деформација и дилатација е елабориран врз основа на експерименталното определување на дијаграмот напрегање-дилатација. Дадена е постапката за решавање на статички неопределените проблеми кај стапести системи, третирани се уште и спрегнатите елементи, почетните напрегања кај елементи изведени со грешка и влијанието на температурните промени.

Начинот на анализа на состојбата на напрегања и димензионирањето на елементите и врските изложени на чисто смолкнување детално се обработени во третата глава.

Пред да се пристапи кон анализа на носачите изложени на свиткување, во четвртото поглавје се разработени моментите на рамни површини. Најпрво е дефиниран поимот за статички момент, а потоа е дадена постапката за определување на моментите на инерција и отпорниот момент на рамните пресеци како многу важни геометриски карактеристики без кои не би можело да се изврши димензионирање на свитканите гредни елементи.

Основните поими и претпоставки во теоријата на свиткана гред се разработени во петтата глава, која се однесува на состојбата на напрегања при чисто свиткување. Изведени се релациите кои ја даваат врската меѓу напрегањата и деформациите (Навијева хипотеза), како и напрегањата и деформациите во функција од оптоварувањето. На овој начин се добиени равенките под чија контрола се случува свиткување, а кои се користат за димензионирање на носачите и за определување на елементите на нивната деформирана оска.

Во шестата глава е дискутирана разликата меѓу состојбата на напрегања кај чистото свиткување и свиткувањето од напречно оптоварување кое предизвикува сложена состојба на напрегања. Во карактеристичните пресеци по должината на оската на носачите се јавуваат напрегања на свиткување и напрегања на смолкнување предизвикани од трансверзалните сили. Изведена е формулата на Журавски за распределба на тангенцијалните напрегања по висината на општ облик на напречен пресек, а потоа таа е применета при анализата на дистрибуцијата на овие напрегања за неколку поважни форми на напречни пресеци што се користат при проектирањето на конструктивни елементи во градежништвото.

Сложената состојба на напрегања која е предизвикана од оптоварување кое дејствува во рамнина која не се поклопува со ниту една од главните централни оски на инерција, т.н. косо свиткување, е разработена во седмата глава.

Напрегањата предизвикани од ексцентричното дејство на сила на притисок или на затегнување, која е паралелна со геометриската оска на елементот и дејствува во различни позиции во однос на главните централни оски на инерција на пресекот, се анализирани во осмата глава. Објаснета е постапката за определување на јадрото на пресек за различни облици на напречен пресек, проследена со коментар на неговите карактеристики.

Понатаму, во деветтата глава, е разработен проблемот на стабилноста при извивање на притиснатите витки елементи. Дефиниран е поимот за критична сила на извивање и се изведени релациите за нејзино определување за различни начини на потпирање. Воведен е поимот за должина на извивање, виткост на стап и за критично напрегање во линеарно и нелинеарно подрачје. На крајот е презентирана ω -постапката за димензионирање на стапови изложени на извивање.

Во десеттото поглавје се изведени релациите за определување на напрегањата и деформациите кај елементи со кружен напречен пресек изложени на момент на торзија. Анализирана е состојбата на напрегања и типот на рушење на елементи изведени од жилав и крт материјал. Дискутирана е распределбата на напрегањата од чиста (слободна) торзија кај правоаголни и други облици на пресеци и кај отворени и затворени тенкосидни профили.

Состојбата на деформации кај линиските елементи изложени на свиткување е обработена во единаесеттата глава. Најпрво е изведена диференцијалната равенка на еластичната линија и се дискутирани најчесто користените методи за нејзино решавање. Детално се изведени равенките на еластичната линија за проста греда и конзола оптоварени со различни товари.

Дванаесеттата глава се однесува на статички неопределените носачи. Дефиниран е поимот за надворешна и внатрешна статичка неопределеност и е објаснета суштината на методата на декомпозиција за решавање на

хоризонтално непоместливи линиски и рамовски носачи. Изведена е Клапероновата равенка за три моменти, со која, на едноставен начин, може да се анулира статичката неопределеност кај континуираните линиски носачи.

На крајот на книгата е приложена листа на користена литература од 39 референтни единици и додаток во кој се приложени табели за геометриските карактеристики (површина, позиција на тежиштето, моменти на инерција за карактеристичните оски, отпорен момент) за елементарни пресеци и за челичните профили, кои, најчесто, се користат при компонирањето на сложените пресеци на елементите од носечките конструкции во градежништвото.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Ракописот за универзитетски учебник (прво издание) под наслов **ЈАКОСТ НА МАТЕРИЈАЛИТЕ**, од авторите проф. д-р Светлана Петковска – Ончевска и ас. м-р Коце Тодоров, наменет за реализација на предметната програма јакост на материјалите за студентите на прв циклус студии по градежништво и геотехника на Градежниот факултет во Скопје, со неделен фонд на часови 4+3 за моделот на студии 4+1, односно со неделен фонд на часови 3+3 за моделот на студии 3+2, во целост ги опфаќа содржините предвидени со наставната програма.

Текстуалните содржини се соодветно тематски наредени, систематизирани и класифицирани и се јасно и лесно разбирливо презентирани. Изведувањето на функционалните зависности и формули е проследено со квалитетни слики и графички прикази кои во голема мера придонесуваат за лесно следење на материјата. Речиси секое од поглавјата на учебникот завршува со грижливо одбрани, детално решени бројни примери. Според тоа, ракописот „Јакост на материјалите“, како целина, е во согласност со принципите и стандардите за печатено дело и ги исполнува условите за универзитетски учебник согласно со предметните програми на студиите по градежништво и геотехника на Градежниот факултет во Скопје.

Врз основа на наведеното, ми причинува чест и задоволство да му предложам на Наставно-научниот совет на Градежниот факултет во Скопје, ракописот под наслов **ЈАКОСТ НА МАТЕРИЈАЛИТЕ** (прво издание), од авторите проф. д-р Светлана Петковска–Ончевска и ас. м-р Коце Тодоров, да го прифати како универзитетски учебник и да го овозможи неговото печатење.

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д-р Љупчо Лазаров, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА НА УЧЕБНИКОТ „ТЕХНОЛОГИЈА НА ФИКСНИ ПРОТЕЗИ (МОСТОВИ)”

ОД АВТОРОТ БИЛЈАНА КАПУШЕВСКА

Врз основа на член 19 од Правилникот за организирање на издавачката дејност на УКИМ во Скопје, Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет, на својата 11.та редовна седница одржана на 22. 10.2013 година, донесе Одлука со бр. 07-17013а пишување рецензија на учебникот „Технологија на фиксни протези (мостови)”. За рецензенти беа избрани:

- проф. д-р Љубен Гугувчевски
- проф. д-р Јагода Бајевска
- доц. д-р Јулијана Николовска.

Во врска со оваа Одлука, во својство на рецензент го поднесувам следниов

ИЗВЕШТАЈ

Учебникот „Технологија на фиксни протези (мостови)” е учебник од истоимената област, а автор на учебникот е Билјана Капушевска. Содржините се наменети како основна литература за студентите од трет семестар во втора студиска година по студиската програма за стручни забни техничари кои ја слушаат наставата по предметот технологија на фиксни протези (мостови). Но, може да служи и како дополнителна литература за студиската програма наменета за студентите на Факултетот по дентална медицина во шести семестар по предметот претклиничка фиксна протетика II и за стручни стоматолошки сестри во втор семестар, од прв циклус на студии.

Покриеност на наставниот материјал

Во учебникот се опфатени сите предвидени наставни содржини за теоретска настава, и тоа: студиска програма за стручни забни техничари по предметот Технологија на фиксни протези (мостови) - (30+180), 14 ЕКТС,

доктори по дентална медицина, по предметот претклиничка фиксна протетика II - (15+45), 4,5 ЕКТС, стручни стоматолошки сестри по предметот стоматолошка протетика I - 7 (30+150).

Усогласеност со наставата

Содржината на учебникот кореспондирасо наставната програма за студентите од студиските програми за стручни забни техничари и стручни стоматолошки сестри при Стоматолошкиот Факултет во Скопје, но може да послужи и како дополнителна литература за студентите од дентална медицина и стручните стоматолошки сестри.

Исто или слично издание на Факултетот

Не постои друго учебно помагало кое целосно ја покрива наставната програма и потребите на студентите кои го слушаат предметот технологија на фиксни протези (мостови). Постои претходно издание наменето за студентите по наставната програма за дентална медицина за предметната настава од „претклиничка фиксна протетика од 1997 година, кое само делумно ја покрива материјата опфатена со овој предмет.

Општи податоци за учебникот

Учебникот „Технологија на фиксни протези (мостови)” се состои од 13 поглавја и методски единици наменети за студентите од III семестар по студиската програма за стручни забни техничари при Стоматолошкиот факултет во Скопје. Целата материја е обработена и изложена на вкупно 208 страници А4-формат.

Содржината на учебникот е следна:

Технологија на фиксни протези (мостови):

Поглавје 1. Технологија на дефектите на забните редови со дентални мостови

Поглавје 2. Класификација (поделба) на денталните мостови

Поглавје 3. Врски на телото на мостот и начин на поврзување на врските

Поглавје 4. Основни принципи на планирање на денталните мостови

Поглавје 5. Добивање работен модел за изработка на мост

Поглавје 6. Техничка изработка на едноделно леани мостови фасетирани со композитни маси

Поглавје 7. Подготовка за леене и леене на мостовите

Поглавје 8. Отворање на киветата и обработка на металните конструкции

Поглавје 9. Изработка на денталните мостови подготвени за целосно фасетирање со композитни маси

Поглавје 10. Моделирање на циркуларен мост

Поглавје 11. Моделирање на метал керамички мостови

Поглавје 12. Изработка на алтернативни конструкции (мериленд мост, венерс – вестибуларна фасетка)

Поглавје 13. Крилни мостови, екстензиони мостови и подвижни мостови

Бидејќи ракописот целосно го опфаќа наставниот материјал согласно со студиските програми за стручни забни техничари кои ја слушаат наставата по предметот технологија на фиксни протези (мостови), овој ракопис се категоризира како учебник за стручните забни техничари. Но, може да служи и како дополнителна литература за студиската програма наменета за студентите на факултетот по дентална медицина во шести семестар по предметот претклиничка фиксна протетика II и за стручни стоматолошки сестри во втор семестар, од прв циклус на студии.

Содржината на текстот е адаптирана за потребите на студентите од студиските програми за која е наменета. Стручното и разбирливо презентирање на наставните единици е надополнето со илустрации, шематски прикази и фотографии, така што студентот има можност полесно да ја совлада материјата.

Општа педагошка оцена

Во учебникот, систематизираниите поглавја претставуваат посебни целини, кои се надоврзуваат една на друга, а сите заедно ја заокружуваат и во целост ја опфаќаат постојната програма за теоретска настава по предметот Технологија на фиксни протези (мостови). Заради сето ова, општата педагошка оцена за овој учебник е дека на полно соодветствува за едукација на студентите.

Овој учебник на македонски јазик не само што ќе биде од сериозна помош за студентите, тој ќе најде и своја примена кај веќе дипломираните стручни забни техничари и дипломирани стоматолози, како вредно помагало и потсетник во ординациите.

Заклучок

Разгледувајќи го ракописот во целина, ценам дека тој по содржина и форма одговара на барањето за учебник за користење на Стоматолошкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Јасниот и прецизен стил на пишување, збогатен со бројните илустрации и фотографии, го прават овој учебник соодветен и лесен за совладување.

Особена чест и задоволство е да се биде рецензент на ваков учебник, кој ќе им овозможи на студентите и на сите оние на кои им претставува поле на интерес технологијата на фиксните протези (мостови), полесен и интересен начин на изучување.

Од сето горенаведено, мојот заклучок е дека овој учебник заслужува да биде позитивно рецензиран и затоа предлагам да биде објавен и отпечатен како учебник по предметот технологија на фиксни протези (мостови) на Стоматолошкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, од авторот проф. д-р Билјана Капушевска.

Рецензент

Проф. д-р Јагода Бајевска с.р.

**РЕЦЕНЗИЈА НА
УЧЕБНИКОТ „ТЕХНОЛОГИЈА НА ФИКСНИ ПРОТЕЗИ
(МОСТОВИ)” ОД АВТОРОТ
БИЛЈАНА КАПУШЕВСКА**

Наслов	ТЕХНОЛОГИЈА НА ФИКСНИ ПРОТЕЗИ (МОСТОВИ)
Автори	Билјана Капушевска
Студиска програма	Содржините се наменети како основна литература за студентите кои ја слушаат наставата за стручни забни техничари по предметот технологија на фиксни протези (мостови) за студентите од трет семестар во втора студиска година по студиски програми за стручни забни техничари и стручни стоматолошки сестри при Стоматолошки Факултет во Скопје. Но, може да служи и како дополнителна литература за студиската програма наменета за студентите на Факултетот по дентална медицина од прв циклус на студии и стручни стоматолошки сестри.
Се однесува на предметната програма	За стручни забни техничари, трет семестар во втора студиска година, но и за доктори по дентална медицина и стручни стоматолошки сестри од прв циклус студии.
Покриеност на наставниот материјал	Технологија на фиксни протези (мостови) за студентите од трет семестар во втора студиска година по студиски програми за стручни забни техничари и стоматолошки сестри при Стоматолошки Факултет во Скопје, како и за доктори по дентална медицина во шести семестар од трета студиската година по предметот претклиничка фиксна протетика II.
Фонд на часови и ЕКТС	Студиски програми за стручни забни техничари и стручни стоматолошки сестри по предметот технологија на фиксни протези (мостови) - (30+180), 14 ЕКТС, доктори по дентална медицина, по предметот претклиничка фиксна протетика II(15+45), 4,5 ЕКТС, стручни стоматолошки сестри по предметот стоматолошка протетика I (30+150).
Усогласеност со наставата	Содржината на учебникот кореспондира со наставната програма за студентите од студиски програми за стручни забни техничари и стручни стоматолошки сестри, но може да послужи и како дополнителна литература за студентите од дентална медицина.
Време и акт на назначување на рецензентите	Со Одлука бр.07-1701 за одредување рецензенти за учебникот „Технологија на фиксни протези (мостови)”, на

	11.редовна седница на Наставно-научниот совет одржана на 22. 10.2013.
Издание	Прво.
Исто или слично издание на Факултетот	Не постои друго учебно помагало кое целосно ја покрива наставната програма и потребите на студентите кои го слушаат предметот технологија на фиксни протези (мостови). Постои претходно издание наменето за студентите по наставната програма за дентална медицина за предметната настава од претклиничка фиксна протетика од 1997 година, кое само делумно ја покрива материјата опфатена со овој предмет.
Општи податоци за учебникот	Учебникот „Технологија на фиксни протези (мостови)” се состои од 13 поглавја и методски единици наменети за студентите од втора година, III семестар од студиски програми за стручни забни техничари и стручни стоматолошки сестри при Стоматолошкиот Факултет во Скопје. Целата материја е обработена и изложена на вкупно 234 страници A4-формат.
Содржина	Технологија на фиксни протези (мостови): Поглавје 1. Технологија на дефектите на забните редови со дентални мостови Поглавје 2.Класификација (поделба) на денталните мостови Поглавје 3. Врски на телото на мостот и начин на поврзување на врските Поглавје 4. Основни принципи на планирање на денталните мостови Поглавје 5. Добивање работен модел за изработка на мост Поглавје 6. Техничка изработка на едноделно леани мостови фасетирани со композитни маси Поглавје 7. Подготовка за леење и леење на мостовите Поглавје 8. Отварање на киветата и обработка на металните конструкции Поглавје 9. Изработка на денталните мостови подготвени за целосно фасетирање со композитни маси Поглавје 10. Моделирање на циркуларен мост Поглавје 11. Моделирање на металкерамички мостови Поглавје 12. Изработка на алтернативни конструкции (мериленд мост, венерс – вестибуларна фасетка) Поглавје 13. Крилни мостови, екстензиони мостови и подвижни мостови
Предлози и корекции	Нема.

Категоризација	Учебник.
Општа педагошка оцена	Содржината на текстот е многу добро осмислена и адаптирана за потребите на студентите од студиските програми за која е наменета. Стручното и разбирливо презентирање на наставните единици е надополнето со извонредни илустрации и јасни шематски прикази и фотографии, така што студентот има можност полесно да ја совлада материјата. Бидејќи ракописот целосно го опфаќа наставниот материјал согласно со студиските програми, општата педагошка оцена за овој учебник е дека наполно соодветствува за едукација на студентите од сите посочени студиски програми за додипломска настава.
Заклучок	Обемот и содржината на ракописот во целост одговара на наставната програма по предметот технологија на фиксни протези (мостови), наменет за студентите од втора година, т.е. III семестар од студиски програми за стручни забни техничари и стручни стоматолошки сестри при Стоматолошкиот Факултет во Скопје. Тој треба да послужи како учебник за студентите од студиската програма за стручни забни техничари, како и за студентите на студиските програми за дентална медицина и стоматолошки сестри при Стоматолошкиот факултет во Скопје. Јасниот и прецизен стил на пишување, збогатен со бројните илустрации, шеми и фотографии го прават овој учебник соодветен и лесен за совладување. Заради сето ова, особена чест и задоволство е да се биде рецензент на ваков учебник, кој ќе им овозможи на студентите и на сите оние на кои им претставува поле на интерес технологијата на фиксните протези (мостови), полесен и интересен начин на изучување. Од сето горенаведено, мојот заклучок е дека овој учебник заслужува да биде позитивно рецензиран и затоа предлагам да биде објавен и отпечатен како учебник по предметот технологија на фиксни протези (мостови) на Стоматолошкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, од авторот проф. д-р Билјана Капушевска.

Рецензент
Доц. д-р Јулијана Николовска, с. р.

**РЕЦЕНЗИЈА НА
УЧЕБНИКОТ „ТЕХНОЛОГИЈА НА ФИКСНИ ПРОТЕЗИ
(МОСТОВИ)” ОД АВТОРОТ
БИЛЈАНА КАПУШЕВСКА**

Наслов	ТЕХНОЛОГИЈА НА ФИКСНИ ПРОТЕЗИ (МОСТОВИ)
Автори	Билјана Капушевска
Студиска програма	Содржините се наменети како основна литература за студентите кои ја слушаат наставата за стручни забни техничари по предметот технологија на фиксни протези (мостови) за студентите од трет семестар во втора студиска година од студиските програми за стручни забни техничари и стручни стоматолошки сестри при Стоматолошкиот Факултет во Скопје. Но, може да служи и како дополнителна литература за студиската програма наменета за студентите на Факултетот по дентална медицина од прв циклус на студии и стручни стоматолошки сестри.
Се однесува на предметната програма	За стручни забни техничари, трет семестар во втора студиска година, но и за доктори по дентална медицина и стручни стоматолошки сестри од прв циклус студии.
Покриеност на наставниот материјал	Технологија на фиксни протези (мостови) за студентите од трет семестар во втора студиска година од студиските програми за стручни забни техничари и стручни стоматолошки сестри при Стоматолошкиот Факултет во Скопје, како и за доктори по дентална медицина во шести семестар од трета студиска година по предметот претклиничка фиксна протетика II.
Фонд на часови и ЕКТС	Студиски програми за стручни забни техничари и стручни стоматолошки сестри по предметот технологија на фиксни протези (мостови)- (30+180), 14 ЕКТС, доктори по дентална медицина, по предметот претклиничка фиксна протетика II(15+45), 4,5 ЕКТС, стручни стоматолошки сестри по предметот стоматолошка протетика I (30+150).
Усогласеност со наставата	Содржината на учебникот кореспондира со наставната програма за студентите од студиските програми за стручни забни техничари и стручни стоматолошки сестри при Стоматолошкиот Факултет во Скопје, но може да послужи и како дополнителна литература за студентите од дентална медицина.
Време и акт на назначување на рецензентите	Со Одлука бр.07-1701 за одредување рецензенти за учебникот „Технологија на фиксни протези (мостови)”, на

	11.редовна седница на Наставно-научниот совет одржана на 22. 10.2013.
Издание	Прво.
Исто или слично издание на Факултетот	Не постои друго учебно помагало кое целосно ја покрива наставната програма и потребите на студентите кои го слушаат предметот технологија на фиксни протези (мостови). Постои претходно издание наменето за студентите по наставната програма за дентална медицина за предметната настава од претклиничка фиксна протетика од 1997 година, кое само делумно ја покрива материјата опфатена со овој предмет.
Општи податоци за учебникот	Учебникот „Технологија на фиксни протези (мостови)” се состои од 13 поглавја и методски единици наменети за студентите од III семестар во втора година од студиски програми за стручни забни техничари и стручни стоматолошки сестри при Стоматолошкиот Факултет во Скопје. Целата материја е обработена и изложена на вкупно 234 страници A4-формат.
Содржина	Технологија на фиксни протези (мостови): Поглавје 1. Технологија на дефектите на забните редови со дентални мостови Поглавје 2.Класификација (поделба) на денталните мостови Поглавје 3. Врски на телото на мостот и начин на поврзување на врските Поглавје 4. Основни принципи на планирање на денталните мостови Поглавје 5. Добивање работен модел за изработка на мост Поглавје 6. Техничка изработка на едноделно леани мостови фасетирани со композитни маси Поглавје 7. Подготовка за леење и леење на мостовите Поглавје 8. Отварање на киветата и обработка на металните конструкции Поглавје 9. Изработка на денталните мостови подготвени за целосно фасетирање со композитни маси Поглавје 10. Моделирање на циркуларен мост Поглавје 11. Моделирање на метал керамички мостови Поглавје 12. Изработка на алтернативни конструкции (мериленд мост, венерс – вестибуларна фасетка) Поглавје 13. Крилни мостови, екстензиони мостови и подвижни мостови
Предлози и	Нема.

корекции	
Категоризација	Учебник.
Општа педагошка оцена	Методските единици се напишани на осмислен начин, надополнети со прецизни, јасни, шематски прикази и илустрации што ја дообјаснува обработената материја. Сублимираното, стручно и разбирливо презентирање на наставните единици, кои се богато илустрирани, го прави материјалот лесно достапен за студентот, со можност за полесно совладување на материјата. Заради сето ова, општата педагошка оцена за овој учебник е дека наполно соодветствува за едукација на студентите од сите посочени студиски програми за додипломска настава.
Заклучок	Ракописот содржи материјал кој по обемот и содржината во целост одговара на наставната програма по предметот технологија на фиксни протези (мостови), наменет за студентите од втора година т.е. III семестар од студиските програми за стручни забни техничари и стручни стоматолошки сестри при Стоматолошкиот Факултет во Скопје. Тој треба да послужи како учебник за студентите на студиската програма за стручни забни техничари, како и за студентите на студиските програми за дентална медицина и стоматолошки сестри при Стоматолошкиот факултет во Скопје. Адаптираноста на стилот на пишување со јасност и прецизност, како и надополнувањето со бројни илустрации и шеми го прават овој учебник соодветен и лесен за совладување. Заради сето ова, чест и задоволство е да се биде рецензент на ваков учебник, кој ќе им овозможи на студентите и на сите оние на кои им претставува поле на интерес, нов поглед и полесен и интересен начин на изучување на главните постулати на технологијата на фиксни протези (мостови). Од сето горенаведено, мојот заклучок е дека овој учебник заслужува да биде позитивно рецензиран и затоа предлагам да биде објавен и отпечатен како учебник по предметот технологија на фиксни протези (мостови) на Стоматолошкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, од авторот проф. д-р Билјана Капушевска

Рецензент
Проф. д-р Љубен Гугувчевски, с. р.

ПРЕГЛЕД
на одобрени теми за изработка на магистерски труд на
Факултетот за физичка култура во Скопје

Кандидат	Тема	Ментор
Горан Милковски	“РАЗЛИКИ ВО МЕДИУМСКИОТ ИНТЕРЕС НА ГРАЃАНИТЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА ОДРЕДЕНИ СПОРТОВИ И СПОРТСКИ НАСТАНИ“	Вонреден професор д-р Иван Анастасовски

**ПРЕГЛЕД
НА ПРИЈАВЕНИ ТЕМИ ЗА ИЗРАБОТКА НА
МАГИСТЕРСКИ ТРУД НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ
на 1 СЕДНИЦА одржанана 24.10.2013 година**

Ред. бр.	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	ТЕМА	МЕНТОР
1.	Злата Блажеска	Архитектурата и движниот инвентар на неолитските куќи во Скопско	проф. д-р Драги Митревски
2.	Виолета Панев	Педагошките компетенции на наставниците по англиски јазик во иницијалното образование	проф. д-р Анета Баракоска
3.	Габриела Димковиќ	Улогата на ОБСЕ во постконфликтното општество - случајот на Македонија	проф. д-р Љубомир Фрчкоски
4.	Биљана Пауновска	Стратегии за намалување на насилството во средните училишта	проф. д-р Јасмина Делчева Диздаревиќ
5.	Лидија Кирјазовски	Апсорпциските капацитети на Република Македонија во функција на искористување на фондовите на Европската унија	проф. д-р Билјана Ванковска
6.	Јане Трпковски	Раслојувањето на населението во процесот на транзицијата	проф. д-р Илија Ацески
7.	Лилјана Митева	Естетика на секојдневниот живот	проф. д-р Иван Џепароски
8.	Данче Савовска	Организациската поставеност и пристапот кон човечките ресурси во јавните претпријатија	проф. д-р Милева Ѓуровска
9.	Александар Василевски	Поствизантиски претстави на Страшниот суд на територијата на Република Македонија	проф. д-р Анета Серафимова
10.	Маја Трајаноска	Меѓурегионалниот дијалог во постконфликтниот период како предуслов за влез на Р.Македонија во Европската унија	проф. д-р Зоран Матевски
11.	Линдита Ахмети	Ерос и Амор како книжевни парадигми во античката лирика	проф. д-р Весна Томовска
12.	Филип Лазаров	Развој на архивското законодавство во Република Македонија (1951-2012)	проф. д-р Виолета Ачкоска
13.	Марија Грубовиќ	Воспоставување на институционална соработка за примена на ИПА 2 компонентата во доменот на прекуграничната соработка	проф. д-р Трајан Гоцевски
14.	Варвара Стојановска Чукиќ	Поврзаност меѓу перципираните родителски стилови и одделни аспекти на самоактуализацијата кај студенти	проф. д-р Николина Кениг
15.	Жанета Чонтева	Мотивација за учење математика и постигнување по математика кај осмоодделенците во Република Македонија	проф. д-р Виолета Петроска Бешка
16.	Миодраг Вујовиќ	Интелектуална попреченост кај лицата со	проф. д-р Владимир

		ментално нарушување	Трајковски
17.	Фросина Ристовска	Невротичизам, совесност, екстроверзија и стилови на справување кај пациенти со хипертензија, со и без коронарни заболувања	проф. д-р Благоја Јанаков
18.	Васе Јанакиев	Улогата на Армијата на Република Македонија во мировни операции: случај Авганистан	проф. д-р Марина Митревска
19.	Катерина Хаџи Стефанова	Тимската работа и ефективност на работните организации	проф. д-р Виолета Арнаудова
20.	Дора Паскалова	Развој на претприемничките способности и менаџирање на процесите за нивно обликување	проф. д-р Јован Пејковски
21.	Анче Илиевска	Врховистичката востаничка провокација на полковник Јанков во Македонија	проф. д-р Ванчо Ѓорѓиев

**ПРЕГЛЕД
НА ПРИЈАВЕНИ ТЕМИ ЗА ИЗРАБОТКА НА
СПЕЦИЈАЛИСТИЧКИ ТРУД НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО
СКОПЈЕ
на 1 СЕДНИЦА одржанана 24.10.2013 година**

Ред. бр.	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	ТЕМА	МЕНТОР
1.	Зоран Савевски	Влијанието на хроничните заболувања врз квалитетот на животот	доц. д-р Иван Трајков

**ПРЕГЛЕД
НА ПРИФАТЕНИ ТЕМИ ЗА ИЗРАБОТКА НА
ДОКТОРСКИ ДИСЕРТАЦИИ НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО
СКОПЈЕ
на I СЕДНИЦА одржанана 24.10.2013 година**

ТРЕТ ЦИКЛУС СТУДИИ

Ред. бр.	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	ТЕМА	МЕНТОР
1.	м-р Анета Јовковска	Образованието, духовноста и вредносните ориентации кај адолесцентите Education, Spirituality and Value Orientations of Adolescents	проф. д-р Анета Баракоска
2.	м-р Ајрула Јакупи	Навлегување на италијанскиот капитал и неговата улога во Албанија од 1935-1939 година Entering of the Italian capital and its role in Albania from 1935-1939	проф. д-р Методија Манојловски

РЕЦЕНЗИЈА
НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА ГЕНОТИПСКА
ДИФЕРЕНЦИЈАЦИЈА И ДЕТЕКЦИЈА НА PRE-CORE МУТАНТОТ
НА HEPATITIS B VIRUS, ИЗРАБОТЕНА ОД М-Р ВАЛЕНТИНА
КОЛОСКА, ПРИЈАВЕНА НА ПРИРОДНО МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ
ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на седницата одржана на 26.9. 2013 година, донесе Одлука (број 07-709/16) со која формира Комисија за оцена и одбрана на докторската дисертација изработена од м-р Валентина Колоска, специјалист по медицинска генетика, со наслов: **Генотипска диференцијација и детекција на pre-core мутантот на hepatitis B virus**, во состав: д-р Викторија Чалоска-Иванова, редовен професор на Медицинскиот факултет во Скопје, академик д-р Владимир Серафимоски, редовен професор на Медицинскиот факултет во Скопје, д-р Сашо Панов, вонреден професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје, д-р Ицко Ѓорѓоски, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје и д-р Ѓоко Кунгуловски, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје. По разгледувањето на доставената дисертација, Комисијата го поднесува до Наставно-научниот совет следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација под наслов: **Генотипска диференцијација и детекција на pre-core мутантот на hepatitis B virus**, изработена од кандидатката м-р Валентина Колоска, специјалист по медицинска генетика, вработена како раководител на Одделот за протеински статус при ЈЗУ Универзитетска клиника за клиничка биохемија во Скопје, претставува самостоен и оригинален научен труд од областа на молекуларната биологија. Доставениот труд е презентиран на 136 страници (пишувани со фонд: 12 и со проред 1,5) и ги содржи сите предвидени поглавја на една научно-истражувачка студија: вовед и цели на студијата (50 страници), материјал и методи (23 страници), резултати (31 страна), дискусија (10 страници), заклучоци (2 страници), литература (20 страници). Во текстот се вклучени 34 слики и графикони и 8 табели, литературата содржи 234 референци. Докторскиот труд содржи апстракт на англиски и македонски јазик.

Во приложената докторска дисертација е даден детален преглед на актуелноста и тежината на хепатотропните вирусни инфекции кои се пренесуваат по парентерален пат.

Кандидатката ги опфаќа епидемиолошките и молекуларните карактеристики на хепатит Б-вирусот, неговата структура и начинот на репликација.

Главен предмет на истражување на кандидатката претставува хроничната хепатит Б - вирусна инфекција. Оваа хронична инфекција на црниот дроб

претставува глобален здравствен проблем, бидејќи околу 5 % од светската популација се хронично инфицирани, а од нив, 15%-40% се со ризик за смрт од цироза и хепатоцелуларен карцином. Инфекцијата е хиперендемска - Азија, Пацифик и некои делови од Африка, каде што вертикалниот, односно перинаталниот пат на трансмисија зазема главно место во пренесувањето на оваа инфекција. Вака стекнатата инфекција станува хронична кај 90% од инфицираните новороденчиња и во период од 30 години води кон цироза и хепатоцелуларен карцином.

Една состојба на хроничен хепатит Б е од посебен интерес за кандидатката, а тоа е состојбата на таканаречен HBeAg негативен хроничен хепатит Б. Оваа состојба порано сè сметала за таканаречено здраво носителство, завршена репликација на вирусот и подобра прогноза. Брзиот развој на молекуларната дијагностика и се поочигледните литературни податоци укажуваат дека генотиповите, како и природните или индуцирани мутации влијаат и доведуваат до состојбата на HBeAg негативен хроничен хепатит Б и влијаат врз развојот, текот, тежината и одговорот на антивирусната терапија на хроничната HBV -инфекција. Поради фактот што HBV иако, DNA - вирус се реплицира преку интермедиерна RNA со помош на реверзна транскриптаза и не поседува способност за потврда на точноста на читањето, настануваат мутации во вирусниот геном. Ваквите мутации може да бидат спонтано индуцирани како резултат на имуниот одговор на домаќинот или, пак, како резултат на избегнување на имуниот одговор од домаќинот при терапија со нуклеозидни аналози.

Кандидатката ги дефинира следниве **цели на трудот**:

1. испитување и следење на процентуалната застапеност на: коинфекциите и суперинфекциите со HCV и HDV кај клинички испитаници со хроничен хепатит Б од Универзитетската клиника за гастроентерохепатологија во Скопје, со имуноензимски методи;
2. испитување на преваленцата на 6 генотипови (А до F) на хепатит Б - вирусот кај пациентите со хроничен хепатит Б;
3. испитување на преваленцата на генотиповите на хепатит Б - вирусот кај пациентите со хроничен HBeAg-позитивен хепатит Б.
4. испитување на преваленцата на генотиповите на хепатит - Б вирусот кај пациентите со хроничен HBeAg-негативен хепатитис Б;
5. споредба на чувствителноста на две методи: една комерцијална и една стандардизирана, лабораториска за генотипизација на 6 генотипови од хепатит Б – вирусот;
6. испитување на присуството на мутации во полимераза генот на HBV кои резултираат со резистентност кон ламивудин кај пациентите со хроничен хепатит Б;
7. испитување на инциденцата на резистентни мутации кон ламивудин кај пациенти кои примале терапија со ламивудин;
8. испитување на присуство на мутации во регионите на пресcore и основниот јадрен промотор кај пациенти со хроничен HBeAg негативен хепатит Б.

Во поглавјето **Материјал и методи**, кандидатката ги опишува принципот на селектирање и групирање на пациентите кои беа цел на ова истражување, начинот на собирање и чување на биолошкиот материјал, како и изборот на имуноензимските и молекуларните методи и техники со кои ќе се испитуваат утврдените цели.

Рутинските серолошки испитувања на 6 вирусни маркери за HBV и еден за HCV-инфекција за докажување на HBV и HCV-инфекција кандидатката ги определува во моментот на колектирање на материјалот за работа, односно во периодот од 2002 до 2012 г., при хоспитализирање на пациентите на ЈЗУ Универзитетска клиника за гастроентерохепатологија во Скопје, каде што тие се лекуваат од хроничен хепатит Б. Анализите ги изработува во ЈЗУ Универзитетска клиника за клиничка биохемија во Скопје. Анализите се изработени со користење на имуноензимски методи во периодот од 2002 г. до 2012 г. и колектираните серумски примероци се чувани на -70°C.

Во периодот на 2012 г., кандидатката продолжила со молекуларни испитувања на вака колектираните примероци серум во Лабораторијата за молекуларна биологија и генетика при Природно-математичкиот факултет во Скопје.

За изолација на вирусната DNA кај вака колектираните 213 примероци серум, кандидатката употребила: една стандардизирана лабораториска метода на изолација со фенол-хлороформ и две комерцијални методи кои се базираат на силика-гел мембранска техника со колонки за брзо и ефикасно прочистување на DNA.

Понатамошните молекуларни испитувања кандидатката ги направила само кај примероците со утврдено присуство на HBV DNA. Ваквите примероци во зависност од HBeAg статусот понатаму кандидатката ги групира во две групи: HBeAg позитивни и HBeAg негативни пациенти. Врз основа на податоците за примена терапија со нуклеозидни аналози-ламивудин, кандидатката формирала уште една подгрупа.

Улогата на ко-или суперинфекцијата со хепатит делта-вирус (HDV) врз текот и тежината на хроничната HBV-инфекција кандидатката ја утврдува со користење на имуноензимски методи.

Поради сè поочигледните литературни податоци за влијанието на генотипот на HBV врз текот, исходот на хроничната HBV-инфекција како и одговорот на терапијата, а истовремено и да утврди кој генотип преовладува кај пациенти со хроничен хепатит Б од Република Македонија, кандидатката користи две различни молекуларни методи со помош на кои може да се определи присуството на 6 генотипови на HBV кај сите примероци со позитивна HBV DNA. Едната е стандардизирана лабораториска метода која се базира на принцип на униплекс алело-специфична PCR-реакција, а е комерцијална мултиплекс PCR-реакција. Исто така, кај овие примероци кандидатката го испитува и присуството на четири познати мутации кои предизвикуваат резистентност кон ламивудин: YVDD, YIDD, YSDD, L528M во генот за полимераза со мултиплекс PCR-реакција со користење на двојни олигонуклеотидни праймери (dual priming

oligonucleotides-DPO). Застапеноста, како и уделот на мутациите во пресогe регионот и основниот јадрен промотор кај пациентите со HBeAg негативен хроничен хепатит Б кандидатката ги испитува со користење на комерцијална INNO-LiPA метода на хибридизација.

Бидејќи се работеше со непараметарски вредности, статистичката сигнификантност на добиените резултати кандидатката ја пресметува и ја прикажува како процент во однос на бројот на испитаниците од секоја поединечна група.

Добиените **резултати** од истражувањето се детално објаснети во текстот, а поважните податоци се прикажани и графички и табеларно на 17 графикони и 5 табели.

Кандидатката прво пристапува кон изолација на HBV DNA кај сите 213 примероци колектирани во периодот 2002- 2012 г. Успева да докаже присуство на HBV DNA кај 92 сукцесивно колектирани примероци серум кои припаѓаат на 69 пациенти. Од нив, поголемиот број беа од машки - 47, а 22 од женски пол.

За да утврди колкав удел има коинфекцијата или суперинфекцијата со хепатит делта-вирус кај сите серумски примероци од 92 HBV DNA позитивни испитаници, кандидатката испитувала присуство на 3 серолошки маркери за HDV. При тоа утврдила присуство на AntiHDV само кај еден примерок.

Генотипизацијата на 6 генотипови HBV (A-F) ја направила со користење на две различни методи: една стандардизирана униплекс и една комерцијална мултиплекс PCR - реакција.

Првата-униплекс PCR - реакција за првпат опишана од Repp и сор., во 1993 г., ја стандардизирала и модифицирала и успешно генотипизирала 66 од 92 HBV DNA - позитивни примероци (72,83%). Од овие, кај 61 примерок било утврдено присуство на генотип D (92,42%), додека кај 5 примероци било утврдено присуство на генотип В (7,46%). Притоа, генотип D, кандидатката успешно го амплифицирала со концентрација на прајмерите од 40nM.

Со употреба на комерцијалната мултиплекс PCR-метода за генотипизација на истите 6 генотипови на HBV, кандидатката успеала да амплифицира 78 од 92 примероци HBV DNA, односно 85,87%. При тоа, генотипот D беше присутен кај 93,67%. Како и со претходната метода, кај 5 од 92 примероци утврдила коинфекција со генотип В. Коинфекцијата со овој генотип била присутна кај HBeAg позитивни испитаници. Во однос на половата дистрибуција, кандидатката не утврдила значителна разлика во застапеноста на генотиповите, но бидејќи кај колектираните примероци преовладува HBeAg негативниот хроничен хепатитис Б, застапеноста на генотип D е поголема кај оваа состојба.

Присуството на мутации во полимераза генот кои доведуваат до резистентност кон ламивудин, кандидатката го испитувала кај 90 примероци на HBV DNA. Успешно биле амплифицирани 73 примероци кои припаѓаат на 69 пациенти од кои 15 биле HBeAg позитивни, додека 54 беа HBeAg негативни. Присуство на мутации кои доведуваат до резистентност кон ламивудин било утврдено само кај 8/73, односно 10,95%. Најзастапена

била мутацијата YVDD кај 7/8 (87.5%), потоа L 528M кај 3/8 (37.5%) и YIDD кај 2/8 (25%). Споредбата покажала дека не постои разлика во HBeAg статусот. Според податоците за примена терапија со ламивудин кај 20 пациенти, утврдена е процентуална застапеност на овие мутации кај 40%.

Улогата на мутациите во ргесоре и регионот на основниот јадрен промотор- basal core promoter (BCP) кои доведуваат до оневозможена или намалена секреција на HBeAg, а истовремено и зголемена репликација на HBV во состојбата на HBeAg- негативен хроничен хепатитис Б, кандидатката ја испитала кај 38 пациенти со HBeAg негативен хроничен хепатитис Б.

Присуство на мутации во ргесоре регионот утврдил кај 32/38 HBeAg негативни пациенти, што изразено во процент изнесува дури 84,21%. Без мутација во ргесоре регионот биле 6/38 пациенти од оваа група, односно 15,78% припаѓале на див тип (18996G). Мутација nt1896G-A била утврдена кај 57,89%, додека кај 26, 31% од испитаниците од оваа група била присутна комбинација од див тип и мутација nt1896G-A.

Мутации во регионот на основниот јадрен промотор- basal core promoter (BCP) биле утврдени кај 26/38 HBeAg негативни пациенти, што изразено во процент изнесува 68,42%.

Без мутација во овој регион биле 12/38 пациенти од оваа група, односно 31,57%. Најчеста била мутацијата T1762/A1764, присутна дури кај 50% од HBeAg негативните пациенти. Комбинација од двојни мутации во ргесоре и BCP-регионот била утврдена кај 47,36% пациенти од оваа група.

Кај 3 пациенти кандидатката утврдила присуство на мутации во полимеразата генот кои доведуваат до резистенција кон ламивудин, како и мутации во ргесоре и BCP регионите.

Како прилог кон оваа докторска дисертација, кандидатката приложува резултати од секвенционирање на S-генот кај некои од истите примероци кои беа предмет на проучување во оваа студија. Во периодот на 2006 г., во соработка со д-р Paul Coleman од фирмата Abbott- Chicago, Illinois (САД), кандидатката испратила 40 серумски примероци од пациентите со хроничен хепатит Б кои се лекуваа на Универзитетската клиника за гастроентерохепатологија во Скопје. Кај 22 примероци, покрај вообичаените две мутации е утврдено присуство на нова тројна мутација на треонин.

Во дискусијата, кандидатката утврдува дека хепатит Б - вирусот е многу стабилен, бидејќи од 213 серумски примероци успешно изолира HBV DNA кај 92, при што некои од нив се колектирани во 2002 г. Овие сукцесивно колектирани примероци припаѓаат на 69 пациенти.

Кандидатката утврдила дека хроничната хепатит Б - вирусна инфекција преовладува кај машкиот пол 47/69 пациенти (68,1%).

Исто така, и состојбата на HBeAg негативниот хроничен хепатит Б преовладува кај колектираните примероци, 67/ 92 примероци биле HBeAg негативни, а од нив 38/67 биле од машки пол (56,71%). Овие резултати се совпаѓаат со литературните податоци за застапеноста на хроничниот HBeAg негативен хепатит Б.

За разлика од литературните податоци за инциденцата на мутации кои доведуваат до резистентност кон ламивудин со зголемување на

времетраењето на терапијата со нуклеозидни аналози, кандидатката не утврдила голема процентуална застапеност на овие мутации. Но, според присуството на генотип D, помалата инциденца на овие мутации се совпаѓа со литературните податоци.

Многу високата преваленца на ргесоге - мутациите и нешто помалата преваленца на мутации во ВСР - регионот се совпаѓа со литературните податоци за присуството на овие мутации кај состојбата на HBeAg негативниот хроничен хепатит Б. Кандидатката утврдила дека оваа состојба не претставува завршена репликација на HBV и сероконверзија, туку, напротив, е причина за HBeAg негативен хроничен хепатит Б, состојба често присутна кај генотип D и застапена во Јужна Европа и Медитеранот.

Заклучоците даваат јасни одговори на поставените цели во докторската дисертација:

- хепатит Б - вирусот е многу стабилен бидејќи беше успешно изолирана HBV DNA од примероци колектирани во 2002 година;
- HBeAg негативниот хроничен хепатит Б преовладува кај машкиот пол, што се совпаѓа со литературните податоци;
- хепатит Д - вирусот не игра голема улога во тежината и текот на хроничната HBV - инфекција;
- генотип D преовладува кај пациенти со хроничен хепатит Б во нашата земја, и овој податок се совпаѓа со литературните податоци за преваленцата на овој генотип во соседните земји, Балканот, Медитеранот и Јужна Европа;
- мултиплекс PCR - методата се покажа почувствителна за генотипизација на HBV - генотиповите;
- утврдено е присуство на HBeAg негативниот хроничен хепатит кај генотип D;
- релативно нискиот процент на мутации кои доведуваат до резистентност на ламивудин се совпаѓа со генотип D;
- HBeAg негативниот хроничен хепатит Б е предизвикан од мутации во регионот на ргесоге и основниот јадрен промотор -ВСР;
- големиот процент на мутации во регионот.на ргесоге и основниот јадрен промотор -ВСР се совпаѓа со присуството на генотип D;
- присуството на мутации во S- генот, придонесува за резистентност на вирусот и избегнување на имун одговор, а со тоа и развој на нови мутации;
- присуството на повеќе генотипови, двојни, па и тројни мутации како во полимераза генот, така и во ргесоге и ВСР - регионот и S - генот, кај една индивидуа инфицирана со хепатит Б - вирус укажуваат дека овој вирус кај хронична HBV - инфекција постојано мутира и еволуира со

цел да се избегне имун одговор од домаќинот. На ваков начин вирусот опстанува со години.

Како општ и главен заклучок од изработената докторска дисертација се наметнува потребата од рутинска употреба на молекуларните техники за генотипизација и детекција на мутации на HBV, следење на текот и развојот на хроничната HBV - инфекција, како и ефектите од терапијата.

Приложената литература е оптимално селектирана и коректно цитирана. Изборот на референците е така одбран да бидат опфатени историските почетоци од откривањето на вирусите, техниките за нивна детекција и најновите откритија за нивната градба и развој.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Докторската дисертација под наслов: **Генотипска диференцијација и детекција на pre-core мутантот на hepatitis B virus**, изработена од кандидатката м-р сци Валентина Колоска, спец. мед. ген., претставува самостоен и оригинален научен труд од областа на молекуларната дијагностика на вирусните инфекции. Трудот ги задоволува принципите на научна работа и дава значителен придонес во увид на текот и еволуирањето на хроничната хепатит Б - вирусна инфекција на молекуларно ниво. Поставените цели на трудот се целосно остварени, добиените резултати се јасно презентирани и обработени во дискусијата. Добиеените заклучоци даваат јасен увид во комплексноста на хепатит Б - вирусната инфекција и се совпаѓаат со користените литературни податоци.

Истражувањата опфатени со оваа докторска дисертација даваат голем придонес во молекуларната дијагностика на хепатит Б - вирусот и наметнуваат употреба на испитуваните молекуларни техники за негова детекција во редовната рутинска практика.

Рецензентската комисија позитивно ја оценува изработената докторска дисертација под наслов: **Генотипска диференцијација и детекција на pre-core мутантот на hepatitis B virus** и му предлага на Наставно- научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје да ја усвои рецензијата и според законските прописи да ја продолжи понатамошната постапка за нејзина јавна одбрана.

Рецензентска комисија

Д-р Викторија Чалоска- Иванова, редовен професор на Медицинскиот факултет во Скопје, с.р.

Академик д-р Владимир Серафимоски, редовен професор на Медицинскиот факултет во Скопје, с.р.

Д-р Сашо Панов, вонреден професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје, с.р.

Д-р Ицко Ѓоргоски, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје, с.р.

Д-р Џоко Кунгуловски, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ДВА НАСТАВНИКА ВО СИТЕ ЗВАЊА ПО ПРЕДМЕТОТ ИНФЕКТОЛОГИЈА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 132 од Законот за високото образование (Службен весник на РМ бр. 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 99/2009, 115/2010, 17/2011 и 51/2011), а во врска со членовите 42, 46 и 48 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник број 173/2011), Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата I редовна седница одржана на 7.11.2013 година, донесе решение за избор на два наставника во сите звања по предметот инфектологија и ја формираше Рецензентската комисија во состав: проф. д-р Звонко Миленковиќ, проф. д-р Љубомир Ивановски, проф. д-р Димитар Димитриев, проф. д-р Љубе Глигоровски и проф. д-р Стефанка Грујовска.

На конкурсот објавен во весникот, „Дневник“ од 12.11.2013 година, се пријавија кандидатите вонр. проф. д-р Снежана Стојковска и вонр. проф. д-р Ирена Кондова Топузовска. По разгледувањето на доставените документи и познавањето на кандидатите, Рецензентската комисија го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Вонр. проф. д-р Снежана Стојковска

Биографија

Кандидатката Стојковска Снежана е родена во Скопје, на 30.8.1956. Основно образование и гимназија завршила во Задар, Република Хрватска, со одличен успех. Студиите по медицина на Медицинскиот факултет во Скопје ги запишала во учебната 1975/76, а ги завршила на 19.1.1982 со среден успех 8,80. Едногодишниот приправнички стаж го реализирала во Медицинскиот центар во Задар, Хрватска.

На Клиниката за инфективни болести и фебрилни состојби е вработена од 1.6.1985. Специјалистичкиот испит по специјалноста инфектологија го положила на 18.6.1991. Оттогаш работи на Одделот за цревни инфекции на Клиниката за инфективни болести и фебрилни состојби.

Наставно-образовна дејност

Во 1994 година за првпат е избрана за асистент по предметот инфектологија и од тогаш е активно вклучена во изведувањето практична настава за студентите по медицина и стоматологија.

Активно учествува во сите сегменти на подготвувањето, изведувањето и проверката на знаењата и вештините на студентите и специјализантите. Ментор е на повеќе семинарски труда изготвени од специјализантите по инфективни заболувања.

Исто така, учествувала во рецензентските комисии за избор и преизбор на помлади асистенти и асистенти.

Активно учествува во наставата на тригодишните стручни студии на Медицинскиот факултет со предавањата по предметите инфектологија и медицинска диететика за редовните и вонредните студенти на Високата школа за медицински сестри. Исто така, во повеќе наврати била член на Комисијата за оценка и одбрана на дипломските работи на студентите на тригодишните студии.

Во проверката на успешноста на едукација по предметот инфектологија на специјализантите по инфектологија учествувала во изминатиот период во повеќе испитни комисии на специјалистички испит како член или претседател на комисијата. Активно учествувала во проверка на знаењето на другите специјалности по пат на колоквиумско проверување на знаењето.

Како акредитиран ментор, едукатор и испитувач за специјализантите по предметот семејна медицина, активно учествува во теоретската и практичната едукација од 2011 година со предавања, модули и менторства, а во повеќе наврати и како претседател на комисијата за полагање на специјалистички испити по семејна медицина. Во склоп на формирање на Катедрата за семејна медицина, кандидатката учествувала како член на рецензентска комисија за избор на наставник по предметот семејна медицина.

Со учество во комисиите за оцена на подобност на тема за изработка и оцена на готова тема на магистериум, односно докторат, учествува во наставата на магистерските и докторските студии. Ментор е на двајца докторанти и предавач е на изборниот предмет од третиот степен на студии, со наслов “Инфективни заболувања на гастроинтестиналниот тракт”.

Како дел од наставната дејност го воведува изборниот предмет пробиотици и инфективни заболувања за студентите по медицина.

Активно учествувала во подготвувањето на учебните помагала за студентите по медицина и стоматологија, односно во изготвувањето на книгите: “Инфективни болести” и “Практикум по инфектологија за студенти по стоматологија”. Од својата потесна специјалност, автор е на монографија од областа на инфективните проливи.

Научноистражувачка дејност

Во 2005/2006 година учествувала во проектот “Управување со здравствениот сектор”, воден од Министерството за здравство како член на работната група за подобрување на квалитетот на здравствените услуги и лиценцирање.

Постдипломските студии од областа на инфектологијата успешно ги завршила со одбрана на магистерскиот труд со наслов: “Орална рехидрациона терпија на акутните проливи кај деца со лесна и умерена дехидратација компарација на ОРР 90 ммол/л натриум и 60ммол/л натриум”.

Докторската дисертација со наслов “Воденоелектролитни промени при орална рехидрација кај акутните инфективни проливи предизвикани од различни етиолошки причинители во раната детска возраст” ја одбранила на 3.4 2003, а во наставно-научно звање - доцент по предметот инфектологија на “Медицинскиот факултет” во Скопје е избрана во 2004 година.

Со научното звање вонреден професор по инфектологија се здобила во мај 2009 година. Истата година, по предлогот на Деканатската управа станува член на “Одборот за специјализации” и истата функција ја врши и денес.

Во изминатиот период, со воведни предавања, учествувала во работни претседателства, а со усни и постер - презентации на трудови учествувала на повеќе конгреси и симпозиуми со меѓународно учество во земјата и во странство.

Д-р Снежана Стојковска е автор и коавтор на бројни трудови од кои рецензирани се при првиот избор и преизбор за асистент, изборот за доцент и

изборот за вонреден професор под реден број 1 до 77 во Билтен број 626 од 1994 год., Билтен бр. 720 од 1998 год., Билтен бр. 844 од 2004 год. и Билтен бр. 955 од 2008 год.

Стручно - апликативна дејност

Во текот на 2000 и 2001 година е предавач - модератор на семинари: “АРИ и инфективна дијареа”, организирани од страна на “УНИЦЕФ” и Министерството за здравство, кои се одржуваа во десетина градови во Републиката.

Член е на Македонското здружение на инфектолози при Македонското лекарско друштво, во еден мандат е и негов секретар, а од 2008 година е и петседател на Здружението. При МЛД, член е на Комисијата за доделување награди и признанија. Исто така, членува во Здружението на педијатрите на Македонија, Македонското научно здружение по гастроентерохепатологија, Балканското здружение на микорбиологија, Европското здружение за клиничка микробиологија и инфективни заболувања и Интернационалното здружение за инфективни заболувања.

Д-р Снежана Стојковска беше и дел од тимот за стручна редакција во преводот на Инфективни болести од Џонатан Коен, како дел нав Владиниот Проект за превод на стручни наслови од светски релевантни автори.

Како акредитиран испитувач за спроведување на стручниот испит за здравствени работници со високо образование за добивање на лиценца за работа при Лекарската комора на Мекедонија, учествува во повеќе проверки како член на комисија или нејзин претседател.

Во склоп на проектот на Министерството за здравство активно учествува во подготвувањето на препораките за медицина базирана на докази, како одговорно лице за делот од областа на цревни и паразитарни инфекции.

Дел од стручната и научната дејност на д-р Стојковска е членството во Редакцискиот одбор на списанието „Македонски медицински преглед“ од 2008 година, каде што е и рецензент на повеќе други автори во списанието.

Дејности од поширок интерес

Од самото основање на Магазинот за лицата со посебни потреби и способности “Вулкан” во 2001 година, дел е од уредниците на рубриците “Болест и здравје”. Се уште е активен учесник во проектите на Организацијата “Полио плус”.

Во рамките на својата институција, Клиниката за инфективни болести и фебрилни состојби, ја врши здравствената дејност. Во своите настојувања активно учествува во успешно завршениот проект за реконструкција на Одделот за доенчиња. Шеф е на Одделот за цревни инфекции и заменик-директор е од областа на стручни прашања. На Клиниката е претседател на Комисијата за стручен надзор, а со одлуките на Министерството на здравство е и дел од комисиите за контрола на стучната работа на другите клиници, заводи и други институции во конкретни посочени настани.

Д-р Стојковска Снежана во работата на институцијата придонесува со своето учество како член или претседател на работните групи и комисии за нормативни акти, комисии за анализа на работни места, комисии за изготвување на општите и специјалните акти за систематизација на Клиниката и како член од Болничкиот комитет за лекови.

Постојано настојува да учествува со своите познавања и во активностите на невладините организации во реализирање на разновидни проекти за заштита на животната средина и ширење на свеста за потребата од подобрувањето на условите за живот и работа на лица со хендикеп.

Во мај 2013 год. избрана е за лекар со најдобри резултати во работењето во групата на сто најдобри лекари.

АНЕКС 2

ОБРАЗЕЦ КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Снежана Радован Стојковска

Институција: Медицински факултет, Скопје, Универзитетска клиника за инфективни болести и фебрилни состојби

Научна област: инфектологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување на вежби од прв циклус студии: инфектологија, 2009-2013 година (Медицински факултет) 120 часа x 0,03 x 5 години, две групи	18
2.	Одржување на вежби од прв циклус студии: инфектологија, 2009-2013 година (Стоматолошки факултет) 15 часа x 0,03 x 5 години, една група	2,25
3.	Одржување на настава од прв циклус студии: инфектологија, 2009-2012 година (Медицински факултет) 20 часа x 0,04 x 5 години	4
4.	Одржување на настава од прв циклус студии: инфектологија, 2008-2012 (Стоматолошки факултет) 2 часа x 0,04 x 5 години	0,4
5.	Одржување на настава од прв циклус студии: инфектологија, 2009-2013 година (тригодишни стручни студии за стручни медицински сестри, Медицински факултет) 7 часа x 0,04 x 5 години	1,4
6.	Одржување на настава од прв циклус студии: инфектологија, 2009-2013 година (тригодишни стручни студии за стручни медицински сестри, Медицински факултет) 5 часа x 0,04 x 5 години	1
7.	Одржување на настава од прв циклус студии: изборен предмет- пробиотици во инфектологијата, 2009-2013 година (Медицински факултет)	3

	15 часа x 0,04 x 5 години	
8.	Консултации со студенти за последните пет години (2009-2013) (2000 x 0,002)	4
9.	Ментор на специјалистичка работа (x1)	1
10.	Ментор и едукатор на здравствена едукација-специјализација (инфектологија и други специјалности) 2009-2012 година 3 часа неделно x 30 недели (2 семестри) x 0,08 x 5 години	36
11.	Член на комисија за оцена на подобност на докторат (x2)	1
12.	Член на комисија за оцена на подобност на магистерски труд (x1)	0,3
13.	Член на комисија за оцена на магистерски труд (x1)	0,3
14.	Член на комисија за одбрана на магистерски труд (x1)	0,3
15.	Член на комисија за одбрана на дипломска работа (x 4)	0,8
16.	Член на комисија за специјалистички испит (x12)	2,2
17.	Позитивно рецензиран универзитетски учебник: Димитриев Димитар, Ивановски Љубомир, Миленковиќ Звонко, Груневска Виолета, Кондова Топузовска Ирена , Стојковска Снежана. Инфективни болести. Универзитет "Св. Кирил и Методиј", Медицински факултет, Скопје, 2012	8
18.	Позитивно рецензиран практикум: Ивановски Љубомир, Миленковиќ Звонко, Груневска Виолета, Кондова Топузовска Ирена , Стојковска Снежана, Босилковски Миле. Практикум по инфектологија- за студенти по стоматологија. Универзитет "Св. Кирил и Методиј", Медицински факултет, Скопје, 2012.	4
	Вкупно	87,95

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание 1. ПРИМЕНА НА RAPD-PCR И ТРИ ФЕНОТИПИЗИРАЧКИ МЕТОДИ ЗА ДИФЕРЕНЦИРАЊЕ НА СОЕВИ НА SALMONELLA ENTERITIDIS Трајковска-Докиќ Е., Стојковска С., Петров Ј., Петровска М. Мак. мед преглед 2010; 64(2): 40-46 2. Serogrouping nad Randomly Amplified	2,4

	Polymorphic DNA Fingerprinting of Campylobacter Jejuni. Trajkovska – Dokic E., Stojkovska S., Icev K., Grozdanovska A. Maced J Med Sci. http://dx.doi.org/10.3889/MJMS, 1957-5773.2011.0200.	2,4
3.	ВАЖНОСТ НА КОЛОНОСКОПИЈАТА ВО ДИЈАГНОСТИКА НА ПРОЛОНГИРАНИТЕ ЕНТЕРОКОЛИТИ. Видиниќ И., Стојковска С., Трајковска-Докиќ Е., Јоксимовиќ Б. Physioacta, 2011 Vol 5-2, p33-38.	2,4
4.	УЛОГА НА ПАРАМЕТРИТЕ НА ИНФЛАМАЦИЈА, ДИЈАГНОЗА И ОБРАБОТКА НА ПАЦИЕНТИТЕ СО ПНЕВМОНИЈА СТЕКНАТА ВО ЗАЕДНИЦА Кондова-Топузовска И., Петрушевска-Маринковиќ С., Кондов Г., Стојковска С., Алабаковска С., Анастасовска А. Physioacta, 2011 Vol 5-2. P51-62.	2,4
5.	ЛАБОРАТОРИСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА РОТАВИРУСНА ИНФЕКЦИЈА ПРИДРУЖЕНА СО РЕСПИРАТОРНИ МАНИФЕСТАЦИИ Стојковска С, Јоксимовиќ Б, Видиниќ И, Кондова Топузовска И, Трајковска Докиќ Е. Physioacta, 2011 Vol.5-2, p39-50	2,4
6.	НОВИНИ ВО ПАТОГЕНЕЗАТА, КЛИНИЧКАТА ПРЕЗЕНТАЦИЈА И ПРЕВЕНЦИЈАТА НА РОТАВИРУСНАТА ИНФЕКЦИЈА. Стојковска С. Reviews in Pediatrics 2012 -vol 13- стр. 25-33	2,4
7.	EVALUATION OF A ROTAVIRUS ACUTE GASTROENTERITIS SEVERITY SCORE IN HOSPITALIZED CHILDREN OVER A TEN YEAR PERIOD IN A CLINIC OF INFECTIOUS DISEASES, SKOPJE, R.MACEDONIA. Stojkovska S., Joksimevic B., Vidinic I., Trajkovska-Dokic E. Contributions, Sec.Med.Sci.MASA 2013 XXXIV 2, p23-33	2,4
8.	RELEVANCE OF CRP AND NEUTROPHILS AS PREDICTABLE FACTORS FOR THE ETIOLOGY AT THE CHILDREN ACUTE DIARRHEA. Stojkovska S., Trajkovska-Dokic E, Joksimevic B, Semenakova-Cvetkovska V, Vidinic I, Stojkovski G. Reviews in Pediatrics 2010 -vol 12- стр. 179-180	2,4

		2,4
2.	Учество на научен собир со реферат (постер) 1. ЕНЕС O157 H7 ПРЕДИЗВИКУВАЧ НА ХЕМОРАГИЧЕН ЕНТЕРОКОЛИТ Стојковска С., Јоксимовиќ Б., Видиниќ И., Докиќ Е. IV-ти конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество 3-6.5 2011, Охрид, Р. Македонија. Мак. мед. Преглед, суплемент 85, годиште 66., стр 19-20 2. CLOSTRIDIUM DIFFICILE АСОЦИРАН ПСЕВДОМЕМБРАНОЗЕН КОЛИТИС Јоксимовиќ Б., Стојковска С., Видиниќ И. IX-ти Македонски конгрес по Гастроентерологија и хепатологија со меѓународно учество 31 Мај - 03.Јуни 2012, Охрид, Р. Македонија. Зборник на апстракти – ПП	0,5 0,5
3.	Апстракти објавени во зборник на меѓународна конференција 1. SEROGROUPING AND RAPD-PCR OF CAMPYLOBACTER JEJUNI Trajkovska – Dokic E., Grozdanovska A., Grdanoska T., Stojkovska S., Petrov J., Icev K. IV конгрес на микробиолозите на Македонија со меѓународно учество, 38 – 31 октомври 2009, Охрид, Р. Македонија, Зборник на апстракти и програма, стр. 38-39. 2. ГАСТРОИНТЕСТИНАЛНИ ИНФЕКЦИИ – НОВИ И СТАРИ НАТРАПНИЦИ ВО ЦРЕВОТО Стојковска С. XVIII конгрес на лекарите на Р. Македонија со меѓународно учество, 15 – 18 јуни 2011, Охрид, Р. Македонија, Зборник на апстракти, стр. 33-36. 3. ВАЖНОСТ НА КОЛОНОСКОПИЈАТА ВО ДИЈАГНОСТИКА НА ПРОЛОНГИРАНИТЕ ЕНТЕРОКОЛИТИ Видиниќ И., Стојковска С., Јоксимовиќ Б., Шопова Ж. IV конгрес на инфектолозите на Македонија со	1 1 1

	меѓународно учество 03-06.05 2011 Охрид, Р. Македонија. Мак. мед. Преглед, суплемент 85, годиште 66., стр 19.	
	4. EPIDEMIOLOGICAL CHARACTERISTICS OF THE SALMONELLA FOOD POISON DURING SEPTEMBER 2008, TREATED AT THE INFECTIVE CLINIC, SKOPJE. Stojkovska S., Joksimovik B., Vidinik I., Trajkovska-Dokik E., Stojkovski G. IV конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество 3.6.5 2011, Охрид, Р. Македонија. Мак. мед. преглед суплемент 85, годиште 66., стр. 18-19.	1
	5. БАКТЕРИОЛОШКИ И ПАРАЗИТОЛОШКИ ПРИЧИНИТЕЛИ НА ХИВ АСОЦИРАНА ДИЈАРЕА Василева-Дугановска М., Груневска В., Стојковска С., Стевановиќ С., Шопова Ж., Јурхар М. IV- конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество 03-06.05 2011 Охрид, Р. Македонија. Мак. мед. преглед суплемент 85 годиште 66., стр 18	1
	6. САМПУЛОВАСТЕР ЈЕЈУНИ ЕНТЕРОКОЛИТИС КАКО ПРЕТХОДНИК НА GUILLAIN-BARRE СИНДРОМ. Трајковска-Докиќ Е., Јанкоска Г., Мирчевска Г., Стојковска С., Јоксимовиќ Б. IV- конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество 3-6.5 2011 Охрид, Р. Македонија. Мак. мед. Преглед, суплемент 85, годиште 66., стр 16-17	1
	7. ДИФЕРЕНЦИЈАЛНО ДИЈАГНОСТИЧКИ ПРИСТАП НА ХЕМОРАГИЧНИ ЕНТЕРОКОЛИТИ Јоксимовиќ Б., Стојковска С., Видиниќ И. IV- конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество 03-06.05 2011 Охрид, Р. Македонија. Мак. мед. Преглед, суплемент 85, годиште 66., стр 17.	1
	8. GASTROINTESTINAL INFECTIONS-NEW AND ALREADY KNOWN INTRUDERS IN INTESTINE	

	Stojkovska S. IV- конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество 03-06.05 2011 Охрид, Р. Македонија. Мак. мед. Преглед, суплемент 85, годиште 66., стр 15-16. 9. EPIDEMIOLOGY, PROPHYLAXIS AND TREATMENT OF CLOSTRIDIUM DIFFICILE INFECTION Stojkovska S. IX- македонски конгрес по гастроентерологија и хепатологија со меѓународно учество 31 мај - 3.јуни 2012, Охрид, Р. Македонија. Зборник на апстракти – усни презентации, стр.26-27.	1 1
4.	Монографија „ АКУТНИ ИНФЕКТИВНИ ПРОЛИВИ “	8
5.	1. Пленарно предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество на 18- Конгрес на лекарите на Македонија со меѓународно учество, 2011 2. Предавања на здруженија на доктори по медицина, специјалисти по инфектологија, специјалисти по интерна, специјалисти по микробиологија, специјалисти-педијатри при МЛД (x5)	3 5
	Вкупно	45,2

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Ревизија на превод на книга (стручна редакција): на учебникот „Инфективни болести“ (од Џонатан Коен, Вилијам Џ. Паудерли), преведен во рамките на проектот од Министерството за здравство	1
2.	Ревизија на научен труд за научно списание: Мас. Med. Review (x 15) Ревизија на докторска дисертација од потесната област (x 2)	15 2
3.	Експертски активности- претседател на Комисијата за стручен надзор при ЈЗУ Универзитетска клиника за инфективни болести- Скопје; претседател на Комисијата за систематизација, член на Болничкиот терапевтски комитет за лекови, член на повеќе комисии формирани од Министерството за здравство за следење на интрахоспитални инфекции; вршење на надзор на стручната работа на здравствени установи каде што се	13

	лекувале пациенти со грип; дефинирање на здравствените услуги кои можат да ги вршат општите и клиничките болници кои имаат дејност и инфективни болести.	
	Вкупно	31

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Член на уредувачки одбор на научно сисание: Мас. Med. Review	0,5
2.	Уредник на зборник на трудови на научен/стручен собир (x2)	2
3.	Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир (x2)	2
4.	Раководител на внатрешна организациона единица	3
5.	Член на Одбор за специјализации и супспецијализации на Медицински факултет	0,5
6.	Член на Кадровски одбор на Медицински факултет	0,5
7.	Претседател на Здружението на инфектолозите на Р. Македонија	3
8.	Учество во комисија за доделување награди и признанија при МЛД	1
9.	Член на Комисија за избор на соработници за практичната настава на Медицински факултет (x 5)	1
11.	Член на Комисија за избор во звање (x 1)	0,2
12.	Член на Комисија за полагање стручен испит на лекарите на Р. Македонија (x 3)	3
	Вкупно	16,7

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	87,95
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	45,2
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	31
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	16,7
Вкупно	180,85

Членови на Рецензентската комисија

1. Проф. д-р Звонко Миленковиќ, с.р.
2. Проф. д-р Љубомир Ивановски, с.р.
3. Проф. д-р Димитар Димитриев, с.р.
4. Проф. д-р Љубе Глигоровски, с.р.
5. Проф. д-р Стефанка Грујовска, с.р.

2. Вон. проф. д-р Ирена Кондова Топузовска

Биографски податоци

Вон. проф. д-р Ирена Кондова Топузовска е родена во Скопје, на 19.4.1961 год. Основно училиште и гимназија завршила во Скопје со одличен успех. Медицинските студии ги започнала во 1979/80 год. на Медицинскиот факултет во Скопје, а ги завршила во 1984 год. со среден успех 9,96, како најдобар студент во генерацијата.

По завршувањето на студиите и лекарскиот стаж на 1.IV1985 год. се вработила на Клиниката за инфективни болести и фебрилни состојби при Медицинскиот факултет во Скопје. Специјализацијата по инфектологија ја започнала во 1988 год., а во јануари 1992 год. успешно го положила специјалистичкиот испит. По завршувањето на специјализацијата работи на Одделот за осипни и респираторни заболувања, во моментот како негов раководител.

Постдипломските студии од областа на инфектологијата успешно ги завршила со одбрана на магистерскиот труд: “Застапеноста на ротавирусите во етиологијата на акутните дијареи во детската возраст, клинички карактеристики и потреба од брза дијагноза”, на 12. X 1994 год., и се здобила со академскиот степен магистер на медицински науки.

На 27.3.2003 год. ја одбрала докторската дисертација на тема: “Евалуација на клиничко рендгенграфските карактеристики на Chlamydia pneumoniae пневмонија добиена во вонболнички услови и нејзино значење”, со што се стекнала со права и обврски што произлегуваат од законот и Статутот на Медицинскиот факултет во Скопје.

Наставно-образовна дејност

Во сорботничко звање - асистент по инфектологија била избрана во 1994 год., од кога активно е вклучена во изведувањето на практичната настава за студентите по медицина и стоматологија.

Во наставно-научното звање доцент по предметот инфектологија на Медицинскиот факултет во Скопје била избрана во 2004 год. од кога активно партиципира во едукацијата на студентите по медицина и стоматологија и студентите на останатите виши и високи стручни програми при Медицинскиот факултет во Скопје од прв и трет циклус на студии.

Во наставното-научното звање вонреден професор по предметот инфектологија на Медицинскиот факултет во Скопје била избрана на 28.5.2009 год.

Покрај учеството во практичната и теоретската настава во редовните предмети за студентите по медицина, стоматологија и тригодишните студии, воведува и нови изборни предмети од областа на инфектологијата за студентите од прв и трет циклус на студии.

Активно учествува во подготовката на сите учебни помагала, за студентите по медицина учебникот- „Инфективни болести“ и за студентите по стоматологија-практикум.

Во овој период, ментор е на еден магистерски труд и на четири докторски дисертации, а учествува и во бројни комисии за оцена на подобност на поднесоци, готови магистерски и докторски трудови, како и во комисии за одбрана на магистериум и докторати.

Активно партиципира во комисии за избор на колеги во наставно - научни и соработнички звања, специјалистички испити за специјализанти по инфектологија и семејна медицина, како и дипломски одбрани за тригодишните студии.

Била член на координативното тело за имплементација на програмата за специјализација по семејна медицина. Од 2009 год. активно учествува во неа како ментор, едукатор и акредитиран испитувач на специјализантите по семејна медицина.

Научноистражувачка дејност

Перманентно ги следи и ги усвојува најновите сознанија од областа на инфектологијата и можностите за нивна практична примена. Во 1993 год. била на 3-месечен студиски престој на Клиниката за инфективни болести и во Националниот институт за инфективни и паразитарни заболувања- Оддел за вирусологија во Софија.

Во 1994 год. била вклучена во научноистражувачкиот проект “Етиолошка дијагноза на долните респираторни инфекции со особен осврт на *Moraxella (Branchamella) catarrhalis* и нејзините особини” (учесник, МОН, 1994-98). Во 1998 год. била на стручен престој една недела во “Лабораторијата за дијагностика на хламидиалните инфекции” при Националниот институт за вирусологија и паразитологија во Софија. Во 1999 год. и 2001 год. била на семинар и стручен престој од областа пулмологија во централната болница во Салцбург. Во 1999 год. била учесник на двонеделен курс за имунологија на инфективните заболувања во Дебрецин.

Во 2007 год. била вклучена како координатор во студијата “Cefixime во switch терапија кај хоспитализирани пациенти со долнореспираторни инфекции” (Алкалоид) - мултицентрична студија - координатор, 2007, а две години подоцна во интернационалната мултицентрична студија CAPRIVI – Community Acquired Pneumonia: Treatment with Avelox in Hospitalized Patients (Bayer HealthCare AG) - интернационална мултицентрична студија - главен истражувач, 2009-2011.

Во овој период има учествувано со пленарни, усни и постер - презентации на трудови на повеќе конгреси и симпозиуми со меѓународно учество во земјава и во странство (Прага, Виена, Хонг Конг, Ница, Берлин, Хелсинки, Истанбул, Стокхолм, Лисабон).

Автор и коавтор е на многубројни трудови и автор е на монографија од областа на респираторните инфекции- „Атипични пневмонии“.

Д-р Ирена Кондова Топузовска е автор и коавтор на бројни трудови, кои се рецензирани при првиот избор и преизбор за асистент, изборот за доцент и изборот за вонреден професор под реден број 1 до 89 во Билтен број 626 од 1994

год., Билтен бр. 720 од 1998 год., Билтен бр. 844 од 2004 год. и Билтен бр. 955 од 2008 год.

Стручно - апликативна дејност

Д-р Ирена Кондова Топузовска е член на: Македонското здружение на инфектолозите, Македонското респираторно здружение, Европското здружение за клиничка микробиологија и инфективни заболувања, Интернационалното здружение за инфективни заболувања, Европското респираторно здружение и Турското респираторно здружение. Во еден мандат ја врши функцијата секретар на Македонското здружение на инфектолозите, а била и генерален секретар на III конгрес на инфектолозите на Македониј, како и член на организациониот и научен одбор на IV конгрес на инфектолозите на Македонија, 2012 год.

Учествува во стручната редакција на учебникот „Инфективни болести“ (од Џонатан Коен, Вилијам Џ. Паудерли), преведен во рамките на проектот од Министерството за здравство.

Член е на уредувачкиот одбор на весникот “Лекарски весник” кој се издава од МЛД. Свој придонес има и како рецензент на бројни трудови во списанија со меѓународен уредувачки одбор (ММП, Contribution, MJMS, Physioacta).

Во неколку наврати, учествувала во изведувањето на државните испити за лекарите како претседател на комисија или член.

Активно учествува во подготвувањето на препораките базирани на медицина базирана на докази во рамките на проектот од Министерството за здравство, како одговорно лице за препораките од областа на респираторните инфекции во 2011 година, а во 2013 во работната група за превод на клиничките упатства од NICE.

Дејности од поширок интерес

Во 2009 година била претседател на Комисијата за контрола и квалитетот на здравствената заштита при ЈЗУ Универзитетска клиника за инфективни болести - Скопје; член на болничкиот терапевтски комитет за лекови, а од 201, член на Управниот одбор на Клиниката. Била член и на повеќе комисии формирани од Министерството за здравство за следење на интрахоспитални инфекции; вршење на надзор на стручната работа на здравствени установи каде што се лекувале пациенти со грип; дефинирање на здравствените услуги кои можат да ги вршат општи и клиничките болници кои имаат дејност -инфективни болести.

Од 2009 год., член е на Наставниот одбор и Комисијата за издавачка дејност при Медицинскиот факултет, а за раководител на Катедрата за инфектологија е избрана 2013 год.

Член е на Националниот комитет за верификација во процесот на елиминација на морбили и рубеола.

Во мај 2013 год. е избрана за лекар со најдобри резултати во работењето во групата на сто најдобри лекари.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Ирена Блаже Кондова Топузовска

Институција: Медицински факултет, Скопје, Универзитетска клиника за инфективни болести и фебрилни состојби

Научна област: инфектологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. Број	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување на вежби од прв циклус студии: инфектологија, 2009-2013 година (Медицински факултет) 120 часа x 0,03 x 5 години, две групи	18
2.	Одржување на вежби од прв циклус студии: инфектологија, 2009-2013 година (Стоматолошки факултет) 15 часа x 0,03 x 5 години, една група	2,25
3.	Одржување на настава од прв циклус студии: инфектологија, 2009-2012 година (Медицински факултет) 20 часа x 0,04 x 5 години	4
4.	Одржување на настава од прв циклус студии: инфектологија, 2008-2012 (Стоматолошки факултет) 2 часа x 0,04 x 5 години	0,4
5.	Одржување на настава од прв циклус студии: инфектологија, 2009-2013 година (тригодишни стручни студии за радиолошки технолози, Медицински факултет) 2 час x 0,04 x 5 години	0,4
6.	Одржување на настава од прв циклус студии: инфектологија, 2009-2013 година (тригодишни стручни студии за стручни медицински сестри, Медицински факултет) 5 часа x 0,04 x 5 години	1
7.	Одржување на настава од прв циклус студии: избран предмет- Пробиотици во инфектологијата, 2009-2013 година (Медицински факултет) 15 часа x 0,04 x 5 години	3
8.	Консултации со студенти за последните пет години (2009-2013) (2000 x 0,002)	4
9.	Ментор на специјалистичка работа (x1)	1
10.	Ментор и едукатор на здравствена едукација-специјализација (инфектологија и други специјалности) 2009-2012 година	36

	3 часа неделно x 30 недели (2 семестри) x 0,08 x 5 години	
11.	Член на комисија за оцена на подобност на докторат (x3)	1,5
12.	Член на комисија за оцена на докторат (x2)	1
13.	Член на комисија за одбрана на докторат (x2)	1
14.	Член на комисија за оцена на подобност на магистерски труд (x3)	0,9
15.	Член на комисија за оцена на магистерски труд (x1)	0,3
16.	Член на комисија за одбрана на магистерски труд (x2)	0,6
17.	Член на комисија за одбрана на дипломска работа (x 9)	1,8
18.	Член на комисија за специјалистички испит (x7)	1,4
19.	Позитивно рецензиран универзитетски учебник: Димитриев Димитар, Ивановски Љубомир, Миленковиќ Звонко, Груневска Виолета, Кондова Топузовска Ирена , Стојковска Снежана. Инфективни болести. Универзитет "Св. Кирил и Методиј", Медицински факултет, Скопје, 2012.	8
20.	Позитивно рецензиран практикум: Ивановски Љубомир, Миленковиќ Звонко, Груневска Виолета, Кондова Топузовска Ирена , Стојковска Снежана, Босилковски Миле. Практикум по инфектологија- за студенти по стоматологија. Универзитет "Св. Кирил и Методиј", Медицински факултет, Скопје, 2012.	4
	Вкупно	90,55

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Ментор на докторска дисертација	3
2.	Ментор на магистериум	1
3.	Главен истражувач за земјата во интернационалната мултицентрична студија CAPRIVI – Community Acquired Pneumonia: Treatment with Avelox in Hospitalized Patients (Bayer HealthCare AG) - интернационална мултицентрична студија - 2009-2011	5

4.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор 1. Spiroski M, Milenkovic Z, Petlichkovski A, Ivanovski L, Topuzovska IK, Djulejic E. Killer cell immunoglobulin-like receptor genes in four human West Nile virus infections reported 2011 in the Republic of Macedonia. Hum Immunol. 2013 Mar;74(3):389-94. doi: 10.1016/j.humimm.2012.11.015. 2. Kondova IT, Milenkovic Z, Marinkovic SP, Bosevska G, Kuzmanovska G, Kondov G, Alabakovska S, Muller CP, Hübschen JM. Measles outbreak in macedonia: epidemiological, clinical and laboratory findings and identification of susceptible cohorts. PLoS One. 2013 Sep 10;8(9):e74754. doi: 10.1371/journal.pone.0074754	3,6+2,298= 5,898 3,6+3,73= 7,33
5.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание 1. Кондова-Топузовска И., Анастасовска А., Петрушевска-Маринковиќ С., Семенакова-Цветковска В., Стојковска С. Инцидент на Q-треската кај хоспитализирани пациенти со пневмонија добиена во заедница. Мак. мед. прег. 2008; 62(1):61-64. 2. Анастасовска А., Кондова-Топузовска И., Петрушевска-Маринковиќ С., Семенакова-Цветковска В. Mycoplasma pneumoniae пневмонија во детска возраст, клинички и лабораториско-биохемиски карактеристики. Мак. мед. прег. 2008; 62(2):38-42. 3. Kondova Topuzovska I, Milenkovic Z, Petrusevska-Marinkovic S, Anastasovska A, Bosevska G, Stavric K. A measles outbreak in a Roma population in Skopje, Macedonia, November- December 2008. Mac. Med. Review, 2010; 64 (3): 16-20. 4. Kondov G, Colanceski R, Kondova Topuzovska I, Spirovski Z, Caeva Jovkovska B, Kokareva A, Popovska A, Petrusevska Marinkovic S, Kondov B. Analysis of lung function test in patients with pleural empyema treated	2,4 2,4 2,4 2,4

	with thoracotomy and decortication, Contributions , Sec. Biol. Med. Sci., MASA, 2011, XXXII, 2, p. 259–271.	
5.	Petrusevska Marinkovic S, Kondova Topuzovska I , Milenkovic Z, Kondov G, Bosevska G, Anastasovska A. Role of interleukin-8 in differentiation of uncomplicated from complicated parapneumonic effusion, Contributions , Sec. Biol. Med. Sci. MASA, 2011, XXXII, 1, p. 101–111.	2,4
6.	Stavrikj K, Peova S, Petlickovski A, Kondova Topuzovska I , Spiroski M. Safe Measles, Mumps and Rubella Vaccine Administration in Atopic Children with High Levels of Egg White-Specific IgE Antibody. Maced J Med Sci . 2011 Sep 30; 4(3):271-274.	2,4
7.	Petrusevska Marinkovic S, Kondova Topuzovska I , Milenkovic Z, Kondov G, Anastasovska A. Pleural fluid C- reactive protein concentration in discriminating uncomplicated from complicated parapneumonic pleural effusion. Physioacta , 2011 Vol. 5-No. 2, p.19-32.	2,4
8.	Stojkovska S, Joksimovic B, Vidinic I, Kondova Topuzovska I , Trajkovska Dokic E. Laboratory characteristics of the rotavirus infection accompanied by respiratory manifestations. Physioacta , 2011 Vol. 5-No. 2, p.19-32.	2,4
9.	Petrusevska Marinkovic S, Kondova Topuzovska I , Milenkovic Z, Kondov G, Bosevska G, Anastasovska A. Correlation between levels of interleukin-8 and levels of pH, glucose and lactate dehydrogenase in parapneumonic effusions. <i>Mac. Med. Review</i> , 2011; 65 (1): 36-41	2,4
10.	Kondov G, Crvenova S, Spirovski Z, Trajkovska T, Jovev S, Kondova-Topuzovska I , Tolevska N, Kondov B. Early Complications after Lung Resections at Patients Treated For Lung Cancer with and Without Neoadjuvant Hemiotheraphy. <i>Maced J Med Sci</i> . 2012 Jul 31; 5(2):177-180.	2,4
11.	Petlichkovski A, Milenkovic Z, Djulejic E, Jefremovska B, Babacic H, Ivanovski LJ, Kondova Topuzovska I , Spasovska K, Spiroski M. Association of Killer Cell Immunoglobulin-Like Receptor Genes with Pandemic Influenza A (H1N1)pdm09 Infection in Critically Ill Macedonian Patients. <i>Maced J Med Sci</i> . 2012 Oct 15; 5(3): 288-295.	2,4

	12. Kondova Topuzovska I, Petrussevska-Marinkovic S, Kondov G, Stojkovska S, Alabakovska S, Anastasovska A. The role of inflammatory parameters in the diagnosis and management of patients with community-acquired pneumonia. Physioacta, 2011 Vol. 5-No. 2, p.51-62. 13. Grdanoska T, Zafirovska P, Jaglikovski B, Pavlovska I, Zafirova B, Tosheska-Trajkovska K, Trajkovska-Dokic E, Petrovska M, Cekovska Z, Kondova-Topuzovska I, Georgievska-Ismail L, Panovski N. <u>Chlamydia pneumoniae and helicobacter pylori serology - importance in patients with coronary heart disease.</u> Mater Sociomed. 2012;24(3):151-6. doi: 10.5455/msm.2012.24.151-156.	2,4 2,4
6.	Учество на научен собир со реферат (постер) 1. Petrussevska Marinkovic S., Kondova Topuzovska I., Anastasovska A., Spasovska K. Acute Q fever in hospitalized patients with community-aquired pneumonia. 13th Congress of ICID, Kuala Lumpur, 2008, PP 40.093, J Inf Dis. 2008, Vol 12, Suppl 1 2. Grdanovska T., Panovski N., Petrovska M., Hadjipetruseva I., Kondova Topuzovska I., Georgievska Ismail Lj. Evaluation of the tests for detection of antibodies to Chlamydia pneumoniae. Sixth Meeting of the European Society for Chlamydia Research, University of Aarhus, Denmark, 2008, Po4 3. Кондова Топузовска И., Г. Пешликовска, Е. Бошкоска, А. Анастасовска, С. Петрушевска Маринковиќ, Б. Кондов. Значење на лабораторискобиохемиските наоди во дијагнозата на пневмониите добиени во заедница. IV конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество, Мак. мед. прег. 2008, Супл 72., Год. 62, стр: 173. 4. Tatjana Grdanoska, P Zafirovska, B Jaglikovski, I Pavlovska, B Zafirova, K Mihajlov, E Dokic, M Petrovska, Z Cekovska, I Kondova Topuzovska, Lj Ismail, N Panovski. Cardiovascular markers and Chlamydia pneumonia antibodies what does our epiriance show? Sixth Meeting of the European Society for Chlamydia Research, University of Amsterdam, Netherlands, 2012, p 71, P25. 5. Mihajlov K , Grdanoska T., Zafirovska P., Jaglikovski B., Trajkovska Dokic E., Petrovska M., Cekovska Z., Dokic D., Kondova- Topuzovska I., Georgievska-Ismail Lj., Panovski N. Diagnosis of Atypical Pneumonia Caused by	0,5 0,5 0,5 0,5

	<i>Legionella pneumophila</i> : an Annual Survey, Microbiologia Balcanica 2011, 7th Balkan Congress of Microbiology & 8th Congress of Serbian Microbiologists, 25-29. Oktobar 2011, Belgrade, Serbia. 6. Kondov G, Spirovski Z, Trajkovska T, Jovev S, Kondova-Topuzovska I, Tolevska N, Kondov B. Early Complications after Lung Resections at Patients Treated For Lung Cancer with and Without Neoadjuvant Hemiotherapy. 21th Annual Congress of European Respiratory Society, Amsterdam, E Resp. J; 2012, Vol 40, Suppl 56, p. 520, P2811. 7. Василева-Дугановска М, Кондова И, Миленковиќ З, Илиева Љ, Стојанова Л, Анастасовска А, Маринковиќ С. Варичела и компликации во тек на 2010/2011 година. IV- конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 3 - 6 мај, 2012, Мак. мед. преглед. Гор. 66, Супл. 85, 69. 8. Petrusevska Marinkovic S, Kondova Topuzovska I, Milenkovic Z, Kondov G, Anastasovska A. Pleural fluid C- reactive protein concentration in discriminating uncomplicated from complicated parapneumonic pleural effusion. 22nd Annual Congress of European Respiratory Society, Vienna, E Resp. J; 2012, Vol 40, Suppl 54, p. 45. 9. Kondova Topuzovska I, Petrusevska-Marinkovic S, Kondov G, Alabakovska S, Anastasovska A. The role of inflammatory parameters in the diagnosis and management of patients with community-acquired pneumonia. 22nd Annual Congress of European Respiratory Society, Vienna, E Resp. J; 2012, Vol 40, Suppl 54, p. 468.	0,5 0,5 0,5 0,5
7.	Апстракти објавени во зборник на меѓународна конференција 1. Кондова Топузовска И., Илиева Љ., Анастасовска А., Забазноска Л., Петрушевска Маринковиќ С. Препораки и нови можности во терапискиот пристап на пневмониите. IV конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество, Мак. мед. прег. 2008, Супл 72., Год 62, стр: 89-90. 2. Grdanoska T., Zafirovska P., Jaglikovski B., Pavlovska I., Zafirova B., Mihajlov K., Trajkovska Dokic E.1, Petrovska	1

	M., Cekovska Z., Kondova-Topuzovska I., Georgievska- Ismail Lj., Panovski N. Association of Immune Response to <i>Chlamydia pneumoniae</i> to Inflammatory Markers of Cardiovascular Diseases, Microbiologia Balcanica 2011, 7th Balkan Congress of Microbiology & 8th Congress of Serbian Microbiologists, 25-29. Oktobar 2011, Belgrade, Serbia.	1
	3. Кондова Топузовска И, Пневмонија добиена во заедница- стар предизвик нови сознанија. 18. Конгрес на лекарите на Македонија со меѓународно учество, 2011, Охрид, 45-47.	1
	4. Кондова Топузовска И, Тераписки пристап на пневмонија добиена во заедница. IV-ти Конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 3 - 6 мај, 2012, Мак. мед. преглед. Гор. 66, Супл. 85, 52-53.	1
	5. Анастасовска А, Кондова Топузовска И, Миленковиќ З, Стевановиќ М, Илиева Љ, Петрушевска Маринковиќ С, Стојанова Л, Клиничко-лабораториски карактеристики на малите сипанници. IV- конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 3 - 6 мај, 2012, Мак. мед. преглед. Гор. 66, Супл. 85, 54-55.	1
	6. Петрушевска- Маринковиќ С, Кондова-Топузовска И, Миленковиќ З, Кондов Г, Анастасовска А., Значењето на клиничко-лабораториските карактеристики кај пациентите со некомплицирани и комплицирани парапневмонични изливи. IV- конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 3 - 6 мај, 2012, Мак. мед. преглед. Гор. 66, Супл. 85, 53-54.	1
	7. Богоева-Тасевска С, Илиева Љ, Стојанова-Забазноска Л, Кондова-Топузовска И. Процентуална застапеност на стрептококната суперинфекција кај пациенти со инфективна моноклеоза. IV- конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 3 - 6 мај, 2012, Мак. мед. преглед. Гор. 66, Супл. 85, 54.	1
	8. Миленковиќ З, Петличковски А, Јефремовска Б, Ивановски Љ, Кондова Топузовска И, Спасовска К, Спирски М. Асоцираност на KIR генскиот профил и генотип со тежината на иницијалниот	

	клинички израз, тек и исход на хоспитализираните пациенти со инфлуенца А/Н1Н1-09 вирусна инфекција. IV- Конгрес на инфектолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 3 - 6 мај, 2012, Мак. мед. преглед. Гор. 66, Супл. 85, 51.	1
	9. Кондова Топузовска И, Миленковиќ З, Кондов Г, Алабаковска С, Анастасовска А, Петрушевска Маринковиќ С, Кондов Б., Атипична пневмонија низ призма на клинички стекнати сознанија. V- конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество, 2012, Охрид, ст. 38.	
	10. Kondov G, Crvenova S, Spirovski Z, Trajkovska T, Jovev S, Kondova-Topuzovska I, Tolevska N, Kondov B. Early Complications after Lung Resections at Patients Treated For Lung Cancer with and Without Neoadjuvant Hemiotheraphy. V- конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество, 2012, Охрид, ст. 34-35.	1
	11. Миленковиќ З, Кондова Топузовска И, Петличковски А, Спироски М. Квантификација на клиничкиот одговор и KIR генскиот профил кај хоспитализираните пациенти со пандемишка инфлуенца А/Н1Н1-2009. V- конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество, 2012, Охрид, ст. 37-38.	1
	12. Kondov G, Crvenova S, Maneva L, Spirovski Z, Kokareva A, Colanceski R, Kondova-Topuzovska I, Tolevska N, Kondov B. Results of treatment of the metastatic pleural effusion. V- конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество, 2012, Охрид, ст. 24-25.	1
	13. Грданоска Т., Зафировска П., Јагликовски Б., Докич Е, Цековска З., Петровска М., Зафирова Б, Докич Д, Кондова Топузовска И., Георгиевска- Исмаил Љ., Пановски Н. Асоцираност на респираторниот патхоген <i>Chlamydia pneumoniae</i> со коронарното срцево заболување, V- конгрес на Македонското респираторно здружение со меѓународно учество, 2012, Охрид, ст. 31-32.	1
	14. Кондова Топузовска И, Пневмонија добиена во заедница кај возрасни. Втор конгрес на пневмофтизиолозите на Република Македонија со меѓународно учество, 2011, Скопје.	1

		1
8.	Монографија „Атипични пневмонии“	8
9.	1. Пленарно предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество на 18- конгрес на лекарите на Македонија со меѓународно учество, 2011	3
	2. Предавање на Здружение на доктори по медицина, специјалисти по инфектологија при МЛД	1
	Вкупно	83,93

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Ревизија на превод на книга (стручна редакција): на учебникот „Инфективни болести“ (од Џонатан Кoen, Вилијам Џ. Паудерли) преведен во рамките на проектот од Министерството за здравство	1
2.	Ревизија на научен труд за научно списание: Physioacta (x 3) Macedonian Journal of Medical Sciences (x 3) Mac. Med. Review (x 5) Contributions (x 3)	14
3.	Експертски активности- претседател на Комисијата за контрола на квалитетот на здравствената заштита при ЈЗУ Универзитетска клиника за инфективни болести- Скопје; член на Болничкиот терапевтски комитет за лекови, член на повеќе комисии формирани од Министерството за здравство за следење на интрахоспитални инфекции; вршење на надзор на стручната работа на здравствени установи каде се лекувале пациенти со грип; дефинирање на здравствените услуги кои можат да ги вршат општите и клиничките болници кои имаат дејност - инфективни болести.	10
	Вкупно	25

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Член на уредувачки одбор на научно списание: Лекарски весник на МЛД.	0,5

2.	Уредник на зборник на трудови на научен/стручен собир (x2)	2
3.	Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир (x2)	2
4.	Раководител на внатрешна организациона единица	3
5.	Член на Наставен одбор на Медицински факултет	0,5
6.	Член на Наставно-научен совет на Медицински факултет	0,5
7.	Член на Управен одбор на при ЈЗУ Универзитетска клиника за инфективни болести- Скопје	0,5
8.	Член на Комисија за издавачка дејност на Медицински факултет	0,5
9.	Член на Комисија за избор на соработници за практичната настава на Медицински факултет (x 2)	0,4
10.	Координатор на студиска програма	1
11.	Член на Конкурсна комисија за упис на студенти во прва година на Медицински факултет (x2)	1
12.	Член на Комисија за избор во звање (x 1)	0,2
13.	Член на Комисија за полагање стручен испит на лекарите на Р. Македонија (x 4)	4
	Вкупно	16,1

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	90,55
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	83,93
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	25
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	16,1
Вкупно	215,58

Членови на Рецензентската комисија

1. Проф. д-р Звонко Миленковиќ, с.р.
2. Проф. д-р Љубомир Ивановски, с.р.
3. Проф. д-р Димитар Димитриев, с.р.
4. Проф. д-р Љубе Глигоровски, с.р.
5. Проф. д-р Стефанка Грујовска, с.р.

ЗАКЛУЧОК

Врз основа на извршениот увид во доставената документација и бодирањето согласно со образецот кон извештајот за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“

во Скопје од август 2011, Рецензентската комисија утврди дека кандидатите вонр. проф. д-р Снежана Стојковска и вонр. проф. д-р Ирена Кондова Топузовска ги исполнуваат критериумите за избор во звањето редовен професор по предметот инфектологија. Земајќи ги предвид вкупниот број на бодови и нивната квалитативна застапеност, Рецензентската комисија има чест и задоволство на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје да му предложи вонр. проф. д-р Снежана Стојковска и вонр. проф. д-р Ирена Кондова Топузовска да бидат избрани во звањето редовен професор по предметот инфектологија.

Членови на Рецензентската комисија

1. Проф. д-р Звонко Миленковиќ, с.р.
2. Проф. д-р Љубомир Ивановски, с.р.
3. Проф. д-р Димитар Димитриев, с.р.
4. Проф. д-р Љубе Глигоровски, с.р.
5. Проф. д-р Стефанка Грујовска, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА ПОД НАСЛОВ:
**„ОКСИДАТИВЕН СТРЕС И ПОСТНАТАЛНА ЕКСПРЕСИЈА НА
 ПРОИНФЛАМАТОРНИТЕ МЕДИЈАТОРИ ВО БЕЛОДРОБНАТА
 ЛЕЗИЈА КАЈ ПРЕМАТУРНО РОДЕНИ ДЕЦА”, ИЗРАБОТЕНА ОД
 КАНДИДАТКАТА М-Р ЛИЛЈАНА ГУРЖАНОВА-ДУРНЕВ, ПРИЈАВЕНА НА
 ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

Со Одлука бр. 07-4774/11 на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во состав на Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” во Скопје, на седницата одржана на 26.09.2013 година, избрани сме за рецензенти за оцена на изработената докторска дисертација под наслов **„Оксидативен стрес и постнатална експресија на проинфламаторните медијатори во белодробната лезија кај прематурно родени деца”,** од кандидатката м-р Лилјана Гуржанова-Дурнев, раководител на Одделението за хематологија во лабораторијата при Универзитетската клиника за детски болести, Клинички центар, Скопје.

Комисијата во состав: д-р Божидарка Ѓошиќ-Марковска, редовен професор на ПМФ во Скопје (во пензија), д-р Елизабета Зисовска, насловен вонреден професор на Факултетот за медицински науки, Универзитет “Гоце Делчев”, Штип, д-р Сузана Диневска-Ковкаровска, редовен професор на ПМФ во Скопје, д-р Велимир Стојковски, редовен професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје, и д-р Соња Кузмановска, научен соработник на Медицинскиот факултет во Скопје, по извршениот преглед и анализа на приложената докторска дисертација, го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Врз основа на доставениот материјал, Комисијата констатира дека трудот ги содржи сите предвидени елементи за изработена докторска дисертација. Кандидатката м-р Лилјана Гуржанова-Дурнев својата докторска теза ја има презентирало на 143 страници, со вкупно 27 слики, 10 табели и 439 цитирани литературни референци, распределени во следниве поглавја: Вовед, Цели на истражувањето, Материјал и методи, Резултати, Дискусија, Заклучоци, Прилог и Литература. Докторскиот труд содржи и апстракт на англиски и македонски јазик.

Во поглавјето **Вовед** кандидатката дава образложение на темата со презентирање на досегашните сознанија во врска со неонаталниот респираторен дистрес синдром (РДС), кои се поткрепени со бројни литературни податоци од понов датум. На почетокот од ова поглавје, кандидатката ги наведува факторите на ризик на ова акутно примарно заболување на белите дробови на новородените. Предвременото раѓање, односно раната терминација на интраутериниот живот е главната причина за незрелоста на повеќето пулмонални одбранбени системи, неопходни за екстраутерино преживување.

Наспроти етаблираните причинители, како што се структурната незрелост на белодробното и сурфактантниот дефицит, м-р Гуржанова-Дурнев разгледува други можни механизми на белодробна повреда кои произлегуваат од неонаталната адаптација кон физиолошкиот (оксидативен) стрес при породувањето и за време на раниот постнатален живот. Имено, минувањето на фетусот од една хипооксична интраутерина околина во екстраутерина, каде што алвеоларниот pO_2 е речиси 5 пати повисок, индуцира зголемена продукција на слободни радикали. Оваа ненадејна транзиција претставува оксидативен стрес, кој многу брзо предизвикува токсични последици, доколку белодробното не е преадаптирано да се справи со него.

Кандидатката накратко се задржува на продукцијата на слободните радикали и нивните биолошки извори, како и на промените кои тие ги предизвикуваат на клеточните компоненти. Иако во многу заболувања не е јасно дали оксидативниот стрес е причина или последица на примарното заболување, неоспорно е сигнификантното оксидативно оштетување на сите типови биомолекули (DNA, липиди, протеини и јаглехидрати).

Според литературните податоци, главен биохемиски механизам на оксидативна белодробна лезија кај прематурните деца е процесот на липидна пероксидација (LPO), во кој високо реактивните радикали го напаѓаат и го одземаат водородот од полинезаситените масни киселини во липидниот двослој на клеточните мембрани. Промените во мембранската оксидација предизвикуваат промени во мембранската пропустливост и фрагилност. Еднаш иницираната реакција на липидна пероксидација продолжува да се одвива автокаталитички и има прогресивен карактер, што најчесто резултира со иреверзибилни структурно-функционални промени на супстратите. Липидните пероксиди со цитотоксичниот ефект и способноста да дифундираат надвор од клетката и да дејствуваат далеку од местото на продукција се медијатори и пропагатори на оксидативниот стрес и ткивното оштетување. Високо реактивните секундарни продукти на LPO реагираат со слободните SH и NH_2 групи на протеинските молекули, доведувајќи до нивна ковалентна модификација, односно протеинска карбонилација (PCo), која резултира, најчесто, со иреверзибилна промена на функционалните својства. Количеството на PCo е генерален показател за оксидацијата, при што не може да се разликуваат оние што се резултат на директна протеинска оксидација од формираните PCo со адиција на претходно оксидирани молекули. Токму поради тоа се разгледувани и други протеински модификации, од кои новиот маркер за протеинска оксидација, *advanced oxidation protein products* (AOPPs), во последно време привлекува се повеќе внимание поради неговата стабилност и лесното одредување.

Во оптимални услови, добрата ефикасност на антиоксидантниот систем во просторите на хидрофобната фаза на клеточните мембрани, во цитозолот и екстрацелуларниот простор, ја одржува концентрацијата на слободните радикали на ниско ниво. Првата линија на одбрана т.н. линија на фронтот, ја чинат антиоксидантните ензими: трите форми на супероксид дисмутаза (SODs) го претставуваат единствениот ензимски систем кој ја катализира конверзијата на супероксидниот радикал до водород пероксид и

кислород и ја обезбедуваат примарната заштита на белите дробови од хипероксијата во околната средина; глутатион пероксидазите—GPx (4 форми) го редуцираат создадениот водороден пероксид, како и липидните хидропероксиди, користејќи како супстрат редуциран глутатион (GSH). Селенот (Se) е од интерес во ова истражување како интегрална компонента на GPx, во форма на селеноцистеин на активното место, кој ефикасно се оксидо-редуцира во тек на каталитичките циклуси.

Во досегашните истражувања, потврдено е ниското антиоксидантно ниво во тек на интраутериниот живот на фетусот. Антиоксидантниот капацитет е клинички важен податок, од аспект на прогноза на способноста на новороденото да се избори со немилосрдноста на екстраутериниот живот. Токму од овие сознанија произлегува една од целите во оваа работа – да се одреди компетентноста на еритроцитниот антиоксидантен одбранбен потенцијал, со кој прематурно роденото дете стартува во животот.

Според податоците од стручната и научната литература, белодробната повреда кај многу рано родените деца има силна асоцијација со два важни патофизиолошки процеса: инфламација и развоен застој. Инфламаторниот одговор е комплексен и се карактеризира со регрутација и акумулација на неутрофили и макрофаги, како еден арсенал од инфламаторни медијатори кои го повредуваат ендотелот и алвеоларно-капиларниот интегритет. Репрезентативен број на студии го разгледуваат воспалителниот процес во неонаталниот период и демонстрираат интензивен и пролонгиран инфламаторен одговор во хроничната фаза на белодробното заболување. Меѓутоа, се уште има недостаток од прецизни информации за присуството на проинфламаторните индикатори во раниот постнатален живот на прематурните деца. Врз основа на горенаведеното, кандидатката дефинира една од целите на оваа работа во насока на утврдување на улогата на воспалителниот процес во акутната фаза на белодробната повреда.

Акутната белодробна лезија, како краен степен на незрелите или заболени бели дробови кои минуваат низ оксидативен стрес, инфламација и механички инсулт, со бронхијални, алвеоларни и капиларни повреди и клеточна (респираторна) смрт, веројатно претставува прв чекор во понатамошен развој на бронхопулмоналната дисплазија (БПД).

Бронхопулмоналната дисплазија е една од најважните причини за долготраен морбидитет по предвременото раѓање. Во основата на ова хронично белодробно заболување се комплексни механизми кои дејствуваат на кумулативен и синергистички начин со посредство на мултипли сигнални системи. Поради зголемената сензитивност на прематурните деца кон инфекција и инфламација, од исклучителна важност е да се расветли улогата на инфламаторниот одговор во генезата на неонаталната белодробна лезија предизвикана од оксидативен стрес, бидејќи двата процеса се имплицирани во ткивната повреда низ слични механизми. Со оглед на фактот дека перинаталниот период е особено критичен за одржување на балансот помеѓу продукцијата и елиминацијата на слободни радикали кај новороденото дете, кандидатката ја поставува

хипотезата на својата докторска теза: секое нарушување на оксидативно-антиоксидантната рамнотежа ќе резултира не само со зголемен оксидативен стрес, но и со појава на рана воспалителна реакција во иницијалната фаза на белодробната повреда, пред клиничката манифестација на заболувањето.

Целите на докторатот се јасни, прецизно дефинирани и конципирани во неколку точки: 1. детерминација на интензитетот на оксидативниот атак на раѓање, со одредување на продуктите на липидна пероксидација (MDA) и протеинска оксидација (PCo и AOPPs); 2. одредување на антиоксидантниот одбранбен потенцијал, со кој прематурно родените деца стартуваат во животот, преку антиоксидантните ензими (SOD и GPx) и содржината на селен (Se); 3. утврдување на инволвираноста на воспалителниот процес во белодробната лезија, со квантификација на секрецијата на проинфламаторните цитокини, IL6 и IL8; 4. проценка на влијанието на степенот на матурација на испитаниците врз испитуваните параметри, преку анализа на нивната асоцираност со гестациската возраст и родилната маса; 5. следење на постнаталната промена на одредуваните параметри под влијание на терапевтската хипероксија (кислородна и вентилаторна поддршка); 6. евалуација на кумулативниот ефект на раното оксидативно оштетување во спрега со воспалителната реакција, во развитокот на хроничното белодробно заболување кај прематурно родените деца.

Во поглавјето **Материјал и методи**, кандидатката изнесува дека со истражувањето се опфатени 104 испитаници, со гестациска старост ≤ 36 недели, породени на Универзитетската клиника за акушерство и гинекологија, Скопје. При тоа, детално ги објаснува организацијата и принципот на поделба на пациентите: лесен респираторен дистрес (лРДС), тежок респираторен дистрес-синдром (тРДС) и бронхопулмонална дисплазија (БПД), кои ги споредува со контролна група од 30 испитаници ≤ 36 гестациска недела.

Во овој дел, кандидатката прецизно го образложува протоколот на земање и обработка на биолошкиот материјал и детално ги наведува техниките и методите за детерминирање на претходно образложените параметри. Со оглед на фактот дека единечното одредување на кој било параметар или медијатор, во една временска точка, ја игнорира развојната природа на хроничното белодробно заболување, спроведени се мултипли мерења (1, 3 и 7 постнатален ден) на претходно образложените параметри. Воедно, регистрирани се Апгар скорот во 1. и 5. минута, гестациската возраст, родилната маса, антенаталниот кортикостероиден третман, употребата на сурфактант и параметрите од неонаталната интензивна нега.

Предвидените задачи беа реализирани преку определување на следниве параметри: содржината на протеинските карбонилни соединенија (PCo) со китови на “Cauman” (Chemical Company, USA), кои ја користат реакцијата со 2,4-динитрофенил хидразин; вкупните протеини, потребни за нивно изразување, според методот на Bradford и соp. (1976); липидните пероксиди со китови на “Cauman” (Chemical Company, USA), кои ја користат реакцијата на малондиалдехидот (MDA) со тиобарбитурната киселина;

дитиروزинските соединенија (AOPP) со спектрофотометрискиот метод според Witko-Sarasat и сор. (1996). Активноста на антиоксидантните ензими SOD (EC 1.15.1.1) и GPx (EC 1.11.1.9) е одредувана со китови на “Randox” (Randox Labs, Crumlin, UK) на биохемиски автоанализатор “Cobas Mira”; нивото на хемоглобин потребно за нивна експресија, на автоматски хематолошки бројач “Sysmex KN-21”; концентрацијата на селен со електротермичка атомска апсорпциона спектрометрија. Нивото на проинфламаторните маркери е определено на имунолошки анализатор Victor² (ЕЛИСА метод), со комерцијални китови на “BioSource” (S.A. Rue de l'Industrie, Nivelles Belgium). Методот се базира на олигоклонален систем во кој се користи смеса од моноклонални антители (MAbs) насочени наспроти различни епитопи на IL-6 и IL-8, соодветно. Употребата на повеќе различни MAbs ја избегнува хиперспецифичноста и дозволува високосензитивна анализа со широк стандарден ранг и кратко инкубациско време.

За статистичката обработка на податоците е искористен софтверскиот пакет SPSS, верзија 21.0 (Inc., Chicago, IL, USA). Добиените резултати се прикажани како средна вредност $\pm$ стандардна девијација. Значајните разлики помеѓу групите, во функција на состојбата на испитаниците, се детерминирани со помош на Student-овиот *t*-тест за нормално дистрибуираните параметри и Mann-Whitney *U*-тестот за параметрите кои не покажаа нормална дистрибуција. За промената на секој параметар во рамките на групата, а во функција на времето на одредување, искористен е Wilcoxon's Signed Rank тестот (ефект на време). Линеарната зависност помеѓу две мерени променливи е утврдена со пресметување на коефициентите на корелација – Pearson и Spearman (*r*), во зависност од дистрибуцијата на параметрите. Како критериум за статистички значајна разлика е земена вредноста на $p < 0,050$.

Во поглавјето **Резултати** кандидатката ги презентира сопствените истражувања на 27 графикони, дополнети со статистички табели и 10 засебни дескриптивни, компаративни и статистички табели. Добиените резултати се претставени на 34 страници и се систематизирани во четири целини, што обезбедува полесно следење на наодите. Анализата на резултатите е логична, прецизна и рационална.

Во **првиот дел** се претставени перинаталните и клиничките карактеристики на новородените деца, кои го условуваат начинот и степенот на клиничкото следење на детето. Родени прерано, децата со респираторна слабост, особено оние со компликуван РДС и БПД, се на многу незрел стадиум од белодробниот развој: доцна каналикуларна фаза за децата родени од 25. до 27. недела (БПД) и рана или средна сакуларна за тие родени по 27 недела, но пред 32. недела од гестација (тРДС и лРДС). Тесната функционална релација со незрелоста на испитаниците е илустрирана и преку малата родилна маса на децата кои развиле тежок РДС и БПД.

Прематурното раѓање, во тек на овие развојни етапи, ги predisponира новородените на акутен респираторен дистрес и долготрајни неповолни ефекти врз белодробниот развој. Со други зборови, се задржува феталниот профил со што се отежнува приспособувањето на кардио-

респираторниот систем на новороденото на екстраутерините услови за живот. Во согласност со тоа, децата со компликуван РДС поминале 3 пати подолго време на кислородна и 2 пати повеќе на вентилаторна поддршка, додека оние што развиле БПД биле 4,6 пати подолго на кислородна и речиси 6 пати подолго на вентилаторна поддршка, во споредба со децата со лесен респираторен дистрес.

Во **вториот дел** се претставени резултатите за продуктите на радикално-посредуваната липидна и протеинска оксидација, во тек на првата постнатална недела од животот на прематурно родените деца. Добиените резултати го поткрепуваат актуелниот концепт дека многу малите прематурни се повулнерабилни и доживуваат поголем оксидативен стрес во тек на процесот на раѓање. Имено, во тРДС и БПД групите е регистрирана значително повисока иницијална липидна пероксидација (MDA) и 3 пати повисока протеинска оксидација (PCo и AOPPs) во однос на контролата.

Врз основа на анализираните резултати во функција на времето на одредување, кандидатката констатира дека порастот на карбонилната содржина (PCo) во тРДС и БПД групите обезбедува средство за квантитативна проценка на кислородната токсичност, но не и во изолирано дијагностички цели. Имено, во тек на првата постнатална недела не е забележана статистички значајна разлика помеѓу овие две групи. Значително повисоката концентрација на липидни пероксиди (MDA), евидентирана седмиот постнатален ден кај децата со тРДС (12 пати) и БПД (15 пати) во однос на контролата, наспроти значителната редукција во групата со лесен респираторен дистрес, даваат доволно податоци за диференцирање на дијагнозата на БПД. Во прилог на диференцијалната дијагноза се и констатираните разлики за дитирозинските соединенија (AOPPs), седмиот ден. При тоа е забележана највисока позитивна корелација на AOPPs со проинфламаторниот IL8 (неутрофилниот хемоатрактант) и со деновите на вентилаторна поддршка (механичката вентилација индуцира инфламаторен одговор во незрелото белодробие), во однос на останатите биомаркери на оксидативен стрес. Изгледа разумно да се претпостави дека, акумулацијата на AOPPs може да конституира нова молекуларна база на зголемен оксидативен стрес и инфламација.

Неутрализацијата на оксидативната агресија, на која подлежат новородените во перинаталниот период, зависи од степенот на развиеност на делотворни антиоксидантни механизми за заштита на фетусот и новороденото. Во **третиот дел** од претставените резултати, кандидатката ги прикажува добиените вредности за еритроцитната ензимска активност на SOD и GPx и концентрацијата на Se во полна крв. Тие укажуваат, дека прематурно роденото дете стартува во животот со низок антиоксидантен капацитет, особено изразен кај многу незрелите прематурни деца кои потоа развиваат сериозно белодробно заболување (тежок РДС и БПД). Меѓутоа, за да се донесе конечен заклучок за значајот на антиоксидантните механизми кај прематурните деца, најважната детерминанта за сукцептибилноста или релативната резистентност кон кислородната токсичност е: дали овие деца

имаат способност за индукција на своето базално ниво на ензимска активност соочени со хипероксичен предизвик?

Испитуваната синергистичка интеракција на SOD и GPx демонстрира значителен пораст на SOD - активност во одговор на покачената кислородна тензија, регистриран во тРДС и БПД - групите седмиот ден. Тој е проследен со лимитирана и краткотрајна способност на овие испитаници за индукција на GPx, со најниска регистрирана активност во БПД - групата. Регистрираниот дисбаланс во еритроцитната активност на SOD и GPx, евидентно придонесува во прогресија на белодробната лезија кон развиток на БПД. Дополнително, евидентирана е значително пониска концентрација на Se со намалување на гестациската возраст и родилната маса, но се опсервирани минимални, статистички незначителни промени во тек на првата постнатална недела кај прематурните, со исклучок на БПД - групата седмиот ден.

Со констатираната висока негативна корелација помеѓу стресорните маркери и ензимските неутрализатори (SOD и GPx), кандидатката истакнува дека степенот на оксидативниот атак далеку го надминува одбранбениот антиоксидантен капацитет на екстремно малите прематурни деца.

Во **четвртиот дел** се претставени промените на серумските концентрации на интерлеукините IL6 и IL8 во првата постнатална недела од животот на прематурно родените деца. Значително повисокото иницијално ниво на проинфламаторните IL6 и IL8, регистрирано кај децата кои подоцна развиле БПД во споредба со контролните (5 и 2,5 пати, соодветно), укажува на активација на инфламаторната каскада, рано во курсот на белодробната повреда (првите 24 часа од постнаталната возраст) и дава добра основа за предвидување на ризик од развиток на хронично белодробно заболување.

Во функција на времето на одредување, седмиот ден е констатирана сигнификантна редукција во секрецијата на IL6 и IL8 во групата со лесен респираторен дистрес, согласно стабилизирана состојбата на овие деца. Истовремено, значително повисокото ниво на IL6 регистрирано во БПД - групата (11 пати во однос на контролата, 6 пати во споредба со лРДС и 82 % од тРДС) е особено вреден ран индикатор за развиток на БПД. Овој наод сугерира дека механизмите за инактивација или инхибиција на IL6, присутни кај пациентите со РДС, веројатно се дефицитни кај децата со бронхопулмонална дисплазија. Перзистентниот пораст на концентрацијата на IL8 во тРДС и БПД - групите (иако минимален првите три дена) резултира со двојно повисоки вредности на крајот од првата недела од животот, но разликата помеѓу нив статистички не е доволно убедлива. Имено, анализата на индивидуалните резултати во овие групи констатира дека вредностите за IL8 се наоѓаат во широк дијапазон (за цело време на експериментот) што во голема мера се рефлектира врз статистичката обработка.

Евидентно е влијанието на развојните фактори врз испитуваните параметри во ова истражување. Гестациската возраст и родилната маса позитивно корелираат со антиоксидантните параметри, спротивно на

негативната корелација со оксидативните и инфламаторни индикатори. Поразувачкиот ефект на терапевтската хипероксија е демонстриран од позитивната корелација на стресорните (MDA, PCo и AOPPs) и инфламаторните (IL6 и IL8) параметри со вкупните денови поминати на кислородна и вентилаторна поддршка. Значителната позитивна корелација на високите концентрации на проинфламаторните IL6 и IL8 со зголемената липидна и протеинска оксидација и со ниското ниво на антиоксидантниот капацитет ја докажува причинско-последичната врска помеѓу оксидативниот стрес и инфламацијата.

Во **Дискусијата**, кандидатката ги појаснува и ги анализира добиените податоци, со поткрепа и користење на други литературни податоци и на крајот дава свој осврт во вид на завршни согледувања.

Добиените наоди го потврдуваат постоењето на силен дисбаланс помеѓу продукцијата на оксидативно модифицирани биомолекули и детоксификацискиот потенцијал на антиоксидантните механизми кај прематурно родените деца со респираторни заболувања. Дополнително, оваа докторска теза покажа дека оксидативно-антиоксидантната нерамнотежа не е ограничена само на моментот на раѓање (како што е опишано во некои студии), туку перзистира во тек на првата постнатална недела од нивниот живот. Причина за тоа е зголемената генерација на слободни радикали во тек на експозицијата на развојно неприпременото белодробие на високи концентрации на кислород, но и неможноста за адекватна индукција на протективните ензимски системи.

Докторскиот труд, исто така, укажува на покомплексна патогенеза на белодробните респираторни компликации кај некои прематурни деца. Имено, покрај структурната пулмонална незрелост и примарниот сурфактантен дефицит кај екстремно незрелите деца, патогенетската секвенца се карактеризира и со рана воспалителна реакција во иницијалната фаза на белодробната повреда. Според консултираната литература, белодробната инфламација кај новородените може да биде иницирана од настани кои се јавуваат пред раѓањето (експозиција на интраутерина инфекција) или како резултат на респираторните третмани започнати веднаш по раѓањето.

Кандидатката наведува, дека без оглед на *“тригер”* факторот, инфламаторната каскада која стартува е силно асоцирана со продукцијата на токсични радикали и изгледа дека истата серија на координирани настани се јавува кај новородените. Имено, по иницијалната повреда се јавува период на резолуција или заздравување кај испитаниците, чиј врв е третиот ден. Добиените наоди ја потенцираат особено важната улога на антиоксидантните ензими во овој период. Во прилог на тоа е значајниот пораст на GPx, проследен со помалку изразена активност на SOD кај децата со лесен респираторен дистрес. На овој начин успешно се неутрализира ефектот на слободните радикали, што резултира со значајно намалување на липидната пероксидативна продукција до крајот на првата недела. Во оваа етапа се истакнува и антивоспалителното дејство на егзогено администрираниот сурфактант, кое се манифестира со редукција на IL6 и отсуство на пораст на IL8. Сето тоа придонесува белодробното да се врати

речиси во нормална состојба до седмиот ден, како што е воочено кај децата со лесен респираторен дистрес.

Меѓутоа, ако акутниот циклус на повреда продолжи, со понатамошна акумулација на радикални продукти и инфламаторни клетки, истиот процес може да води кон иреверзибилна белодробна деструкција и фиброза. Имено, во неонаталното белодробно заболување кај новородените, карактеристичен патофизиолошки наод е пулмоналниот едем, каде што главен патогенетски фактор е пермеабилноста на незрелите алвеоларно–капиларни мембрани. Високото ниво на липидна пероксидација, регистрирано кај децата кои подоцна развиле тежок РДС и БПД, евидентно придонесува во нарушувањето на алвеоларно–капиларниот интегритет. Како резултат на тоа, доаѓа до протекување на протеините од пулмоналниот васкуларен компартман во интерстициелните и алвеоларни простори. Изобилството на протеини во дишните патишта ја засилува оксидацијата на овој определен супстрат и истовремено резултира со ниско серумско ниво на протеини. Зголемената капиларна пермеабилност го олеснува и преминот на цитокините во раната фаза на пулмоналната инфламација, додека механичкото ширење на белодробното и кислородната токсичност ја одржуваат и ја амплифицираат инфламаторната реакција.

Зголемената продукција на слободни радикали може супсеквентно да влијае и на сурфактантната синтеза и функција. Имено, слободните радикали влегуваат во интеракција со сурфактантот исто така добро како со другите протеински и липидни структури. Врз основа на тоа, кандидатката изнесува претпоставка дека во вакви услови и егзогено администрираниот сурфактант може да биде уништен, што би било објаснување зошто се уште значителен број на многу незрели деца со респираторна слабост имаат субоптимален одговор на сурфактантната замена или рано влошување на состојбата.

Во поглавјето **Заклучоци**, покрај поодделно наведените заклучоци, кои произлегуваат од претставените и дискутирани резултати, кандидатката дава генерален заклучок. Прематурно родените деца кои можат да ја разрешат нивната инфламација успешно ќе го репарираат белодробното. Спротивно, перзистирањето и нерезолуцијата на инфламацијата, поради продолжена стимулација и зголемена продукција на слободни радикали, ја менува способноста на развојно неподготвеното белодробие за репарација, контрибуира во фиброзата и ја инхибира секундарната септација, алвеоларизацијата и нормалниот васкуларен развој.

Следствено се наметнува потребата од натамошни истражувања на интеракциите помеѓу цитокините (про- и антиинфламаторни), нивните рецептори и инхибиторите, што е предмет на понатамошен интерес на кандидатката. Со идентификација на причините за дисрегулација на севкупните цитокински одговори во перинаталниот период, можат да се развијат специфични антиинфламаторни стратегии за интервенирање во таргетни точки од инфламаторната каскада.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на разгледувањето и анализата на доставениот труд, Комисијата едногласно заклучи дека докторската дисертација на м-р Лилјана Гуржанова-Дурнев под наслов: **„Оксидативен стрес и постнатална експресија на проинфламаторните медијатори во белодробната лезија кај прематурно родени деца”** претставува самостоен, оригинален научен труд.

Во приложената докторска дисертација е даден прегледен и критички осврт на литературните податоци за обработуваните теми, како и правилно образложување и дефинирање на целите и задачите. Примената на современи аналитички методи и соодветни статистички модели укажува на сериозниот пристап кон истражувањето и познавање на современите трендови во изучувањето на неонаталните белодробни заболувања. Презентираните резултати се објаснети и дискутирани со помош на најнови литературни податоци од оваа проблематика, при што се даваат одговори и издржани претпоставки на најголем дел од прашањата кои произлегуваат од добиените податоци. На крајот се изнесени концизни заклучоци, како и список на цитираната литература.

Овој докторски труд претставува значаен научен придонес во испитувањето на комплексната патофизиологија на оксидативната инфламација воопшто. Дисертацијата има и јасно изразена апликативност, со можност за практична примена на добиените резултати во раното диференцирање на бронхопулмоналната дисплазија. Мошне битно сознание кое произлегува од спроведеното истражување е утврдената компромитирана антиоксидантна одбрана на прерано родените деца, која укажува на неопходност од пренатална, профилактичка и соодветна клиничка администрација на антиоксидантна терапија. Генерално, кандидатката констатира дека високото ниво на оксидативно модифицирани биомолекули, напоредно со редуцираната антиоксидантна одбрана, се проследени со рапиден инфламаторен одговор во раната фаза на развиток на бронхопулмоналната дисплазија.

Врз основа на анализата и позитивната оценка на поднесената докторска дисертација од м-р Лилјана Гуржанова-Дурнев под наслов: **„Оксидативен стрес и постнатална експресија на проинфламаторните медијатори во белодробната лезија кај прематурно родени деца”**, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет да ја прифати изработената докторска дисертација под наведениот наслов и според законските прописи да ја продолжи понатамошната постапка за нејзина јавна одбрана.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Божидарка Ѓошиќ-Марковска, редовен професор

на Природно-математичкиот факултет во Скопје (во пензија) с.р.

Д-р Елизабета Зисовска, насловен вонреден професор на Факултетот за медицински науки во Штип с.р.

Д-р Сузана Диневска-Ковкаровска, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје с.р.

Д-р Велимир Стојковски, редовен професор на Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје с.р.

Д-р Соња Кузмановска, научен соработник на Медицинскиот факултет во Скопје с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАУЧЕН СОРАБОТНИК ВО ИНСТИТУТОТ ЗА ДУХОВНО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО НА АЛБАНЦИТЕ – СКОПЈЕ

На редовната седница на Советот на Институтот за духовно културно наследство на Албанците (ИДКНА) во Скопје, одржана на 24.10.2013, со Одлука бр. 0201-248/5, избрани сме за рецензенти по повод конкурс за избор на еден научен соработник во Одделот за Историјата на Албанците во Македонија и демографските движења, објавен во дневните весници “Утрински весник” и “Лајм” во Скопје, на датум 7.10.2013 год.

На овој конкурс, редовно се пријави само еден кандидат, д-р Севдаил Демири.

Рецензентската комисија во состав: д-р Наим Алими (научен соработник - ИДКНА), проф. д-р Катерина Тодороска (научен советник - Институт за национална историја во Скопје), и проф.д-р Музафер Бислими (научен советник - Институт за национална историја во Скопје), има чест до Советот на Институтот за духовно културно наследство на Албанците – Скопје, да го достави следниов:

ИЗВЕШТАЈ

Од потребната документација за избор на научен соработник во Одделот за Историја на Албанците во Македонија и демографските движења, во Јавната установа Институт за духовно културно наследство на Албанците – Скопје, заедно со пријавата, кандидатот д-р Севдаил Демири, доставил и биографија, уверение за докторат на историски науки (нотеризиран), листа од научни трудови и уверение од државјанство.

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ:

Севдаил (Фаик) Демири е роден на 20.1.1980 во Куманово, каде што го завршил основното и средното образование (општа гимназија). Во периодот 2002-2006, завршил Филолошки факултет на Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје (албански јазик и книжевност). Во текот на 2008-2011 година, магистрирал во Институт за национална историја во Скопје, и се стекнал со звањето магистер по историски науки. Во истата институција докторирал на 10.10.2013, со темата “Албанскиот печат во Македонија (1945-1991), културно-образовен аспект“, и се здобил со звањето доктор на историски науки.

Севдаил Демири, уште како гимназијалец па се до 2012 година, активно се занимавал и со новинарство, работејќи како новинар и уредник во: РТВ „Зери и Кумановес“, ТВ Феста” – Куманово, МТВ2 Скопје, весникот „Факти“ Скопје, ТВ „Алсат-М“ Скопје, и др. Од 2012 година е советник во Секретаријатот за имплементација на Охридскиот договор во Скопје, како и надворешен соработник на Институтот за духовно и културно наследство на Албанците во Скопје.

Демири е автор на четири книги, како и уредник, рецензент или лектор на многу наслови од сферата на историјата, книжевноста и публиситиката.

Тој, исто така, е многу активен и во општествениот живот, и тоа: претседател на Клубот на писателите „Јехона е Карадакут“ од Куманово, потпретседател на здружението „Недела на Албанската Култура“ - Куманово, член на Здружението на историчари Албанци во Македонија и др.

Освен албанскиот како мајчин јазик, зборува македонски и англиски јазик. Со семејството живее во Куманово.

НАУЧНА И УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ:

Авторски книги:

Севдаил Демири од рани години се занимавал со уметничка и научна дејност. Тој е автор на четири книги од сферата на книжевноста, историјата и публицистиката:

1. *"Duke pritur mëngjesin"* - („Чекајќи го утрото“), поезија, КП „Јехона е Карадакут“, Куманово, 2002;
2. *"Flakadani i rezistencës karadakiane"* – („Факелот на карадачкиот отпор“), монографија, КП „Јехона е Карадакут“, Куманово, 2006;
3. *"Thumbi i fjalës"* – („Шилците на зборот“), публицистика, КП „Јехона е Карадакут“, Куманово, 2008;
4. *"Kufiri i horrave"* – („Граница на неправедните“), поезија, КП „Јехона е Карадакут“, Куманово, 2013.

Магистерски и докторски трудови:

1. ***Албанците во дипломатската мрежа на Република Македонија, 1991-2011***, магистерски труд, Институт за национална историја, Скопје, 2011.

-Во овој научен труд, аргументирано и со добра научна методологија, се истражува една тема која многу малку е обработена толку сериозно. Авторот во првиот дел пушува за почетоците на дипломатијата на независна Македонија и нејзините предизвици. Во вториот дел се фокусира на улогата на Албанците во дипломатијата на Македонија во рамката на МНР, каде што констатира дека до 1992 година во таа институција немало ниту еден дипломат Албанец, додека со текот на годините, а особено по 2001 година, се менува целосно состојбата со застапеноста на Албанците во тој ресор, така што во 2011 година, нивната бројка достигнува до 23 %. Во последната глава на трудот, авторот ги анализира стратешките проблеми на Република Македонија во насока на евроатлантските интеграции. Овој магистерски труд е една многу добра основа за пишување на историјата на дипломатијата на Албанците во Македонија.

2. ***Албанскиот печат во Македонија (1945-1991), културно-образовен аспект***, докторски труд, Институт за национална историја, Скопје, 2011.

-Докторската теза на Севдаил Демири е најсериозниот обид да се пишува историјата на албанскиот печат во Македонија. Трудот има 220 страници, и ги опфаќа почетоците на печатот и новинарството во светот, и со посебен осврт кај Македонците и Албанците. Потоа влегува во информативниот печат на албански јазик во Македонија, каде што најпрво ги истражува и ги анализира историјата и содржината на весникот „Флака е велазеримит“ во дадениот период 1945-1991.

Последниот дел од трудот е посветен на културно-образовниот аспект на албанскиот печат во Македонија, каде што ги истражува и ги анализира историјата и содржината на списанието „Гезими“, „Фатоси“, и на крај, „Јехона“. Во овој научен труд, авторот дава нови и интересни податоци за историјата и развојот на овие весници и списанија. Во текот на неговата научна работа, се гледа јасно дека авторот се служел со стотина документи истражувани во Државниот архив на РМ, како и со сите горенаведени весници и списанија.

Други објавени трудови:

Врз основа на доставената и прегледана документација, се гледа јасно дека кандидатот д-р Севдаил Демири, иако во една релативна млада возраст, има една долга листа со над 20 објавени трудови во рази весници и списанија на албански јазик. Ќе издвоиме неколку од нив: *“Klubi Shqiptar i Kumanovës (1909), çerdhja e parë e arsimit dhe kulturës shqiptare në këtë trevë”* – („Албанскиот Клуб од Куманово 1909...“), списанието *“Kërkime historike”* („Историски истражувања“) 5-6, ЗИАМ, Скопје, 2012, стр. 77-83; *“Reflektimi i ideve të Hasan Prishtinës në aktualitetin e sotëm shqiptar”* – („Рефлексја на идеите на Хасан Приштина во денешната албанска реалност“), труд во научната конференција за Хасан Приштина, 13-14 октомври 2012, ИДКНА, Скопје, SCUPI том 4, 2012, стр.545-550; *“Një variant leksionesh për letërsinë shqipe”* („Една варијанта на предавања за албанската книжевност“), рецензија, списание *“Дорунтина”*-46, КП *“Јехона е Карадакут”*, Куманово, 2012, стр.123-127; *“Plotësohet mozaiku i arsimit shqip”* – („Се надополнува мозаикот на албанската просвета“), рецензија за книгата *“Arsimi shqip në Kumanovë e rrethinë 1945-1995”* од авторот м-р Минир Адеми, издадено во Куманово, 2012; Рецензија за книгата *“Dy herë i dënuar me vdekje dhe internim”* – („Два пати осуден на смрт и интернација“) од авторот Наип Велиу-Исмаили, Куманово, 2013; *“Скопскиот земјотрес (1963) во страниците на весникот Флака е велазеримит”*, списанието *“Kërkime historike”* 7 - („Историски истражувања“-7), ЗИАМ, Скопје, 2013, стр. 69-77; и др.

Научни активности во областа на историјата:

Кандидатот д-р Севдаил Демири досега бил учесник во многу научни активности, како што се конференции, симпозиуми, работилници, од кои издвојуваме:

1. научен труд на симпозиумот: *“Masakra e Bllacës”* - (*“Масакр на Блаце”*), 15-16 ноември 2004 год., Скопје;
2. научен труд на симпозиумот: *“Qëndresa shqiptare në Karadaku e Kumanovës gjatë LDB-së”* - („Албанскиот отпор во кумановскиот Карадак во текот на НОБ“), 22 ноември 2004, Куманово;
3. научен труд на симпозиумот: *“Ripushtimi jugosllav i Kosovës, 1944- 1945”* – („Југословенска реокупација на Косово 1944- 1945“), Институт за албанологија на Приштина, 25-26 јуни 2005, Приштина;
4. научен труд на симпозиумот: *“Kumanova për flamur”* – (*Куманово за знамето*), 23 ноември 2007, Куманово;
5. воведничар на научната конференција: *“Trashëgimia kulturore dhe turizmi në Maqedoni”* – („Културното наследство и туризмот во Македонија“), 24.06. 2012, Струга, ИДКНА-ИУС;
6. воведничар на научниот симпозиум: *“100 vjet – Kuvendi i Karadaku”* – („100 години – Карадачки собир“), 24.07.2012, КП *“Јехона е Карадакут”* и СИОФА, Куманово;
7. научен труд на конференцијата: *“Veprimtaria atdhetare e Hasan Prishtinës”* – („Патриотска активност на Хасан Приштина“), 13-14 октомври 2012, ИДКНА, Скопје;
8. научен труд на симпозиумот: *“Kontributi i ulemave në ngritjen e çështjes kombëtare”* – („Придонесот на оците во подигање на националната свест“), 17 ноември 2012, ИВЗМ, Скопје;

9. воведеничар на научната работилница: *“Vlerat e trashëgimisë kulturore të shqiptarëve dhe identiteti kombëtar”* – („Вредностите на културното наследство на Албанците и националниот идентитет “), ИДКНА, 17.4.2013, Скопје;

10. историски реферат по повод одбележувањето 135 - годишнината од Призренската лига, 10.6.2013, Скопје, ЗИАМ;

11. научен труд на тркалезната маса: *“Fytyra e Shkupit, para dhe pas tërmetit”* – („Лицата на Скопје, пред и после земјотресот“), 19.7.2013, Скопје, ЗИАМ;

12. научен труд на трибината: *“Klubi i Kumanovës (1909) dhe Jashar Erebara”* – („Клуб на Куманово 1909 и Јашар Еребара“), 19.9.2013, Куманово, ИДКНА и КП “Јехона е Карадакут”-Куманово;

13. историски реферат во Академија по повод одбележувањето 80 години од атентатот врз Хасан Приштина и 101 - годишнината од Скопскиот собир, 14.10.2013, Скопје, ЗИАМ-СИОФА.

Заклучок и предлог:

Врз основа на досегашниот документиран труд, се гледа јасно дека кандидатот д-р Севдаил Демири има одличен научен и интелектуален капацитет да се занимава со сериозни научни проекти. Неговата долга и успешна работа во разни медиуми, од млади години, е една доволна гаранција за фактот дека тој со време успеал да ги научи техниките на истражување на разни општествени проблеми, кои сега многу покомпетентно ќе може да ги имплементира во текот на неговата научна работа во полето на историјата. И неговата висока подготовка во областа на албанскиот јазик и литература е уште еден показател дека кандидатот може многу подобро да ги артикулира своите научни тези усно и писмено. За оваа зборува доволно и неговиот посебен стил на пишување, како и кратко и јасниот начин на презентација на научните и општествените проблеми, особено оние во областа на историјата на Албанците во Македонија, какви што беа и неговите магистерски и докторски тези.

Со оглед на горенаведените факти, ние како Рецензентска комисија, имаме чест на Советот на Институтот за духовно културно наследство на Албанците - Скопје, да му предложиме д-р Севдаил Демири да биде избран во постојан работен однос во звањето научен соработник (доцент), во Одделот за историја на Албанците во Македонија и демографските движења.

Рецензентска комисија

1. Доц. д-р Наим Алими, с.р.
2. Проф. д-р Катерина Тодороска, с.р.
3. Проф. д-р Музафер Бислими, с.р.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАУЧЕН СОРАБОТНИК ВО
ВО ИНСТИТУТОТ ЗА КУЛТУРНО И ДУХОВНО НАСЛЕДСТВО
НА АЛБАНЦИТЕ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на јавно објавениот конкурс на 7.10.2013 год. Во дневните весници „Лајм“ и „Утрински весник“ за прием на *еден научен соработник* во секторот *Албански јазик, Албанска литература, Историја на Албанците во Македонија и демографски движења и Етнологија, историја на уметноста и народната архитектура*, Научниот совет на Институтот за културно и духовно наследство на Албанците – Скопје, на својата редовна седница одржана на 24.10.2013 год., не избра за членови на Рецензентската комисија во состав: проф. д-р Кемал Мурати (Институт за духовно и културно наследство на Албанците – Скопје), д-р Букурие Мустафа (Институт за културно и духовно наследство на Албанците – Скопје) и проф. д-р Авзи Мустафа (Катедра за албански јазик и книжевност при на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје).

Врз основа на соодветната документација на пријавените кандидати, Комисијата му го доставува на Научниот совет следниов:

ИЗВЕШТАЈ

Откако Рецензентската комисија ја разгледа доставената документација, констатира дека за работното место *еден научен соработник* за секторот *Албански јазик, Албанска литература, Историја на Албанците во Македонија и демографски движења и Етнологија, историја на уметноста и народната архитектура* се пријавил само еден кандидат:

1. д-р Сејдулах Алили.

I.

1. Кандидатот д-р Сејдулах Алили е роден на 13.6.1976 год. во Скопје. Студиите ги завршил на Катедрата за турски јазик и книжевност на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ - Филолошки факултет „Блаже Конески“ (1999).

На истиот Факултет го одбрал магистерскиот труд посветен на некои семиотички модели на комуникација во Куранот, при Катедрата за општа и компаративна книжевност на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.

На 25.1.2012 год., исто така на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје ја одбрани и докторската дисертација под наслов *Симболичкиот систем во делото „Месневија“ од Целалетин Руми* под менторство на проф. д-р Венко Андоновски, и се здоби со звањето *доктор на филолошките науки*.

Од 2005 год. работи на позицијата началник на подрачното одделение на Министерството за одбрана на Република Македонија за Чаир и Бутел во Скопје.

II.

Од 2011 год. до сега д-р Сејдулах Алили е ангажиран како надворешен соработник на Филозофскиот факултет – Катедра за ориентална филологија – при Државниот универзитет во Тетово за предметите од областа на книжевноста.

Од документацијата се гледа дека кандидатот има реализирано една широка дејност како преведувач на публицистички и литературни дела од турски на албански и македонски јазик, има објавено неколку научни-популарни текстови во списанието на албански јазик „Шења“, а учествувал и на разни научни средби и конгреси, како: „Политика на јазиците“ (Open Society, 1998, Охрид); научен симпозиум за социјални работници во Брисел (2010), а бил ангажиран и во Институтот за социолошки, правни и политички прашања во Скопје, во својство на соработник во проектот „Идентитетот на Македонците и Албанците во Р. Македонија и можностите за формирање на граѓански идентитет“ (1999).

Како познавач на неколку јазици: албански како мајчин јазик, но и македонски, турски, српски и англиски јазик, тој успешно се снаоѓал во преведувачката професија – го преведувал од турски на албански јазик романот „Борбата на Чанакале“ од авторот Хусејин Оздемир (2010), како и неколку помали книжевни текстови.

Со ваква сестрана и широка дејност и со вакво творечко и научно искуство со висока концентрација во областа на теоријата на книжевноста, д-р Сејдулах Алили има солидни познавања и компетенции да се занимава со книжевни прашања од областа и на албанската книжевност во својство на *научен соработник*.

III.

Од сето горенаведеното и од доставената документација, а врз основа на стекнатите научни звања, научната и преведувачката работа од областа на книжевноста, учеството на научни собири и др., како и во полза на комплетирање и усовршување од аспект на научниот кадар на Институтот за духовно и културно наследство на Албанците во Скопје, Рецензентската комисија смета дека кандидатот д-р Сејдулах Алили ги исполнува условите за прием на работното место *научен соработник* во секторот *Албанска литература* и му предлага на Научниот совет на Институтот за духовно и културно наследство на Албанците во Скопје да го прифати овој извештај.

Рецензентска комисија

1. Проф. д-р Кемал Мурати, с.р
2. Д-р Букурие Мустафа, с.р
3. Проф. д-р Авзи Мустафа, с.р

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН ПОМЛАД АСИСТЕНТ - ИСТРАЖУВАЧ ВО ИНСТИТУТОТ ЗА ДУХОВНО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО НА АЛБАНЦИТЕ ВО СКОПЈЕ

Во врска со конкурсот за избор на еден помлад асистент - истражувач во Одделот за меѓусебните културни, историски и јазични врски на Албанците и Македонците со другите народи во регионот, во Институтот за духовно културно наследство на Албанците – Скопје, објавен на 7.10.2013 година во дневните весници “Утрински весник” и “Лајм” во Скопје, со предлог на Советот на Институтот за духовно културно наследство на Албанците – Скопје, бр.0201-248/4, од 24.10.2013 година, се формира Рецензентска комисија во состав:

1. д-р Сефер Тахири – претседател,
2. проф. Д-р Изаим Муртезани – член,
3. д-р Зекирија Ибрахими - член.

Рецензентската комисија, по разгледувањето на документацијата во врска со горенаведениот конкурс, и во согласност со Законот за научноистражувачка дејност, како и Статутот на Институтот за духовно и културно наследство на Албанците – Скопје, на Советот на Институт за духовно и културно наследство на Албанците – Скопје, му го доставува следниов:

ИЗВЕШТАЈ

Во конкурсот објавен на 7.10.2013 година во дневните весници “Утрински весник” и “Лајм” во Скопје, за избор на еден помлад асистент - истражувач во Одделот за меѓусебните културни, историски и јазични врски на Албанците и Македонците со другите народи во регионот, во Институтот за духовно културно наследство на Албанците – Скопје, се пријавија следниве кандидати:

- м-р Муртезан Идризи
- м-р Зејни Мазлами
- Лејла Алили
- Буњамин Џемаилов

1. М-р Муртезан Идризи е роден на 12.5.1980 во село Никиштане во Скопје. Во 2003 завршил Факултет за исламски науки во Скопје, а во 2006 година ги почнал постдипломските студии на Универзитетот Сакариас во Турција, на Катедрата за историја на исламот и уметноста. На 3 јули 2008 ја одбрани со успех магистерската теза со тема: „Битола во XIV-XV век“, и се стекнал со титула магистер на историјата на исламот и уметноста. Актуелно подготвува докторска дисертација на Универзитетот Сакариас во Турција, конкретно на Институтот за хуманистички науки, оддел историја, со тема: „Идентитетот на Албанците во Македонија“.

Кандидатот ги доставил следниве документи: уверение за завршување на Факултет за исламски науки во Скопје, уверение за завршување на магистратура, потврда за текот на докторските студии, извод на родени, уверение за државјанство, кратка биографија, список на објавени трудови, меѓу кои спаѓа магистерската теза, како и неколку други научни трудови во Турција, Косово и Македонија.

Муретезан Идризи учествувал во неколку научни конференции и симпозиуми:

1. Во првиот балкански конгрес организиран во Приштина, од страна на Универзитетот Сакариас –Турција, со тема „Историјата и културата на Балканот“, мај 2009 година;
2. Во вториот балкански конгрес организиран во Приштина, од страна на Универзитетот Сакариас –Турција, со тема „Во трагите на минатото – кон иднината“, мај-јуни 2010 година;
3. Во симпозиумот „Првиот балкански состанок“, во Сакарија – Турција, 14 јуни 2008 година;
4. Во симпозиумот „Перцепција на Балкански во иднината“, во Истамбул– Турција, 18-19 октомври 2008 година;
5. Конгресот со мото „Балканот и Евлија Челебија“, организиран во Скопје, 16-20 април 2012 година.

Муртезан Идризи зборува и пишува на албански, македонски и турски јазик.

2. М-р Зејни Мазлами – е роден на 27.9.1987 година во село Гургурница-Тетово. Дипломирал на Филозофскиот факултет – група: историја, на Тетовскиот универзитет, на 7 октомври 2010 година, со тема „Палестинско прашање 1948-1967“. На 1 април 2013 година магистрирал на тема: „Бугарската политика врз македонското прашање 1903-1913“, исто така на Тетовскиот универзитет. Во периодот февруари - септември 2011 година, работел како професор по историја во Гимназијата во Гостивар.

Во 2013 година го завршувал Филолошкиот факултет на Државниот Универзитет во Тетово– група: арапски јазик и книжевност.

Моментално е советник во општина Брвеница, а учествувал во Летниот балкански универзитет во Едирне-Турција, регионалната конференција на НВО во Црна Гора, и на Светската асамблеја на младите муслимани во Сараево.

Мазлами доставил копија од универзитетска диплома, уверение за државјанство, извод од родените, кратка биографија и една копија од објавен труд во списанието „Шења“. Мазлами е рецензент на монографијата „Гургурница, вчера и денес“ од авторот Емин Мерсими. Објавил неколку трудови и публикации во неколку портали и дневниот печат.

Зејни Мазлами зборува и пишува албански, англиски, турски и арапски јазик.

3. Лејла Алили – е родена на 8 јануари 1979 година. Завршила Факултет за исламски науки во 2005 година. Зборува и пишува албански, англиски, турски и арапски јазик.

Специјализирала во полето на психолошката педагогија на Државниот универзитет во Тетово.

4. Буњамин Џемаилов – е роден во Куманово на 13.11.1986 година. Во 2009 година ги завршил додипломските студии во полето на археологијата на Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје. Учествовал во неколку научни - археолошки експедиции во локалитет Кокино (2008, 2009 и 2010 год.), и во археолошкиот локалитет Скопско Кале (2007, 2009 и 2010 год.). Исто така, учествувал и во истражувањето во археолошкиот локалитет Бутринт – Албанија.

Кандидатот доставил уверение за завршување на додипломски студии, извод на родени, уверение за државјанство, потврда за учество во истражувањето во археолошкиот локалитет Кокино и кратка биографија.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ:

Врз основа на доставените биографии и други документи од страна на кандидатите, Рецензентската комисија оцени дека сите кандидати ги исполнуваат потребните критериуми со конкурс. Освен овие критериуми, Комисијата ги земала предвид и научните напредувања на кандидатите, како и можноста тие во иднина да бидат солиден кадар за потребите на Институтот за духовно и културно наследство на Албанците – Скопје.

Според тоа, Рецензентската комисија оцени дека најповолниот кандидат да се избере во звањето помлад асистент - истражувач во Одделот за меѓусебните културни, историски и јазични врски на Албанците и Македонците со другите народи во регионот, во Институтот за духовно културно наследство на Албанците – Скопје, е м-р Муртезан Идризи.

Земајќи го предвид фактот дека кандидатот м-р Муртезан Идризи ги завршил докторските испити и е пред одбрана на докторскиот труд, бил учесник на неколку научни конференции, и има најдобри услови да напредува во науката, Рецензентската комисија има чест до Советот на Институтот за духовно културно наследство на Албанците – Скопје, да го предложи кандидатот Идризи да биде избран за помлад асистент истражувач во Одделот за меѓусебните културни, историски и јазични врски на Албанците и Македонците со другите народи во регионот.

Рецензентска комисија

1. Доц. д-р Сефер Тахири, с.р.
2. Проф.д-р Изаим Муртезани, с.р.
3. Доц. д-р Зекирија Ибрахими, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК НА НАУЧНАТА ОБЛАСТ АДМИНИСТРАТИВНО ПРАВО И ЈАВНА АДМИНИСТРАЦИЈА НА ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, на својата седница одржана на 1.11.2013 година, донесе Одлука за формирање Комисија за избор на наставник во сите научни звања на научната област административно право и јавна администрација, во состав: проф. д-р Симеон Гелевски, проф. д-р Арсен Јаневски и проф. д-р Борче Давитковски. На конкурсот објавен во дневниот весник „Дневник“ бр. 5288 од 12 октомври 2013 година се пријави кандидатката проф. д-р Ана Павловска-Данева.

Кон пријавата, кандидатката достави: одлука за стекнат соодветен степен на образование - доктор на науки, кратка биографија, список на објавени научни и стручни трудови и по еден примерок од нив. По разгледувањето на пријавата со приложените документи, Комисијата го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

I

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ ЗА ПРОФ. Д-Р АНА ПАВЛОВСКА ДАНЕВА

Д-р Ана Павловска-Данева е родена на 22 февруари 1973 година во Скопје. Студиите на Правниот факултет во Скопје, како редовен студент на правосудната насока, ги завршила во 1993 година, а во учебната 1994/95 година го продолжила образованието на постдипломските студии од областа на правно-политичките науки на Правниот факултет во Скопје и со одличен успех ги положила предвидените испити.

Почнувајќи од 1995 до 1998 година успешно и совесно ги извршувала доделените обврски и задачи од страна на предметните професори на Факултетот во својство на ангажиран демонстратор на научната област управно право.

Во 1998 година е избрана за помлад асистент на научната област управно право на Правниот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Истата година успешно го одбрала магистерскиот труд на тема: „Омбудсман - заштитник на правата и слободите на граѓаните“, со што се стекнала со научниот степен магистер на правни

науки. Во 1999 година следува изборот за асистент на научната област управно право на Правниот факултет во Скопје.

Во учебната 2003/2004 година, како стипендист на Владата на Соединетите Американски Држави, остварила единаесетмесечен студиски престој на Државниот универзитет во Флорида (САД), на Факултетот за јавна администрација како визитинг - истражувач.

Докторската теза под наслов „Управни договори“, под менторство на проф. д-р Симеон Гелевски, успешно ја одбранила во 2004 година на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје и се здобила со научен степен - доктор на правни науки. Во звањето доцент на научната област управно право била избрана во 2005 година, а во 2009 година е избрана во звањето вонреден професор.

Активно ги владее англискиот и рускиот јазик.

II

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Д-р Ана Павловска-Данева е активно вклучена во изведувањето настава на предметите административно право на правните студии и јавна администрација на политичките студии на првиот циклус студии на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.

На истиот Факултет, на вториот циклус студии изведува настава на следниве предмети: административно право - применета програма, управно-процесно право, управно судство, компаративна управа, службенички систем, управни договори, теорија на управувачки системи, одговорност на јавна администрација. Покрај во изведувањето настава, активно е вклучена и во оценување на семинарски работи и одржување испити на постдипломските студии од областа на правно-политичките науки, на насоката управно право.

Под менторство на д-р Ана Павловска-Данева успешно се изработени значителен број докторски и магистерски тези, а во моментот е ментор на тројца докторанди на Правниот факултет „Јустинијан Први“. Била член на повеќе рецензентски комисии за оцена и одбрана на магистерски трудови и докторски дисертации од областа на административното право и јавната администрација, но и пошироко, од областа на правните и политолошките науки.

На Правниот факултет „Јустинијан Први“ е вклучена во работата на повеќе комисии и работни тела:

- Комисија за прием на нови студенти;
- Комисија за самоевалуација;

- Комисија за имплементација на Правилата за студирање на прв и втор циклус;
- Комисија за издавачка дејност;
- комисии за избор на соработници на Правниот факултет „Јустинијан Први“ и др.

Од октомври 2008 година, со Одлука на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“, избрана е за раководител на вториот циклус (магистерски) студии на насоката административно право и јавна администрација и за раководител на постдипломските студии по политичко-правни науки и комуникологија.

Д-р Ана Павловска-Данева во периодот 2004-2008 година била ангажирана како визитинг - професор на интердисциплинарниите студии по јавна администрација во Битола по предметите јавна и државна администрација и управно-процесно право.

Објавени публикации, учебници, научни и стручни трудови

Кандидатката се јавува како автор или коавтор на голем број универзитетски учебници, монографии, научни и стручни трудови објавени во земјава и во странство:

Учебници и монографии:

1. Теории на управувачки системи, учебник во коавторство: Давитковски Б., Павловска-Данева А., Давитковска Е., Гоцевски Д., Правен факултет “Јустинијан Први” Скопје, Скопје 2013;
2. Udžbenik “Nauka o Upravi”, u koautorstvu: Davitkovski B., Pavlovska-Daneva A., Lončar Z., Izdavač: Fakultet za državne i evropske studije-Podgorica, Podgorica 2012;
3. “Административна, управно-судска и казненоправна заштита на правата од индустриска сопственост”, учебник за втор циклус студии по интелектуална сопственост во коавторство: проф. д-р Борче Давитковски, проф. д-р Ана Павловска-Данева и проф. д-р Никола Тупанчески, издание на Правен факултет “Јустинијан Први” - Скопје, 2012;
4. “Administrative, Judicial and Criminal Law Enforcement of Intellectual Property”, учебник за втор циклус студии по интелектуална сопственост на англиски јазик во коавторство: Davitkovski B.,

- Pavlovska-Daneva A., Tupanceski N., Published by Iustinianus Primus Faculty of Law in Skopje, 2012;
5. „Службенички систем“, учебник во коавторство: Павловска-Данева А., Давитковска Е., Правен факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, 2012;
 6. „Коментар на Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер“, Борче Давитковски, Ана Павловска-Данева, Фондација „Институт отворено општество – Македонија“ (2011);
 7. „Law on Free Access to Information of Public Sharacter With Comments“, Davitkovski B., Pavlovska-Daneva A., Foundation Open Society Institute Macedonia (2011);
 8. „Право на слободен пристап до информации од јавен карактер“, учебник во коавторство со м-р Елена Давитковска, „Јустинијан Први“ - Скопје и Фондација „Институт отворено општество – Македонија“, 2010;
 9. “Perspectives of the Domestic Legal Framework Governing Elections, From the Viewpoint of the International Election Standards and Good Practices”. – A Guide Towards Accurate, Reliable and Consistent Electoral Legislation Aimed at Straightening of the Overall Integrity of the Electoral Processes, published by Center for Research and Policy Making supported by OSCE (2009);
 10. „Право и јавно здравство“, учебник (група автори од Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје и Медицинскиот факултет во Скопје), 2009;
 11. „Управни договори“, учебник во коавторство со проф. д-р Борче Давитковски, Правен факултет „Јустинијан Први“ - Скопје, 2009;
 12. “Local Public Finance in Central and Eastern Europe”, ed. Zeljko Sevic, Davitkovski B., Pavlovska-Daneva A., published by Edward Elgar Publishing Limited, London (2008);
 13. „Нацрт-политика за обука на државните службеници од централната администрација во Република Македонија“, група автори, уредници: Фани Каранфилова-Пановска, Кире Миловски, Фондација „Институт отворено општество – Македонија“, 2008;
 14. „Јавна администрација“, учебник во коавторство: Гризо Н., Давитковски Б., Павловска-Данева А., Правен факултет „Јустинијан Први“ - Скопје, 2008;

15. „Административно право“, учебник во коавторство: Гризо Н., Гелевски С., Давитковски Б., Павловска-Данева А, Правен факултет „Јустинијан Први“ - Скопје, 2008;
16. „Анализа на капацитетите за добро управување во судскиот систем во Република Македонија“, дел од публикацијата „Анализа на потенцијалот за добро управување во осум области“, во рамките на проектот „Анализа на потенцијалот за добро управување во Македонија“, учесници во проектот: Ана Павловска-Данева - раководител, Гордана Лажетиќ-Бужаровска, Тања Камиловска Зороска, Снежана Станковиќ, Драган Гоцевски, организиран од Фондацијата „Институт отворено општество-Македонија“ (2008);
17. „Коментар на Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер“, коавторство: Борче Давитковски, Ана Павловска-Данева, Фондација „Институт отворено општество – Македонија“, 2006;
18. „Law on Free Access to Information of Public Sharacter With Comments“, Davitkovski B., Pavlovska-Daneva A., Foundation Open Society Institute Macedonia (2006);
19. „Ми-Анова енциклопедија општа и македонска“, редактор: Ј. Павловски, МИ-АН, Скопје, 2006;
20. „100 македонски години: група автори, уредник Ј. Павловски, МИ-АН, Скопје, 2004;
21. „Gauging Success: Performance Measurement in South Eastern Europe“, група автори уредник Ж. Шевик, Институт Отворено општество Будимпешта <http://lgi.osi.hu/publications/default.asp?id=253> (2003);
22. „Омбудсман“, МИ-АН, Скопје, 2000.

Стручни и научни трудови:

1. „ЕЗ (ефикасност, економичност, ефективност)“ Давитковски Б., Павловска-Данева А., Давитковска Е., Гоцевски Д., Зборник на трудови од четвртиот Скопско-загрепски правен колоквиум, издавач: Правен факултет „Јустинијан Први“ - Скопје, август 2013, стр. 9-26;
2. „Frequent legal ammendments, preconditions for succes/failor of public administration reforms“, Davitkovski B., Pavlovska-Daneva A., Davitkovska E., Gocevski D., Published papers from the 21st NISPAcee Annual Conference, Regionalisation and Inter-Regional Cooperation, Belgrade, Serbia, May 16-18, 2013;

3. „Јавна администрација основа за реформе / не-реформе у Републици Македонија“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., Давитковска Е., Гоцевски Д., ВЕСНИК часопис за теорију и праксу друштвенно хуманистичких наука, Београдска пословна школа, висока школа струковних студија, Број 1, 2013, стр. 33-45;
4. „*Working Principles of Modern Public Administration*“, Павловска-Данева А., Давитковска Е., Iustinianus Primus Law Review № 06 • volume IV • Spring 2013 (објавено на <http://www.law-review.mk/pdf/06/Ana%20Pavlovska-Daneva,%20Elena%20Davitkovska.pdf>);
5. “Теоретско определување на службеничкиот систем”, Павловска-Данева Е., Давитковска Е., Годишник на Правниот факултет “Јустинијан Први” во чест на 18 години од основањето на политичките студии, Том 47-48, ISSN 0583-5062, 2013 год., стр. 237-252;
6. “Pravne posledice Lustracije: Studija slučaja Republike Makedonije”, Pavlovska-Daneva A., Mucunski Časopis za pravnu teoriju i praksu, Udruženje pravnika Srbije, broj 10, tom II, 2012, Beograd, str. 415-432;
7. Павловска-Данева А., Муцунски Т., „Приближување на македонската јавна администрација кон административниот систем на ЕУ“, Зборник во чест на проф. д-р Тодор Пеливанов, 2012 г., стр. 205-218;
8. “The Principles Within the European Administrative Space”, Pavlovska-Daneva A., Davitkovska E., Časopis za pravnu teoriju i praksu, Udruženje pravnika Srbije, broj 10, tom II, 2011, Beograd str. 289-305;
9. “Виш Управен суд: кочничар или ефикасна второстепена инстанца кон остварување на правата на граѓаните во управносудската постапка?”, Павловска-Данева А., Муцунски Т., Зборник на објавени излагања од меѓународната научна конференција “Развојни тенденции во управното законодавство“, 24-26 јуни 2011, Охрид, Правен факултет “Јустинијан Први” - Скопје, стр. 183-192;
10. „Приказ на најновото службеничко законодавство во Република Македонија“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., Деловно право - издание за теорија и практика на правото, Година XII, бр. 25, Скопје, октомври 2011 стр. 171-194;
11. „Značaj Javne administracije za stabilnost institucija u Republici Makedoniji“, Davitkovski B., Pavlovska-Daneva A., Zbornik radova VIII tradicionalnog naučnog skupa „Pravnički dani prof. Dr Slavko Carić“, Pravni fakultet za privredu i pravosuđe Univerziteta Privredna akademija Novi Sad, 2011, str.17-30;

12. „European Integration and the Macedonian Public Administration“, објавен на меѓународната конференција на тема: „The Ex-Yugoslav Republics 20 years after, prospects and challenges“, организирано од Финскиот институт за меѓународни прашања, Амбасадата на Република Словенија и Александри институтот, во Хелсинки, 14.9.2011;
13. „Јавната администрација во Република Македонија – носител на процесот на евроинтеграција“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., Муцунски Т., Зборник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје во чест на проф. д-р Наум Гризо, Скопје, 2011, стр. 15-40;
14. „Двостепеност во управниот спор: уставно начело или одложување на управно-судската постапка?“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., Деловно право - издание за теорија и практика на правото, Година XII, бр. 24, Скопје, Мај 2011 стр. 177-188;
15. „The European Administrative Space as a Challenge for Public Administration Reform in the Republic of Macedonia“, Davitkovski B., Pavlovska-Daneva A., Hrvatska I komparativna javna uprava, Institut za javnu upravu – novi informatory, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu Društveno veleučilište u Zagrebu, br. 1, Godina 11, str. 127-146;
16. „Perspektiva nevladina sektora u pružanju javnih usluga u Republici Makedoniji“, Davitkovski B., Pavlovska-Daneva A., Gocevski D., Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, Godina 61-Broj 2, Zagreb, 2011 str. 347-364;
17. „Institutional Incapacity for Integration: Macedonia and the EU“, Davitkovski B., Pavlovska-Daneva A., The Association for the Study of Nationalities 2011, World Convention, Collumbia University 14-16 April 2011;
18. „Јавна администрација, покретач или препрека евроинтеграционих процеса у Republici Makedoniji“, Davitkovski B., Pavlovska-Daneva A., Anali Pravnog fakulteta u Beogradu, br.1/2011, str. 386-399;
19. „Договорите за концесионирање на здравствените служби во Република Македонија како управни договори“, Павловска Данева. А., Зборник на трудови од научноистражувачки проект „Правни аспекти на концесиите во здравството во Словенија и Македонија“, 2011, стр. 21-37;
20. „The Status of Civil Servants in the Macedonian Legislature“, Davitkovski B., Pavlovska-Daneva A., Liber Amicorum: Pravo-Resnica-Morala, Univerza v Mariboru, Pravna fakulteta 2010. pp. 47-55;

21. "The latest development in terms of the administrative dispute in Macedonia", Davitkovski B., Pavlovska-Daneva A., *Pravni život, Časopis za pravnu teoriju i praksu, Udruženje pravnika Srbije*, br. 10 tom II 2010, Beograd. Str.299-312;
22. „Службенички версус работен однос“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., *Деловно право - издание за теорија и практика на правото*, год. XI, бр. 23 Скопје, октомври 2010, стр. 161-172;
23. „Јавно-приватно партнерство во вршењето јавни услуги во Република Македонија“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., *Деловно право - издание за теорија и практика на правото*, год. XI, бр. 22 Скопје, мај 2010, стр. 531-544;
24. „Статусот на вработените во јавниот сектор согласно со најновите законски решенија“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., *Деловно право - издание за теорија и практика на правото*, год. XI, бр. 22 Скопје, мај 2010, стр. 545-562;
25. „Реактуализирање на одделни прашања поврзани со постапката за решавање управни работи“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., *Зборник во чест на Томислав Чокревски, „Јустинијан Први“ – Скопје, Скопје (2010) стр. 260-271;*
26. „Правото на слободен пристап до информации од јавен карактер“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., *Правен факултет „Јустинијан Први“ Скопје, Зборник во чест на проф. д-р Владимир Митков 2010, стр. 125-139;*
27. „E-UPRAVA – primjena i prednosti IKT a u upravnom postupku u Republici Makedoniji“, Davitkovski B., Pavlovska-Daneva A., Gocevski D. *Pravni život* br. 11/2009, str. 53-65.

Рецензирани во Универзитетски билтен 966 од 15.6.2009

28. "Organizational Concepts of Public Services in the Republic of Macedonia", Borce Davitkovski, Ana Pavlovska Daneva, *Lex Localis, Journal of Local Self-Government*, Volume 7, 2009;
29. „Институтот молчење на администрацијата во управната постапка во Република Македонија“, Борче Давитковски, Ана Павловска Данева, *Зборник на трудови, МАНУ, Скопје, 2009;*
30. „Realizing the Rights of Citizens through the Administrative Procedure and Administrative Dispute in the Republic of Macedonia“, Borce Davitkovski, Ana Pavlovska Daneva, *Hrvatska Javna Uprava broj 1, 2009;*

31. „Реформа на управно-процесната заштита на правата на граѓаните во Република Македонија“, Борче Давитковски, Ана Павловска Данева, Втор скопско-загребски правен колоквиум, Зборник на трудови, Правен факултет „Јустинијан Први“ - Скопје, 2009;
32. „Новини во управноправната заштита на правата на граѓаните во управната постапка и управниот спор“, Борче Давитковски, Ана Павловска Данева, Деловно право, списание за теорија и практика на правото, бр 19, 2008;
33. „Управни поступак и право слободног пристапа информацијама јавног карактера у Македонији“, Борче Давитковски, Ана Павловска Данева, Школо на природно право, Вол.2 Србија, 2008;
34. „Теоретско разграничување помеѓу приватноправните и управните договори“, Борче Давитковски, Ана Павловска-Данева, Зборник на трудови во чест на проф. д-р Стеван Георгиевски, Правен Факултет „Јустинијан Први“-Скопје, 2008;
35. „Преображај јавних служби – основ реформе јавног сектора у Македонији“, Борче Давитковски, Ана Павловска-Данева, Школа Природног права, Србија 2008;
36. „Upravni spor u Republici Makedoniji“, Davitkovski B., Pavlovska-Daneva A., Škola prirodnog prava, Vol.3, Srbija 2007;
37. „Европски административен простор“, Борче Давитковски, Ана Павловска-Данева, Зборник на трудови во чест на проф. д-р Панта Марина, Правен факултет „Јустинијан Први“ - Скопје, 2007;
38. „Македонската легислатива и правото на слободен пристап до информации од јавен карактер“, Борче Давитковски, Ана Павловска-Данева, Зборник на трудови во чест на проф. д-р Борислав Благоев, Правен факултет „Јустинијан Први“-Скопје, 2007;
39. „Етички кодекс на министрите и носителите на други јавни функции“, Борче Давитковски, Ана Павловска-Данева, Зборник на трудови во чест на проф. д-р Фрањо Бачиќ, Правен Факултет „Јустинијан Први“-Скопје, 2007;
40. „Кадрите во јавната управа како основна компонента на управниот систем“, Борче Давитковски, Ана Павловска-Данева, Руско-македонски зборник „Актуелни прашања за државата и правото во Руската Федерација и Република Македонија“, Правен факултет „Јустинијан Први“ - Скопје, 2007;

41. „Управноправна заштита на авотрските и сродните права“, Борче Давитковски, Ана Павловска-Данева, Зборник на трудови на ТЕМПУС- проект, „Кон ЕУ-стандарди за авторско право и сродни права“, Правен факултет „Јустинијан Први“ - Скопје, Центар за образование за интелектуална сопственост, Скопје, 2007;
42. „Надлежностите на Управниот суд“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., „Деловно право“, списание за теорија и практика на правото, Здружение на правници од стопанството, 2007;
43. „Управни договори“, Зборник посветен на почесни доктори и магистри на науки (2001-2006) ,Скопје. Издание на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, 2006 г.;
44. „Дискрециони овластувања на јавната администрација“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., Годишник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на Димитар Поп Георгиев, Скопје, 2006;
45. „Управниот спор во Република Македонија согласно со новиот Закон за управни спорови“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., Законската рамка на судската реформа во Република Македонија, Скопје, 2006;
46. „Правни реформи во невладиниот сектор во Република Македонија“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., Годишник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на Тодорка Оровчанец, Скопје, 2006;
47. „Правна поставеност на Агенцијата за супервизија на капитално финансираното пензиско осигурување (МАПАС) во новиот пензиски систем“, Годишник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во чест на Стрезо Стрезовски, 2006;
48. „Осврт на одделни решенија содржани во Предлог-законот за управни спорови“, Борче Давитковски, Ана Павловска Данева, мегапроект: Евроинтеграцијата на општествениот, правниот и политичкиот систем на Република Македонија, Forum Europaeum – Законска рамка на тековната судска реформа, Правен факултет „Јустинијан Први“ – Скопје, 2006;
49. „Критички осврт на административниот капацитет за спроведување на *acquis* предвиден со НПАА“, Борче Давитковски, Ана Павловска Данева, мегапроект: Евроинтеграцијата на општествениот, правниот и политичкиот систем на Република Македонија, Forum Europaeum – Предлог-национална програма на усвојување на правото на Европската унија, Правен факултет „Јустинијан Први“ – Скопје, 2006;

50. „Органи на установата“, труд објавен во „Деловно право“, списание за теорија и практика на правото, Здружение на правници од стопанството, 2006;
51. „Правниот статус на установите“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., „Деловно право“, списание за теорија и практика на правото, Здружение на правници од стопанството, 2005;
52. „Управните договори – нов институт во македонското право“, труд објавен во „Деловно право“, списание за теорија и практика на правото, Здружение на правници од стопанството, 2005;
53. „Alternatives to litigation between administrative authorities and citizens: Macedonian Experience, <http://venice.coe.int> 2005;

Рецензирани во Билтен бр. 864 од 30.12.2004 г.

54. „Францускиот модел на институтот управен договор“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., Зборник на трудови на Правниот факултет „Јустинијан Први“ по повод Француско-македонските денови на правото, 2004 г.;
55. „Правната природа на договорите за јавни набавки во Република Македонија и компаративно“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., Зборник на трудови во чест на проф. Миле Хаџи-Василев, 2004 г.;
56. „Еврпски омбудсман“, Евродијалог, Студентски збор, Скопје, 2003 г.;
57. „Институцијата омбудсман во Република Македонија“, Правото и светскиот поредок, бр. 9, Здружение на правници на Србија, том 1, Белград, 2002 (објавен на српски јазик);
58. „Системот на мерење перформанси во македонскиот јавен сектор“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., Зборник на трудови во чест на проф. Гривчев, Правен факултет, Скопје, 2002 г.;
59. „Концептот на локална самоуправа во Република Македонија“, Јус Форум, Вол. 2, Но. 10-12, Институт за компаративно право, октомври-декември, /01, Подгорица (објавен на српски и англиски јазик), 2001;
60. „Потребата од управни договори во македонското законодавство“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., Современо право, бр. 2, Софија, 2001 (објавен на бугарски јазик), 2001;

61. „Нов институт во нашето право: управни договори - нужност или потреба“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., Правник, бр. 107, 108, март-април 2001;
62. „Установување на службенички систем во Република Македонија“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., Зборник на трудови во чест на проф. Габер, Правен факултет – Скопје, 2001 г.;
63. „Историски развој на настанувањето на институцијата омбудсман“, Зборник на трудови во чест на проф. Габер, Правен факултет - Скопје 2001 г.;
64. „Критички осврт на Законот за народен правобранител“, Годишник на Правниот факултет, Скопје, 2000 г.;
65. „Институцијата Претседател на државата“, „Македонско време“, април 99 и “The Institution President of the State”, Macedonian Times, Скопје, април 1999 (објавен на англиски јазик).

Рецензирани во Билтен бр. 739 од 15.9.1999 г.

66. „Организациска поставеност на државната управа во Република Македонија“, Годишник на Правниот факултет во чест на проф. д-р Евгениј Димитров, Скопје, 1999 г.;

Рецензирани во Универзитетски билтен бр. 744 од 25.6.1998 г.

67. „Институцијата омбудсман и нејзиното функционирање во скандинавските земји“, Годишник на Правниот факултет, том 38 1996/1998 г.;
68. „Омбудсман: што е, кога, зошто?“, Македонско време, јануари 1997 г., и „Ombudsman, What, When, Why?“, Macedonian Times, January 1997 (објавен на англиски јазик).

III НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА И СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Во текот на нејзината досегашна академска кариера, кандидатката бележи значително искуство како истражувач и учесник во голем број национални и меѓународни научноистражувачки проекти:

1. Учество на 22. Годишна сесија на Парламентарното собрание на ОБСЕ, 29 јуни - 3 јули 2013 г., Истанбул (22nd Annual Session of the OSCE Parliamentary Assembly). Излагање на седницата на

- Комисијата за демократија, човекови права и хуманитарни прашања (Committee on Democracy, Human Rights and Humanitarian Questions) на тема: „Хелсинки + 40“ ("Helsinki + 40").
2. Учество на 21. Годишна сесија на Парламентарното собрание на ОБСЕ, 5-9 јули 2012 г., Монако (21st Annual Session of the OSCE Parliamentary Assembly). Излагање на седницата на Комисијата за политички прашања и безбедност (Committee on Political Affairs and Security) на тема: „ОБСЕ: регион на промени“ ("OSCE: Region of Change").
 3. Член на работна група за јавноправни аспекти на граѓанското право (2011-2016). Учесник со теза, на првата меѓународна научна конференција, во организација на МАНУ и Комисијата за изработување на граѓански законик на Република Македонија (формирана од Владата на Република Македонија), „Начелни прашања за кодифицирање на македонското граѓанско право“, МАНУ, 12.1.2012 година.
 4. Учество на Есенска сесија на Парламентарното собрание на ОБСЕ, 7-10 октомври 2011 г., Дубровник, Хрватска (Fall Meetings of the OSCE Parliamentary Assembly). Излагање на тема: „Регионалниот развој во Југоисточна Европа: предизвици, можности и очекувања“ ("Regional Development in South-East Europe: Challenges, Opportunities and Prospects").
 5. Научноистражувачки проект: Правен факултет „Јустинијан Први“ - Скопје, во соработка со Правниот факултет при Универзитетот во Марибор, „Правни аспекти на концесиите во здравството во Словенија и Македонија (2010-2012)“.
 6. Научноистражувачки проект: Правен факултет „Јустинијан Први“ Скопје, во соработка со: правни факултети од Белград, Крагујевац, Ниш, Нови Сад, Софија, Велико Трново, Загреб, Осиек, Црна Гора, „Реформи во јавниот сектор“ (2009-2011).
 7. Едукатор на обуката за државни службеници на тема: „Закон за постапување по предлози и претставки и неговата употреба“, SIGMA, Државен управен инспекторат при Министерството за правда, Скопје (2009).
 8. Едукатор во рамките на обуката на обучувачи за членовите на комисији за јавни набавки во организација на Бирото за јавни набавки и USAID, World Learning Program, Центар за јавни набавки, Скопје (2009).

9. Едукатор на обуката за државни службеници на тема: „Измени и дополнувања на Законот за општа управна постапка“ SIGMA, Државен управен инспекторат при Министерството за правда, Скопје (2009).
10. Член на работен тим за проценка и анализа на потребата од комисији за решавање на управни предмети во втор степен при Владата на Република Македонија, организирано од Министерството за правда на Република Македонија (2009).
11. Едукатор во рамките на VAO – обука на државните службеници организирана од Агенцијата за државни службеници и Амбасадата на Република Франција (2005-2009).
12. Раководител на проект: „Право и јавно здравство“, организиран од Фондација ИОМ (2008).
13. Учесник на научна расправа: „Методи на хармонизација на националното законодавство со правото на Европската унија“, на точка на дневен ред „Хармонизација на административното право“, МАНУ, Скопје, 26 март 2008.
14. Експертско мислење „Анализа за утврдување на модалитетите за примена на амандман XXI на уставот на Република Македонија во законите, односно за оправданоста, целисходноста и потребата од постоење на второстепените комисији со анализа за секоја комисија одделно, во услови на загарантирана судска заштита пред Управниот суд на Република Македонија“ на Министерството за правда – државен управен инспекторат, работилница, Кочани, 2008.
15. ФООМ, учесник со проект на работилницата „Анализа на потенцијалот за добро управување во осум области“ во Кочани и Битола (2008).
16. Учесник во проект на ОБСЕ и Центар за истражување и креирање на политики, „Подготовка на домашна правна рамка за спроведување на избори од гледна точка на меѓународни стандарди и добра практика“, Скопје (2008).
17. Учесник во проект на ОБСЕ и ФИОМ „Подготовка на предлог за измена на Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер“, Скопје, 2008.
18. Консултант за правни прашања на МАПАС, проект на (Macedonian Business Environment Activity) BEA-USAID и GPM Consulting „Needs Assessment of Governmental Regulatory Bodies and Agencies

in their efforts to implement relevant laws, procedural requirements and enforcement programs“ (2008).

19. OSCE и ODIHR-Варшава, проект: „Анализа на легислативата за избирачкото право на Република Македонија“ (2008).
20. USAID BEA, правен консултант на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (МАПАС) по однос на прашања од областа на водење прекршочни постапки (2008).
21. МАНУ, член на работниот тим од Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје за изработка на Националната стратегија за енергетика (2008).
22. FOSI, Macedonia Skopje, “Good Governance capacity of the judicial system in the Republic of Macedonia regarding contemporary reforms” (2007).
23. Учесник во изработката на „Национална стратегија за механизмот за чист развој за првиот период на обврски според Протоколот од Кјото 2008-2012“ (2007).
24. „European Agency for Reconstruction (EAR)“, локален експерт, проект: „Јакнење на институционалните капацитети на Дирекцијата за заштита на лични податоци“ (2007).
25. Едукатор на Обука на членовите на комисији за прекршоци во Министерството за внатрешни работи на тема „Примена на Законот за прекршоци и Законот за општата управна постапка при водење на прекршочни постапки“, МВР, Скопје (2007).
26. USAID, Скопје, проект: „Institutional Capacity Building For the Ministrz of Justice of the Republic of Macedonia“ (2006).
27. USAID Скопје, проект: “Brief for Qualitative Research on detecting performance gaps in the state judicial system” (2006).
28. UNDP Skopje, проект: “Establishing a Designated National Authority For the Clean Development Mechanism in the Republic of Macedonia (2006).
29. Институт „Отворено општество“, Скопје, проект: „Креирање политика на обука на државните службеници во централните органи на управа“ (2006).
30. Совет на радиодифузија на РМ, проект: „Коментар на Законот за радиодифузија“ (2006).

31. World Bank project: "Analysis of the structure, status, responsibilities and obligations for reporting of the regulatory agencies in Macedonia and the region" (2005/2006).
32. European Agency for Reconstruction (EAR), проект: „Creation of a Vineyard Monitoring and Management System“(2005).
33. International Policy Fellowship program, Институт Отворено општество во Будимпешта, проект: “Установување на управно судство во Република Македонија: идеи и перспекти” (2004).
34. Junior Faculty Development Program Fellowship, American Council/U.S. Department of Education (2003/2004).
35. Local Government and Public Service Reform Initiative, Policy Fellowship, Институт Отворено општество во Будимпешта, проект: “Мерење на перформанси во јавниот сектор” (2001).
36. Individual Research Support Scheme Grant, Институт Отворено општество во Будимпешта, проект: “Омбудсманот во Европа: значајно искуство за Македонија” (2000).
37. Заштита на Охридското Езеро", меѓународен проект поддржан од GEF (Global Environmental Fund), World Bank (2000).

УЧЕСТВО НА АКАДЕМСКИ КОНФЕРЕНЦИИ, СЕМИНАРИ И ОБУКИ

Кандидатката била излагач и учесник на голем број академски конференции, семинари, научни/стручни собири, обуки, итн. во земјава и во странство:

1. Диплома од Факултетот за политички науки при Универзитетот во Болоња, Италија, Летна школа за постдипломци, Бертиноро, Италија, тема: “Посткомунистичката транзиција и европските интеграциони процеси” **(1995)**.
2. Учесник на Меѓународна конференција за подобрување на методите за едукација на правните факултети, организирана од Меѓународниот форум ELPIS за Европа **(1999)**.
3. Излагач на Меѓународен симпозиум на тема “Независни административни органи (институција омбудсман)“, организиран од Европскиот центар за уставно право –CECL, Атина, Грција **(2000)**.

4. Излагач на Меѓународен симпозиум на тема „Збогатување на информациите за животната средина и прекуграничната соработка (институционални рамки и еколошка администрација)“, организиран од Европскиот центар за уставно право –CECL, Атина, Грција (**2001**).
5. Учесник на 25. Меѓународен конгрес од областа на управните науки на тема: “Променетата позиција и статус на државните службеници”, организиран од страна на Меѓународниот институт на управните науки –IIAS, Атина, Грција (**2001**).
6. Предавач на Обуката за едукација на државните службеници, организирана од Агенцијата за државни службеници на Република Македонија и Француската амбасада во Република Македонија, предавања од предметот управно право (**2002**).
7. Учесник на SECoPA (Southeastern Conference for Public Administration), Југоисточна конференција за јавна администрација, Савана, Џорџија, САД (**2003**).
8. Излагач на Конференцијата на тема: „Актуелните прашања во државата и правото на Руската Федерација и Република Македонија“, прв дел, Москва, Руска Федерација (**2005**).
9. UniDem Campus Seminar on „Administrative Justice and Inter-Ministerial Communication“, European Commission for Democracy through Law, (Venice Commission), Council of Europe, Trieste (Italy), 2005.
10. Предавач на Обуката за државни службеници вработени во централните државни органи и во органите на локалната самоуправа во Република Македонија, организирана од Институтот „Отворено општество“, Скопје, Штип, Битола, Маврово, Република Македонија (**2005/06**).
11. Излагач на Предлог-законот за управни спорови, јавна расправа на тема „Реформите на судството во Република Македонија“, организирана од Институтот „Отворено општество“ и Министерството за правда, „Холидеј ин“, Скопје (**2006**).
12. Учесник на јавната расправа за Предлог-законот за судови, Предлог-законот за Државен судски совет, Предлог-законот за управни спорови, Предлог-законот за прекршоци и Предлог-законот за медијација, организирана од Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје (**2006**).

13. Излагач на Конференцијата на тема: „Актуелните прашања во државата и правото на Руската федерација и Република Македонија“, втор дел, Охрид, Република Македонија (**2006**).
14. Излагач на Научната расправа во однос на Предлог-националната програма за усвојување на правото на Европската унија, Правен факултет „Јустинијан Први“, Скопје, Република Македонија (**2006**).
15. Учесник на Вториот скопско-загрепски колоквиум одржан на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје (**2008**).
16. Учесник на научната расправа: „Методи на хармонизација на националното законодавство со правото на ЕУ“, на точка на дневен ред „Хармонизација на административното право“, МАНУ, Скопје (26 март 2008).
17. Излагач на тема „Анализа на спроведувањето на Законот за управните спорови и потреба од негови измени“, во организација на Државниот управен инспекторат и Управниот суд, Скопје (2009).
18. Учесник со труд: „Управни уговори“, Округли сто „Живот и дело Славољуба Поповиќа“ Ниш, Универзитет во Ниш, Правен факултет, 6.11.2010.
19. Учесник со труд „Јавно-приватно партнерство во вршењето јавни услуги во Република Македонија“ и „Статусот на вработените во јавниот сектор согласно со најновите законски решенија“, 62. Средба на правниците, Струга, 13-15 мај 2010.
20. Учесник со труд: Panel BK: The EU and Macedonia: Is there Motivation for Integration and Are Institutions Ready to Lead it? Paper on the topic: „Institutional Incapacity for Integration: Macedonia and the EU“, The Association for the Study of Nationalities 2011, World Convention, Collumbia University 14-16 April 2011.
21. Учесник со труд „Двостепеност во управниот спор: уставно начело или одложување на управносудската постапка?“, 64. Средба на правниците, Охрид, хотел „Метропол“, 19-21 мај 2011.
22. Учесник на меѓународна научна конференција: „Развојни тенденции во управното законодавство“, организирана од Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, во Конгресниот центар во Охрид, 24-26 јуни 2011.
23. Учесник на меѓународна конференција на тема: „The Ex-Yugoslav Republics 20 years after, prospects and challenges“, организирана од Финскиот институт за меѓународни прашања, Амбасадата на

- Република Словенија и Алексантри институтот, во Хелсинки, 14.9.2011.
24. Учесник со труд „Приказ на најновото службеничко законодавство во Република Македонија“, 65. Средба на правниците, Охрид, хотел „Метропол“, 20-22 октомври 2011.
 25. Pavlovska-Daneva A., Davitkovska E., Učešće na XXIV susret kopaoničke škole prirodnog prava, sa radom “The Principles within the European Administrative Space”, Kopaonik 13-17 Decembar 2011, Kopaonik Srbija.
 26. Pavlovska-Daneva A., Mucunski T., Učešće na XXV susret kopaoničke škole prirodnog prava, sa radom “Pravne posledice Lustracije: Studija slučaja Republike Makedonije”, Kopaonik 13-17 Decembar 2012, Kopaonik Srbija.
 27. Учесник: „Social Democracy in Changing Times: Solidarity and Prosperity in the Balkans“, организирано од Republican People's Party (CHP), Istanbul, 24-25 November 2012.
 28. Учесник на конференција: “Улогата на политичките партии во изборниот процес”, хотел „Арка“, Скопје (30 ноември 2012), организирана од ОБСЕ, Скопје.
 29. Participant with paper: “Frequent legal ammendments, preconditions for succes/failor of public administration reforms”, 21st NISPAcee Annual Conference, Regionalisation and Inter-Regional Cooperation, IV workging group on Public Administration Reform (presented 17th May) Faculty of Organizational Sciences University of Belgrade, Belgrade, Serbia, May 16-18, 2013.
 30. Participant with paper: “Legal status and role of the commission for relations between confessional groups in the republic of macedonia”, International Scientific Conference “1700 years of the Milan Edict”, Faculty of Law Nish, 17-18th May 2013.
 31. Учесник со труд: „Јавна администрација основа за реформе/не-реформе у Републици Македонији“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., Давитковска Е., Гоцевски Д., Прва национална конференција со меѓународно учество во организација на Београдска пословна школа – Висока школа струкових студија, на тема: „Компетенције и компетентности, пословни успех у условима тржишног пословања“, Златибор, Србија, 23-25 мај 2013.

32. Учесник со труд „Ез (ефикасност, економичност, ефективност)“ на Четвртиот скопско-загрепски правен колоквиум, организиран од Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје и Правниот факултет во Загреб, 6-8 септември 2013 г., Конгресен центар - Охрид, Македонија.

Кога станува збор за стручно-апликативната дејност, кандидатката зема учество во подготовка на голем број законски и подзаконски акти од областите на административното право, јавната администрација, административната постапка, административниот спор, прекршоците, високото образование и човековите права и слободи. Покрај нејзиното учество како истражувач и експерт, кандидатката бележи извонредни организациски способности во организирањето и управувањето со научноистражувачки проекти. За истакнување е исклучителниот придонес на кандидатката во унапредувањето на фондот на достапна теоретска и стручна литература од наведените области, а особено се истакнува нејзиното учество како коавтор на голем број универзитетски учебници. Кандидатката во текот на својата академска кариера се докажала и како исклучителен лидер и педагог, за што сведочи нејзиното активно учество во градењето на нов академски кадар на Правниот факултет и огромниот број остварени менторства на магистранди и докторанди.

IV

ЗАКЛУЧНА ОЦЕНА И ПРЕДЛОГ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања на научната област административно право и јавна администрација од страна на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје се пријави кандидатката д-р Ана Павловска-Данева. Откако со внимание ја разгледа пријавата, со сите прилози, објавени трудови и другите активности, Комисијата за оцена на кандидатката во состав: проф. д-р Симеон Гелевски, проф. д-р Арсен Јаневски и проф. д-р Борче Давитковски, на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје му го поднесува рецензентскиот извештај со следнава заклучна оцена и предлог:

1. Д-р Ана Павловска-Данева ги исполнува пропишаните услови од Законот за високото образование и Статутот на Универзитетот „Св Кирил и Методиј“ во Скопје за избор во наставно-научното звање **редовен**

професор на научната област административно право и јавна администрација.

2. По изборот во звањето вонреден професор, д-р Ана Павловска-Данева одговорно и успешно ги остваруваше предвидените обврски во рамките на образовниот процес на Правниот факултет „Јустинијан Први“, но и надвор од него, изведувајќи ја наставата по предметите: административно право, јавна администрација, управно процесно право, службенички систем, управно судство, компаративна управа, теорија на управувачки системи, правна заштита на слободен пристап до информации од јавен карактер, право и јавно здравство, управни договори, Intellectual Property Rights Enforcement на правните и политичките студии согласно со наставната програма од 2005 по ЕКТС на трите циклуси на студии.

3. Д-р Ана Павловска-Данева е сериозен и неуморен научен работник, кој темелно и подробно ја обработува материјата на административното право и јавната администрација како во Република Македонија, така и компаративно во повеќето држави во Европа и САД. Потврда за ова е и импозантниот број објавени учебници, статии во домашни и странски изданија и монографски дела, досега вкупно 68 (*27 по изборот во звањето вонреден професор*), како и учеството во многубројни законски проекти, експертизи, обуки, семинари, конференции и слично.

Способноста на д-р Ана Павловска-Данева своето теоретско знаење да го примени во конкретни проекти, преку подготовка на законски и подзаконски акти, или, пак, преку спроведување обуки на различни категории и видови државни службеници, преку подготовка на стручни мислења за одредени правни проблеми и дилеми, преку учество на голем број советувања, конференции, работилници и семинари има посебно значење и на Комисијата ѝ дава за право да констатира дека кандидатката е способна својата теоретска наобразба правилно да ја употреби во решавањето на конкретни практични проблеми од областа на административното право и јавната администрација. Нејзиниот стручен и научен ангажман не се ограничува само на активностите што се одвиваат во потесната факултетска средина, а кои се навистина многубројни, туку и на активностите што кандидатката ги остварува во повеќе реномирани домашни и странски институции и организации.

Комисијата ја потенцира и зрелоста на кандидатката да се вклучи во авторски ангажман на подготовка на универзитетски учебници од научната област административно право и јавна администрација, што претставува сигурен доказ дека сегашниот научно-творечки потенцијал и успех и натаму ќе продолжат да се развиваат во позитивна насока. Истовремено, на Комисијата ѝ остава посебен впечаток подготвеноста на кандидатката да заземе остар критички став кон одредени состојби во областа на административното право и јавната администрација во Република Македонија, како и нејзината темелност во истражувањето, кое секогаш

подразбира аргументирање на сопствените ставови и предлагање алтернативни решенија, не оставајќи ги проблемите отворени и недоречени. Бројни предлози на д-р Ана Павловска –Данева изнесени во нејзините самостојни или коавторски трудови за *de lege ferenda* решавање на одредени проблеми, денес, веќе се содржани во позитивните нормативни акти во нашата држава. Тоа, несомнено, претставува голема сатисфакција за вложениот труд на секој научен истражувач.

4. Кандидатката во своето досегашно работење на Правниот факултет „Јустинијан Први“, но и при ангажманите надвор од Факултетот покажува способности за тимска работа, што е особено значајно за градење и развој на научна кариера. Токму заради таквата способност, но и заради ентузијазмот, трудољубивоста, исполнителноста и одговорноста како нејзини карактерни особини, д-р Ана Павловска-Данева успешно се справува и со организациските обврски на Факултетот, пред сè , во раководењето со вториот циклус студии на насоката административно право и јавна администрација, како и со постдипломските студии по правно-политички науки и комуникологија.

5. Врз основа на сето погоре изнесено, на Рецензентската комисија ѝ претставува особена чест и вистинско задоволство на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје да му го достави следниов

ПРЕДЛОГ

Кандидатката **д-р Ана Павловска-Данева** да биде избрана за наставник во наставно - научното звање **редовен професор на научната област административно право и јавна администрација**.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Симеон Гелевски, с.р.

Проф. д-р Арсен Јаневски, с.р.

Проф. д-р Борче Давитковски, с.р.

О Б Р А З Е Ц
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО - НАУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: д-р Ана Јован Павловска-Данева

Институција: Правен факултет „Јустинијан Први“ во Скопје

Научна област: Административно право и јавна администрација

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Одржување на настава¹	
1.1	Од прв циклус студии: ПРАВНИ СТУДИИ Управно право Учебна 2002/2003 1*30*0,03=0,9 Учебна 2003/2004 1*30*0,03=0,9 Учебна 2004/2005 1*30*0,03=0,9 Учебна 2005/2006 1*20*0,04=0,8 <i>Вкупно: 3.5</i> Управно право - применета програма Учебна 2002/2003 1*30*0,03=0,9 Учебна 2003/2004 1*30*0,03=0,9 Учебна 2004/2005 1*30*0,03=0,9 Учебна 2005/2006 1*20*0,04=0,8 Учебна 2006/2007 1*20*0,04=0,8 Учебна 2007/2008 1*20*0,04=0,8 <i>Вкупно: 5.1</i> Јавна управа (правни студии) Учебна 2002/2003 1*15*0,03=0,45 Учебна 2003/2004 1*15*0,03=0,45 Учебна 2004/2005 1*15*0,03=0,45 Учебна 2005/2006 1*15*0,04=0,6 Учебна 2006/2007 1*15*0,04=0,6 Учебна 2007/2008 1*15*0,04=0,6 <i>Вкупно: 3.15</i>	

¹ Вкупниот број поени во семестар се добива на следниов начин: неделен број на часови * бр. на работни недели во семестар (15) * по бодување (0,04/0,05/0,06). Пример: 3 (часа неделно)* 15 (недели)* 0,04 (поени за одржување настава од прв циклус студии) = поени.

	Јавна управа (политички студии) Учебна 2002/2003 $1*30*0,03=0,9$ Учебна 2003/2004 $1*30*0,03=0,9$ Учебна 2004/2005 $1*30*0,03=0,9$ Учебна 2005/2006 $1*30*0,04=1,2$ Учебна 2006/2007 $1*30*0,04=1,2$ <i>Вкупно: 5.1</i> Теории на управувачки системи Учебна 2002/2003 $1*15*0,03=0,45$ Учебна 2003/2004 $1*15*0,03=0,45$ Учебна 2004/2005 $1*15*0,03=0,45$ Учебна 2005/2006 $1*15*0,04=0,6$ Учебна 2006/2007 $1*15*0,04=0,6$ Учебна 2007/2008 $1*15*0,04=0,6$ <i>Вкупно: 3.15</i> Јавна администрација Учебна 2006/2007 $2,5*15*0,04= 1,5$ учебна 2007/2008 $2,5*15*0,04= 1,5$ учебна 2008/2009 $2,5*15*0,04 = 1,5$ учебна 2009/2010 $1,25*15*0,04 = 0,75$ учебна 2010/2011 $1,25*15*0,04 = 0,75$ учебна 2011/2012 $1,25*15*0,04 = 0,75$ учебна 2012/2013 $1,25*15*0,04 = 0,75$ <i>Вкупно: 7.5</i> Од избор во претходно звање: 3 Административно право учебна 2006/2007 $2,5*15*0,04*2 = 3$ учебна 2007/2008 $2,5*15*0,04*3 = 4,5$ учебна 2008/2009 $2,5*15*0,04*3 = 4,5$ учебна 2009/2010 $2,5*15*0,04*3 = 4,5$ учебна 2010/2011 $2,5*15*0,04*3 = 4,5$ учебна 2011/2012 $2,5*15*0,04*3 = 4,5$ учебна 2012/2013 $2,5*15*0,04*2,5 = 3,75$ <i>Вкупно: 33.7</i> Од избор во претходно звање: 17.25	Вкупно: 61.2 Од прет- ходен избор: 20.25
1.2	Од втор циклус студии Втор циклус (магистерски) студии, насока:	

административно право и јавна администрација	
Управно процесно право	
учебна 2008/2009	$18,75 \cdot 0,05 = 0,937$
учебна 2009/2010	$27,5 \cdot 0,05 = 1,375$
учебна 2010/2011	$27,5 \cdot 0,05 = 1,375$
учебна 2011/2012	$27,5 \cdot 0,05 = 1,375$
учебна 2012/2013	$27,5 \cdot 0,05 = 1,375$
	<i>Вкупно: 6.437</i>
Од избор во претходно звање: 5.5	
Управно судство	
учебна 2008/2009	$18,75 \cdot 0,05 = 0,937$
учебна 2009/2010	$27,5 \cdot 0,05 = 1,375$
учебна 2010/2011	$27,5 \cdot 0,05 = 1,375$
учебна 2011/2012	$27,5 \cdot 0,05 = 1,375$
учебна 2012/2013	$27,5 \cdot 0,05 = 1,375$
	<i>Вкупно: 6.437</i>
Од избор во претходно звање: 5.5	
Службенички систем	
учебна 2008/2009	$18,75 \cdot 0,05 = 0,937$
учебна 2009/2010	$11,5 \cdot 0,05 = 0,575$
учебна 2010/2011	$12,5 \cdot 0,05 = 0,625$
учебна 2011/2012	$12,5 \cdot 0,05 = 0,625$
учебна 2012/2013	$12,5 \cdot 0,05 = 0,625$
	<i>Вкупно: 3,387</i>
Од избор во претходно звање: 2,45	
Компаративна управа	
учебна 2008/2009	$18,75 \cdot 0,05 = 0,937$
учебна 2009/2010	$20,5 \cdot 0,05 = 1,025$
учебна 2010/2011	$19,5 \cdot 0,05 = 0,975$
учебна 2011/2012	$19,5 \cdot 0,05 = 0,975$
учебна 2012/2013	$19,5 \cdot 0,05 = 0,975$
	<i>Вкупно: 4,887</i>
Од избор во претходно звање: 3,95	
Теории на управувачки системи	
учебна 2008/2009	$18,75 \cdot 0,05 = 0,937$
учебна 2009/2010	$25,5 \cdot 0,05 = 1,275$
учебна 2010/2011	$20,5 \cdot 0,05 = 1,025$
учебна 2011/2012	$20,5 \cdot 0,05 = 1,025$
учебна 2012/2013	$20,5 \cdot 0,05 = 1,025$
	<i>Вкупно: 5,287</i>
Од избор во претходно звање: 4,35	

	Административно право - применета програма учебна 2008/2009 $18,75 \cdot 0,05 = 0,937$ учебна 2009/2010 $20 \cdot 0,05 = 1$ учебна 2010/2011 $20 \cdot 0,05 = 1$ учебна 2011/2012 $20 \cdot 0,05 = 1$ учебна 2012/2013 $20 \cdot 0,05 = 1$ <i>Вкупно: 4,937</i> Од избор во претходно звање: 4 Одговорност на јавна администрација учебна 2008/2009 $22,5 \cdot 0,05 = 1,125$ учебна 2009/2010 $19 \cdot 0,05 = 0,95$ учебна 2010/2011 $8 \cdot 0,05 = 0,4$ учебна 2011/2012 $8 \cdot 0,05 = 0,4$ учебна 2012/2013 $8 \cdot 0,05 = 0,4$ <i>Вкупно: 3,275</i> Од избор во претходно звање: 2,15 Управни договори учебна 2008/2009 $22,5 \cdot 0,05 = 1,125$ учебна 2009/2010 $20 \cdot 0,05 = 1$ учебна 2010/2011 $20 \cdot 0,05 = 1$ учебна 2011/2012 $20 \cdot 0,05 = 1$ учебна 2012/2013 $20 \cdot 0,05 = 1$ <i>Вкупно: 5,125</i> Од избор во претходно звање: 4 Етика и јавна администрација учебна 2010/2011 $26 \cdot 0,05 = 1,3$ учебна 2011/2012 $26 \cdot 0,05 = 1,3$ Од избор во претходно звање: 2,6	Вкупно 42,372 Од прет- ходен избор: 33,6
2	Подготовка на нов предмет	<i>Вкупно:</i> 8 Од прет- ходен избор: 6
2.1	Подготовка на материјали за настава по предметот административно право (2006)	1
2.2	Подготовка на материјали за настава по предметот јавна администрација (2006)	1
2.3	Подготовка на материјали за настава по предметот теории на управувачки системи (2013)	1
2.4	Подготовка на материјали за настава по предметот службенички	1

	систем (2012)	
2.5	Подготовка на материјали за настава по предметот правна заштита на слободен пристап до информации од јавен карактер	1
2.6	Подготовка на материјали за настава по предметот управни договори (2009)	1
2.7	Подготовка на материјали за настава по предметот право и јавно здравство (2009)	1
2.8	Подготовка на материјали за настава по предметот Intellectual Property Rights Enforcement (2013)	1
3	Консултации со студенти² 2002/03 година 2003/04 година 2004/05 година 2005/06 година 2006/07 година 2007/08 година 2008/09 година 2009/10 година 2010/11 година 2011/12 година 2012/13 година 600*0,002 600*0,002 600*0,002 600*0,002 450*0,002 450*0,002 340*0,002 390*0,002 360*0,002 350*0,002 350*0,002 1,2 1,2 1,2 1,2 0,9 0,9 0,68 0,78 0,72 0,70 0,70 Вкупно: 10,18 Од претходен избор: 2,9	Вкупно: 10,18 Од претходен избор: 2,9
4	Член на Комисија за оцена или одбрана на докторат	<i>Вкупно:</i> 11 Од претходен избор: 10,5
4.1	До избор во претходно звање: 1*0,5=0,5	0,5
4.2	Од избор во претходно звање: 21*0,5=10,5	10,5
5	Член на Комисија за оцена или одбрана на магистратура	Вкупно : 17,4

² Вкупниот број поени во семестар се добива на следниов начин: број на студенти * бодување. Пример: 100 (студенти во семестар) * 0,002 (бодување) = 0,2 поена.

5.1	58*03=17,4	17,4
6.	Позитивно рецензиран учебник – коавтор	<i>Вкупно:</i> 54 Од прет- ходен избор: 42
6,1	2008 „Административно право“, учебник во коавторство, Правен факултет „Јустинијан Први“ – Скопје.	6
6,2	2008 „Јавна администрација“, учебник во коавторство, Правен факултет „Јустинијан Први“ – Скопје.	6
6,3	2009 „Управни договори“, учебник во коавторство со проф. д-р Борче Давитковски, Правен факултет „Јустинијан Први“ – Скопје.	6
6,4	2009 Учебник „Право и јавно здравство“, (група автори од Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје и Медицинскиот факултет во Скопје).	6
6,5	2010 Учебник „Право на слободен пристап до информации од јавен карактер“, учебник во коавторство со м-р Елена Давитковска, „Јустинијан Први“ - Скопје и Фондација „Институт отворено општество – Македонија“.	6
6,6	2012 Учебник: „Службенички систем“, Павловска-Данева А., Давитковска Е., Правен факултет „Јустинијан Први“ - Скопје, 2012.	6
6,7	2012 Учебник за втор циклус студии по интелектуална сопственост на англиски јазик: “Administrative, Judicial and Criminal Law Enforcement of Intellectual Property” Davitkovski B., Pavlovska-Daneva A., Tupanceski N., Published by Iustinianus Primus Faculty of Law in Skopje, 2012.	6
6,8	2012 Учебник за втор циклус студии по интелектуална сопственост: “Административна, управносудска и казненоправна заштита на правата од индустриска сопственост”, проф. д-р Борче Давитковски, проф. д-р Ана Павловска-Данева и проф. д-р Никола Тупанчески, издание на Правен факултет “Јустинијан Први” - Скопје, 2012.	6
6,9	2013 Теории на управувачки системи, учебник во коавторство: Давитковски Б., Павловска-Данева А., Давитковска Е., Гоцевски Д., Правен факултет “Јустинијан Први” Скопје, Скопје, 2013.	6
7.	Изменето и дополнето издание на учебник (коавтор)	Од претхо- ден избор:6
7,1	„Административно право“, учебник во коавторство, Правен факултет „Јустинијан Први“ - Скопје, 2011.	3

7,2	„Јавна администрација“, учебник во коавторство, Правен факултет „Јустинијан Први“ - Скопје, 2011.	3
8	Учебник издаден и во употреба на универзитет во странство	
8,1	Udžbenik “Nauka o Upravi”, u koautorstvu: Davitkovski B., Pavlovska-Daneva A., Lončar Z., Izdavač: Fakultet za državne i evropske studije-Podgorica, Podgorica 2012.	8
9	Настава во школи и работилници	<i>Вкупно 12 Од прет- ходен избор: 3</i>
9,1	Едукатор на посебната и прва обука на судиите на Управниот суд (2007)	1
9,2	2002 Предавач на Обуката за едукација на државните службеници, организирана од Агенцијата за државни службеници на Република Македонија и Француската амбасада во Република Македонија, предавања од предметот управно право.	1
9,3	2005/06 Предавач на Обуката за државни службеници вработени во централните државни органи и во органите на локалната самоуправа во Република Македонија, организирана од Институтот „Отворено општество“, Скопје, Штип, Битола, Маврово, Република Македонија.	1
9,4	Едукатор на обуката за државни службеници на тема: „Закон за постапување по предлози и претставки и неговата употреба“, SIGMA, Државен управен инспекторат при Министерството за правда, Скопје (2009).	1
9,5	Едукатор во рамките на Обуката на обучувачи за членовите на комисији за јавни набавки во организација на Бирото за јавни набавки и USAID, World Learning Program, Центар за јавни набавки, Скопје (2009).	1
9,6	Едукатор на Обуката за државни службеници на тема: „Измени и дополнувања на Законот за општа управна постапка“ SIGMA, Државен управен инспекторат при Министерството за правда, Скопје (2009).	1
9,7	Едукатор во рамките на VAO – обука на државните службеници организирана од Агенцијата за државни службеници и Амбасадата на Република Франција (2005-2009, 5*1).	5
9,8	Едукатор на Обука на членовите на комисији за прекршоци во Министерството за внатрешни работи на тема „Примена на Законот за прекршоци и Законот за општата управна постапка при водење на прекршочни постапки“, МВР, Скопје (2007).	1
	Вкупно	230,152
	Вкупно од претходен избор	149,65

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Ментор на докторска дисертација	15
1.1	5*3=15	15
2.	Ментор на магистерска работа	<i>Вкупно:</i> 30 Од претходен избор: 26
2.1	До претходен избор: 4*1=4	4
2.2	Од претходен избор: 26*1=26	26
3.	Раководител на национален научен проект	<i>Вкупно:</i> 12
3,1	Проект: „Анализа на потенцијалот за добро управување во Македонија“,учесници во проектот: Павловска-Данева А.– раководител, Лажетик-Бужаровска Г., Камиловска-Зороска Т., Станковиќ С., Гоцевски Д., организиран од Фондацијата „Институт отворено општество – Македонија“ (2008).	6
3,2	Раководител на проект: „Право и јавно здравство“, организиран од Фондација ИОМ (2008).	6
4.	Учесник во меѓународен научен проект	20
4.1	Научноистражувачки проект: Правен факултет „Јустинијан Први“ - Скопје, во соработка со Правниот факултет при Универзитетот во Марибор, „Правни аспекти на концесиите во здравството во Словенија и Македонија (2010-2012)“.	5
4.2	Проект: Курсеви по право, човекови права и грижа за пациенти“, организирано од Фондацијата „Отворено општество - Македонија“, Скопје и група универзитети (2010).	5
4.2	Учество како предавач во рамки на меѓународниот проект “Regional Joint Degree Master of Intellectual Property Law” (Конзорциумот на проектот го сочинуваат универзитети и	5

	организации и институции од Македонија, Франција, Грција, Бугарија, Србија и Светската академија на Светската организација за интелектуална сопственост) (2009).	
4.4	Научноистражувачки проект: Правен факултет „Јустинијан Први“ Скопје, во соработка со: правни факултети од Белград, Крагуевац, Ниш, Нови Сад, Софија, Велико Трново, Загреб, Осиек, Црна Гора, „Реформи во јавниот сектор“ (2009-2011).	5
5	Учесник во национален научен проект	<i>Вкупно:</i> 9 Од прет-ходен избор: 3
5.1	Проект: “Institutional Capacity Building For The Ministry Of Justice of the Republic of Macedonia”, проект на USAID и Министерството за правда на Република Македонија, Скопје (2006).	3
5.2	Проект: „Слободен пристап до информации од јавен карактер“, организирано од: Правен факултет „Јустинијан Први“ - Скопје, Младински образовен форум и Фондација „Отворено општество – Македонија“, Скопје (април - декември 2010).	3
5.3	Учесник во проект на ОБСЕ и Центар за истражување и креирање на политики, „Подготовка на домашна правна рамка за спроведување на избори од гледна точка на меѓународни стандарди и добра практика“, Скопје (2008).	3
6.	Монографија	
6.1	2000 “Омбудсман”, МИ-АН, Скопје;	8
7.	Дел од монографија објавен во странство	<i>Вкупно:</i> 12
7,1	2008 “Local Public Finance in Central and Eastern Europe”, ed. Zeljko Sevic, Davitkovski B., Pavlovska-Daneva A., published by Edward Elgar Publishing Limited, London (2008)	6
7,2	“Gauging Success: Performance Measurement in South Eastern Europe”, група автори уредник Ж. Шевиќ, Институт Отворено општество Будимпешта http://lgi.osi.hu/publications/default.asp?id=253 (2003);	6
8.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание³	<i>Вкупно:</i> 113,2

³ Во случај кога еден научен/стручен, односно апликативен труд има повеќе автори, кога се два автора – секој добива по 90% од бодовите, кога се три автори секој автор добива по 80% од бодовите, кога се четири и повеќе секој добива по 60% од бодовите.

		Од прет-ходен избор: 41,2
8.1	Јавна администрација основа за реформи / не-реформи у Републици Македонија“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., Давитковска Е., Гоцевски Д., ВЕСНИК часопис за теорију и праксу друштвено хуманистичких наука, Београдска пословна школа, висока школа струковних студија, Број 1, 2013, стр. 33-45.	2,4
8.2	„Е-Управа, примјена и предности ИКТ-а у управном поступку Републике Македоније“, Копаоничка школа природног права, Давитковски Б., Павловска-Данева А., Гоцевски Д., Бр. 11 Том3, 2009 стр.53-67.	3,2
8.3	“Теоретско определување на службеничкиот систем”, Павловска-Данева Е., Давитковска Е., Годишник на Правниот факултет “Јустинијан Први” во чест на 18 години од основањето на политички студии, Том 47-48, ISSN 0583-5062, 2013 год, стр. 237-252.	3,6
8.4	„Организациска поставеност на државната управа во Република Македонија“, Годишник на Правниот факултет во чест на проф. д-р Евгениј Димитров, Скопје, 1999 г.	4
8.5	„Критички осврт на Законот за народен правобранител“, Годишник на Правниот факултет, Скопје, 2000 г.	4
8.6	„Управните договори – нов институт во македонското право“, труд објавен во „Деловно право“, списание за теорија и практика на правото, Здружение на правници од стопанството (2005).	4
8.7	„Правниот статус на установите“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., „Деловно право“, списание за теорија и практика на правото, Здружение на правници од стопанството (2005).	3,6
8.8	„Органи на установата“, труд објавен во „Деловно право“, списание за теорија и практика на правото, Здружение на правници од стопанството (2006).	4
8.9	“Правна поставеност на Агенцијата за супервизија на капитално финансираното пензиско осигурување (МАПАС) во новиот пензиски систем”, Годишник на Правниот факултет “Јустинијан Први” во чест на Стрезо Стрезовски (2006).	4
8.10	“Правни реформи во невладиниот сектор во Република Македонија”, Давитковски Б., Павловска-Данева А., Годишник на Правниот факултет “Јустинијан Први” во чест на Тодорка Оровчанец, Скопје (2006).	3,6
8.11	“Дискрециони овластувања на јавната администрација”, Давитковски Б., Павловска-Данева А., Годишник на Правниот факултет “Јустинијан Први” во чест на Димитар Поп Георгиев,	3,6

	Скопје (2006).	
8.12	„Надлежностите на Управниот суд“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., „Деловно право“, списание за теорија и практика на правото, Здружение на правници од стопанството (2007).	3,6
8.13	„Upravni spor u Republici Makedoniji“, Davitkovski B., Pavlovska-Daneva A., Škola prirodnog prava, Vol.3, Srbija (2007).	3,6
8.14	„Преображај јавних служби – основ реформе јавног сектора у Македонији“, Борче Давитковски, Ана Павловска-Данева, Школа Природног права, Србија (2008).	3,6
8.15	„Службенички версус работен однос“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., Деловно право - издание за теорија и практика на правото, год. XI, бр. 23 Скопје, октомври 2010, стр. 161-172.	3,6
8.16	„Статусот на вработените во јавниот сектор согласно со најновите законски решенија“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., Деловно право - издание за теорија и практика на правото, год. XI, бр. 22 Скопје, Мај 2010, стр. 545-562.	3,6
8.17	„Јавно-приватно партнерство во вршењето јавни услуги во Република Македонија“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., Деловно право - издание за теорија и практика на правото, год. XI, бр. 22 Скопје, мај 2010, стр. 531-544.	3,6
8.18	„Приказ на најновото службеничко законодавство во Република Македонија“ Давитковски Б., Павловска-Данева А., Деловно право издание за теорија и практика на правото, Година XII, бр. 25, Скопје, Октомври 2011 стр. 171-194.	3,6
8.19	”Working Principles of Modern Public Administration” , Павловска-Данева А., Давитковска Е., Iustinianus Primus Law Review № 06 • volume IV • Spring 2013 (објавено на http://www.law-review.mk/pdf/06/Ana%20Pavlovska-Daneva,%20Elena%20Davitkovska.pdf);	3,6
8.20	Pavlovska-Daneva A., Mucunski T., “Pravne posledice Lustracije: Studija slučaja Republike Makedonije”, Časopis za pravnu teoriju i praksu, Udruženje pravnika Srbije, broj 10, tom II, 2012, Beograd. Str. 415-432.	3,6
8.21	Pavlovska-Daneva A., Davitkovska E., “The Principles Within the European Administrative Space”, Časopis za pravnu teoriju i praksu, Udruženje pravnika Srbije, broj 10, tom II, 2011, Beograd str. 289-305.	3,6
8.22	Davitkovski B., Pavlovska-Daneva A., “The latest development in terms of the administrative dispute in Macedonia”, Pravni život, Časopis za pravnu teoriju i praksu, Udruženje pravnika Srbije, br. 10 tom II 2010, Beograd str. 299-312.	3,6
8.23	„E-UPRAVA – primjena i prednosti IKT a u upravnom postupku u Republici Makedoniji“, Davitkovski B., Pavlovska-Daneva A., Gocevski D. Pravni život br. 11/2009, str. 53-65.	3,2
8.24	„Новини во управноправната заштита на правата на граѓаните во управната постапка и управниот спор“, Борче Давитковски, Ана	3,6

	Павловска Данева, Деловно право, списание за теорија и практика на правото, бр 19 (2008).	
8.25	„Институтот молчење на администрацијата во управната постапка во Република Македонија“, Борче Давитковски, Ана Павловска Данева, Зборник на трудови, МАНУ, Скопје (2009).	3,6
8.26	„Управни поступак и право слободног пристапа информацијама јавног карактера у Македонији“, Борче Давитковски, Ана Павловска Данева, Школо на природно право, Вол.2 Србија (2008).	3,6
8.27	„Институцијата омбудсман во Република Македонија“, Правото и светскиот поредок, бр. 9, Здружение на правници на Србија, том 1, Белград, 2002 (објавен на српски јазик).	4
8.28	“Управниот спор во Република Македонија согласно со новиот Закон за управни спорови”, Давитковски Б., Павловска-Данева А., Законската рамка на судската реформа во Република Македонија Скопје (2006).	3,6
8.29	„Еврпски омбудсман“, Евродијалог, Студентски збор, Скопје, 2003 г.	4
8.30	„Концептот на локална самоуправа во Република Македонија“, Јус Форум, Вол. 2, Но. 10-12, Институт за компаративно право, октомври-декември, /2001, Подгорица (објавен на српски и англиски јазик).	4
8.31	„Потребата од управни договори во македонското законодавство“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., Современо право, бр. 2, Софија, 2001 (објавен на бугарски јазик).	3,6
8.32	„Институцијата омбудсман и нејзиното функционирање во скандинавските земји“, Годишник на Правниот факултет, том 38 1996/1998 г.	4
9.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	<i>Вкупно:</i> 14 Од прет-ходен избор: 12
9.1	“Frequent legal ammendments, preconditions for succes/failor of public administration reforms”, Davitkovski B., Pavlovska-Daneva A., Davitkovska E., Gocevski D., Published papers from the 21st NISPAcee Annual Conference, Regionalisation and Inter-Regional Cooperation, Belgrade, Serbia, May 16-18, 2013.	3.6
9.2	Davitkovski B., Pavlovska-Daneva A., “The European Administartive Space as a Challenge for Public Administration Reform in the Republic of Macedonia”, Hrvatska I komparativna javna uprava, Institut za javnu upravu – novi informatory, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu Društveno veleučilište u Zagrebu, br. 1, Godina 11, 2011 str. 127-146.	5.4

9.3	„Institutional Incapacity for Integration: Macedonia and the EU“, Davitkovski B., Pavlovska-Daneva A., The Association for the Study of Nationalities 2011, World Convention, Collumbia University 14-16 April 2011.	5.4
9.4	„Javna administracija, pokretač ili prepreka evrointegracionih procesa u Republici Makedoniji“, Davitkovski B., Pavlovska-Daneva A., Anali Pravnog fakulteta u Beogradu, br.1/2011, str. 386-399.	5.4
9.5	“Organizational Concepts of Public Services in the Republic of Macedonia”, Borce Davitkovski, Ana Pavlovska Daneva, Lex Localis, Journal of Local Self-Government, Volume 7 (2009).	5.4
9.6	„Realizing the Rights of Citizens through the Administrative Procedure and Administrative Dispute in the Republic of Macedonia“, Borce Davitkovski, Ana Pavlovska Daneva, Hrvatska Javna Uprava broj 1 (2009).	5.4
10.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во стручно/научно популарно списание	<i>Вкупно:</i> <i>11,4</i>
10.1	Осврт на одделни решенија содржани во Предлог-законот за управни спорови“, Борче Давитковски, Ана Павловска Данева, мегапроект: Евроинтеграцијата на општествениот, правниот и политичкиот систем на Република Македонија, Forum Europaeum – Законска рамка на тековната судска реформа, Правен факултет „Јусинијан Први“ - Скопје (2006).	1.8
10.2	„Критички осврт на административниот капацитет за спроведување на acquis предвиден со НПАА“, Борче Давитковски, Ана Павловска Данева, мегапроект: Евроинтеграцијата на општествениот, правниот и политичкиот систем на Република Македонија, Forum Europaeum – Предлог-национална програма на усвојување на правото на Европската унија, Правен факултет „Јустинијан Први“ - Скопје (2006).	1.8
10.3	„Нов институт во нашето право: управни договори-неужност или потреба“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., Правник, бр. 107, 108, март-април 2001.	1.8
10.4	„Институцијата Претседател на државата“, „Македонско време“, април 99 и “The Institution President of the State”, Macedonian Times, Скопје, април 1999 (објавен на англиски јазик).	2
10.5	„Омбудсман: што е, кога, зошто?“, Македонско време, јануари 1997 г., и „Ombudsman, What, When, Why?“, Macedonian Times, January 1997 (објавен на англиски јазик).	2
10.6	„Alternatives to litigation between administrative authorities and citizens: Macedonian Experience, http://venice.coe.int (2005).	2
11.	Трудови со оригинални научни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	<i>Вкупно:</i> <i>18,6</i> Од претходен избор:

		13,2
11.1	„ЕЗ (ефикасност, економичност, ефективност)“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., Давитковска Е., Гоцевски Д., Зборник на трудови од Четвртиот скопско-загрепски правен колоквиум, издавач: Правен факултет „Јустинијан Први“ - Скопје, август 2013, стр. 9-26.	1,8
11.2	„Договорите за концесионрање на здравствените служби во Република Македонија како управни договори“, Павловска Данева. А., Зборник на трудови од научноистражувачки проект „Правни аспекти на концесиите во здравството во Словенија и Македонија“, 2011, стр. 21-37.	3
11.3	“Виш Управен суд: кочничар или ефикасна второстепена инстанца кон остварување на правата на граѓаните во управно судската постапка?”, Павловска-Данева А., Муцунски Т., Зборник на објавени излагања од Меѓународната научна конференција “Развојни тенденции во управното законодавство, 24-26 јуни 2011, Охрид”, Правен факултет “Јустинијан Први” - Скопје, стр. 183-192.	2,7
11.4	„Značaj Javne administracije za stabilnost institucija u Republici Makedoniji“, Davitkovski B., Pavlovska-Daneva A., Zbornik radova VIII tradicionalnog naučnog skupa „Pravnički dani prof. Dr Slavko Carić“, Pravni fakultet za privredu i pravosuđe Univerziteta Privredna akademija Novi Sad, 2011, str.17-30.	2,7
11.5	„European Integration and the Macedonian Public Administration“, објавен на меѓународната конференција на тема: „The Ex-Yugoslav Republics 20 years after, prospects and challenges“, организирано од Финскиот институт за меѓународни прашања, Амбасадата на Република Словенија и Алексантри институтот, во Хелсинки, 14.9.2011.	3
11.6	„Реформа на управно-процесната заштита на правата на граѓаните во Република Македонија“, Борче Давитковски, Ана Павловска Данева, Втор скопско-загрепски правен колоквиум, Зборник на трудови, Правен факултет „Јустинијан Први“ - Скопје (2009).	2,7
11.7	„Управноправна заштита на авторските и сродните права“, Борче Давитковски, Ана Павловска-Данева, Зборник на трудови на ТЕМПУС-проект, „Кон ЕУ-стандарди за авторско право и сродни права“, Правен факултет „Јустинијан Први“ - Скопје, Центар за образование за интелектуална сопственост, Скопје (2007).	2,7
12.	Трудови објавен во зборник на трудови на в.о. институција	<i>Вкупно:</i> 32,2 Од прет-ходен избор: 12

12.1	„Јавната администрација во Република Македонија – носител на процесот на евроинтеграција“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., Муцунски Т., Зборник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје во чест на проф. д-р Наум Гризо, Скопје, 2011, стр. 15-40.	1.6
12.2	„Перспективите на НВО секторот во вршењето на јавни услуги во Република Македонија“, Зборник на трудови на Правниот факултет во Загреб, Давитковски Б., Павловска-Данева А., Гоцевски Д., Правни факултет у Загребу, Година 61 – Број 2, Загреб, 2011, стр. 347-364 (достапно на: http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=99938).	1.6
12.3	Павловска-Данева А., Муцунски Т., „Приближување на македонската јавна администрација кон административниот систем на ЕУ“, Зборник во чест на проф. д-р Тодор Пеливанов, 2012 г., стр. 205-218.	1.8
12.4	Davitkovski B., Pavlovska-Daneva A., Gocevski D., “Perspektiva nevladina sektora u pružanju javnih usluga u Republici Makedoniji”, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, Godina 61-Broj 2, Zagreb, 2011 str. 347-364.	1.6
12.5	„Реактуализирање на одделни прашања поврзани со постапката за решавање управни работи“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., Зборник во чест на Томислав Чокревски, „Јустинијан Први“ – Скопје, Скопје (2010), стр. 260-271.	1.8
12.6	„Правото на слободен пристап до информации од јавен карактер“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., Правен факултет „Јустинијан Први“ - Скопје, Зборник во чест на проф. д-р Владимир Митков, 2010, стр. 125-139.	1.8
12.7	Теоретско разграничување помеѓу приватноправните и управните договори“, Борче Давитковски, Ана Павловска-Данева, Зборник на трудови во чест на проф. д-р Стеван Георгиевски, Правен факултет „Јустинијан Први“ - Скопје (2008).	1.8
12.8	„Европски административен простор“, Борче Давитковски, Ана Павловска-Данева, Зборник на трудови во чест на проф. д-р Панта Марина, Правен факултет „Јустинијан Први“ - Скопје (2007).	1.8
12.9	„Македонската легислатива и правото на слободен пристап до информации од јавен карактер“, Борче Давитковски, Ана Павловска-Данева, Зборник на трудови во чест на проф. д-р Борислав Благов, Правен факултет „Јустинијан Први“ - Скопје (2007).	1.8
12.10	„Етички кодекс на министрите и носителите на други јавни функции“, Борче Давитковски, Ана Павловска-Данева, Зборник на трудови во чест на проф. д-р Фрањо Бачиќ, Правен факултет „Јустинијан Први“ - Скопје (2007).	1.8
12.11	„Кадрите во јавната управа како основна компонента на управниот систем“, Борче Давитковски, Ана Павловска-Данева, Руско-македонски зборник „Актуелни прашања за државата и	1.8

	правото во Руската Федерација и Република Македонија“, Правен факултет „Јустинијан Први“ (2007).	
12.12	„Управни договори“, Зборник посветен на почесни доктори и магистри на науки (2001-2006) Скопје. Издание на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, 2006 г.	2
12.13	„Францускиот модел на институтот управен договор“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., Зборник на трудови на Правниот факултет „Јустинијан Први“ по повод Француско-македонските денови на правото, 2004 г.	1.8
12.14	„Правната природа на договорите за јавни набавки во Република Македонија и компаративно“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., Зборник на трудови во чест на проф. Миле Хаџи-Василев, 2004 г.	1.8
12.15	„Системот на мерење перформанси во македонскиот јавен сектор“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., Зборник на трудови во чест на проф. Гривчев, Правен факултет, Скопје, 2002 г.	1.8
12.16	„Установување на службенички систем во Република Македонија“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., Зборник на трудови во чест на проф. Габер, Правен факултет – Скопје, 2001 г.	1.8
12.17	„Историски развој на настанувањето на институцијата омбудсман“, Зборник на трудови во чест на проф. Габер, Правен факултет – Скопје, 2001 г.	2
12.18	Davitkovski B., Pavlovska-Daneva A., „The Status of Civil Servants in the Macedonian Legislature“, Liber Amicorum: Pravo-Resnica-Morala, Univerza v Mariboru, Pravna fakulteta. 2010 pp. 47-55.	1.8
13.	Пленарни предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество	<i>Вкупно:</i> 12 Од прет- ходен избор: 6
13.1	Учесник на меѓународна научна конференција: „Развојни тенденции во управното законодавство“, организирана од Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, во Конгресниот центар во Охрид, 24-26 јуни 2011.	3
13.2	Учесник со труд „Е3 (ефикасност, економичност, ефективност)“ на Четвртиот скопско-загрепски правен колоквиум, организиран од Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје и Правниот факултет во Загреб, 6-8 септември 2013 г., Конгресен центар - Охрид, Македонија.	3
13.3	Излагач на Конференцијата на тема: „Актуелните прашања во државата и правото на Руската Федерација и Република Македонија“, втор дел, Охрид, Република Македонија (2006).	3
13.4	Учесник на Вториот скопско-загрепски колоквиум одржан на	3

	Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје (2008).	
14.	Пленарни предавања на научен/стручен собир	<i>Вкупно:</i> 10 Од прет-ходен избор: 4
14.1	Излагач на Предлог-законот за управни спорови, јавна расправа на тема „Реформите на судството во Република Македонија“, организирана од Институтот „Отворено општество“ и Министерството за правда, „Холидеј ин“, Скопје (2006).	2
14.2	Учесник на јавната расправа за Предлог-законот за судови, Предлог-законот за Државен судски совет, Предлог-законот за управни спорови, Предлог-законот за прекршоци и Предлог-законот за медијација, организирана од Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје (2006).	2
14.3	Излагач на Научната расправа во однос на Предлог-националната програма за усвојување на правото на Европската унија, Правен факултет „Јустинијан Први“, Скопје, Република Македонија (2006).	2
14.4	Излагач на тема „Анализа на спроведувањето на Законот за управните спорови и потреба од негови измени“, во организација на Државниот управен инспекторат и Управниот суд, Скопје (2009).	2
14.5	Учесник на конференција: “Улогата на политичките партии во изборниот процес”, хотел „Арка“, Скопје (30 ноември 2012), организирана од ОБСЕ, Скопје.	2
15.	Секциски предавања на научен/стручен собир	<i>Вкупно:</i> 4 Од прет-ходен избор: 3
15.1	Учесник на научна расправа: „Методи на хармонизација на националното законодавство со правото на Европската унија“, на точка на дневен ред „Хармонизација на административното право“, МАНУ, Скопје, 26 март 2008.	1
15.2	Учесник со труд „Јавно-приватно партнерство во вршењето јавни услуги во Република Македонија“ и „Статусот на вработените во јавниот сектор согласно со најновите законски решенија“, 62. Средба на правниците, Струга, 13-15 мај 2010.	1
15.3	Учесник со труд „Двостепеност во управниот спор: уставно начело или одложување на управно-судската постапка?“, 64.	1

	Средба на правниците, Охрид, хотел „Метропол“, 19-21 мај 2011.	
15.4	Учесник со труд „Приказ на најновото службеничко законодавство во Република Македонија“, 65. Средба на правниците, Охрид, хотел „Метропол“, 20-22 октомври 2011.	1
16.	Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество	<i>Вкупно:</i> 36 Од прет-ходен избор: 22
16.1	„Настава по право и здравство: Курсеви по право, човекови права и грижа за пациенти“, организирано од Фондација отворено општество Македонија, Скопје, Холидеј Ин (мај 18-21, 2010);	2
16.2	Член на работна група за јавноправни аспекти на граѓанското право (2011-2016). Учесник со теза, на првата меѓународна научна конференција, во организација на МАНУ и Комисијата за изработување на граѓански законик на Република Македонија (формирана од Владата на Република Македонија), „Начелни прашања за кодифицирање на македонското граѓанско право“, МАНУ 12.1.2012 година.	2
16.3	Учесник со труд: „Управни уговори“, Округли сто „Живот и дело Славољуба Поповиќ“ Ниш, Универзитет во Ниш, Правен факултет, 6.11.2010.	2
16.4	Учесник со труд: Panel BK: The EU and Macedonia: Is there Motivation for Integration and Are Institutions Ready to Lead it? Paper on the topic: „Institutional Incapacity for Integration: Macedonia and the EU“, The Association for the Study of Nationalities 2011, World Convention, Collumbia University 14-16 April 2011.	2
16.5	Учесник на меѓународна конференција на тема: „The Ex-Yugoslav Republics 20 years after, prospects and challenges“, организирано од Финскиот институт за меѓународни прашања, Амбасадата на Република Словенија и Алексантри институтот, во Хелсинки, 14.9.2011.	2
16.6	Pavlovska-Daneva A., Davitkovska E., Učešće na XXIV susret kopaoničke škole prirodnog prava, sa radom „The Principles within the European Administrative Space“, Kopaonik 13-17 Decembar 2011, Kopaonik Srbija.	2
16.7	Pavlovska-Daneva A., Mucunski T., Učešće na XXV susret kopaoničke škole prirodnog prava, sa radom „Pravne posledice Lustracije: Studija slučaja Republike Makedonije“, Kopaonik 13-17 Decembar 2012,	2

	Корпаоник Srbija.	
16.8	Учесник: „Social Democracy in Changing Times: Solidarity and Prosperity in the Balkans“, организирано од Republican People's Party (CHP), Istanbul, 24-25 November 2012.	2
16.9	Participant with paper: “Frequent legal ammendments, preconditions for succes/failor of public administration reforms”, 21st NISPAcee Annual Conference, Regionalisation and Inter-Regional Cooperation, IV working group on Public Administration Reform (presented 17th May) Faculty of Organizational Sciences University of Belgrade, Belgrade, Serbia, May 16-18, 2013.	2
16.10	Participant with paper: “Legal status and role of the commission for relations between confessional groups in the republic of macedonia”, International Scientific Conference “1700 years of the Milan Edict”, Faculty of Law Nish, 17-18th May 2013.	2
16.11	Учесник со труд: „Јавна администрација основа за реформе/не-реформе у Републици Македонији“, Давитковски Б., Павловска-Данева А., Давитковска Е., Гоцевски Д., Прва национална конференција со меѓународно учество во организација на Београдска пословна школа – Висока школа струкових студии, на тема: „Компетенције и компетентности, пословни успех у условима тржишног пословања“, Златибор, Србија, 23-25 мај 2013.	2
16.12	Учесник на Меѓународна конференција за подобрување на методите за едукација на правните факултети, организирана од Меѓународниот форум ELPIS за Европа (2001).	2
16.13	Излагач на Меѓународен симпозиум на тема “Независни административни органи (институција омбудсман)“, организиран од Европскиот центар за уставно право – CECL, Атина, Грција (2001).	2
16.14	Излагач на Меѓународен симпозиум на тема “Збогатување на информациите за животната средина и прекуграничната соработка (институционални рамки и еколошка администрација)“, организиран од Европскиот центар за уставно право – CECL, Атина, Грција (2001).	2
16.15	Учесник на 25. Меѓународен конгрес од областа на управните науки на тема: “Променетата позиција и статус на државните службеници“, организиран од страна на Меѓународниот институт на управните науки – PIAS, Атина, Грција (2001).	2
16.16	Учесник на SECoPA (Southeastern Conference for Public Administration), Југоисточна конференција за јавна администрација, Савана, Џорџија, САД (2003).	2
16.17	Излагач на Конференцијата на тема: „Актуелните прашања во државата и правото на Руската Федерација и Република	2

	Македонија“, прв дел, Москва, Руска Федерација (2005).	
16.18	UniDem Campus Seminar on „Administrative Justice and Inter-Ministerial Communication“, European Commission for Democracy through Law, (Venice Commission), Council of Europe, Trieste (Italy), 2005.	2
	Вкупно	357,4
	Вкупно од претходен избор	177,4

СТРУЧНО –АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Стручна монографија	<i>Вкупно:</i> 33,6
1.1	„Анализа на капацитетите за добро управување во судскиот систем во Република Македонија“, дел од публикацијата „Анализа на потенцијалот за добро управување во осум области“, во рамки на проектот „Анализа на потенцијалот за добро управување во Македонија“, учесници во проектот: Павловска-Данева А.– раководител, Лажетик-Бужаровска Г., Камиловска-Зороска Т., Станковиќ С., Гоцевски Д., организиран од Фондацијата „Институт отворено општество – Македонија“ (2008)	4,8
1.2	„Коментар на Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер“, Борче Давитковски, Ана Павловска-Данева, Фондација „Институт отворено општество – Македонија“ (2011).	7,2
1.3	„Law on Free Access to Information of Public Sharacter With Comments“, Davitkovski B., Pavlovska-Daneva A., Foundation Open Society Institute Macedonia (2011).	7,2
1.4	„Нацрт-политика за обука на државните службеници од централната администрација во Република Македонија“, група автори, уредници: Фани Каранфилова-Пановска, Кире Миловски, Фондација „Институт отворено општество – Македонија“ (2008).	4,8
1.5	„Коментар на Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер“, Борче Давитковски, Ана Павловска-Данева, Фондација „Институт отворено општество - Македонија (2006).	4,8
1.6	„Law on Free Access to Information of Public Sharacter With Comments“, Davitkovski B., Pavlovska-Daneva A., Foundation Open Society Institute Macedonia (2006).	4.8
2.	Речник или стручна енциклопедија	
2,1	Коавтор: “Ми-Анова енциклопедија општа и македонска”, редактор: Јован Павловски, МИ-АН, Скопје (2006).	3

3.	Студија, физибилити-студија, истражување на пазар	<i>Вкупно:</i> 18
3.1	“Perspectives of the Domestic Legal Framework Governing Elections, From the Viewpoint of the International Election Standards and Good Practices”. – A Guide Towards Accurate, Reliable and Consistent Electoral Legislation Aimed at Straightening of the Overall Integrity of the Electoral Processes, published by Center for Research and Policy Making supported by OSCE (2009).	1
3.2	Експертско мислење „Анализа за утврдување на модалитетите за примена на амандман XXI на уставот на Република Македонија во законите, односно за оправданоста, целисходноста и потребата од постоење на второстепените комисии со анализа за секоја комисија одделно, во услови на загарантирана судска заштита пред Управниот суд на Република Македонија“ на Министерството за правда – државен управен инспекторат, работилница, Кочани, 2008.	1
3.3	ФООМ, учесник со проект на работилницата „Анализа на потенцијалот за добро управување во осум области“ во Кочани и Битола (2008).	1
3.4	Учесник во проект на ОБСЕ и ФИОМ „Подготовка на предлог за измена на Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер“, Скопје, 2008.	1
3.5	OSCE и ODIHR-Варшава, проект: „Анализа на легислативата за избирачкото право на Република Македонија“ (2008).	1
3.6	FOSI, Macedonia Skopje, “Good Governance capacity of the judicial system in the Republic of Macedonia regarding contemporary reforms” (2007).	1
3.7	„European Agency for Reconstruction (EAR)”, локален експерт, проект „Јакнење на институционалните капацитети на Дирекцијата за заштита на лични податоци“ (2007).	1
3.8	USAID, Скопје, проект „Institutional Capacity Building For the Ministry of Justice of the Republic of Macedonia“ (2006).	1
3.9	USAID Скопје, проект “Brief for Qualitative Research on detecting performance gaps in the state judicial system” (2006).	1
3.10	UNDP Skopje, проект “Establishing a Designated National Authority For the Clean Development Mechanism in the Republic of Macedonia (2006).	1
3.11	Институт „Отворено општество“, Скопје, проект: „Креирање политика на обука на државните службеници во централните органи на управа“ (2006).	1
3.12	Совет на радиодифузија на РМ, проект: „Коментар на Законот за радиодифузија“ (2006).	1
3.13	World Bank project: “Analysis of the structure, status, responsibilities and obligations for reporting of the regulatory agencies in Macedonia and the region” (2005/2006).	1
3.14	European Agency for Reconstruction (EAR), проект: „Creation of a	1

	Vineyard Monitoring and Management system“ (2005).	
3.15	International Policy Fellowship program, Институт Отворено општество во Будимпешта, проект: “Установување на управно судство во Република Македонија: идеи и перспекти” (2004).	1
3.16	Local Government and Public Service Reform Initiative, Policy Fellowship, Институт Отворено општество во Будимпешта, проект: “Мерење на перформанси во јавниот сектор” (2001).	1
3.17	Individual Research Support Scheme Grant, Институт Отворено општество во Будимпешта, проект: “Омбудсманот во Европа: значајно искуство за Македонија” (2000).	1
3.18	Заштита на Охридското Езеро", меѓународен проект поддржан од GEF (Global Environmental Fund), World Bank (2000).	1
4.	Учество во промотивни активности на факултетот/институтот	
4.1	Член во одбор за пречек и сместување на гости од странство во повод прослава на 50 год. од основањето на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје (2001)	0.5
5.	Член во комисија за изработка на измени и дополнувања на закон; изработка на подзаконски акт	<i>Вкупно: 18</i> Од претходен избор: 4
5.1	Закон за народен правобранител (2003)	2
5.2	Закон за управна инспекција (2003-2004)	2
5.3	Закон за општа управна постапка (2003-2005)	2
5.4	Закон за управни спорови (2003-2006)	2
5.5	Закон за организација и работа на органите на државната управа (2005)	2
5.6	Закон за индустриска сопственост (2005)	2
5.7	Закон за воздухопловство (2005)	2
5.8	Закон за слободен пристап до информации од јавен карактер (2009)	2
5.9	Член на работниот тим за проценка и анализа на потребата од комисији за решавање на управни предмети во втор степен при Владата на РМ (2009)	2
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС		
1.	Студиски престој во странство	<i>Вкупно: 2,5</i>
1.1	2003/04 Визитинг-истражувач на Факултетот за јавна администрација (Askew School of Public Administration) Florida State University, Tallahassee, САД.	2
1.2	Диплома од Факултетот за политички науки при Универзитетот во Болоња, Италија, Летна школа за постдипломци, Бертиноро, Италија, тема: “Посткомунистичката транзиција и Европските	0,5

	интеграциони процеси” (1995).	
1.	Раководител на внатрешна организациона единица	<i>Вкупно:</i> 2
1.1	2008 , раководител на Колегиумот на постдипломските студии по политичко- правни науки и комуникологија, на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.	1
1.2	2008 , раководител на Катедрата за административно право и јавна администрација	1
2.	Член на универзитетска комисија	
2,1	Студентски правобранител (2005-2008)	1
3.	Член на факултетска комисија	<i>Вкупно:</i> 9 Од прет-ходен избор: 5
3.1	Секретар на Институтот за политички и правно-политички науки (1998-2004)	0,5
3.2	Секретар на постдипломските студии по политички и правно-политички науки (2004-2005).	0,5
3.3	Член на Стручниот совет за признавање високообразовни квалификации стекнати во странство (последипломски и докторски студии) од областа на политичките и правно-политичките науки (2005)	0,5
3.4	Комисија за прием на нови студенти на прв циклус студии (2001/2002)	0,5
3.5	Комисија за прием на нови студенти на прв циклус студии (2002/2003)	0,5
3.6	Комисија за прием на нови студенти на прв циклус студии (2009/2010)	0,5
3.7	Комисија за прием на нови студенти на прв циклус студии (2010/2011)	0,5
3.8	Комисија за прием на нови студенти на втор циклус студии (2008/2009)	0,5
3.9	Комисија за прием на нови студенти на втор циклус студии (2010/2011)	0,5
3.10	Комисија за прием на нови студенти, за реализирање на проект 35/45 (2010/2011)	0,5
3.11	Член во Комисијата за евалуација/самоевалуација на Правниот факултет за учебната 2011/2012 г., летен семестар	0,5
3.12	Член во Комисијата за евалуација/самоевалуација на Правниот факултет за учебната 2011/2012 г., зимски семестар	0,5
3.13	Член во Комисијата за евалуација/самоевалуација на Правниот факултет за учебната 2010/2011 г., летен семестар	0,5
3.14	Член во Комисијата за евалуација/самоевалуација на Правниот	0,5

	факултет за учебната 2010/2011 г., зимски семестар	
3.15	Член на Издавачки совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје (2005-2009)	0,5
3.16	Член во Комисијата за евалуација/самоевалуација на Правниот факултет за учебната 2009/2010	0,5
3.17	2009 , учество во изработка на наставна програма по еворпско право, на втор циклус (магистерски) студии на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје	0,5
3.18	2011 , учество во Комисијата за усогласување на наставни програми од прв и втор циклус на сите студиски програми на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје	0,5
4.	Член на уредувачки одбор на научно/стручно списание	<i>Вкупно:</i> 1,5 Од прет-ходен избор: 1
4.1	2010 – член на уредувачкиот одбор на Зборникот на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, објавен во чест на проф. д-р Наум Гризо;	0,5
4.2	2009 – член на уредувачкиот одбор на електронското списание Iustinianus Primus Law Review	0,5
4.3	1994-2006 - член на издавачки одбор на списанието “Македонско време (на македонски јазик) и Macedonian Times” (на англиски јазик), книгоиздателство МИ-АН.	0,5
5.	Член на комисија за избор во звање	<i>Вкупно:</i> 1,4 Од избор во прет-ходно звање: 0,8
5.1	(2008) Член на Комисијата за избор/преизбор на соработник во соработничко звање - помлад асистент	0,2
5.2	(2010) Член на Комисијата за избор/преизбор на соработник во соработничко звање - асистент	0,2
5.3	(2006) Член на избор/преизбор на соработник во соработничко звање - помлад асистент	0,2
5.4	(2007) Член на избор/преизбор на соработник во соработничко звање - асистент	0,2
5.5	(2010) Член на избор/преизбор на соработник во соработничко	0,2

	звање - асистент	
5.6	(2012) Член на избор/преизбор на наставник во сите наставно-научни звања	0,2
5.7	(2012) Член на избор/преизбор на наставник во сите наставно-научни звања	0,2
6.	Раководител на постдипломски или докторски студии	
6.1	2008 - раководител на вториот циклус студии на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, на насоката административно право и јавна администрација.	2
7.	Подготовка на национални документи (стратегии закони и сл.)	<i>Вкупно:</i> 4
7.1	МАНУ, член на работниот тим од Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје за изработка на Националната стратегија за енергетика (2008).	2
7.2	Учесник во изработката на “Национална стратегија за механизмот за чист развој за првиот период на обврски според Протоколот од Кјото 2008-2012” (2007).	2
8.	Учество во комисии и тела на државни и други органи	<i>Вкупно:</i> 6 Од претходен избор: 1
8.1	Член (претседател) на Управен одбор на Агенција за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување МАПАС (2002-2007).	1
8.2	Член на Владиниот експертски тим за ограничување на дискреционите овластувања на носителите на јавна власт (2005-2006).	1
8.3	Вклучена е во групата одговорна за изготвување правилници за начинот на спроведување на почетната обука и полагањето на приемниот испит на Академијата за судии и обвинители (2006).	1
8.4	Член на работен тим за проценка и анализа на потребата од комисии за решавање на управни предмети во втор степен при Владата на Република Македонија, организирано од Министерството за правда на Република Македонија (2009).	1
8.5	Консултант за правни прашања на МАПАС, проект на (Macedonian Business Environment Activity) BEA-USAID и GPM Consulting „Needs Assessment of Governmental Regulatory Bodies and Agencies in their efforts to implement relevant laws, procedural requirements and enforcement programs“ (2008).	1
8.6	USAID BEA, правен консултант на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (МАПАС) по однос на прашања од областа на водење прекршочни постапки (2008).	1

	Вкупно	102,5
	Вкупно од избор во претходно звање	11,8

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	230,152
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	357,4
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	/
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	102,5
Вкупно	690,052

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ, ОД ПРЕТХОДНО ИЗБРАНО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	149,65
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	177,4
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	/
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	11,8
Вкупно	338,85

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Симеон Гелевски, с.р.

Проф. д-р Арсен Јаневски, с.р.

Проф. д-р Борче Давитковски, с.р.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ОД ОБЛАСТА НА ЕКОНОМСКИТЕ НАУКИ
ПО ПРЕДМЕТОТ НЕБАНКАРСКИ ФИНАНСИСКИ ИНСТИТУЦИИ НА
ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно - научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, на седницата одржана на 25.10.2013 година, донесе Одлука со број 0202-3156/3 од 28.10.2013 година со која определи Рецензентска комисија за избор на наставник од областа на економските науки по предметот **небанкарски финансиски институции**. Рецензентската комисија во состав: проф. д-р Михаил Петковски, проф. д-р Горан Петревски и проф. д-р Владимир Филиповски, по опстојното проучување на приложената документација од доставените пријави по објавениот конкурс, го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс во дневните весници *Вечер* и *Лајм* од **7.10.2012** година за избор на **наставник во сите наставно – научни звања по економски науки по предметот небанкарски финансиски институции** се пријави кандидатката **д-р Елена Наумовска**, досегашен асистент на Економскиот факултет во Скопје на група предмети од областа на финансиите. Во продолжение ќе бидат изнесени податоците за кандидатката, со образложение, мислење и предлог на Комисијата до Наставно - научниот совет на Факултетот.

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И НАСТАВНО - НАУЧНИ КВАЛИФИКАЦИИ И АКТИВНОСТИ

Кандидатката д-р Елена Наумовска е родена на 4.10.1977 година во Скопје. Средно образование завршила во гимназијата “Никола Карев” во 1996 година. Во академската година 1996/1997 се запишала на додипломските студии на Универзитетот Св. Кирил и Методиј во Скопје, Економски факултет – Скопје на депарتمانот за финансиско – сметководствен менаџмент. Дипломирала во 2000 година со просечна оцена од 9,88. На последипломски студии се запишала на Универзитетот Св. Кирил и Методиј во Скопје на Економски факултет – Скопје во академската 2000/2001 на депарتمانот по Монетарна економија. Магистрирала во декември 2007 година со јавна одбрана на тезата под наслов *Управување со кредитното барање*. Докторирала на Економски факултет – Скопје со јавна одбрана на докторската дисертација на тема *Влијанието на финансискиот сектор врз економскиот раст со посебен осврт на Република Македонија* во јуни 2013 година.

Уште како студент во финалната година на студиите била ангажирана како демонстратор по предметот Основи на сметководство, истакнувајќи ги афинитетите кон наставно – научната професија. Веднаш по дипломирањето, по препорака од страна на Економскиот Факултет во Скопје како еден од најдобрите студенти на генерацијата, преку Германско Македонскиот Фонд и Тутунска Банка е вклучена во развојот на маркетинг стратегијата за имплементирање на проектот за кредитирање на малите бизниси на македонскиот пазар, во рамките на кој работела и како практикант во МЕБ Банката во Босна и Херцеговина.

Во периодот од 2001 до 2009 година била вработена во НЛБ Тутунска Банка во Секторот за работа со стратешки клиенти, најнапред како специјалист за долгорочно кредитирање, кредитни линии и конзорциум; понатаму од 2007 година како управувач на пазарен сегмент, а од 2008 година како помошник раководител на службата за проектно финансирање и раководител со повремени овластувања на службата за кредитни линии. Во текот на работењето во НЛБ Тутунска Банка изработила неколку упатства, правилници, протоколи, процедури и планови кои се публикувани во рамките на банката и се користат за интерни потреби. Била ангажирана и како член во Гаранти Фонд на РМ заради одобрување на поддршка на проекти со недоволно обезбедување, агент во Нов Пензиски Фонд АД Скопје и координатор за едукација од НЛБ Тутунска Банка во доменот на хармонизацијата со членките на НЛБ Групацијата. Во текот на своето работење во Банката стекнала бројни практични познавања и учествувала на повеќе обуки и семинари во земјата и во странство.

Од декември 2009 година се вработила на Економскиот Факултет во Скопје при Универзитетот Св. Кирил и Методиј во Скопје како помлад асистент на група предмети од областа на финансиите, а во ноември 2012 година е избрана во асистент на група предмети од областа на финансиите. Кандидатката партиципира во организирањето на наставните активности по предметите јавни финансии, монетрана економија, банкарство и финансиски пазари и институции, одржува консултации со студентите и ги насочува во изработката на стручните трудови. Во текот на своето работење на Економски Факултет – Скопје кандидатката објавила неколку стручни научни трудови, учествувала на семинари, конференции и работилници и членувала во неколку комисии.

- Кандидатката д-р Елена Наумовска ги има изработено и објавено следниве **трудови**:
- Petkovski, M. & Naumovska, E. “The financial development and the catching up process in the Central and Eastern European Countries”, презентирани на меѓународна конференција на ECPD и апстракт објавен во зборник на тема “Knew knowledge for new development”, МАНУ во Скопје, 2013
- Петковски, М. и Наумовска, Е. “Финансиката развиеност и економската активност во транзиционите економии”, Годишник на Економскиот факултет во Скопје, том 48, 2013 (во процедура на печатење)
- Наумовска, Е. „Влијанието на финансикиот сектор врз економскиот раст со посебен осврт на Република Македонија”, докторска дисертација, Економски факултет, Скопје, 2013
- Naumovska, E., „Contribution of the credit activity to the financial de/stabilization process – the case of Central and Eastern European Countries”, Зборник на Деветтата меѓународна конференција на АСЕКУ на тема „Системска економска криза: тековни прашања и перспективи“, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Економски факултет-Скопје, 2013
- Наумовска, Е. “Функциите на банкарскиот сектор и неговото влијание врз БДП во Македонија”, Годишник на Економскиот факултет во Скопје, том 47, 2012
- Наумовска, Е. “Депозитната активност на банките во Република Македонија”, Годишник на Економскиот факултет во Скопје, том 46, 2011
- Наумовска, Е. “Кредитната активност на банките во Република Македонија”, Годишник на Економскиот факултет во Скопје, том 45, 2010

- Наумовска, Е. „Управување со кредитното барање”, магистерски труд, Економски факултет, Скопје, 2007

Во текот на своето работење кандидатката учествувала на повеќе **обуки, семинари, работилници и летни школи**:

- Учество на работилници организирани од страна на Македонска Развојна Фондација на Претпријатијата (МРФП) и Земјоделскиот Кредитен Дисконтен Фонд (ЗКДФ);
- Учество на трибини организирани од страна на Македонска Банка за Поддршка на Развојот (МБПР);
- НЕПА - Семинар за *Управување со кредитно барање*, Дојран април 2002 година;
- Томе Неновски – Семинар за *Основни принципи на кредитирањето*, Скопје, септември 2005 година;
- Семинар за *Управување со кредитно портфолио*, Варшава, април 2005 година;
- М-р Виолета Мацова, Семинар за *Кредитни процеси и рани предупредувачки сигнали*, Скопје, 2005 година;
- Економски Факултет Љубљана - Семинар за *Оценување на кредитната способност на фирмите*, октомври 2006 година;
- International Finance Corporation, Семинар за управување со кредитен ризик во време на криза, Скопје, март 2009 година;
- NLB дд Љубљана, Едукација за работење со правни лица во рамки на НЛБ Групацијата, Љубљана, јуни 2009 година;
- Маркет Ком Консалтинг, Основи на менаџмент, Маврово, септември 2009 година;
- NLB дд Љубљана, Business line Corporate, Бања Лука, октомври 2009 година;
- NLB дд Љубљана, Едукација за примена на Апликацијата Регистар на НЛБ Групацијата, Љубљана, ноември 2009;
- “ECREB Basic Econometrics Summer School” курс по економетрија одржан во West University of Timisoara во Темишвар, Романија, септември 2012 година.

Од аспектна **стручно – апликативната дејност**, кандидатката била ангажирана во следниве активности:

- учество во промотивни активности на Економскиот факултет во Скопје за упис на нови студенти;
- помошник на Главниот и одговорен уредник на меѓународното научно списание под наслов “Journal of Contemporary Economics and Business Issues” чиј издавач е универзитетот “Св. Кирил и Методиј” во Скопје, Економски факултет – Скопје;
- член на Организационен одбор за подготовка и реализација на 9 Меѓународна конференција на АСЕКУ на тема „ Системска економска криза: тековни прашања и перспективи“, во организација на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Економски факултет-Скопје, 30 и 31 мај, 2013 Скопје;
- член на Организационен одбор за подготовка и реализација на меѓународна конференција по повод 50 годишнината на последипломскиот студиум по Монетарна економија, финансии и банкарство на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Економски факултет-Скопје, Ноември 2011 година (=1 поен);
- член на комисиите за упис на студенти во прва година во учебните: 2011/12, 2012/13 и 2013/14;
- член на Одборот за прослава на 50-годишнината на последипломскиот студиум по Монетарна економија, финансии и банкарство во 2011 година;

- член на работен тим за подготовка на акциони планови за отпочнување на процесот за исполнување на стандардите за стекнување на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Економски факултет-Скопје со ЕФМД меѓународна акредитација;
- член на комисијата која ќе ја утврди можноста и условите за стекнување на определена меѓународна акредитација на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Економски факултет-Скопје;
- член на комисијата за анкетирање на студентите за односот на академскиот кадар на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Економски факултет-Скопје.

ОСВРТ ВРЗ ПОЗНАЧАЈНИТЕ ТРУДОВИ НА КАНДИДАТКАТА

Во продолжение на рефератот ќе се осврнеме на позначајните научни и стручни трудови на кандидатката д-р Елена Наумовска.

Влијанието на финансикиот сектор врз економскиот раст со посебен осврт на Република Македонија”, докторска дисертација, Економски факултет, Скопје, 2013. Материјата елаборирана во докторската дисертација е презентирана на вкупно 300 страници, во кои се содржани 259 страници основен текст со инкорпирани табели, графикони и слики, 24 страници воведни и заклучни согледувања и 17 страници на кои се презентирани содржината и користената литература. Докторската дисертација тематски е структурирана во четири целини кои се однесуваат на одделните аспекти на анализата на врската помеѓу финансијата развиеност и економскиот раст. Во рамките на првите две поглавја е извршено истражување и систематизирање на теоретските концепции и расположливата емпирска литература со цел да се создаде аналитичка рамка за оценување врската помеѓу финансиите и растот. Преостанатите две поглавја се креирани преку користење на посебен сет на индикатори и соодветни квантитативни техники и методи за да се процени влијанието на финансикиот сектор врз економскиот раст на примерот на група одбрани земји со посебен осврт на Македонија.

Докторската дисертацијата обработува едно суштествено прашање од областа на финансиите кое ја истакнува неопходноста процесот на мобилизирање на финансиските средства да биде проследен со процесот на финансиско продлабочување кој се огледа во поефикасната алокација на капиталот, поефикасната трансформација на заштедите во инвестиции, како и намалувањето на ресурсите употребени во процесот на финансиската интермедијација.

Contribution of the credit activity to the financial de/stabilization process – the case of Central and Eastern European Countries”, зборник на Деветтата меѓународна конференција на АСЕКУ на тема „Системска економска криза: тековни прашања и перспективи“, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Економски факултет-Скопје, 2013. Предмет на анализа на овој труд е начинот на кој кредитната активност во земјите од Централна и Југоисточна Европа има свој придонес во процесот на финансиска де/стабилизација. Во трудот се користени два аналитички пристапи со цел да се изнајде заедничка патека на однесување карактеристична за земјите од Централна и Југоисточна Европа во периодот пред и по финансиска криза од 2007 година:

првиот е статистички пристап (филтерот на Ходрик и Прескот), а вториот е економетриски (методот на корекција на грешки).

“Финансиската развиеност и економската активност во транзиционите економии”, Годишник на Економскиот факултет во Скопје, том 48, 2013. Основна цел на овој труд е преку анализа на економската активност и финансиската развиеност на транзиционите економии да се укаже на неопходноста од примена на мерки кои се однесуваат на подобрување на условите од макроекономското и институционалното окружување во насока на јакнење на врската помеѓу финансиската развиеност и економскиот раст. Трудот е конципиран во 3 целини. Во првиот дел е направена компаративна анализа на економската активност на транзиционите во однос на развиените економии. Во рамките на вториот дел на трудот направена анализа на финансиската развиеност на транзиционите економии од ЦЈИЕ во однос на останатите земји членки на Европската унија преку споредба на показателите кои се однесуваат големината и активноста на финансискиот сектор на поодделните анализирани групи. Во третиот дел на трудот е извршена корелациона и економетриска анализа на врската помеѓу финансиската развиеност и економската активност во транзиционите економии.

“Функциите на банкарскиот сектор и неговото влијание врз БДП во Македонија”, Годишник на Економскиот факултет во Скопје, том 47, 2012. Предмет на истражување на овој труд е начинот на кој банкарскиот сектор во Македонија влијае врз економскиот раст, преку петте основни функции кои тој ги извршува: мобилизација на заштедите, диверзификација на ризикот, алокација на ресурсите, корпоративна контрола и олеснување на размената. Целта на трудот е преку оценката на релативната важност на секоја функција и анализата на врската помеѓу поодделните функции на банкарскиот сектор и БДП, да се испита влијанието на банкарскиот врз перформансите на реалниот сектор во Македонија. Врз основа на добиените резултати од истражувањето се констатира дека ефектите на промовирање на растот од страна на банкарскиот сектор произлегуваат не само од порастот во заштедите и инвестициите, туку и од порастот на маргиналната стапка на поврат на инвестициите која е резултат на поефикасната алокација на заштедите помеѓу потенцијалните инвестиции. Исто така, во трудот се укажува на тоа дека активностите на банките во Македонија е препорачливо да бидат насочени кон максимизирање на мобилизираните заштеди и нивна употреба за кредитирање на квалитетни и високоприносни инвестициони проекти кои имаат најголем потенцијал да влијаат на економскиот раст во земјата.

“Депозитната активност на банките во Република Македонија”, Годишник на Економскиот факултет во Скопје, том 46, 2011. Основна цел на овој труд е преку анализа на изворите на финансирање на банкарскиот сектор во Македонија, да се потенцира значењето на депозитите на нефинансиските правни лица и населението како најзначајна компонента на пасивата и примарен извор на средства за финансирање на кредитната активност на банките. Трудот е конципиран во три дела. Во првиот дел е направен осврт на депозитната активност на банките во Македонија низ призмата на валутната, рочната и секторската структура на депозитите. Во рамките на вториот дел на трудот се анализираат депозитите од аспект на нивното структурно учество во рамките на вкупните извори на средства за финансирање на активностите на банкарскиот сектор во Македонија. Во фокусот на вниманието на третиот дел од трудот е компарацијата помеѓу структурата на изворите на финансирање на банкарскиот сектор на Македонија со поранешните југословенски републики и земјите членки на ЕУ.

“Кредитната активност на банките во Република Македонија”, Годишник на Економскиот факултет во Скопје, том 45, 2010. Предмет на анализа на овој труд е кредитната активност на банките во Македонија, т.е. квалитетот на кредитното портфолио, степенот на финансиска интермедијација и степенот на капитализираност на банкарскиот сектор. При анализа на кредитната активност на банките во Македонија, доколку почетокот на 2003 година се се означи како период на “будење” на македонскиот кредитен пазар, а периодот до 2007 година како период на брзиот раст на кредитите, тогаш периодот што следува почнувајќи од 2008 година се карактеризира со забавена динамика на кредитната активност на банките која е директен резултат на дестимулирачкото влијание на ефектите од светската финансиска криза. Со забавувањето на растот на кредитната изложеност, доаѓа до едновременно влошување на профилот на ризичност кај одделните категории клиенти на банките. Меѓутоа, и покрај релативно високиот кредитен ризик со кој се соочуваат банките, нивното солвентно работење не е загрозувано. Крајниот заклучок е дека банкарскиот сектор на Македонија покажа отпорност на надворешните шокови предизвикани со економската криза, т.е. конзервативниот банкарски модел ги потврди *“добрите страни на неразвиеноста”*.

Наумовска, Е. „Управување со кредитното барање”, магистерски труд, Економски факултет, Скопје, 2007. Предмет на проучување на овој магистерски труд претставуваат методолошките приоди за управување со кредитното портфолио од страна на банките во текот на целиот кредитен процес – од поднесување на кредитното барање, па се до следењето на отплатата на веќе пласираните кредити. При презентирањето на материјалот се врши примена на квантитативни техники за обработката на податоците со што се создава можност за донесување на определени заклучоци за состојбите и тенденциите кај кредитната активност и квалитетот на кредитното портфолио на банките во Македонија. Основна цел на трудот е да се анализираат, проучат и презентираат што поголем број аспекти на комплексната проблематика на управување со кредитните барања од страна на банките, во насока на најадекватно селектирање на кредитобарателите и канализирање на расположливите финансиски средства кај оние потенцијални корисници кои се оценети како кредитоспособни, не претендирајќи притоа извлекување на заклучоци за тоа кој најадекватен и најефикасен пристап.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на конкурсните материјали, Рецензентската комисија констатира дека единствен пријавен кандидат на конкурсот за избор на наставник по предметот небанкарски финансиски институции е д-р Елена Наумовска. Кандидатката ги исполнува сите законски и нормативни критериуми за избор во звањето доцент од областа на економските науки по предметот небанкарски финансиски институции. По проучувањето на приложената документација од кандидатката и увидот во објавените трудови, Комисијата е едногласна во мислењето дека:

- За време на својот ангажман како соработник по група предмети од областа на финансиите на Економскиот факултет во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, кандидатката д-р Елена Наумовска со успех, професионално и одговорно, исполнително и со максимална ангажираност и совесност ги извршувал сите активности во рамките на високообразовната дејност на Факултетот. Во овој

контекст, треба да се истакне дека станува збор за млад, квалитетен и одговорен наставно-научен кадар пред кого стои можност за уште поголемо напредување во кариерата и унапредување на наставните предмети и матичниот факултет во целина како врвна високообразовна институција во земјата.

- Во контекст на својот развој и профилирање во научната и образовна дејност е и докторската дисертација на кандидатката д-р Елена Наумовска, на тема: „Влијанието на финансикиот сектор врз економскиот раст со посебен осврт на Република Македонија“, во која се фокусира на исклучително релевантна и фундаментална проблематика од доменот на небанкарските финансиски институции.
- Кандидатката континуирано од својот избор во звањето помлад асистент до денес се ангажирала во научноистражувачката активност која се гледа од објавените трудови и учества на конференции. Ова ја претставува кандидатката како солиден и афирмиран научен работник и како самостоен истражувач од областа на финансиите.

Врз основа на понапред искажаните стојалишта, Рецензентската комисија е наполно уверена дека кандидатката д-р Елена Наумовска, со својата досегашна работа во наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната активност, стручните и научните квалитети и изразените морални квалитети се претставува како сериозен, солиден и високопрофесионален наставно-научен работник и истражувач на полето на финансиите. Поради тоа, во согласност со Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Рецензентската комисија има задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје да ја избере д-р Елена Наумовска во звањето **доцент од областа на економските науки по предметот небанкарски финансиски институции.**

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Михаил Петковски с.р.

Проф. д-р Горан Петревски с.р.

Проф. д-р Владимир Филиповски с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ
Кандидат: Елена Ѓорѓи Наумовска
Институција: Економски факултет - Скопје
Научна област: економски науки

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЛНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Настава на работилници: (1*5=5 поени) • Предавач за едукација на вработените во НЛБ Тутунска банка за примена на апликацијата регистар на НЛБ групацијата, во НЛБ Тутунска банка, Скопје, ноември 2009; (= 1 поен) • Предавач за едукација на вработените во НЛБ Тутунска банка за примена на проектот Мерила и постапки за хармонизација со членките на НЛБ-групацијата, во НЛБ Тутунска банка, Скопје, септември 2009; (= 1 поен) • Предавач на тема “Едукација за работење со правни лица во рамки на НЛБ - групацијата”, НЛБ дд Љубљана, јуни 2009 година; (= 1 поен) • Предавач на тема “Кредитниот процес во НЛБ Тутунска банка”, на работилница организирана од УСАИД, Скопски саем, септември 2008; (= 1 поен) • Предавање за едуцирање на консултанти за имплементација на кредитната линија ИФАД во организација на ЗКДФ, Министерство за финансии, Охрид, 2003; (= 1 поен)	5
1	Одржување на вежби (изработка на семинарски труд):	26,4

	• Јавни финансии: $3 \cdot 15 \cdot 0,03 \cdot 4 = 5,4$ • Јавни финансии – група од Проект 45: $6 \cdot 5 \cdot 0,04 \cdot 1 = 1,2$ • Финансиски пазари и институции: $3 \cdot 15 \cdot 0,03 \cdot 4 = 5,4$ • Банкарство $3 \cdot 15 \cdot 0,03 \cdot 4 = 5,4$ • Банкарство – дисперзирани студии Струга $6 \cdot 15 \cdot 0,04 \cdot 1 = 3,6$ • Монетарна економија: $3 \cdot 15 \cdot 0,03 \cdot 4 = 5,4$	
2	Консултации со студенти: • Јавни финансии: $500(\text{студенти}) \cdot 0,002 \cdot 4 = 4$ • Финансиски пазари и институции $400(\text{студенти}) \cdot 0,002 \cdot 3 = 2,4$ • Јавни финансии – група од Проект 45: $50(\text{студенти}) \cdot 0,002 \cdot 1 = 0,1$ • Банкарство: $250(\text{студенти}) \cdot 0,002 \cdot 3 = 1,5$ • Банкарство (Струга): $30(\text{студенти}) \cdot 0,002 \cdot 3 = 0,18$ • Монетарна економија: $250(\text{студенти}) \cdot 0,002 \cdot 3 = 1,5$	9,68
	Вкупно	41,08

НАУЧНО ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Монографија: • „Влијанието на финансискиот сектор врз економскиот раст со посебен осврт на Република Македонија”, докторска дисертација, Економски факултет, Скопје, 2013 = 8 поени • „Управување со кредитното барање”, магистерски труд, Економски факултет, Скопје, 2007 = 8 поени	16
2	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор • „Contribution of the credit activity to the financial de/stabilization process – the case of Central and Eastern European Countries”, труд објавен во Зборникот на Деветтата меѓународна конференција на АСЕКУ на тема „Системска економска криза: тековни прашања и перспективи“, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Економски факултет-Скопје, мај 2013 (= 3 поени)	3

3	Апстракт објавен во зборник на конференција меѓународна конференција на ECPD на тема “Knew knowledge for new development”, МАНУ во Скопје (наслов на трудот: The financial development and the caching up process in the Central and Eastern European Countries) (1 *90% = 0,9 поени)	0,9
	Трудови објавени во зборник на трудови на в.о. институција “Финансиската развиеност и економската активност во транзиционите економии”, Годишник на Економскиот факултет во Скопје, том 48, 2012 (90% од 2 поени = 1,8 поена) “Функциите на банкарскиот сектор и неговото влијание врз БДП во Македонија”, Годишник на Економскиот факултет во Скопје, том 47, 2012 (= 2 поена) “Депозитната активност на банките во Република Македонија”, Годишник на Економскиот факултет во Скопје, том 46, 2011 (= 2 поена) “Кредитната активност на банките во Република Македонија”, Годишник на Економскиот факултет во Скопје, том 45, 2010 (= 2 поена)	7,8
4	Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество 7.5.2013 година: учество на меѓународна конференција на ECPD на тема “Knew knowledge for new development”, МАНУ во Скопје (наслов на трудот: The financial development and the caching up process in the Central AND Eastern European Countries) (90% од 2 поена = 1,8 поена) 30-31.5.2013 година: учество на Деветтата меѓународна конференција на АСЕКУ на тема „Системска економска криза: тековни прашања и перспективи“, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Економски факултет-Скопје, Скопје (наслов на трудот: Contribution of the credit activity to the financial de/stabilization process – the case of Central and Eastern European Countries); (= 2 поена)	3,8
	Вкупно	31,5

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
		/
	Вкупно	/

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Учество во промотивни активности на факултетот /институтот: - Учество во промотивни активности на Економскиот факултет во Скопје за учебната: 2010/2011, 2011/2012, 2012/2013; 2013/2014; (4*0.5 поени =2 поени) - Промоција на Економскиот факултет во Скопје во средните училишта во земјата 2011; (=0.5 поени)	2,5
Дејности од поширок интерес		
2	Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание: Помошник на главниот и одговорен уредник на меѓународното научно списание под наслов “Journal of Contemporary Economics and Business Issues“ чиј издавач е Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” во Скопје, Економски факултет – Скопје; (=0.5 поени)	1
4	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир Член на Организационен одбор за подготовка и реализација на 9. Меѓународна конференција на АСЕКУ на тема „ Системска економска криза: тековни прашања и перспективи“, во организација на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Економски факултет-Скопје , 30 и 31 мај, 2013 Скопје; (=1 поен)	2

	Член на Организационен одбор за подготовка и реализација на меѓународна конференција по повод 50 годишнината на постдипломските студии по монетарна економија, финансии и банкарство на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Економски факултет-Скопје, ноември 2011 година (=1 поен)	
6	Студиски престои во странство (=0,5*2 = 1 поен) - Курс по економетрија “ECREB Basic Econometrics Summer School” одржан во West University of Timisoara во Темишвар, Романија (24.9 – 28.9. 2012година), (= 0.5 поени) - Обука за оценување на кредитната способност на фирмите, Економски факултет - Љубљана, Октомври, 2006 (=0,5 поени)	1
7	Член на факултетска комисија - Член на комисиите за упис на студенти во прва година во учебните: 2011/12, 2012/13 и 2013/14; (3*0.5поени= 1,5 поени) - Член на Одборот за прослава на 50-годишнината на постдипломските студии по монетарна економија, финансии и банкарство во 2011 година (=0,5 поени); - Член на работен тим за подготовка на акциони планови за започнување на процесот за исполнување на стандардите за стекнување на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Економски факултет-Скопје со ЕФМД меѓународна акредитација; (=0.5 поени) - Член на комисијата која ќе ја утврди можноста и условите за стекнување на определена меѓународна акредитација на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Економски факултет-Скопје; (=2*0.5 поени =1 поен) - Член на комисијата за анкетирање на студентите за односот на академскиот кадар на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Економски факултет-Скопје; (0.5 поени)	4
10	Раководител на внатрешна организациона единица: Раководител на службата за кредитни линии во НЛБ Тутунска банка АД Скопје (=3 поени)	3
	Вкупно	13,5

--	--

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	41,08
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	31.5
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	---
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	13,5
Вкупно	86,08

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Михаил Петковски с.р.

Проф. д-р Горан Петревски с.р.

Проф. д-р Владимир Филиповски с.р.

РЕЦЕНЗИЈА НА УЧЕБНОТО ПОМАГАЛО “ОРТОДОНЦИЈА II” -ИНТЕРНА СКРИПТА ОД АВТОРОТ МАРИЈА ЗУЖЕЛОВА

Врз основа на член 19 од Правилникот за организирање на издавачката дејност на УКИМ во Скопје, Наставно-научниот совет на Факултетот, на 11. седница одржана на 22.10.2013 година, донесе Одлука за одредување рецензенти за пишување на рецензија за печатење на учебното помагало со наслов “Ортодонција II” -интрена скрипта, во состав:

- доц.д-р Габриела Курчиева Чучкова,
- проф..д-р Стипица Поповски,
- проф.д-р Владимир Поповски.

Во врска со оваа Одлука, во својство на рецензент, го поднесувам следниов

ИЗВЕШТАЈ

Учебното помагало ОРТОДОНЦИЈА II -интерна скрипта е прво издание од овој вид учебно помагало, со комплексна содржина која дава теоретско и практично знаење за ортодонцијата во стоматологијата, изготвена на 230 страници А4-формат.

Учебното помагало-интерна скрипта е изготвено од автор кој долго време се занимава со оваа научна дисциплина.

Авторот на учебното помагало-интерна скрипта е проф. д-р Марија Зужелова.

Учебното помагало “ОРТОДОНЦИЈА II”-интерна скрипта е наменето за студиската програма:

1. Доктори по дентална медицина.

Учебното помагало “Ортодонција II” -интерна скрипта е во согласност со содржината на предметната програма и тоа за предметот ортодонција II за докторите по дентална медицина, и специјализантите по предметот ортодонција.

Фондот на часови и бројот на ЕКТС- кредити за оваа предметна програма, според студиските програмите е следна:

1. предметот ортодонција II за доктори по дентална медицина е со вкупно 75 часа (30+45). Број на ЕКТС-кредити е 4,5.

Целта на подготовката на ова учебно помагало-интерна скрипта е да се сублимира научната мисла во врска со знаењето на ортодонцијата во стоматологијата. Во последните декади во светот се направени бројни истражувања со кои науката дојде до огромен број сознанија за улогата на ортодонцијата во превенција и лекување на големиот број ортодонтски аномалии. Следејќи ги овие сознанија, поради непостоењето на учебник од ова

област се создаде потреба од издавање на учебното помагало “Ортодонција II” - интерна скрипта, преку кое студентите на лесен и разбирлив начин ќе можат да ја совладаат предметната содржина. Ваквиот современ учебник целосно ја опфаќа предметната содржина.

Материјалот е поделен на 10 поглавја. Во сите поглавја се користи универзалната класификација што му дава извонредна прегледност на изнесенiot материјал, овозможувајќи го согледувањето на целината и нејзините вклучени поодделни компоненти. Сите поглавја се илустрирани со бројни фотографии и цртежи што го олеснуваат разбирањето и прифаќањето на материјалот. Тие се нумерирани во согласност со поглавјето кон кое припаѓаат.

Содржината на учебното помагало-интерна скрипта е следна:

Поглавје 1. Биолошки основи на ортодонтската терапија и биомеханика

Поглавје 2. Планирање на ортодонтска терапија

Поглавје 3. Интерцептивна ортодонција

Поглавје 4. Активни ортодонтски мобилни апарати

Поглавје 5. Лекување на ортодонтски неправилности со функционални апарати

Поглавје 6. Лекување на ортодонтски малоклузии со фиксни апарати

Поглавје 7. Фиксни апарати со лабиолингвална техноика

Поглавје 8. Екстраорални фиксни апарати

Поглавје 9. Ретенциони апарати и позиционери

Поглавје 10. Ортодонтска терапија во период на мешовита дентиција

Поглавје 11. Ортодонтска терапија во период на перманентна дентиција

Поглавје 12. Терапија на пациенти со расцепи на усна и непце

Поглавје 13. Екстракциона терапија

Поглавје 14. Интердисциплинарна ортодонтска терапија

Предлози за потребни корекции нема.

Материјалот е разработен детално и е надополнет со корисни илустрации кои се интегрирани во дидактично-методското обликување на учебното помагало-интерна скрипта. Напишан е на литературен македонски јазик. Стилот на изразување е јасен и концизен што ќе овозможи студентите не само полесно, туку и подобро да ја совладаат наставната материја. Користената литература е од понов датум.

Поради тоа што целосно го опфаќа наставниот материјал во согласност со студиската програма за студентите по дентална медицина при Стоматолошкиот факултет, овој материјал во ракопис треба да биде категоризиран како учебно помагало-интрена скрипта по предметот ортодонција II.

Значењето на ова учебно помагало-интрена скрипта по ортодонција на македонски јазик ќе биде мошне големо за докторите по дентална медицина, дипломираните доктори по дентална медицина, специјализантите по ортодонција, за потсетување на важноста на ортодонцијата во секојдневната практика. Стоматолошкиот факултет со овој учебник ќе добие мошне корисно градиво во бројните додипломски, индивидуални и групни дејности.

ЗАКЛУЧОК

Врз основа на изнесеното, задоволство ми е овој ракопис да го поддржам и да предложам да се отпечати како учебно помагало-интерна скрипта по предонција II од авторот проф.д-р Марија Зужелова, пред сè за студентите на Стоматолошкиот факултет во Скопје.

Рецензент
Проф.д-р Стипица Поповски с.р.

РЕЦЕНЗИЈА
НА УЧЕБНОТО ПОМАГАЛО “ОРТОДОНЦИЈА II” -ИНТЕРНА СКРИПТА ОД
АВТОРОТ МАРИЈА ЗУЖЕЛОВА

Наслов	Ортодонција II
Автор	Проф.д-р Марија Зужелова
Студиска програма	Содржините во учебното помагало “Ортодонција II”-интерна скрипта се основна литература за докторите по дентална медицина, но можат да послужат како литература за специјализантите и специјалистите по ортодонција.
Се однесува за предметната програма	Ортодонција II
Покриеност на наставниот материјал	Со учебното помагало “Ортодонција II”-интерна скрипта се опфатени сите предвидени наставни содржини за теоретска и практична настава
Семестар	Предметот ортодонција II на студиската програма за доктори по дентална медицина се слуша во IX семестар
Фонд на часови и ЕКТС-кредити	Предметот ортодонција II за студентите од студиската програма за доктори по дентална медицина, со вкупно 75 часа (30+45). Број на ЕКТС-кредит е 4,5.
Усогласеност со наставата	Содржината на учебното помагало-интерна скрипта одговара со наставната програма за теоретска и практична настава на соодветниот предмет на првиот циклус студии.
Време и акт на назначување на рецензентите	Со одлука за одредување на рецензенти за пишување на рецензија за печатење на учебното помагало-интерна скрипта, донесена на 11. редовна седница на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултетот во Скопје, одржана на 22.19.2013 година.
Издание	Прво
Ревидирани сегменти од претходно издание	
Ист или сличен учебник на Факултетот	Нема
Општи податоци за учебникот	Учебното помагало “Ортодонција II” –интерна скрипта содржи 230 страници А4-формат, со огромен број на илустрации, фотографии и цртежи.
Содржина	Поглавје 1. Биолошки основи на ортодонтската

	терапия и биомеханика Поглавје 2. Планирање на ортодонтска терапија Поглавје 3. Интерцептивна ортодонција Поглавје 4. Активни ортодонтски мобилни апарати Поглавје 5. Лекување на ортодонтски неправилности со функционални апарати Поглавје 6. Лекување на ортодонтски малоклузии со фиксни апарати Поглавје 7. Фиксни апарати со лабиолингвална техноика Поглавје 8. Екстраорални фиксни апарати Поглавје 9. Ретенциони апарати и позиционери Поглавје 10. Ортодонтска терапија во период на мешовита дентиција Поглавје 11. Ортодонтска терапија во период на перманентна дентиција Поглавје 12. Терапија на пациенти со расцепи на усна и непце Поглавје 13. Екстракциона терапија Поглавје 14. Интердисциплинарна ортодонтска терапија
Предлог за корекција	Во материјалот нема потреба од корекција во квантитетот и квалитетот на содржината, начинот на уредувањето на текстот, како и потреба од дополнување или исклучување на одреден текст.
Категоризација	Учебно помагало-интерна скрипта
Општа педагошка оцена	Методските единици се напишани на осмислен начин и секоја методска единица претставува посебна целина која се надоврзува на претходната, така што сите заедно се вклопуваат во постојната програма за теоретска и практична настава по предметот ортодонција II. Авторката ја изнесува материјата концизно, стручно и разбирливо. Овој текст е поддржан со фотографии и цртежи, кои материјалот го прават полесно разбирлив за студентот. Според тоа, општата педагошка оцена за ова учебно помагало-интерна скрипта е дека на полно соодветствува за едукација на студентите.
Заклучок	Ракописот содржи материјал што треба да послужи како учебно помагало-интерна скрипта за студентите на студиската програма за доктори по дентална медицина при Стоматолошкиот факултет во Скопје. По обемот и содржината, тој во целост одговара на програмата на Стоматолошкиот факултет. Стилот на пишување е разбирлив и лесен за усвојување од страна на студентите за кои учебникот е наменет. Во учебникот се застапени голем број илустрации и фотографии, кои придонесуваат за подобар квалитет. Според тоа, задоволство ми е да бидам рецензент на

	ваков учебник, кој ќе им овозможи на студентите и на сите оние за кои претставува поле на интерес, успешно изучување на содржината. Врз основа на наведеното, мојот заклучок е дека ова учебно помагало-интерна скрипта заслужува да биде позитивно рецензиран и затоа предлагам да биде објавен на Стоматолошкиот факултет при Универзитетот “Св. Кирил и Методиј”, како “Ортодонција II”
--	--

Рецензент
Проф.д-р Владимир Поповски с.р.

РЕЦЕНЗИЈА НА УЧЕБНОТО ПОМАГАЛО “ОРТОДОНЦИЈА II” -ИНТЕРНА СКРИПТА ОД АВТОРОТ МАРИЈА ЗУЖЕЛОВА

Врз основа на член 63 од Законот за високото образование (Сл. весник на РМ бр. 35/08 и 103/08) и член 40 од Правилникот за внатрешните односи и работењето на Стоматолошкиот факултет во Скопје во состав на Универзитетот “Св.Кирил и Методиј” во Скопје, а по разгледувањето на барањето за одобрување на учебно помагало-интерна скрипта од авторот проф.д-р Марија Зужелова, Наставно-научниот совет на Факултетот на својата 11. редовна седница одржана на 22.10.2013 година, донесе Одлука за одредување рецензенти за пишување на рецензија за печатење на учебното помагало “Ортодонција II” -интерна скрипта, во состав:

- доц.д-р Габриела Курчиева Чучкова,
- проф.д-р Стипица Поповски,
- проф.д-р Владимир Поповски.

По извршениот преглед на ракописот, јас доц.д-р Габриела Курчиева Чучкова, со задоволство го поднесувам следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот

Ракописот “Ортодонција II” од проф.д-р Марија Зужелова конциптиран и пишуван според наставниот план и програма на предметот ортодонција II, која се изучува на студиите од студиската програма за стоматолози по дентална медицина,

во деветтиот семестар. Предметот ортодонција II е со вкупен број на часови- 75 (30+45) и број на ЕКТС-кредити 4,5.

Ракописот кој ми е доставен претставува материјал преку кој студентите ќе можат да стекнат сознанија и лесно да ги реализираат барањата потребни за предметната материја, и во целост одговара со наставната програма за дадениот предмет од првиот циклус студии за доктори по дентална медицина. Истото учебно помагало може да послужи како дополнителна литература за специјализантите по ортодонција и специјалистите-ортодонти.

Податоци за обемот на ракописот

Содржината на ракописот, кој е наменет за издавање на учебно помагало-интерна скрипта по предметот ортодонција II, е претставен во текст од 230 страници А4-формат и е поддржан со многу фотографии и цртежи. Ракописот е подготвен според стандардната методологија, а обемот на трудот и неговата содржина ги задоволуваат критериумите според бројот на часови и според одредбите од Правилникот за остварување на издавачката дејност на Стоматолошкиот факултет во Скопје.

Краток опис на содржината

Ракописот е напишан на лесен и разбирлив јазик. Материјата е распоредена во 14 поглавја.

Поглавје 1. Биолошки основи на ортодонтската терапија и биомеханика

Даден е акцент на значењето на биомеханиката во третманот на малоклузиите

Поглавје 2. Планирање на ортодонтска терапија

Во ова поглавје се дадени методите на планирање на ортодонтската терапија

Поглавје 3. Интерцептивна ортодонција

Во ова поглавје се опишани методите и апаратите за ран ортодонтски третман.

Поглавје 4. Активни ортодонтски мобилни апарати

Во ова поглавје се претставени видовите на мобилни активни апарати, со нивните составни делови и начинот на нивна изработка, како и нивното дејствување

Поглавје 5. Лекување на ортодонтски неправилности со функционални апарати

Во ова поглавје се опишани функционалните апарати и начинот на нивно дејствување, индикации и контраиндикации

Поглавје 6. Лекување на ортодонтски малоклузии со фиксни апарати

Во ова поглавје се опишани индикациите и контраиндикациите за примена на фиксни ортодонтски апарати и нивната примена во третманот на скелетни дисгнатии.

Поглавје 7. Фиксни апарати со лабиолингвална техноика

Во ова поглавје се опишани фиксни ортодонтски апарати со лабиолингвална техника и нивната примена во третманот на скелетни дисгнатии.

Поглавје 8. Екстраорални фиксни апарати

Во поглавјето 8 се прикажани повеќето апарати кои спаѓаат во групата на екстраорални фиксни апарати.

Поглавје 9. Ретенциони апарати и позиционери

Даден е посебен осврт на битниот фактор ретенција и стабилизација по завршениот ортодонтски третман и постигнатите резултати од овој третман.

Поглавје 10. Ортодонтска терапија во период на мешовита дентиција

Даден е осврт на ортодонтските аномалии кои најчесто се јавуваат во мешовита дентиција и нивниот ортодонтски третман

Поглавје 11. Ортодонтска терапија во период на перманентна дентиција

Во ова поглавје е даден осврт на ортодонтските аномалии ретенција и стабилизација по завршениот ортодонтски третман и постигнатите резултати од овој третман

Поглавје 12. Терапија на пациенти со расцепи на усна и непце

Во поглавјето 12, прикажана е предхуруршката ортодонтска терапија и повеќето апарати кои спаѓаат во групата на мобилни и екстраорални фиксни апарати.

Поглавје 13. Екстракциона терапија

Во ова поглавје е дадена примената на екстракционата терапија според поодделни малоклузии, како и постапката за водење на сериската екстракција

Поглавје 14. Интердисциплинарна ортодонтска терапија

Прикажани се поодделините тимски соработки во решавање на малоклузии.

Ракописот на проф. д-р Марија Зужелова претставува рационално структуриран сублимиран материјал на една поширока тема, која на студентите на многу едноставен начин им ги претставува основните знаења од оваа многу значајна област од стоматологијата, но исто така и спецификите кои се однесуваат на малоклузиите, неговите последици, како и современите можности за ортодонтско лекување.

Цитирана е литература од светско, балканско и домашно подрачје.

Врз основа на горенаведеното, го предлагам следниов

ЗАКЛУЧОК

Ракописот за учебното помагало “Ортодонција II”-интерна скрипта, од авторот проф д-р Марија Зужелова, опфаќа поглавја кои по обем и содржини во целост одговараат на програмата на Стоматолошкиот факултет, а кој истовремено го краси и го одликува современ приод во разработка на методските единици, неопходно за успешно изучување на содржината на предметот ортодонција II. Врз основа на изнесеното, предлагам трудот да биде објавен и да се отпечати на Стоматолошкиот факултет, при Универзитетот “Св.Кирил и Методиј” во Скопје, како учебно помагало-интерна скрипта во неговиот изворен облик.

Рецензент

Доц.д-р Габриела Курчиева-Чучкова с.р.